10
29,841/B/1
A XXXI Hux

Demagny

IOANNIS HVXHAMI

MEDICINAE DOCTORIS, REGIAE SOCIETATIS LONDINENSIS ET COLLEGII REGII MEDICORVM EDIMBVRGENSIS SOCII

OPERA PHYSICO-MEDICA

TOMVS PRIMVS

CVRANTE

GEORGIO CHRISTIANO REICHEL
PHILOS. ET MEDIC. DOCTORE AC FACVLT MEDIC. LIPS. ASSESSORE

LIPSIAE
IMPENSIS IO. PAVL KRAVS
BIBLIOPOL. VINDEBONENS
CIƆ IƆCCLXIIII

WELLCOME
HISTORICAL
MEDICAL
LIBRARY

SERENISSIMO

PRINCIPI ELECTORI

DOMINO

DOMINO

FRIDERICO AVGVSTO

DVCI SAXONIAE, IVLIACI, CLIVIAE
MONTIVM, ANGARIAE ET WESTPHALIAE, SACRI
ROMANI IMPERII ARCHIMARESCHALLO ET ELECTORI
LANDGRAVIO THVRINGIAE, MARCHIONI MISNIAE
ET LVSATIARVM, BVRGGRAVIO MAGDEBVRGENSI
PRINCIPALIS DIGNITATIS COMITI HENNEBERGAE
ITEM MARCAE, RAVENSBERGAE, BARBY ATQVE
HANOVIAE COMITI, RAVENSTEINII
DYNASTAE, CAETERA

DOMINO MEO CLEMENTISSIMO

SACRVM

SERENISSIME PRINCEPS

ELECTOR

DOMINE CLEMENTISSIME

Quae TVVM ad puluinar deferre ſuſtineo opera phyſico-medica, eorum ipſe auctor fiduciam mihi aliquam inſpirat. Anglus eſt, vir tum doctrina et modeſtia, tum meritis etiam erga Principes non minus, quam in reliquum genus humanum dignus viſus, qui in TVAM aulam, DOMINE, deduceretur. Quamuis enim non imperandi conſilia, verum valetudinis curandae reſtituendaeque tra-

didit ſanitatis praecepta, ad rerum tamen publicarum ſalutem augendam multa omnino contulit. Quid enim ſtatum imperii magis firmat? quid propius ad felicitatem eius tuendam pertinet, quam cura ſalutis publicae et ſanitatis ciuium incorruptae? Cuius quidem rei idoneam prae caeteris rationem Huxhamus inter Anglos oſtendiſſe videtur, vtpote qui non aëris et tempeſtatum ſolum mutationes attente obſeruauit, et varios inde prouenientes morbos artemque illis medendi curate deſcripſit, ſed in reliquis etiam libris, quae maxima viri virtus exiſtimatur, auertendorum morborum methodum eorumque vim publice infringendi demonſtrauit. Quae, etſi potiſſimum populo Anglicano propoſita, quia ſunt ſalubria vniuerſa et facile in cuiusuis vtilitatem populi conuertenda, vt notiora ciuibus TVIS, DOMINE, *et ad vſum paratiora redderentur* SERENISSIMI TVI NOMINIS *inſcriptione, ſummo et ad gloriam conſequendam aptiſſimo ornamento putaui efficiendum eſſe. Neque vero quod de medicinae diſciplinis et rebus naturalibus diſputatur, ideo minus dignus eſt liber, qui magno Principi offeratur, niſi forte contemni abs* TE *opinemur eos, qui iſtis rebus ſcrutandis et ſcientiae ſuae ad ſalutem hominum transferendae maximam rei familiaris et haud raro vitae ſuae partem impen-*

dunt.

dunt. Quod vt quisqam putare queat, tantum abeſt, vt in TE potius omnes, SERENISSIME PRINCEPS ELECTOR incredibilem demiremur amorem ac ſtudium litterarum, quibus TE pateris erudiri duce excellentiſſimo Victore, atque in ſpem patriae ſic feliciſſime adoleſcis. Huic praeterea libro ſatis commendationis eſt apud TE, CLEMENTISSIME DOMINE, publicatum eſſe ciuium TVORVM gratia, quorum ſalus TIBI non minus, quam SERENISSIMAE MATRI TVAE et REGIAE STIRPIS PATRVO, ditionum TVARVM SAPIENTISSIMO ADMINISTRATORI, in eam indulgentiſſime excubantibus, curae cordique eſt. Quae cum ita ſint, accipies, SERENISSIME PRINCEPS ELECTOR, illo vultu, quo vincula liberis ſoles iniicere animis, quicquid hoc in opere meum eſt, tanquam ſpecimen exile laborum, quibus in hac TVA litteraria uniuerſitate ciuium TVORVM ſtudia adiuuare cupio. Quorum cum vna omnium ſalus in TVA, DOMINE, CLEMENTISSIMAEque SAXONVM MATRIS, ac SERENISSIMI PRINCIPIS REGII PATRVI TVI, XAVERII manu atque incolumi-

 tate

tate poſita ſit, vniuerſae autem REGIAE DOMVS *flore ac perpetuitate certiſſime fulciatur,* TVAM TVORVM*que ſalutem vnice in votis habemus,* VESTRAE*que felicitatis conſtantiam rogamus Deum optimum ſempiternum. Sic vero meae patriae, ſic artibus atque litteris honor et praeſidium nunquam deerit,* TVA*que ſub tutela meam ego vitam tranquille ac feliciſſime tranſigam*

SERENISSIME PRINCEPS

ELECTOR

DOMINE CLEMENTISSIME

CELSITVDINI TVAE

Lipſiae
Idibus Maiis
ↀ IↃCC LXIIII.

devotus

GEORG. CHRIST. REICHEL.

LECTORI BENEVOLO
ET AEQVO
S. D
GEORGE CHRISTIAN. REICHEL

Offero Tibi, LECTOR BENEVOLE, virum natione Anglum, auctorem praeſtantiſſimum, naturae indagatorem ſagaciſſimum, medicum ſapientiſſimum prudentiſſimumque, HVXHAMVM. Quis enim eſt, qui vel a limine, quod aiunt, hanc artem noſtram ſalutauerit, quem magnum illud HVXHAMI nomen fugiat? Quanquam vero huius nomen fere neminem latet, eius tamen ſcripta apud populares edita paucorum Germanorum in manibus verſantur et rebus ibidem occurrentibus iisque eximiis carendum eſt plurimis. Quorum praeſtantiam ſi Tibi velim commendare, idem

fecero, quod qui hederam vino ſuſpendunt generoſo et bono. Ne autem omni omnino teſtimonii laude deſtitutum et veluti indotatum hunc ſcriptorem emittam, audias velim, quid in commentationibus Societatis Regiae Anglicanae philoſophicis * de obſeruationibus ipſius de aëre et morbis epidemicis iudicatum ſit, vbi THOMAS STACK M. D. et Soc. Reg. Socius ita de iis pronunciat, vt hunc de morbis epidemicis librum omnium recentiorum eiusdem argumenti optimum eſſe cenſeat; et paulo poſt, vbi totius operis rationem methodumque, qua hae obſeruationes propoſitae fuerunt, declarauerat, his omnibus, inquit, (loquitur autem de HVXHAMO) morbos graſſantes vel potius epidemicos, methodumque illis medendi ſubiungit, et ſimul egregias medicas obſeruationes, tam theoreticas quam practicas de rebus nouis vel minus frequentibus affert. Quemadmodum vero eius praeſtantiam et ſcientiae copiam non poteſt non admirari ac magni facere, quicunque eius ſcripta cognouit,

* An. 1738. Num. 451. p. 429. ſeq.

uit, ita in primis HVXHAMVM nemo non aeſtimat, niſi qui ignorat, quanta cum ſolertia quantaque induſtria eius obſeruationes de aëre et morbis epidemicis factae et compoſitae ſint, quantoque cum iudicii acumine et quam exquiſita artis notitia reliqua ſua monumenta conſcripſerit atque ex plurimis eruditae antiquitatis ſcriptoribus, in primis HIPPOCRATE, CELSO, ARETAEO aliisque collegerit variisque exemplis illuſtrauerit. Ita enim egit, vt non ſolus ſibi ſaperet, ſed aliorum quoque illorumque optimorum in arte ſalutari virorum ſententias et commemorandas et ad trutinam rationis et experientiae exigendas arbitraretur, ſemper hac vſus modeſtia, vt, licet vbique non tam ſcriptorum auctoritatem, quam generis humani ſalutem ob oculos haberet, nullius tamen merita deprimeret et vituperaret, multo magis extolleret ea atque laudaret. Cum quoque huic diligenti rerum naturalium indagatori in oppido *Plymuthi*, ad littora alti Oceani ſito medicinam exercenti, plura morborum genera occurrerent rariora, ea non egregie ſolum deſcripſit, ſed et metho-

dum

dum illis medendi accuratius tradidit. De quibus omnibus plura proferrem, niſi Te, LECTOR BENEVOLE, haec ab ipſo HVXHAMO, quam a me diſcere mallem. Eadem vero inprimis fuere, quae me impellerent, vt praeſtantiſſimi huius ſcriptoris libellos non ubique obuios colligerem atque coniunctim ederem; praeſertim cum KRAVSIVS bibliopola Viennae clarus, vir honeſtus et ſenex quoque iuuandae rei literariae cupidus; me adiret peteretque, vt omnia HVXHAMI ſcripta collecta digererem, vt ipſe aliquando in lucem edere poſſet.

Verum plura occurrebant obſtacula, quam ab initio exiſtimaueram. Cum enim plurima eius ſcripta diuerſis voluminibus diſtracta, diuerſisque temporibus edita, haud pauca quoque Societatis Regiae Anglicanae commentationibus philoſophicis inſerta eſſent, omnia illa prius colligenda et deſcribenda erant, in quo haud parum moleſtiae nobis deuorandum fuit. Accedebat alia difficultas, eaque haud ſcio, an maior, quae ab ipſius linguae, de qua multa penſa conuertenda

uertenda nobis erant, indole atque ingenio proficiſceretur. Etenim partim verba occurrebant, Anglicae linguae, vt fit, ita propria et peculiaria, vt latinitatis vſus vix admittere ea videretur, partim tota orationis forma erat eiusmodi, vt, antequam ad ipſum laborem accederemus, familiari quaſi conſuetudine cognoſcenda et penitus imbibenda eſſet.

Ordo, quem in deſcribendo hoc opuſculo ſecuti ſumus, hic eſt. Obſeruationes de aëre et morbis epidemicis praemiſimus, his ſubiecimus librum de febribus, quem tandem opuſcula varia, partim ſeorſim edita, partim in commentationibus philoſophicis diſperſa et hic collecta excipiunt. Hic vero locus eſt, vt non minus favorem ſingularem Viri Magnifici D. D. LVDWIGII, Patroni maxime colendi, laudibus iuſtis extollam et gratias ei pro beneuolentia iſta eximia agam, qua, vt ex eius Bibliotheca locupletiſſima commentationes modo commemoratae in vſus meos cederent, liberaliter indulſit; quam vt a LECTORE BENEVOLO magnopere

gnopere petam, vt, ſi ipſi plura, quam hoc opuſculum complectitur, HVXHAMI ſcripta nota ſint, ea vel nobis indicet, vel quod ad gratum animum eo efficacius erit, nobiſcum communicet.

Atque vtinam ab aliis erroribus haud maiori cum difficultate cauere nobis potuiſſemus, quorum tamen veniam, ſperamus fore, vt eo facilius impetremus, cum et ipſi volentes noſtroque conſilio neminem laedere, errorem ſuum exprobrare nemini, neque in aliorum merita inuehere conati ſimus. Praeter ea vero idonei harum rerum arbitri eo aequius nobiſcum agent, quod per totius operis decurſum tanta negotiorum et multitudine et varietate fuimus perturbati, vt non vna ſerie et iuſto otio hanc telam pertexere potuerimus, ſed ſaepius filum abrumpere et intermiſſum laborem repetere fuerimus coacti.

OBSERVATIONES
DE AERE
ET
MORBIS EPIDEMICIS
AB ANNO MDCCXXVIII
AD FINEM
ANNI MDCCXXXVII
PLYMVTHI FACTAE

- - τοῖσι δ᾽ αὖ θνητοῖσιν οὗτος αἴτιος (ὁ Ἀὴρ, ſc.) τοῦτε βίου, καὶ τῶν νοσέων τοῖσι νοσέουσι.

HIPPOCRAT. *de Flatibus.*

- - *Niſi perſuadere nobis volunt, ſanis quidem conſiderandum eſſe, quod cœlum, quod tempus anni ſit; aegris vero non eſſe.*

CELSVS *in præfat. ad libr. I.*

PROLEGOMENA.

OMNIUM animantium vitæ nihil æque neceſſarium eſt ac ipſe aër communis, quo ſine ne vel per paucula momenta protrahenda eſt. Cum vero maximas is variaſque ſubeat mutationes, harum notatio & hiſtoria non poteſt non eſſe medicis ſummopere utilis: quod optimus ille quidem, artiſque noſtræ vetuſtiſſimus magiſter, Hippocrates, nobis præcepit, atque præclaro commendavit exemplo; quippe qui, in genuinis epidemiorum libris, aëris conſtitutionem morbos vulgares antecedentem accurate præſcripſit. Idque jure ſanè merito: cauſæ namque morborum fere omnium epidemicorum ſunt conſtitutiones atmoſphæræ depravatæ; etiam ipſorum, qui proprie contagioſi vocantur, incrementum & duratio ex eadem cauſa maxime pendent. Nonne enim uno anno, in hac urbe, aut hoc oppido, unum tantum, alterumve, variolis nempe, aut morbillis, correptum videmus, alio autem, ab uno incipientem, labem in innumeros diſſeminatam? Ita ut aër ipſe arcere, aut fovere videatur ipſum contagium: Ignis veluti ſcintilla, fomiti injecta idoneo, immenſum quantum flammæ accendit undique! humidæ contra occurrens materiei extinguitur protinus.

Quid ſit quidem τὸ Θεῖον iſtud Hippocratis veterumque medicorum, pro cauſa morborum peſtilentium acceptum, haud probe ſcio. Si velint vero, nonnullis ut placet, peculiare aliquid ab irato numine rebelli inflictum populo, in vindictam violatæ legis, id utique precibus humillimis, facta certe, non ficta, pœnitentia avertendum eſt: quandoquidem vix ullus medicinæ locus, aut ſpes ſit ulla.

Sed hoc mittamus, utpote paulo abſtruſius, & videamus breviter certos & manifeſtos aëris effectus in corpora noſtra; unde, quam neceſſaria ſit medico *atmoſphæræ* conſideratio & obſervatio, facile patebit.

Primo igitur reſpiratio, in qua quaſi vita ipſa conſiſtit, ope aëris perficitur omnino: veſiculas nempe pulmonis dilatando vias facit patulas toti circulanti ſanguini, qui hic maximam ſubit mutationem. Factus enim lentus nimis & craſſus ob tardum admodum per venas majores motum, *chylo* etiam crudo refectus, e dextro cordis ventriculo minus aptus *circulationi* & corporis nutritioni expellitur. At per innumerabiles minimaſque pulmonis *arteriolas*, reticulari plexu veſiculas pulmonares texentes, diſtributus omnigenam ibi patitur compreſſionem; partim ab inſpirato aëre, a renitente ſanguine partim, & ab ipſa partim vaſculorum contractione; iiſque omni momento varie agentibus; ita ut in pulmonibus miſceatur omni modo & conquaſſetur ſanguis, atque *moleculæ* ejus craſſiores inde comminuantur maxime. Hic etiam præcipue globuli ſanguinis rubri componi videntur e ſex (uti per microſcopium patet) minoribus, ſive *ſeroſis*, more quo globulum argenti vivi majorem e minoribus formamus: quod ipuſm

ipſum quoque vim quandam quaſi & compreſſionem poſtulat. Ibi porro recentis *chyli* particulæ conteruntur, ita ut globoſæ tandem fiant, ac animalem induant naturam: quæ omnia ulterius perficiuntur actione expirationis, pulmone nempe ſe corrugante, atque coſtis collabentibus preſſo.

Adeo ut hoc viſcus præcipuum *ſanguificationis* organum æſtimari debeat: non mirum ideo ſi, qui infirmitate pulmonum laborant, *cachectici* fiant & hydropici, nec ſi, qui corruptum inſpirant aërem, morbidi.

Comminutio hæc & attritus, ac ipſius *chyli ſanguificatio* (ſit venia verbo) in pulmonibus ſunt omnino neceſſaria ad uſus naturæ, cum ad nutritionem, tum ad motum muſculorum; quia neutrum horum perfici videmus ab ullo ſanguine, niſi poſtquam pulmones tranaverit: hoc enim notandum eſt ab *arteriis coronariis* ad ultimos uſque ramos *aortæ:* ad hunc finem animalcula quædam ſpiracula habent pulmonalia a capite ad Caudam uſque.

Secundo. Aer non ſolum ab *effluviis* noxiis purus eſſe debet, ſed & juſtæ inſuper gravitatis & *elaſticitatis*, ut pulmones diſtendat ſatis; nec tamen enormis, ne eos opprimat. Utcunque enim gravem valde, vel levem, *atmoſphæram* commode ſatis ferant robuſtiores; montesve incolant, imasve valles integri: non ita tamen infirmi, quibus harum rerum paulo curioſior debetur æſtimatio. In medicina utique facienda vides & quibus boreas, *mercurium* in *barometro* attollens, officit maxime; vides & quos, cum *mercurio*, deprimit humidus auſter. Sed de his infra; hic ſolum obiter notans altiores habitationes illis eligendas eſſe, his humiliores, cætera

 ſi paria

ſi paria ſint: pro ratione enim ſitus, aëris incumbentis columna magis, minuſve, producitur; adeoque preſſura ejus magis, minuſve, intenditur: hinc aliqui prope mare melius ſe habent, alii locis in montanis.

Tertio. Aer etiam Reſpirationi idoneus non nimis calidus eſſe debet, nec ultra modum frigidus: eſt enim aëris inſpirati temperare ſanguinis calorem, qui aliter fervendo putreſceret cito, ut patet ab experimento præcellentiſſimi Boerhaavii in hypocauſto capto (vide Chem. capit. de igne experim. xx. corollar. 16.) Si aër enim ſit magis, aut æque calidus ac ſanguis alicujus animalis, intra pauxillulum tempus moriatur neceſſe eſt.

Nec ſolum ſanguinem refrigerat aër, ſed, ne nimium ebulliendo vaſa perrumpat, impedit, eum nempe condenſando. Atque hoc utique permagni eſt momenti, ſi cum doctiſſimo * Helvetio ſupponimus dextri cordis ventriculi capacitatem majorem eſſe cavitate ſiniſtri, eamque pariter arteriarum *pulmonicarum* multo excedere iſtam venarum reſpondentium: nam conſequitur inde, quod ſanguis debeat ab aëre inſpirato eſſe valde denſatus, ut æqualis cruoris puantitas æquali eodemque tempore recipi poſſit a venis *pulmonalibus* & ventriculo cordis ſiniſtro; pulſus ſcilicet corde dextro per capaciores qulmonis arterias. — Hoc quidem plurimi negant contrarium omnino ſtatuentes. Eſt tamen neceſſe prorſus, ut aorta ex ventriculo cordis ſiniſtro tantum recipiat ſanguinis, quantum e ventriculo dextro per arteriam pulmoneam pellitur, idque æquali eodemque tempore: fatale aliter diluvium

* Vide *Eclairciſſemens concernant la maniere dont l'Air agit ſur le Sang dans les Poulmons.* Paris, 4to, 1728.

vium pulmones obrueret brevi; quoniam utriuſque ventriculi ſyſtole eſt ſynchronica. Aortam ideo & arteriam pulmonarem invenimus ſemper diametro quam proxime æquales, modo ſint in ſtatu naturali. Ob hanc igitur cauſam ventriculorum quoque capacitates debent eſſe æquales, ut eodem etiam & æquali temporis ſpatio æquas poſſint recipere ſanguinis quantitates. Eadem perinde ratio neceſſaria videtur inter arterias & venas pulmonares (quod enim protrudunt arteriæ, tranſmittunt venæ). Nulla ſaltem datur neceſſitas, cur hæ venæ factæ ſint arteriis capaciores: nam aër ipſe communis, quatenus ſanguine frigidior multo, eique per omnem intimumque pulmonem inſpiratione applicatus, non poteſt non ſanguinem condenſare: tantum utique, ut reprimere ſufficiat nimiam ejus effervefcentiam; cui quidem propter magnam cruoris agitationem, ac proinde calorem, alias foret obnoxius valde. Hinc aſthmatici auram quam frigidam haurire coguntur, urgente paroxyſmo: (ubi nempe ſanguis nimis in pulmonibus turgeſcit) ne protinus accederet ſuffocatio. Sic qui febre ardente laborant, qui curſu, aut luctatione valida, perturbant humores, longe frequentius ſolito reſpirant; ut frigido novoque aëre, creberrime attracto, ebullientem ſanguinem refrigerent ſatis, eumque debitos intra cancellos coerceant.

Vis adeo inſpirati aëris tantum condenſare ſanguinem in pulmone debet, quantum vehemens ibidem particularum attritus, ac maſſularum comminutio, iſtum expandit; nimiam aliter in molem aſſurgeret rarefactus ſanguis; quod idem eſt fere, ac ſi redundaret ipſa quantitas. At cum ventriculus cordis ſiniſter par ſolum eſt

A 4 dextro

dextro, qui capere poteſt auctam hanc molem? Si non, quæ inde ruinæ?

Quod ratio ſuadet, fida docet cadaverum inſpectio, ubi vaſa cordis & pulmonis, ſicut deſcripſi, inveniuntur, ſi ſanis in animalibus, recentiſſime demortuis, quæruntur. Inique vero admodum, diu poſt mortem comparantur venæ & arteriæ ejus congruæ diametri; huic enim ob ſtructuram longe magis *elaſticam* ineſt contrahendi vis maxima, illi autem longe minor; hinc arteriæ ſanguinis, ſaltem *ſeroſi*, vacuæ fere inueniuntur & conſtrictæ; imo ſi ſiphone, injecta nempe cera, replentur utræque, arteriæ multo magis quam venæ reſiſtunt, nec ideo æqualem admittunt diſtenſionem. Idem de ventriculis cordis dicendum eſt, quandoquidem ſiniſter craſſior multo eſt, adeoque longe fortior dextro.

Ex iis jam, quæ ſupra dicta ſunt, liquet ſatis, quam utile ſit, ægris, præcipue febricitantibus, auram frigidiuſculam, fervente potiſſimum æſtate, ſubminiſtrare. Vidi ego multoties anxietates & languores *febriles* momento fere depulſos, feneſtris tantum apertis, quibus imprudens nutricula ſpiritibus (uti dicitur) *volatilibus* perperam omnino mederi ſatagit; imo tunc adeo non juvant *cardiaca* calidiora, ut etiam maxime noceant; longe melius enim inſpiratione auræ frigidæ, & miſſione nonnunquam ſanguinis, abiguntur: quia ortum habent ſæpiſſime a congeſtione & nimia ſanguinis rarefactione in pulmonibus. Oportet vero ut aër, pectori ſaluber, non ſit nimium frigidus. Joſephus d'Acoſta refert, aërem ita frigidum eſſe altiſſimum quendam ſuper montem peruvianum, ut uno ſolum flamine ſanguinem ſæpe in pulmone congelet.

Imo

Imo hyberna frigora Europæ, in plagis potiſſimum borealibus, *pulmonias* exitiales inferunt ſæpiſſime; quin etiam aliquando, non tantum pulmones, ſed & artus etiam ipſi, ex frigoris vehementia, gangræna corripiuntur. Peregrinantibus igitur per frigidam valde *atmoſphæram* opportunum eſt maxime, liquores tepidos eorumque vapores ſorbere frequenter; ad debitam nimirum laxitatem vaſorum *pulmonalium* & ſanguinis fluorem conſervandum: haud utique auram gelidiorem impune reſpirant jejuni, diras inde profecto novi peripneumonias.

Hæc hactenus de aëris potentia in pulmone; jam quæ ſit in totum corpus, paucis videamus.

Primo itaque conſideremus ærem, quatenus grave quoddam fluidum in nos perpetuo incumbens, haud minore quidem pondere hominem mediocris ſtaturæ premens quam librarum 32000, immane quantum pondus! quod ex nobis quicquid eſt liquoris exprimeret, ni preſſura foret æqualis undique, ni ex æquo reſiſterent incluſi humores. Hoc autem ſapientiſſimus noſtrum omniumque conditor, DEUS, nobis fecit ſalutare maxime; nam & totam corporis compagem confirmat, & humores ejus coercet; imo vel hac ipſa preſſura (ut ego ſane ſentio) haud parum promovet ipſius ſanguinis circuitum: ſiquidem totum corpus ab incumbente *atmoſphæra* comprimitur aſſidue, totus ideo ejusdem cruor per venas verſus cor urgeatur neceſſe eſt, quum non poſſit, per arterias, cor petere retrorſum propter obſtantes valvulas. Tam parum utique motus originalis a corde accepti, in venis majoribus, ſanguini reſtat, ut vix cor adusque ab imis pedibus, ni ad æquilibrium tantum perficiendum, aſcenderet; (per venas nimirum

cum arteriis continuatas, quaſi per ſiphonem inverſum, cujus crura æqualis ſint altitudinis) ita tardus ſane ibi eſt ſanguinis progreſſus, ut in venis artuum valvulæ frequentes occurrant, ad onus nempe incumbentis ſanguinis excipiendum, ne forte relaberetur. Haud ergo ex ſe ſolo polleret (ut mihi videtur) vim propriam conſtringentem cordis ſuperare, ne dicam irruere in ejus ventriculum, eumque dilatare.

Sanguinis ideo momentum adjuvat aſſidua *atmoſphæræ* preſſura, more velut *antagoniſtæ* agens contra vim cordis inſitam & valide conſtringentem, quod plus, minuſve, omni *ſphincteri* musculo proprium eſt. Cum primum enim, ope inſpirationis, explicatus pulmo locum dat expellendo e corde ſanguini; facto nempe in ductibus pulmonum ſanguineis momentaneo quaſi vacuo, continuo in cor dextrum impellit ſanguinis, quantum facile capit pondus *atmoſphæræ*, totum corporis habitum comprimens ſemper. Eodem porro ipſo momento irruens, undique premens, & *elaſticus* aër haud exiguum addit impetum rapidiſſimis, per pulmonem currentibus, ſanguinis rivulis, ejusque momentum tantum adauget, ut vel vim cordis ſiniſtri ſubigere poſſit: longe enim * longeque velocius currit ſanguis per pulmones, quam per *aortæ* ramulos.

At de his ſatis; cum non ſit hujus opuſculi accuratam circumacti ſanguinis hiſtoriam perſcribere: hoc ſolum hic obiter denotare volebam, compreſſionem *atmoſphæræ* eſſe unam ex multis, eamque haud contemnendam cauſam circuitus ſanguinis, quantumque immoderata gravitas aëris aut levitas, accelerare ſanguinem, aut retardare, poteſt.

Quum

* *Vide* Hales's *Hæmaſtatics*, *Experim.* x.

Quum vero ab hiſtoria *barometri* clariſſime pateat, quod *atmoſphæræ* pondus uno tempore majus eſt quam alio, ratione fere $\frac{1}{10}$ totius columnæ *baroſcopicæ;* non poteſt non eſſe quin tanta differentia nos, ſub ea verſantes, afficiat maxime: quandoquidem haud minoris eſt iſta quam pondo librarum 3200, cujus dimidium ſane, vel perpaucas intra horas, ſentimus ſæpiſſime. Supra vero monſtratum eſt, pondus *atmoſphæræ* multum conferre ad *circulationem* ſanguinis promovendam: major ergo ejusdem gravitas motum cruoris auget, minor autem minuit. Hinc fit, quod, dum cœlum ſiccum ſit atque ſerenum; id eſt, quando debita gravitate & *elaſticitate* præditus ſit aër, alacres nos vegetosque percipimus: aucta namque ſanguinis velocitate, cæteris paribus, ſecretiones noſtræ naturales & *evacuationes* augentur, præcipue *perſpiratio* (ut dicitur) *ſanctoriana*, quam, modo ſit ordinata probe, conſequitur corporis & animi vigor. Major porro in corpora noſtra preſſura vaſa ſanguinea coarctat per totum habitum corporis externum, quod effectu idem eſt, ac ſi ſanguinis ipſius quantitas fuerit adaucta: nam non ſolum motos humores incitat, ſed & etiam quo magis premitur habitus exterior, eo plus ſanguinis ad interiores & maxime vitales corporis partes adigitur, unde fortior evadit earum actio. Ideo non ſolum in pulmone melius lenteſcentem ſubigit ſanguinem crudumque *chylum* purus & *elaſticus* aër, ſed per totum quoque *Syſtema* vaſorum. Verum enimvero ſi permagna gravitas aëris & *elaſticitas* longo perdurat tempore, morbos producit ab aucto nimium ſanguinis motu; cujusmodi ſunt pleuritides, peripneumoniæ, anginæ, febres ardentes, atque id genus alia: idque po-

tiſſimum

tiſſimum accedentibus aliis aëris qualitatibus, frigoris ſcilicet, aut caloris; ut videbimus infra.

Secundo; contra omnino contrarias corporis affectiones infert aër debitæ gravitatis & *elaſticitatis* expers: nam ſequitur inde tardior ſanguinis *circulatio*, diminutæ ſecretiones, impedita *perſpiratio*, lentorque tandem nimius humorum. Hinc ille corporis & animi languor, quo fere afficimur omnes, dum talis adeſt *atmoſphæræ* conſtitutio; quæ porro, perſiſtens usque, iſta omnia auget indies: imo vel ipſa mala, cauſæ originali ſuccedentia, ſe mutuo promovent aſſidue: demumque his omnibus accedunt affectus *hyſterici & hypochondriaci*, febres intermittentes, remittentes, putridæ, lentæ, *nervoſæ*, *petechiales*; morbi denique omnes a nimio lentore ſanguinis & ſegni ejus circuitu pendentes.

Quoniam vero omnes *atmoſphærae* effectus, qui a gravitate ejus, aut levitate, oriuntur, vim plurimam ab ipſius ſecundariis qualitatibus, frigore puta, aut calore, humiditate, aut ſiccitate accipiunt; pauca quoque de his dicenda ſunt.

1. De aëre frigido & ſicco.

Omnia, quæ ſaltem attingit, corporis vaſa frigus coarctat: idem iſte annulus, quem æſtate vix digito induis, hyeme frigida excutitur facillime: ſupputa jam a contractione parvulæ iſtius partis, quantum patiatur totum. Vaſa autem conſtricta longe fortius vibrant in contenta fluida, quam ſi ſint relaxa; a frigore nempe fibrarum *elaſticitas* augetur, adeoque major contractio vaſorum & humores magis atterit, & eorum ſimul accelerat motum: nam ut ſunt vaſorum capacitates inter ſe, per quæ eadem cruoris quantitas, eodem temporis ſpatio, fluere debet; ſic ſunt quoque

que, inverſa ratione, liquidi iſtius velocitates; diminuta adeo capacitate velocitas augetur.

Quod vero ſanguinem attenuat, ejusque velocitatem adauget, Secretiones fluidiores & excretiones debitas promoveat neceſſe eſt, unde functiones omnes animales evadunt validiores. Quoniam vero hæc eadem facit gravis & *elaſticus* aër, cui frequentiſſime quoque adjuncta eſt & frigiditas *atmoſphæræ*, & ſiccitas, unita vi effectus edunt majores; adeo ut, dum conſpirant una, ſæpe demum ſubſequatur vis vitæ, quam vel par eſt, fortior; quæ tandem proinde ſuis & ipſa viribus ruit. Tam validus enim ſolida inter & fluida oritur attritus, tam rapidus ſanguinis curſus; corrugata inſuper a frigore cute, tanta diſſipatio humidiſſimi, craſſiſſimi autem retentio, donec fit cruor aëris valde & maxime viſcoſus: dumque in vaſa urgetur inepta morbos omnigenos *inflammatorii* generis parit. Idque præſertim, cum immodica *atmoſphæræ* ſiccitas nec moderantem fibris, nimium rigidis, fotum præbet, nec ſanguini diluentis humiditatis ſatis, quæ, dum ſuppetit, per cutis *poros* attrahitur aſſidue.

Quod tamen quibusdam nocumento eſt maxumo, plurimis inſervit maxime, dumque hos febres acutæ, *pleuriticæ*, *peripneumonicæ*, alios graves aſthmatis, *rheumatiſmi*, aut arthritidis, paroxyſmi corripiunt; illos, firmosque fere omnes, alacres magis ſanosque reddit aër ponderoſus, frigidus, ac ſiccus: nec incitat aliquid magis grave Belgarum vulgus quam rigidum, diuque durans gelu; tunc temporis enim vel cum lepidiſſimis Gallis feſtivitate concertant. Hoc olim notavit Cous ſenex, aphoriſm. 17. ſect. 3. quem ſic vertit Cornel. Celſus: „aquilo ſanum corpus „ſpiſſat, & mobilius atque expeditius reddit.„

2. De

2. De aëre frigido & humido; qui nobis quidem officit multum, quatenus frigus ejus corporis *poros* conſtringit, eosdemque humiditas occludit; horum alterutrum *perſpirationem* impedit plurimum: etiam ipſa corpora *electrica* in aëre humido longe parcius, quam in ſicco, effluvia emittunt. Quam noxia ſint madida frigidaque induſia, & lodices, nemo non norit.

Imbrica porro & pluvia tempeſtas gravitatem *atmoſphæræ* minuit, humor ejus nimius vim fibrarum enervat; utraque impetum ſanguinis impediunt, ac debitas proinde ſecretiones & excretiones. Hinc gignitur ſeroſa colluvies, deſtillationes inde ſequuntur & tumores faucium, tuſſes & anginæ, aliaque multa. denique, ſi talis tempeſtas manet diu, febres *catarrhales*, intermittentes, putridæ, lentæ, *nervoſæ*, ingruunt; ni per cutim (quod optimum) aut urinam, aut per alvum, exterminentur tempeſtive retenti humores: priusquam ſcilicet putreſcere incipiunt.

Nec more ſolum deſcripto nocet algida udaque aëris temperies, ſed & ipſa gelida humiditas in ipſum corpus attrahitur. Vel ipſe medicinæ parens, Hippocrates, hanc corporis imbibentem facultatem, bis mille abhinc annis aſſeruit; dum ſcilicet ὅλον τὸ σῶμα non ſolum ἔκπνοον ſed & ἔισπνοον, eſſe pronunciavit: quæ verba ipſe Galenus de aëris ingreſſu per cutis *poros* interpretatur. Id vero abunde experimenta probant, neque enim alia patet via argenti vivi, aut terebinthinæ particulis in ſanguinem, niſi per ipſos cutis *poros*; modo ſint illitæ ſolum, aut vel ſub forma vaporis allectæ. Hoc idem ſatis ſuperque confirmant tentamina acutiſſimi Jacobi Keilei noſtri; quinimo humoris gelidi abſorptionem,

ſumma

ſumma cum probabilitate, poſuit pro cauſa frequentiſſima iſtius corporis invaletudinis, quæ vulgo *ſuſceptum frigus* nominatur: ipſis nimirum particulis frigorificis (ſi placet nitro-aëreis) una cum humore abſorptis, quæ ſanguinem lymphamque vitiant.

An vero datur revera principium aliquod frigorificum, ſal nempe nitro-aëreus, ut a Mayow vocatur, ſive ullo alio vocabulo id nominabis, eximios inter philoſophos dubitatur: cauſam nempe omnis frigoris ponentes in privatione ſolum motus & caloris. Hæc tamen ſententia haud mihi hercle prorſus arridet: nam poſce modo, num in calore aliquid magis poſitivum eſt quam in frigore? nonne utriusque æque ſubitanea & æque certa ſenſatio eſt? quod forſan non adeo eſt explicatu facile a ſola motus ceſſatione: nec ex mera privatione, aut relatione, poſitivi fluunt effectus, at e frigore plurimi: corporum quorundam expanſio, quorundam condenſatio, permanens mutatio & ſexcenta alia. Aqua, dum congelatur, expanditur, argumentum ſane materiei alicujus ab extra receptæ; aliter enim a ſola caloris & motus abſentia condenſaretur: Sicut metalla, quæ fuſa quidem dilatantur, rigeſcentia vero, minus occupant ſpatium.

Porro aqua, ex gelu reſoluta, longe frigidior eſt, quam quæ prius congelata non fuerat, reſtatque diu ad plurimos uſus inepta, ad quos ante congelationem idonea fuiſſet; hoc vel mulierculæ notant. Imo, qui gelu reſolutum perpotant, ſunt pluribus morbis obnoxii; ideo poeta — *Quis tumidum guttur miratur in Alpibus?* Parum utique video, cur aquæ congelatio ob meram motus privationem efficeretur, ſi cum ſum-

ſummis philoſophis, particulas ſuas conſtituentes *ſphæricas* eſſe ſtatuimus; quod maxime videtur probabile, quia nullus excitatur calor utcunque vehementer agitetur aqua: minima enim intervenit frictio (cauſa nempe caloris) motas inter ſphærulas. Nam ſequitur hinc plane, ſeu in motu, ſeu in quiete, quod in punctis ſolum ſe mutuo contingere poſſunt; unde ne major quidem ob quietem cohæſio: quæ tamen infinite major eſt in gelu, quam in aqua. Porro autem aqua in vacuo difficillime, ſi unquam, congelatur; ubi tamen ſatis certe quietis: at ipſiſſima iſta aqua, ad contactum gelidi æris effuſa, dicto citius, etiam inter effundendum, in glaciem abit; notante diligentiſſimo viro, Fahreneit. Act. Philoſoph. Anglic. No. 382: requiritur ideo ab aëre aliquid ad congelationem efficiendam.

Magis adeo probanda videtur eorum opinio, qui congelationis cauſam arbitrantur ſpiculas eſſe quasdam frigorificas, ab extra admiſſas: quæ, utcunque globulos aqueos a ſe invicem dimoveant paululum, quantitatem tamen contactus hos inter & illas adaugent, & proinde mutuam eorum cohærentiam. Ni ex hac forſan *hypotheſi*, vix alia datur methodus, inſignem iſtam aquæ expanſionem, dum congelatur, explicandi: quæ vero aquæ gelatæ expanſio evenit ſemper, ſive aëris fuerit expers, ſive non.

Quoniam vero congelatio omnis artificioſa, ſale quodam mediante, perficitur, haud abſurdum eſt credere, ſpiculas has frigorificas ſalinæ eſſe naturæ.

Quod vero datur ſalinum aliquod principium, per univerſam *atmoſphæram* diſſeminatum, vero ſimile eſt admodum a vitrioli generatione in ipſo

ipſo colcothare, utcunque ſale ſit deſtillatione, aut ullo alio modo, privatum. * Nitrum porro de novo producitur, ex ipſa terra damnata, ex ipſis inſulſiſſimis cineribus, modo hæc inter & apricum aërem libera detur communicatio. Unde oritur nitrum, ut dicitur, calcarium, niſi ab hoc ſale aereo? Nonne ferrum, etiam ſuper altiſſimas turres, ferruginem contrahit? quod ab eodem omnino evenit principio. Plurima item mineralia, & glebæ metallicæ, priſtinam recipiunt naturam; licet vi ignis omni fuiſſent orbata ſale, ex ipſo nimirum fonte. Sal hoc univerſum agnoſcit illuſtriſſimus Newton; utique ex analyſi chemica clariſſimi Hombergii ſolus videtur & idem parens & origo omnigeni ſalis; prout ſcilicet ſit hac vel illa matrice receptum, huic vel illi materiæ coadunatum.

Atqui non prorſus alienum eſt credere, hoc ſal nitroſæ eſſe proſapiæ, dum obſervamus & nitri aciculas, & ſpiculas glaciales, imo ſalinas ipſius roris particulas, forma eſſe ſimillimas. Quinetiam ſi reputamus, quæ referuntur a digniſſimis fide ** viris, de Armenia, Tartaria, China, &c. terris nimirum nitro quam maxime abundantibus; quod ibi ſcilicet, quamvis æſtate ſol interdiu omnia quaſi adurit, noctu tamen ſævit rigidum gelu: magna adeo copia decidente ſale nitroſo, quem ſolis ardor elevaverat. In noſtra etiam regione, poſt diem calidiorem, verno præſertim tempore, obſervamus ſæpe mane ſequente ſtagna, camposque omnes, glacie, ac pruina, obductos: quod quidem vel ipſa æſtate

* Vid. *Frid. Hoffman. Hiſtoriam*, &c. *Nitri.*

** *Tournefort*, *Voyage du Levant*, *Lettr. 18.* *Le Comte Itinerar. Chinenſ.*

æſtate contingeret, niſi vis ſolis, tunc temporis vehemens, particulas nitroſas, hic non æque ac in Oriente abundantes, diffringeret & proinde diſſiparet. Hæc ſane arguere videntur, quod abundantia nitri aërei plus faciat ad congelationem efficiendam, quam ſola paucitas ignis: media enim hyeme, cum *thermometrum* longe majus denotet frigus, nusquam ſæpe apparet vel minima glacies. Gradus utique frigoris, quo glacies producitur, minime quidem ſtabilis & certus eſt; glaciem namque ſæpe notavi menſe Martio, aut Aprili, cum ſpiritus thermometri Haukſbeiani fuerit ad 55 tantum: e contra nullam omnino menſe Decembri, cum deſcenderit usque ad 65. Sed de his ſatis.

3. Itaque de calore aëris, eique accedente humiditate. Calor omnia, vel ipſum ferrum, expandit, multo magis ideo humores corporis humani eiusque vaſa; ſanguinis autem rarefactio, & vaſorum relaxatio, de momento circulantium humorum detrahit: ſecretiones hinc deficiunt & vires; hac ergo de cauſa non æque ſumus agiles æſtate, ac hyeme, aut tempore verno. Qui torridas habitant regiones, vix ſunt, niſi noctu, ad munera vitæ obeunda habiles, tota fere die dormiunt, præcipue ardente ſole.

At ſi æſtuoſa ſimul ſit atmoſphæra & humida nimis, ſanitate periclitamur admodum. Eſt calidi, eſt etiam & humidi, laxare fibras; quid conjuncta? eas fere omnino reſolvunt. Imo quandoquidem uda aeris temperies plerumque etiam levitate peccat, quod, ut vidimus ſupra, vim circulantem minuit multum, & quoniam humidus aër *perſpirationem* inſuper inhibet valde, merito prorſus, ab ultima antiquitate, talis *atmoſphæræ* conſtitutio reputata fuit peſtilens.

Obſtructi

Obſtructi adeo humores fiunt indies magis magisque acres, ob defectum motus idonei lympha lenteſcit, cruor fere in grumos faceſſit, ejusque ſales, ſe mutuo attrahendo, in noxias abeunt *moleculas*, brevique putreſcunt humores. Morbi proinde quamplurimi oriuntur, & acuti, & *chronici*, cum durat diu gravis adeo & infelix cœli conſtitutio; in qua, brevis ſit utcunque mora, vel validiſſimus homo, vim corporis & animi languidiorem fieri, cito perſentit. Aër enim vaporibus, præſertim ſulphureis (ut experimenta nobilis Boylei & acutiſſimi Haleſii monſtrant) onuſtus plurimum *elaſticitatis* ſuæ protinus amittit; adeo ut vix explicandi pulmones vim retineat: unde paulo ante, & cum fulgura vibrantur, haud pauci ſpiritum difficulter admodum trahunt; *atmoſphæra* tunc nempe vaporibus ſulphureis æſtuante. Hac porro de cauſa imbecilliores quamplurimi, ne vel per diem unum, alterumve, ſufferre queunt ingratum urbis aërem, fumis pollutum innumeris; qui tamen commode ſatis, imo alacrem rure degunt vitam. Ad rectam utique valetudinem tanti conducit purum & apricum reſpirare aërem, ut absque eo, in morbis quamplurimis, vix ulla alia medicina proficiat: quod tam ſæpe notavi, ut non poſſim quin, cum elegantiſſimo poeta, clamem,

O fortunatos nimium, ſua ſi bona norint,
Agricolas! ——

quorum nempe & otia & negotia ſaluberrimis in agris peraguntur. Aura quippe ruſtica longe magis pura eſt, & *elaſtica*, quam quæ, infinitis urbanis ſordibus contaminata, gravis admodum & inſalubris evadit; æſtivo præſertim tempore, cum ſolis ardor omnigenos excitat vapores. Eſt

 inſuper

inſuper tunc frigida magis, ac halitu ſaluberrimo herbarum ſpirituque terræ vegetiſſima, at recreandas vires, & pulmones expandendos, fit idonea maxime: nec vero pinguibus fœdata vaporibus, vel minime, *perſpirationi* officit; quin eam promovet plurimum. Tanta hinc nos perfundit alacritate purus & pergratus ruris aër, dum & reſpirationi, & *perſpirationi*, tantopere ſimul inſervit.

4. De aëre calido, &ſicco; qui, licet conſtitutione modo deſcripta longe ſalubrior, tamen haud eſt innoxius; præcipue ſi diutius maneat. Aër namque ſiccus magna plerumque gravitate pollet & *elaſticitate*, quod motum ſanguinis multum incitat: quatenus vero calidus eſt, humores perſpirantes exhaurit maxime, unde *ſeroſa* pars ſanguinis diſſipatur, & liquidiſſima corporis avolant: reſtat adeo cruor ſpiſſus nimium; nihil namque iam humidi ex *atmoſphæra* torrida per cutis *poros* imbibitur. Hinc magnus ſequitur & validus ſanguinis attritus, ac proinde calor; qui, & ab extra item auctus indies, ſalinas & ſulphureas humorum partes exacuit aſſidue, donec tandem fiunt acerrimæ: idque eo magis, quo minus jam in pulmone refrigeratur ſanguis. Si ſuaviſſimum butyrum, vel quodvis oleum animale, intenſo ſolis ardori exponis diu, brevi abit in liquamen *alcalinum* putridum & valde *corroſivum:* ſic diuturnus æſtatis fervor usque adeo torret humores animales, ut longe acriores ſub autumnum ſint, quam verno tempore. Hæc utique eſt aduſtio iſta ſanguinis, a veteribus toties memorata: ſiquidem magna hinc copia bilis acerrimæ generatur; inde choleræ, *dyſenteriæ*, colica bilioſa, putridæ & (ut dicuntur) febres malignæ, ineunte autumno, ita ſunt frequentes. Torridæ ſane zonæ

vehemens ardor usque adeo exhaurit incolarum humores, usque adeo criſpat fibras, ut quaſi peruſti videantur. Imo ex relatione medicorum, qui fervidis in his regionibus artem exercuerunt, ſanguis eorum longe magis craſſus eſt & niger, quam in hominibus Europæis: hinc febres ardentiſſimæ & peſtilentiales iis in locis *endemiæ* ſunt, putreſcentibus ſcilicet leviſſima de cauſa humoribus.

Magnus utique medicinæ dictator, Hippocrates, non ſolum morbos diverſos, ſed & temperamenta, imo & mores hominum, ab aëris varietate maxime pendere ſtatuit, in pulcherrimo de aëre, aquis, &c. Libro: cum quo ſane conſentit omnino fidus ejus interpres, Galenus, in commentar. & alibi de temperatur. præcipue in capite ὅτι τὰ τῆς ψυχῆς ἤθη, &c. Hoc innuit etiam eleganter Lucretius, lib. 6.

Nam quid Britannum cœlum differre putamus,
Et quod in Ægypto'ſt, qua mundi claudicat axis?
Quidve quod in ponto'ſt differre a Gadibus, atque
Uſque ad nigra virum, percoctaque ſæcla calore;
Quæ cum quattuor inter ſe diverſa videmus,
Quattuor a ventis, & cœli partibus eſſe,
Tum color & facies hominum diſtare videntur
Largiter, & morbi generatim ſæcla tenere.

Horum autem paulo infra hanc reddit rationem,

—— *varius concinnat id aër.*

Sin autem varia aëris diverſorum climatum temperies varios omnino producit morbos, cur non & varia etiam, vel ejuſdem regionis, tempeſtas diverſos perinde gignat corporis affectus? atque ita ſe profecto res habet; verno nimirum tempore, ſi longi præcipue ac ſicci venti boreales continuarint, febres *inflammatoriæ*, pleuritides,

 peri-

peripneumoniæ, anginæ certo certius invadunt. Autumno contra febres lentæ, putridæ, quartanæ, choleræ, dyſenteriæ, &c. fere ſæviunt ſemper. Sic itidem alii prorſus oriuntur morbi ſub humido tepidoque cœlo, alii autem omnino & diverſi ſub frigido ſiccoque. Obſervationes equidem hujusmodi perpetuæ fuerunt ab ævo Hippocratis huc usque; totam adeo ſuperiorem doctrinam confirmare videntur. „Non quod „non omni tempeſtatum genere homines, per „omnia genera morborum & ægrotent, & mo„riantur; ſed quod frequentius tamen quædam „eveniant.„ Sic latinus Hippocrates, lib. 2. præfat.—Iſta dubio procul conſtitutio aeris eſt ſalutifera maxime, quæ, ex ſtabilita lege naturæ, propriæ anni tempeſtati reſpondet: ideo nec hyems tepida juvat, nec æſtas pluvia.

Quoniam vero diverſa atmoſphæræ conſtitutio, diverſo plane modo corpora humana afficit, ratio certe & modus hujus diverſitatis ſemper a medicis eſt conſpiciendus; &, quod de locorum differentia dixit Celſus, æque verum eſt de varietate tempeſtatum: „differre nempe, pro natura „locorum, genera medicinæ, & aliud opus eſſe „Romæ, aliud in Ægypto, aliud in Gallia.„ Hoc quidem abunde teſtantur medici diverſarum gentium, diverſis utentes methodis; quæ tamen omnes ad ſanitatem ægros feliciſſime perducunt. Nonne ergo & ratio quoque habenda eſt variarum *atmoſphæræ* conſtitutionum, vel in eadem regione? Optimus ille quidem, ac diligentiſſimus obſervator, Sydenhamius notavit; „qua metho„do, currente anno, ægrotos liberaveris, ea„dem ipſa, anno jam vertente forſitan e medio „tolles.„ Uno proclamant ore medici, quod morbi vernales multo felicius ſanguinis miſſio-

nem

nem admittant quam autumnales: & hinc illæ forſan Sydenhamii lacrymæ, qui fuit ſemper in venæ ſectione multus admodum. Morbi ſane, vel generis ejusdem (ut conſtanter obſervavi) largiorem longe poſcunt ſanguinis detractionem, eamque multo facilius ferunt ægroti, dum ſiccum adeſt cœlum, & elata perſtat *barometri* ſtatio, quam dum æſtuoſa aeris humiditas vim fere vaſorum reſolvit. Hoc utique perpetuum eſt, vel in ipſis morbis pectoris. Aſclepiades olim, ut refert Cœlius Aurelianus, obſervavit „apud Athenas „atque urbem Romam, phlebotomia vexatos „(utor Aureliani verbis) vel peius acceptos eſſe „pleuriticos, in Pario vero atque Helleſponto re„ſumptos ac relevatos.„ Roma nimirum atque Athenæ humidiore longe & tepidiore gaudent aëre quem Helleſponti regio, ſicco, ac ſæpe perfrigido vento Aſiatico perflata.

Robuſti certe & firmi homines facile ferunt ſanguinis miſſionem; flaccidi vero, etſi æque ſuccidi, non ita: quia, propter debilitatem fibrarum, æquilibrium ſolida inter & fluida haud reſtituitur confeſtim; unde ſequitur brevis quaſi ſanguinis ſtagnatio. Pondus autem *atmoſphæræ* magnum univerſum corporis habitum premit valide & corroborat, ac proinde ſanguinis motum incitat. Frigus, ſiccitate præſertim adjuncta, vim fibrarum adauget plurimum; accedentibus adeo ſimul utrisque, vis vitæ fortior evadit, & vel ipſe corporis habitus pro tempore velut mutatus videtur: unde, tali durante aëris *cataſtaſi*, vel infirmiores ex facili tolerant venæ ſectionem.

Non ſolum in morbis curandis plurimum valet atmoſphæræ conſideratio, ſed ad ſanitatem etiam tuendam maximi eſt momenti. Contraria contrariis curantur, ut in adagio eſt: ſic ſi ver

frigidum & ſiccum eſt, pleuritide, peripneumonia, angina, periclitamur; qui vero diæta humectante utuntur & potione tepida laxante, vitio tempeſtatis occurrunt, morboſque evadunt utplurimum. Si frigori autem accedit humidi multum, *cardiaca* quædam admiſcenda ſunt, corpuſque veſtibus muniendum eſt probe, ne *perſpiratio* inhibeatur nimis. Æſtuoſa contra udaque aëris temperies ſiccam omnino & aſtringentem poſcit diætam, vinum & auſterum aqua frigida dilutum, denique quæ & vim fibrarum comprimentem firment, & a ſanguine lentorem ac putredinem arceant. Balneum porro tunc frigidum idoneum eſt maxime. Quæ contra humore nimio & tepore pollent, aliena ſunt prorſus; jurulenta ideo tunc vitanda ſunt, & tepida muliercularum ſorbitio.

Certe nullo non tempore anni morbi invadunt, autumno autem quamplurimi; nam tunc fere „meridianis temporibus calor, nocturnis at„que matutinis, ſimulque etiam veſpertinis fri„gus, eſt: corpus ergo, ſubinde meridianis ca„loribus relaxatum, ſubito frigore excipitur.„ Hæc recte Celſus, lib. 2. cap. 1. Sanctorius obſervavit inſuper, quod ab æquinoctio autumnali ad ſolſtitium hyemale, qualibet die, minus libra circiter perſpiramus. Medicin. ſtatic. ſect. 2. aphor. 41. tantopere nimirum prohibent *perſpirationem* humida autumni frigora: eoque magis tunc huic obnoxium eſt malo corpus, quo magis relaxata ſint vaſcula æſtivo calore, unde non ſatis valida propellebant contenta fluida, quæ majorem indies lentorem proinde contrahebant.

Si jam & his addamus, quantum æſtatis ardor percoxerit humores, iiſque majorem induxerit acrimoniam; haud mirum utique videbitur, ſi

autumnus

autumnus plurimos opprimat incautos: tunc enim humores ſunt acriores ſolito, & eorum *perſpiratio* impedita plurimum. — His vero perpenſis, methodus *prophylactica* manifeſto apparet, quæ ſcilicet & fibras corroborare, ac debitam ſanguinis fluxionem conſervare poteſt; quibus nempe *perſpiratio* pergat ordinata probe & ſatis conſtans. Interponi vero, ſi quid ego judico, debent *eccoprotica* quædam ſubinde, ad bilioſam colluviem evacuandam: hoc ſæpe alma molitur natura, ea nempe gravata, *diarrhœa*, cholera, ſeu *dyſenteria*, excitatis: quibus autem tempeſtiſtiva Rhei barbari doſi, repetita prudenter, occurrerit omnino, naturamque levaverit æque.

Sexcenta utique hujusmodi dicenda eſſent, ni prælonga forent & obvia ſatis lectoribus idoneis: quorum nemo jam forte dubitat, quin diligens *atmoſphœrae* contemplatio ſit medicis perutilis admodum.

Quod ad Methodum attinet & medicinam, quas variis in morbis infra laudavi, non ſunt equidem vana muſei commenta; ſed quæ, per multos jam annos comprobata, ſucceſſerunt optime; imo (ſi id ſit alicujus momenti) in ſplendidis ſæpe perſonis: tanta ſcilicet remediis, mihi probe expertis, fuit fiducia.

Formulas quidem medicamentorum exhibui nullas, quod ſane vix aliquid ſapit præter oſtentationem artis & pompoſam ſcientiæ venditationem. Ille ſolum, cui natura morbi perſpicitur, intelligit bene, quæ poſcit remedia. Plures audivi totas blaterantes *pharmacopœias*, qui tamen ne intellexerint quidem quid vel ipſe pulſus ſignificabat. Concinnam utique ac ſimplicem præſcribendi formulam laudo maxime, minime vero farraginem medicamentoſam, ultra Garamantas

 & Indos

& Indos ſæpe petitam, ſolo plerumque novitatis amore conſcriptam. Longe vero, longeque magis, ridicula praxis eorum eſt, qui temeraria manu univerſalia porrigunt arcana; omnibus ſcilicet morbis accommodata: quaſi nimirum eſſet in natura rerum, ut ipſiſſimum illud, quale demum cunque fuerit, ſtricto nimium, pariterque laxo, corporis habitui mederetur æque, ut rapidam æque contunderet febrem, lentumque hydropem. Sed *apage nugas! Si populus vult decipi, decipiatur.*

> *Hæc tu Romane caveto!* —— Sed Romæ Quis non? *Perſ.*

Sequentes obſervationes factæ fuerunt omnino ad modum, quem præclariſſimus noſter JURINIUS in actis philoſophicis, No. 379. deſcripſit; quemque jam omnes fere ſequuntur, præ cæteris laudatiſſima ſocietas Edenburgenſis. *Barometrum* nempe ex tubo ſatis amplo & ciſterna latiſſima conſtructum eſt: argentum vivum vero, quo implentur, puriſſimum deſtillatione præparaveram. *Thermometrum* idoneo ſitum eſt loco, quod fabricavit *Haukſbeius*. *Barometrum* ad menſem Julium, Anno MDCCXXXIII, ſupra maris infimi ſuperficiem ſteterat 46 Pedes circiter; ab iſto anno autem & menſe, huc usque, fuit ad 30 Pedes tantum. Humiditatem aëris per varia *Hygroſcopia* notavi; præcipuum vero eſt ad formam D. D. Molyneux Act. Philoſoph. No. 172. Infundibulo utor diametro 25 digitos lata, eoque circulari, ad pluviam excipiendam: ita vero poſitum eſt, ut æque pateat undique omni vento.

Sequens *ſchema* ventorum ex Plinio excerpſi, ut notius foret de qua plaga cœli ventus ſpirabat, cum hoc, vel illo, nomine utor. Ubi vero & vis venti & directio notatur ſimul, literis uſus ſum

Tom. I. Præf. p. 27.

ſum pyxidi nauticæ inſcriptis vulgo, i. e. E. W. N. S. & compoſitis N E. N W. S E. S W. & ſic deinceps.

Non ſum neſcius utique, quod Varro duodecim facit tractus ventorum; Vitruvius etiam viginti quatuor, illosque miris quibusdam vocibus, ut erat earum amantiſſimus, diſtinguit. Tabula vero * Plinii, ſeu, ut vocat, tympanum circinatum, ad generalem ventorum diſtinctionem facit ſatis; porro eorum nomina Pliniana diu fuerant civitate Romana donata.

Favorinus equidem, apud ** Aulum Gellium, diſcrepat a Plinio in verbis eurus, caurus ſive argeſtes, africus ſive libs: eurum enim ad exortum æqinoctialem refert, Plinius vero & Seneca ad exortum hybernum, habentque auctoritatem Ariſtotelis, lib. 2. Μετεωρολογικ. capit. 6, qui expreſſe dicit εὖρος ἀπ᾽ ἀνατολῆς χειμερινῆς πνεῖ; ſic in libro Ariſtoteli perperam adſcripto, περὶ κόσμȣ Capit. 4. Εὖρος δὲ ὁ ἀπὸ τȣ͂ περὶ τὰς χειμερινὰς, &c. Dubitat porro *** Seneca, an argeſtes idem ſit quod corus; imo Favorinus ait, quod argeſtes, ſeu corus, adverſus aquilonem flat, & quod libs, ſive africus, contra vulturnum: ſed forte corruptus eſt hic Gellii locus. Nemo enim ante corum pro vento inter meridiem & occidentem uſurpavit unquam; & qui poteſt **** Africus ex Africa ad Italiam ſpirare, niſi ex plagis auſtralibus? idem de libe dicendum eſt, quod ex

* *Confer. caput. 47, lib. 2. cum capite 34. lib. 18.*

** *Lib. 2. capit. 22.*

*** *Vide Senecæ Quæſtion. natural. lib. 5. cap. 16.*

**** *Vide Horat. Ode. 3. lib. 1.*

— — nec timuit præcipitem Africum
Decertantem Aquilonibus.

ex Libya ad Græciam, unde ventus iſte Λὶψ dictus eſt. Audi iterum Ariſtotelem, loco ſupra citato de enumeratione ventorum, Ἀργέστης ἀπὸ δυσμῆς θερινῆς πνεῖ —— Λὶψ ἀπὸ δυσμῆς Χειμερινῆς. Quid ſi corus a קר, frigus? ſemper enim inter ventos frigidos annumeratur. Sic Virgilius lib. 3. Georgic. v. 356.

—— *Semper ſpirantes frigora cauri.*

Argeſtes itidem apud Ovidium libro 5. Faſtorum.

Frigidus Argeſtes ſummas mulcebit ariſtas.

Plymuthum oppidum ſitum eſt ad ipſum ſinum portus ampliſſimi, qui longe lateque patet ventis auſtralibus. Ex Oriente munitur & Occidente altiſſimis clivis, ad imum vero clauditur rupibus marmoreis: porro utroque eius a latere æſtuarium longe porrigitur. Surgunt a tergo montes continui ad ipſas usque alpes Damnonienſes, decimum circa lapidem diſtantes. —— Oppidi ſitum ideo deſcripſi, ut magis forſan (inter cætera) pateret ratio tantæ pluviæ, quæ hic ruit quotannis.—Ab alto nimirum Oceano, vaporibus nubibusque latiſſimus, duo inter promontoria excelſa, aditus panditur; quæ arduis proinde clivis utrinque coacta, ad intimum adiguntur ſinum, ubi ſcopulis montibusque impingentia condenſantur, tandemque ſub forma pluviæ decidunt. — Neque hic jam memoro, quod huic haud parum adjicit articulo, hanc oram nempe Britanniæ, in modum quaſi iſthmi, duo inter maria longe porrectam.

Eo quidem lubentius hiſtoriam *meteorologicam* ſequentem edidi, quo magis utiliorem eam fore judicavi: quandoquidem nihil hujuſce modi, quan-

quantum memini, in hac occidua parte Britanniæ inceptum fuit antehac unquam. Atqui ex ipſa argumenti natura latinis ego potius literis, quam vernaculis, ſequentia deſcripſi: quibus ſiquidem gens noſtra cum exteris obſervationes ſuas communicare poteſt, illi pariter cum nobis viciſſim. In hæc ſane palæſtra jam plurimi, ubique fere gentium, verſantur: utinam tandem aliquando ex plurimis, diu continuatis, & toto pene terrarum orbe captis experimentis extaret demum generalis aliqua & perfecta *atmoſphærae* hiſtoria! opus certe utiliſſimum, diu multumque deſideratum! hunc ergo obolum in aerarium publicum conjicio, in quo quidem exarando diligentiæ plurimum inſumpſi, licet elegantiæ parum, quippe medicum ago, non rhetorem.

Non nobis licet eſſe tam diſertis,
Qui muſas colimus ſeveriores.

MARTIAL.

NOTÆ ſequentes, quæ in opere paſſim occurrunt, ſic explicandæ ſunt.

AB i. e. Lumen Boreale; *viz.* menſe Martio, 1728, ſic habes: *AB* 22. 10. P. M. W N W 1; ita porro legendum: lumen erat Boreale die 22° Martii, hora noctis decima, vento W N W leniter ſpirante.

—′ Ad diei alicujus pluvii numerum ſuperſcripta ſignificat iſto die haud exiguam decidiſſe pluviam.

—″ multam;

—‴ graviorem corruiſſe pluviam.

—′′′′ graviſſimam.

Ubi dierum numeri linea conjunguntur, *viz.* 12—16, ſignificatur aliquam pluviam omni die, a 12 ad 16, decidiſſe.

× ad Caput figuræ, venti vim denotantis, indicat ventum iſtius ordinis fortem; ad Imum vero, lenem; adeo ut 4^{x} vehementem denotet procellam.

Per omnia ſtylo utor *Juliano*, ſive vetere.

Obſervationes factæ fuerunt bis die plerumque, ſcilicet hora fere octava matutina & ſexta pomeridiana.

Literæ Romanæ, (A.) (B.) (C.) &c. ad notationes referunt.

OBSER-

OBSERVATIONES
DE
AERE ET MORBIS EPIDEMICIS.

ANNO MDCCXXVII, retorridæ æſtati (majore quam antehac unquam erucarum numero infeſtæ) ſucceſſit hyems pluvia ſatis, nec intempeſta valde, ni quod interfuit ſiccus admodum menſis Novemb. craſſo tamen valde nubiloque cœlo fœdatus. *Mercurius* interim in *barometro* ad ſtationem præaltam effectus eſt. Venti orientales plerumque, aut aquilonares, afflabant, haud vero inſequebatur tempeſtivum gelu. Delabente *barometro*, Decembris initio, quamplurima decidit pluvia, paulo poſt autem reſurgente gelu rigidum invaſit, a die decimo octavo ſcilicet ad vigeſimum ſecundum: pluvia inde ad finem usque.

Morbilli, qui toto menſe Julio Sextilique evanuerant, medio Septembri recurrebant, pluresque adoriebantur indies; malique admodum fuere moris Octobri & Novembri. Pari cum his paſſu progreſſa tuſſis *convulſiva* quamplurimos invaſit pueros, donec uterque morbus caput ſubduxit menſe Decembri. Porro durante Octobri & Novembri

vembri

vembri * febris lenta *nervoſa* haud paucos corripuit; tuſſisque vehemens in omnes fere (A) equos graſſata eſt, quæ ad finem usque Decembris perduravit, e qua tandem pars major evaſit.

Ad hunc adeo modum deſinebat annus MDCCXXVII, cujus exeuntis hiſtoriam ergo attigi leviter, ut, ſiqua forſan per conjecturas liceret, ſequentium morborum cauſas rimaremur: neque enim, *epidemicorum* naturam inveſtigando, ſolum interſit cognoſcere quales dies ſint, ſed & (B) quales etiam præceſſerint ante; ut cum Celſo loquar, libro ſecundo, capit. I.

Totam pluviæ quantitatem, quæ decidit hoc anno, ſic habeto.

	Dig. Dec.		Dig. Dec.
Januario,	2.965	Februario,	4.452
Martio,	1.868	Aprili,	1.511
Majo,	5.902	Junio,	2.483
Julio,	1.080	Auguſto,	0.209
Septembri,	3.867	Octobri,	2.490
Novembri,	0.826	Decembri,	4.172
			Dig. Dec.
		Summa quantitas,	31.915.

Breves quædam Notationes.

(A) In obſidione Trojana, primo canes, mox muli, poſt homines, peſte correpti fuerunt. Haud ſemel obſervavi morbum inter pecora erupiſſe primo, dein eum ipſum paulo poſt tempore in homines *epidemice* ſæviiſſe; quod & anno MDCCXXVIII, & MDCCXXXIII, fuit manifeſtiſſimum:

* *Vid. infra Diſſertat. de hac febre*, pag. 147.

ſtiſſimum: in quibus nempe tuſſis graviſſima omnes pene equos corripuit uno, alterove, menſe citius quam homines.

Quum nimirum hoc animantium genus maxime ſub dio verſetur, morboſæ aëris *diatheſi* ſit valde obnoxium neceſſe eſt, non tantum aërem inquinatum reſpirando, eumque per cutis *poros* imbibendo forſitan; ſed, dum aquas hauriunt, & carpunt gramen, condenſatam quaſi ſub ſpecie roris *atmoſphæram*, morbidis particulis contaminatam, exugunt: nam ut Lucretius libro VI.

Aut in aquas cadit, aut fruges perſidit in ipſas,
Peſtilitas.

Inde eſt fortaſſe, quod morbi huiusmodi *epidemici* longe frequentius inter ruſticos & paganos oriuntur, quam incolas inter urbium & oppidorum; in his quippe locis ignes perpetui, frequentia hominum, atque id genus alia, gravem noxiumque aërem mutant maxime, aut omnino depellunt: donec ita tandem ſit onuſtus morboſa materia, ut, rupto quaſi aggere, torrentis ad inſtar, irruat ubique. Hoc hiſce ſit argumento, quod, qui intra domicilia luculenta verſabantur aſſidue, rarius *epidemico* anni MDCCXXVIII & MDCCXXXIII, correpti fuerunt.

(B) Conſtat utique a primo autumno *atmoſphæram* fuiſſe craſſam admodum, & vaporibus plurimis onuſtam, quos ardor vehemens prægreſſæ tempeſtatis elevaverat: qui, licet hic ita condenſati fuerint, ut, ſæpe ſub forma pluviæ, durante Septembri & Octobri, deciderent, atque ita noſtrum non inquinarent aërem; in aliis tamen locis & September & October fuere craſſiſſimo aëre fœdati, & menſes proinde inſaluberrimi. Per Novembrem certe, aër, etiam hic,

fuit craſſus admodum & graviſſimus, omnigena nempe fuligine e retorrida tellure exhalata obſcuratus: atque ab hac cauſa tanti fuit ponderis, non a pura ſua *elaſticitate* & gravitate propria, quæ vapores evehunt altius, eosque diſpergunt æquabiliter.

Qui præſentem *atmoſphæræ* faciem, dum morborum *epidemicorum* cauſas disquirunt, intuentur ſolum, nec reſpiciunt elapſam, parum utique vident, aut eorum cauſas; aut naturam. Exemplo ſit aëris conſtitutio ſicca & frigida, quæ, non tantum uno, vel & altero, die durans, nimiam fibrarum rigiditatem generat, & morbidam humorum denſitatem, niſi & per dies aliquot continuos duraverit. Rariſſime vides graves & peſtilentes febres fieri valde *epidemicas*, ſi non poſt eximiam aliquam *atmoſphærae* qualitatem, diu perſtantem.

Per conſtitutiones aëris mutabiles, fibras forte nimium corrugat hodie ſiccus frigidusque Boreas, cras eas forte relaxat nimis humidus Auſter: ita quoddam quaſi æquilibrium, in quo ſanitas conſiſtit, ſervatur; atque id maxime profecto, ſi quis probe cavet ſubitas has mutationes. Haud raro hercle notavi, poſt procellas gravesque pluvias, febres *epidemicas* multum fuiſſe imminutas, & vi & numero; *effluviis* nempe contagioſis & *morbificis atmoſphærae* conſpirationibus, hoc modo, diſperſis. Ideo forte divus Auguſtus, cum in Gallia moraretur; templum & vovit & fecit Circio, vento vehementiſſimo; eique turbini, etſi ædificia ſæpe diruenti, gratias publicas agebat gens Gallica olim, referente * Seneca: utpote cui ſalubritatem cœli ſui deberet.

DE

* *Quæſtion. Natural. lib. 5. cap. 17.*

DE

CONSTITUTIONE AERIS ET MORBIS EPIDEMICIS,

ANNO MDCCXXVIII.

Januario.

PLUVIOSA admodum (A) humidaque tempeſtas induxit annum; in ipſo quippe menſe Januario cecidit pluvia ad dig. 6, 108. immenſa quantitas! fuit porro nivis aliquantum, gelu parum valde, procellæ utique ſatis. *Mercurius* in *Barometro* depreſſus fuit maxime, ab ipſo initio diem 21. adusque, ſæpe infra 29, 0. Ventus ut plurimum auſtralis erat, vel occiduus, isque ſæpe nimboſus: ſub finem menſis autem Subſolanus, flante nonnumquam Borea, cœlo apricitatem & columnæ mercuriali altitudinem dedit, nive ſubinde, aut gelu ſequente. A 26 ad 28 haud parum pluviæ decidit, etſi *Baroſcopium* fuit ad 30.0 & altius, Vulturno ſpirante: argumentum ſane, aërem onuſtum eſſe vaporibus adhucdum.

Pluvia die 1—6—8—10. 13. 14. 16. 17. 18. 19.——22. 26. 28.

Vehemens grando corruit 15. p. m. S S W 3. Nix gravis 23. a. m. E N E 3.

Tota quantitas adeo aquæ pluviæ collectæ æquabat 6, 108.

(B) Maximi maris æſtus inundantes 18. 19. SSE 3^{x}. Barom. 28. 5.

☿ ii Altitudo maxima fuit die 31, *viz.* 30. 2. E b N. 2.
— — — minima — — 18. — 28. 5. S S E. 3^x.
Barometri media Altitudo 29.$3\frac{17}{31}$.
Dies frigidiſſima fuit 25 Therm. Haukſ. 69. N N W 1.
— tepidiſſima — 3, — — — 50. S W 1.
Temperies Aëris media $56\frac{5}{31}$.

Ab incipiente menſe tuſſes & *catarrhi* fuerunt valde frequentes, ſæpe cum tumore faucium moleſto, levi comitante febricula plerumque: *rheumatiſmi* & anginæ paſſim. Magnus adeſt undique ſpirituum languor, & creber *paroxyſmus hyſtericus.*

Februario.

Altam tenuit ſtationem *mercurius* ab initio Februarii ad diem 18, ſpiraverunt ut plurimum interea venti aquilonares, qui cœlum reddidere ſiccum & apricum, terramque adſtrictam gelu, ineunte præſertim menſe. Poſt diem 18 nix, pluvia, ventusque ut plurimum auſtralis: temperies aëris multo magis tepida & humida fiebat, gravi pluvia ſub finem ruente.

Pluvia, die 13. 18. 20. 21. 22. 23. 25.
Dig. Dec.

Nix multa 19 == 1.924.

Levis fuit *AB* 26. Hora 9. p. m. E b N. 1.

☿ Altitudo maxima 2. 30. 3 E N E 3.
— — minima 20. 29. 0 W S W 2.
media Altitud. hoc Menſe 29.8$\frac{9}{29}$.

Dies frigidiſſima, 1, 67. N E 2.
— tepidiſſima, 25. 47. S 1.
media Altitudo Thermom. 57 $\frac{16}{29}$.

(C) Tuſſes, quæ a primo Januario fuerunt valde frequentes, jam factæ frequentiſſimæ, plurimis, junioribus præcipue, infeſtæ ſunt; quibus acceſſerunt deſtillationes maximæ, ac dolores faucium atque dentium, cum glandularum parotidum & maxillarum tumoribus. Hæc fere

omnia

omnia in menſe ſuperiore, at jam cum his ingruit *febrilis* affectio & reſpiratio difficilis, imo pluribus, medio in hoc menſe accidebant pleuritides & peripneumoniæ; quorum ſanguis extractus fuit viſcidus & parum *ſeroſus*: cum tamen, durante Januario, vel ab ipſis *rheumaticis*, raro fuiſſet valde glutinoſus. Tunc porro ſatis fuit exhibuiſſe ſpirit. volat. eleoſ. elix. aſthmat. le Mort. aut tale quid ex lenioribus diluentibus, ad ſudores eliciendos & tuſſim ſopiendam; raro venam ſecantes, nec *epiſpaſtica* frequenter admoventes. Jam ſanguinem mittere ſæpe neceſſe erat, & repetitis *anodynis* vehementiam tuſſis lenire; *anacatharſin* & facilem reſpirationem larga pectorali & molli potione detergente moliri: ad quem quoque finem opus ſæpe fuit medicamentorum ex oleoſis, gum. ammoniac. oxymel. ſcillitic. &c. cum eo tamen, ut, dum hæc facta ſunt, virium languor cardiaca leniora poſtularet; *epiſpaſticis* interea crebro applicatis. Febris namque fuit lenta plerumque, urina neque rubra valde erat; nec lingua valde arida, nec urgebat importuna ſitis. Hoc menſe porro *variolæ* erant *ſporadicæ* & mites; raro lethales.

Martio.

Ventus Martio regnans fuit occidentalis, ſubinde ad auſtrum, ſeptentrionem ſubinde, vergens, conſequente, ut ſolet, pluvia, ſeu aprica tempeſtate. *Mercurius in Barometro* inconſtans, raro ſublimis. Nebulæ ſæpe, procellæ aliquando, nivis aliquid ſub finem menſis. Temperiès aëris craſſa & humida, attamen non valde frigida.

Pluvia 1. 3. 6. 8. $\overset{''}{\overline{9}}$. 11. $\overset{'}{\overline{13}}$. 14. 16—18. $\overset{'''}{\overline{19}}$. $\overset{'''}{\overline{20}}$. 22. 24—26—29 ≐ 3.317. Dig. Dec.

Procellæ 14. 15 S 4. cum maximis maris æſtibus. Nix alto mane 27.

AB 22. 10. p. m. W N W 1. Levis *AB* 23. 8. p. m. N N W 1. Maximus halo circa lunam 11. 12.

☿ Altitud. maxim.	3. 30. 2.	Malacia.	} media 29.6$\frac{1}{10}$.	
— — minim.	14. 29. 1.	S 4.		
Dies frigid. 27.	60.	N N W 3.	} media Therm. Altid. 49$\frac{2}{10}$.	
— tepid. 17.	45.	W 2.		

Tuſſes frequentiſſimæ toto hoc menſe, levi plerumque cum febricula. Febres *rheumaticæ* & *catarrhales* quamplurimæ; ægrotantes omnes ad ſudores erant valde prompti.

(D) Tertianæ exquiſitæ, ac ſemitertianæ, febres, jam ſunt frequentiores longe quam aſſolent in hac regione: in paroxyſmis urgent maxime vomitus bilioſus, æruginoſus, cum immenſa pituitæ tenacis copia; *cephalalgia* gravis, ac ſæpe delirium. Perpauci nunc *variolis* laborant; aliqui *rubeolis* corripiuntur & juniores & adulti.

Aprili.

Principio menſis multa pluvia, cadente *mercurio*; aſſurgente vero, medio Aprili, apricitas, aër interim craſſus & nebuloſus. A die 19 ad finem usque humilem plerumque ſtationem tenuit *Baroſcopium*, plurima ruente pluvia, ita ut pauciſſimi intercurrerent dies aprici. Aër fuit valde craſſus, humidus & ſubfrigidus toto fere menſe: ſæpe ventus occidentalis, perſæpe furens Auſter. Viæ publicæ omnes aqua & limo plenæ ſunt.

Pluvia

Pluvia 1—3—5. 8. 9. 13. 19. 20. 21. 22. 23. 25. 26. 28.—30 = 4.153. Dig. Dec.

Grando 11. 12. WNW 1.

☿ Altitud. maxim. 16. 30.0. Malacia.
— — minim. 29. 28.9. S b E. 3x. } media 29.5$\frac{5}{30}$.

Dies frigid. 11. 55. N W 1.
— tepid. 18. 36. S S W 1. } media Therm. Altit. 45$\frac{13}{30}$.

Morbi ſuperioris menſis, jam vi & numero aucti graſſantur maxime: imo febres intermittentes a levi ſæpe errore in putridarum claſſem tranſiliunt, haud contemnendo ægrotantium periculo; facillime porro recidivæ corripiunt, quos ex toto reliquerant ante.

Maio.

Aëris conſtitutio humida & ventus auſtralis ad medium prope menſem duraverunt. Initio Barometer fuit depreſſus; a 16 Caurus, aut Septentrio, leniter ſpirans *mercurium* tenuit ad 29. 8. circiter fere ad finem usque: aër interim ſiccus erat & ſubtepidus.

Pluvia 1. 2—5. 9. 10. 12. 15. 18. 20. 21. Dig. Dec.
= 1.633.

☿ Altitud. maxim. 21. 30,0. Malacia.
— — minim. 3. 28,9. S S E 3. } media 29 6$\frac{12}{31}$.

Dies frigid. 1. 46. S b W 3.
— tepid. 23. 30. W N W 1. } media Therm. Altit. 35$\frac{27}{31}$.

Febris *catarrhalis* ac tuſſes jam evanuere penitus; at (E) febres intermittentes ſæviunt adhuc. Vix ullæ nunc *variolæ.*

Junio.

Prior Junii pars ventos habuit auſtrales & occiduos, pluviamque haud exiguam; *atmoſphæra* etiam plerumque craſſa erat & humida: *Baroſcopium* mediam fere tenuit ſtationem. Poſterior menſis pars erat magis ſerena, ſicca & calida; venti ab Oriente, aut plagis arctoïs.

Pluvia $\overset{\prime}{1}$. 2. 4. 7. $\overset{\prime}{8}$. $\overset{\prime}{9}$. $\overset{\prime}{11}$. $\overset{\prime\prime}{12}$. 17. $\overset{\prime}{20}$.
Dig. Dec.
25. 26 = 1.636.

Fulgur & tonitru, 17. 26.

☿ Altitud. maxim. 28. 29,8. N 1.
— — minim. 8. 29,2. S W b S 2. } media 29, $5\frac{17}{39}$.

Dies frigida 10. 37. W N W 1.
— calida 29 23. E S E 1. } media Therm. Altitud. $30\frac{14}{30}$.

Febres intermittentes adhuc paſſim; aliquæ putridæ, lentæ, *nervoſæ*.

Julio.

Per initia menſis aër fuit apricus, ſiccus & fervidus; ventus aut nullus, aut Subſolanus; ros plurimus: labente autem *mercurio* 9 & 10. multa pluvia, reſurgente paulo poſt, ſerenitas: dein relabente magis 15 & 16. gravis pluvia: varia poſt tempeſtas ad finem usque Julii, vento plerumque ad Occidentem vergente: aër interea erat longe humidior, & ad finem valde craſſus.

Pluvia $\overset{\prime\prime}{9}$. $\overset{\prime\prime}{10}$. $\overset{\prime\prime}{15}$. $\overset{\prime\prime}{16}$. 17. 18. $\overset{\prime\prime\prime}{20}$. $\overset{\prime}{25}$. $\overset{\prime\prime}{26}$. 28.
Dig. Dec.
39. = 3.179.

Die 2 hora 11. p. m. Malacia; permagnum obſervavi lumen boreale, cujus radii lucidi, at non colorati,

colorati, vibrantes, terminari videbantur in coruſcante quaſi umbella paulo ultra Zenith octo, decemve, fere gradus, meridiem verſus. Centrum hujus lucidæ coronæ eodem fere intervallo diſtabat ab arcu meridiano, certiſſime ad Orientem: quod idem utique haud raro nuperis annis notavi. Durante ſplendore hoc boreali plurimus ros decidit; ſi ventus fuit aliquis, a ſeptentrione venit.

Die 2[illegible]. H. 9. p. m. N. 1. leve, at inſolitum lumen boreale eluxit, cujus radii pyramidales, inverſo plane ordine, vibrabant: horum enim vertices ad centrum, quaſi paulo infra horizontem, ſub ipſo axe boreo tendebant. Die 4 & 17. W N W 1. parvæ *AB*, at nihil inſoliti, Tonitru 8.

☿ Altitud. maxim.	3.	29,9.	Malacia.	media 29,6.
— — minim.	16.	29,0.	S W 1.	
Dies frigid.	23.	37.	E. 1.	media Therm. Altitud. $28\frac{16}{36}$.
— fervidus.	7.	18.	E S E. 2.	

Febres tertianæ & duplices tertianæ adhuc, paucæ quoque putridæ. Languores graves a profuſis ſudoribus, quibus omnes infeſtantur maxime: laxis nempe & patulis cutis *poris* humores, a fervore tempeſtatis rarefactos, & colliquatos, immoderate transmittentibus.

Auguſto.

Ineunte Auguſto cœlum fuit plerumque ſudum, aër ſiccus & fervidus, *Barometer* altum tenuit locum, venti ſeptentrionales: exeunte autem aër fiebat humidior longe, & cum *mercurio* decidit pluvia; interim Zephyrus, Libs, aut Corus, perflabant aſſidue.

Pluvia 1. 11. 13. 17. 20—22. 24—27. 28. Dig. Dec.
29. = 1.894.

AB. 18. 20. p. m. N N W 1. Fulgura & procella 20 nocte. S W.

Maximus maris æſtus 27. S S W. 3—28. S W. 3^{x}.

☿ Altitud. maxim. 9. 30,1. N b W 1.
— — minim. 28. 29,0. S W 3^{x}. } media $29.6\frac{20}{31}$.
Dies frigid. 29. 38. N W 1.
— fervid. 5. 20. W N W 1. } media Therm. Altit. $30\frac{4}{31}$.

Febres intermittentes ſub finem menſis frequentiores: *diarrhϾ* & morbi colici plurimi.

Septembri.

Corus fere ſpirabat quotidie ab initio Septembris ad diem 11, *Barometrum* attollens, nubesque diſpergens pulcherrime. A 17 ad ipſum finem ventus ex Oriente, flectens ſubinde ad auſtrum, ſubinde ad ſeptentrionem, furens, ſæpe perflabat, & *mercurium* magis, quam quis crederet, deprimebat, haud multa nempe tunc decidente pluvia: interim humidus erat & frigidus aër.

Pluvia, 4. 6—8. 10. 16. 17. 18. 23—25. Dig. Dec.
26 = 1.526.

Maximi maris æſtus a 22 ad 25, perfurente Vulturno.

☿ Altitud. maxim. 10. 30,0. N W 1.
— — minim. 24. 28,5. S E b E 3^{x}. } media $29.5\frac{21}{30}$.
Dies frigid. 20. 46. E b N 3.
— tepid. 1. 27. Malacia. } media Therm. Altitud. $38\frac{18}{30}$.

Febres intermittentes paſſim & nonnullæ putridæ, *diarrhϾ* quamplurimæ; morbus autem colicus

colicus rarior ſolito hac tempeſtate: haud pauci *ophthalmia* & tumore colli fauciumque correpti ſunt.

Octobri.

Libs fere perpetuus flavit a 2 ad 13 Octobris, *mercurio* multum cadente; pluvia interim continua decidit: poſt Boreas, aut Euronotus, 27 adusque, ſcandente *baroſcopio*, & conſequente apricitate; inde humidus Auſter gravem perpetuamque pluviam demiſit,

'' '' '' '' '' ''' ''
Pluvia 2. 3—6. 7. 8.—10. 12. 13. 20. 21. 24.
'' '''' — Dig. Dec.
28. 29. 30. = 5.386.

AB. 1. 8. p. m. N N E 1. levis *AB.* 14. 9. p. m. N E. 2—15. N N E. 1—22. E N E 1.

☿ Altitud. maxim. 16. 30,2. N N E 1.	media $29.5\frac{4}{31}$.
— — minim. 8. 28,8. S W 2.	
Dies frigid. 16. 55. N N E 1	media Therm. Altitud. $46\frac{16}{31}$.
— tepid. 2. 40. S S W 2.	

Febres *Eryſipelatōdes* & *Petechiales* paſſim,

Novembri.

Pluvia adfuit perpetua, non tamen valde gravis, ad 9 diem Novembris, dum ventus ex auſtro plerumque fremuit maxime. Aër interea fuit humidus valde: tunc Aquilo diſcuſſit paululum nubes, flectens inde varie ventus ad occidentem, per auſtrum recurrebat tandem, donec orientem attigit, mutans interim aſſidue cœli faciem & *Barometri* ſtationem: poſt vero deflectens ad ſeptentrionem, rigidam invexit brumam, cœlumque ſerenum.

Pluvia

″ ′ ″ ″ ″ ‴

Pluvia 1. 2. 3—8. 9. 14. 16. 18—20. 22.

‴ ′ Dig. Dec.

24. 25.=3.535.

Procella 1. mane primo W S W—15. Nocte. SbE—18. H. 2. p. m. S S E. 4[x].

Levis *AB*. 22. Permagnus & vividus halo circa lunam 6. 10. p. m. S. 3. Maximus maris æſtus 18. S S E. 4[x].

☿ Altitud. maxim. 30. 30,2. Malacia.	} media 29,5 $\frac{25}{30}$.	
— — minim. 25. 28,8. E S E 3.		
Dies frigid. 30. 72. rigidiſſimum Gelu.	} media Therm. Altitud. 54 $\frac{24}{30}$.	
— tepid. 7. 42. S S W 3.		

Morbus peſtilens inter boves. Coryzæ & tuſſes ſunt valde frequentes.

Decembri.

Ab initio Decembris ſubſedit ſenſim *mercurius* in *Baroſcopio*, multa ruente pluvia. Ventus fuit interim varius quotidie, aër autem maxime humidus; donec Aquilo mutavit rerum faciem, geluque rigidiſſimum protulit & nivem; eaque borealis ventus, aut orientalis, continuabat ad ipſum anni exitum.

′ ‴ ′ ″ ‴ ′

Pluvia 3. 4. 5—7. 8—10—12. Nix 17. 18.

″ ″ Dig. Dec.

21. 23. 24. 25=2.273; Nive excepta, eam namque totam non potui ullo modo colligere, quum cito impleverit vas recipiens, ibique congelata remanſerit, avolante reliqua: fuit autem ejus quantitas procul dubio haud exigua, cum alta fuiſſet undique ſexdecim ſaltem digitos.

☿ Altitud. maxim. 15. 30, 3. N 1.	} media 29.7 $\frac{4}{31}$.
— — minim. 8. 28, 8. S b W 3.	
Dies frigidiſſimus 23. 75. N E 2.	} media Therm. Altitud. 64.
— tepid. 7. 52. S S W. 3.	

Febres

Febres *rheumaticæ* paſſim, & paroxyſmi (F) aſthmatici frequentes: quamplurimæ tuſſes, eæque ſæpe graves, ſub finem menſis præſertim.

Dig. Dec.

Tota, quæ decidit, pluvia hoc anno fuit 36.564.

Notationes aliquæ.

(A) Aër fuit ita humidus forte quod parum admodum gelu fuiſſet. Gelu certe atmoſphæram reddit ſiccam, condenſando vapores, eosque terræ coagmentando; terra interim ipſa ita gelu conſtricta eſt, ut exhalationes impediat. Hoc in degelationibus eſt maxime conſpicuum, ubi omne ſolum, quaſi aqua perfuſum, humeſcit, imo fere ſpumeſcit; data ſcilicet via vaporibus a calore ſubterraneo elevatis, at gelu ante ad terræ ſuperficiem aſtrictis. Hinc eſt, quod gelu diu durans terram fœcundet, retentis nempe ſalinis & ſulphureis halitibus, ut agricolæ norunt: atque hinc forte poſt longum gelu, cum degelatio accedat, morbi *epidemici* oriuntur, ut obſervatur ſæpiſſime.

(B) Nonne hi maris æſtus exundantes, partim fortaſſe, pendebant a maxima aëris levitate, has in regiones incumbentis, qui maria noſtra longe minus premebat quam circumfuſum oceanum; aquis nempe hic confluentibus ad æquilibrium reſtituendum? quoniam aquam inter & argentum vivum intereſt differentia, quod ad pondera, 14 ad 1 quam proxime; ſequitur manifeſte *Barometro* in hac regione integrum digitum ſubſidente, aquas debere hic quatuordecim digitos altius aſſurgere, quam ubi, ex proportione dicta, major eſt *atmoſphæræ* preſſura. — Annon porro hac ipſa

ipſa de cauſa forte violentiſſime urgente, diſploſis ſcilicet ſubito vaporibus, aëreque pro tempore maxime rarefacto, columnæ iſtæ aquarum (quas *Spouts* vocant) & immenſi iſti fluctus (quos *Boars*) evehuntur nonnunquam? fulgetra namque ſemper fere hæc comitantur *phænomena*, quæ momentaneum quaſi vacuum faciunt. Haud ſemel certe memini montem quaſi aquarum (quem a *Boar* hic vocant) perbrevem intra horæ quadrantem, imo multo minore temporis ſpatio, inundaſſe altitudinem perpendicularem pedum ſaltem duodecim, atque mox receſſiſſe penitus: quod vix forte ulla alia ratione explicari poteſt.

(C) Humida valde frigidaque aëris intemperies ſemper gravedines, tuſſes, & morbos a *ſeroſa* colluvie pendentes, gignit; idque non ſolum *perſpirationem* inhibendo, ſed & inſuper humiditatem noxiam, ſale aëreo ſive nitro gravidam, ſanguini per ipſos cutis poros inſinuando: nec dubito, quin ob has cauſas tuſſes Britannos noſtros longe magis infeſtent quam Gallicum, aut Heſperium Populum, qui ſicciore gaudent & tepidiore *atmoſphæra*. An aër ipſe quidem corpora noſtra ſubire poteſt ſub aëris forma, dubito; per * cortices autem plantarum, imo arborum, penetrare certum eſt. Extra omne dubium vero aërea humiditas cutis *poros* permeat; nec mirum, quippe duriſſima ligna & ſaxa penetrat.—Plura ſane experimenta hanc aërei humoris attractionem confirmant; & quid quæſo huic ſit magis impedimento quam terebinthinæ, aut argenti vivi exhalationibus, quæ vel intimum intrant corpus? ** Juvenis quidam ſanus, jejunio & la-

* Hales's *Vegetable Staticks*, cap. 5.

** Vid. *Jacob. Keil.* Medicin. Static. Britan.

& labore confectus, ſpatio unius noctis octodecim uncias imbibit per *poros*. Hoc, etſi non tanta quantitate, notant ſæpiſſime, qui curſibus præſunt equeſtribus, ubi jejuniis ad certum pondus redigendi ſunt equiſones.

Tria hinc in regenda valetudine conſectaria ducantur: 1. Ut jejunus nemo, nec fatigatus admodum, contagioſo ſe committat aëri, aut febre maligna, aut peſtilente, correptos inviſat: pluribus, imo medicis hoc fuiſſe exitio memini: tunc enim ex facili *effluvia* morbida accipiunt.

2. Cavendum eſt maxime, ne quis diu in aëre inquinato verſetur. Methodici olim, teſte * Cœlio Aureliano; vel cubiculi aërem medicabant: plurimum utique intereſt, an ſubfrigidam reſpirat auram ardente laborans febre, an æſtuoſam, liberam, an denſam nimis; ideo, jubente ** Celſo, in amplo conclavi tenendus eſt; ſi id quidem non eſt, eluceat modice focus, quo per caminum impura & morbida mephitis eliciatur, quæ diu aliter ſtagnans magis magisque in horas peſtifera redditur; atqui hoc modo perflabile ſervetur cubiculum tutiſſime.

Hinc porro vides quanto diſcumbis periculo cum impuro lecti ſocio; quot tabidos, hac de cauſa, factos novi, ſaniſſimos olim? quantum hinc cavenda lecti conſortio? quantum hinc marcet formoſa puella ſicco admota ſeni; dum ille vigeſcit? Nec melior potuit inveniri modus refocillandi decrepitum Judæorum regem, David, quam conſulendo, ut illum in ſinu foveret perpulchra Shunamita virgo.

(D) Ex

* Lib. 2. cap. 36.

** Lib. 3. cap. 7.

(D) Ex humida valde & minus *elaſtica* aëris conſtitutione ſanguinis lentor nimius producitur facile; unde *circulatio* per vaſa minima haud expedita, per majora autem debito rapidior, eaque aucta plurimum a ſuſcepto frigore, *perſpirabile* ſubito reprimente. Unde paroxyſmus ſequitur febriculoſus; qui tamen brevi faceſſit, amotis nimirum repagulis, & conſequente ſudore, niſi aut ſanguis ſit lentus valde aut viſcidus: tunc enim vel putrida ac lenta febris, vel ardens ac vehemens, ſubſequitur; prout nempe fibrarum *tonus*, magis minuſve *elaſticus*, & ſtatus humorum diſpoſuerit. Quamobrem monerem tyrones medicos, ne nimium forent in exhibendo corticem Peruvianum, *alexipharmaca* & *ſalia volatilia*, præpropere, in ipſo præſertim initio febrium intermittentium, nec niſi poſt debitas (prout fuerit opus) *evacuationes:* Error namque talis haud raro pleuritides & peripneumonias arceſſit, aut febrem cum delirio, vel comate, continuam. Febris utique intermittens raro aliquem jugulat; ſi tamen, ex ea, facta eſt continua in malis æger eſt (monente Celſo Lib. 3. capit. 15. ad finem.)

In primis ideo acceſſionibus vix aliquid ægro neceſſe eſt, niſi ut ſorbeat affatim potum aliquem diluentem, tepidum; quod & horrorem diſcutit, & vomitum, ſi urgeat, promovet, finemque tandem *febrili* paroxyſmo facit, ſudores eliciendo: ad quod idoneum eſt maxime ut æger ſe in lectulo contineat, durante Paroxyſmo. Tunc demum febre bene finita, ex medicamento vomat, alvum purget denuo, aut ſaltem ducat, ſi cita ante non fuerit; tunc enim, rhabarbaro exhibito prius, eam comprimere licet.

Multum utique facit ad omnigenas febres extinguendas, poſt debitam (ſi ſit neceſſe) ſanguinis

miſſionem,

miſſionem, primarum viarum a putrida *cacochymia* purgatio. Neque hoc ſolum modo prodeſt vomitus, ſed & ipſa ejus actio obſtructiones, vel in ipſis corporis penetralibus, reſerare apta eſt: ad utrumque igitur ſcopum eum provocare utile eſt; id ipſum quippe febres quasdam intermittentes ſæpe ſæpius curavit.

Poſt ſecundam, tertiamve acceſſionem, quod genus febris ſit ſcire licet, atque exin medicinam aptare idoneam, in qua jure merito primum obtinet locum cortex Peruvianus: at neſcio quo fato, utcunque ſeduli fuerimus in iſto eligendo, ad has febres abigendas, opinione longe minus, profuit; niſi primo cinnabari, camphora, myrrha; poſt *ſtomachicis aromaticis* & *chalybeatis* adjutus. Tunc equidem *mercurii alkalizati* uſus mihi haud innotuit, quem paulo poſt tamen mecum communicavit optimus ille, celeberrimusque medicus, D. D. Cheyne: hanc vero mercurii præparationem ad plurimos morbos maxime efficacem, eſſe millies inde inveni. Maximam profecto vim habent *mercurialia* contra ſanguinis lentorem & obſtructiones vaſorum; imo ſine ſtimulo ſalino præparata non ſolum in febribus intermittentibus eſſe utiliſſima, ſed & in *pleuriticis*, *peripneumonicis* & *rheumaticis*, poſt debitam ſanguinis miſſionem, plurimum prodeſſe novi: dum enim lentos attenuant humores, parum interim rarefaciunt ſanguinem, aut exagitant, etſi pondere ſuo momentum ejus multum adaugent. Acutiſſimus JURINIUS demonſtravit olim, * gravitatem globuli ſanguinis rubri eſſe ad gravitatem ſeri, ut 1126 ad 1030: atqui tantæ potiſſimum gravitatis efficti videntur globuli, ut ſeri tenuitatem conſer-

* *Tranſact. Philoſoph. Anglic. No.* 361.

ſervarent; & ſanguineos tubulos præſtarent meabiles; at cum magna adſit tenacitas humorum, & obſtructio vaſculorum pertinax, iis utique utendum eſt, quæ multo majore pollent momento.

Sub finem vero harum intermittentium *ſtomachica chalybeata* & *auſtero-aromatica* juvabant maxime, queis ſine tumor pedum *oetematoſus* ſemper, & recidivæ febres accedebant ſæpiſſime; imo cum morbus ex toto diſcuſſus fuiſſet, ad recidivam præcavendam commodum erat omnino, die ſcilicet octavo, vel decimo poſt, corticem peruvianum & *martiata ſtomachica* reſumere, ad paucos ſaltem dies. Nonne ideo eadem hæcce, ſubinde aſſumpta, perbona ſint ad *prophylaxin*, dum aër nimis humidus & parum *elaſticus* ſanguini lentorem inducit, & vim fibrarum enervat; idque præcipue debilioribus, ac *ſyſtaſi* nervorum infirma affectis? Hæc utique methodus mihi optime ceſſit in *hyſtericis* & *hypochondriacis* ſæpiſſime.—Hoc forſan haud abſurdum erit monitum iis, qui haud proſpera valetudine gaudent, aut illis, qui eorum ſanitati proſpiciunt. Delicatulis, ac mollitiis fluentibus, haud injucundum, nec forte inefficax antidotus, erit malum aurantium Hiſpalenſe toſtum, ex vino rubro generoſo, poſt debitam infuſionem.

Nihil ſane ad febres intermittentes eradicandas facit magis, quam frequens vomitio, præcipue ubi nauſea & vomitus urgent, quod in his fere accidit ſemper: dum namque ſtomachus, ſeu muco acido obrutus, ſeu bilioſa colluvie, languet, quaſi vas iners, fermento imbutum putrido, ingeſta omnia corrumpit: hinc perpetuus morbi fomes, donec perpurgatur ventriculus. — Ad movendum autem vomitum, vel decoctum radicis Ipecacuanhæ, vel infuſio ex vino, exhibe-

exhibetur tutiſſime; ſi vis aliquid fortius, vini benedicti cochleare unum, alterumve, adjici poteſt. Perperam vero (quod ſuadent nonnulli) oleoſa, aut immenſa ſubtepidæ potione ſolicitatur, quarum prior oblinit potius quam deterget ventriculum, eum altera onerat nimium: imo ſæpe adeo non juvant immanes iſti hauſtus, ut, ſtomachum nimio plus diſtendendo, vim ejus conſtringentem, omnemque actionem perdant omnino. Longe igitur longeque rectius promovetur vomitio modica potione tenuis infuſus florum chamæmeli, ſub finem vero vini rubri cum aquæ dimidio, duplo, aut triplo, prout res exigit, in quo lene aliquod aromaticum ſit incoctum: Suſtentat hoc quippe totius corporis vires, & naturalem ventriculi potentiam erigit plurimum, ita ut, quicquid plicis ſuis inhæret, exprimat, ſe nempe corrugando validius; adeoque tandem ventriculi tunicas corroborat, ut multo minus poſtea ſit obnoxius illuviei nocenti. Hinc fit, quod vomitus ex vino rubro auſtero & aromaticis parato tantum arthriticis proſit, ubi morbus ſtomachum occupaverit.

* Provocabant olim Romani luxuriæ cauſa vomitum, quidni nos ſanitatis? Quandoquidem vix aliquid ſubeſt periculi, modo deſcripta excitetur methodo, & poſt debitam, ſi commodum eſt, miſſionem ſanguinis: nam ſive plus eſt injectum quam quod concoqui poſſit, periclitari ne corrumpatur nos oportet; ſive jam corruptum eſt, nihil commodius eſt quam id, qua via primum expelli poteſt, ejicere. Haud alio utique modo expurganda eſt colluvies ſtomachi bilioſa, aut pituitoſa, multorum ſane morborum origo &

 fomes:

* *Celſus*, Lib. I. cap. 3.

fomes: quicquid enim prima digeſtione corrumpitur, haud quaquam emendatur in ſecunda concoctione, adeoque qualis efficitur *chylus*, talis fit ſanguis.

Nec ſolum corporis vigorem conſervat purus, firmusque ſtomachus, ſed & animi etiam acumen; ideo * Carneades, academicus, ſcripturus adverſus Stoici Zenonis libros, ſuperiora corporis candido elleboro purgavit: perpauci ſane philoſophi ex Apicii ſchola prodiere; vix aliquid certe cerebro officit magis, quam ingluvie diſtentus venter.

Audi ** Horatium, haud omnino Pythagoricum —

——— *Quin corpus onuſtum*
Heſternis vitiis animum quoque prægravat una,
Atque affigit humo divinæ particulam auræ.

Qui ſecum reputat nervi *intercoſtalis* & *paris vagi*, ſive octavi, longas ambages, implexus, ramuſculos, horumque concentum atque conſenſum; quorum alteruter veneno, aut acri aliquo tactus, vomitum ciet illico; qui porro ſpectat, actione vomitus, omnem intendi nervum, omnemque concuti fibram; idoneus ſolum eſt judex, quibus in morbis, quaque ſub conditione, excitanda ſit vomitio: in pluribus haud dubie utilis eſt admodum, quum & omnes corporis humores attenuet, omnesque promoveat ſecretiones.

(E) Haud ita multum in medendi methodo mutavi, ni quod opportunum eſſe invenerim medicamentis, ſupra laudatis, addere elixir vitrioli, & aquas Spadanas, aut Pyrmontenſes, haurire quotidie. Nec pœnitendo utique eventu, tunc temporis, balneum frigidum commendavi;

* *A. Gellii*, lib. 17. cap. 15. ** *Sermon.* lib. 2. Satyr. 2.

davi; præcipue convaleſcentibus ab intermittente rebelli: ad fibrarum nempe tonum reſtituendum, & humores lentos comminuendos. Hinc didici tandem, quantum poteſt tale remedium, ubi vix alia proficit methodus, idque nonnunquam in pertinace quartana: novum hoc forſan & inauditum, mihi vero probe expertum.

(F) Dum Subſolanus afflat, ſeu Boreas, aër & elaſticus valde & gravis evadit, plerumque porro frigidior; ſolito magis ideo diſtendit, premitque pulmones: quin etiam *atmoſphæra* ponderoſior externum corporis habitum comprimit, &, ſi ſit frigidior, nervos fibraſque cutaneas conſtringit: minus hinc ſanguinis εἰς τὰ ἔξω, εἰς τὰ ἔντερα vero ejusdem congeſtio, & proinde motus rapidior. Non mirum ideo, ſi infirma pulmonum *craſi* laborantes talem aëris conſtitutionem male ferunt, veſiculis nempe pulmoneis aëre diſtentis nimium, vaſculis ſanguiferis cruore. His de cauſis quamplurimi, vento ad Orientem vergente, cero certius fere aſthmatis paroxyſmo corripiuntur. His præcipue aſthmaticis convenit ſanguinis miſſio, imo *dyſpnœa* urgente maxime, neceſſaria eſt omnino; tunc lenia *antiphlogiſtica* purgantia, gas ſulphuris, acetum & oxymel ſcilliticum, ex poſca, mulſo, aut potu tenui ſubacido, paroxyſmum ſolvunt: porro pedes demittere in balneum ex aqua tepida hiſce auxilio eſt, humores alliciendo ad partes inferiores. —Novi virginem elegantem uno, alterove, die ante menſtrua, gravi ſpiritus difficultate corripi ſolitam, cui hoc certum ſemper ſubitumque attulit levamen.

Pituitoſis contra, humidisque aſthmaticis, vomitoria, *epiſpaſtica, volatilia,* purgantia, fortiora & detergentia acriora opitulantur.

DE AERE
ET
MORBIS EPIDEMICIS,
ANNO MDCCXXIX.

Januario.

INEUNTE & exeunte Januario aër fuit frigidus valde, venti aquilonares, permagna elevatio Barometri, nebulæ ſæpe denſiſſimæ, & nonnunquam fœtidæ, gelu frequens & rigidum valde, Medio autem menſe, ſubſidente mercurio, pluvia, ventuſque varius, qui ab occaſu vergebat plerumque ad Septentrionem. Ad finem orientales venti aërem deſiccabant plurimum, quamvis fuerat ante multo humidior.

Pluvia 4. 12. $\overset{\prime}{\overline{13}}$—$\overset{\prime}{\overline{16}}$. 19. $\overset{\prime\prime}{\overline{21}}$. Nix 7 No-
Dig. Dec.
cte = 0.900.

AB. permagna die 6. H. 11. noctis E N E. 1. lucidam quaſi nubem obſervavi, die 14. H. 9. p. m. inter Orionem, Taurum & Os Ceti, coruſcantem undique radiis vibrantibns, lucidiſſimis, etſi ne vel minima alibi extiterunt ſigna luminis borealis, iſta nocte.

☿ Altitud. maxim, 9. 30,4. Malacia. } media $29.9\frac{30}{31}$.
—, — minim. 14. 29,1. W N W 2. }
Dies frigidiſſima 1. 74. E N E 1. } media Therm. Altitud, $61\frac{1}{31}$.
— tepid. 19. 52. W N W 1. }

Tumor faucium *anginoſus*, & tuſſes, valde frequentes; perniones, etiam inter adultos, frequentiſſimi: pleuritides & febres *rheumaticæ* paſſim. — Prælarga ſanguinis miſſio *pleuriticos* juvabat

vabat maxime, potusque multus emolliens; eadem omnino methodus *rheumaticis* auxiliabatur: atroces vero artuum dolores plurimum levabant fomenta tepida laxantia, admota ſubinde.

Februario.

Initio Februarii *Baroſcopium* indicavit 30. 2, flante Septentrione; poſt diem 7 ventus ab Occidente venit, flectens modo ad Auſtrum, mox quoque ad Arctum, pluvia cadente: a 14 ad finem usque flatus perpetui, ac ſæpe vehementes, ex Oriente frigidam ſiccamque *atmoſphæram* fecere, ſurgente plurimum *mercurio.*

Pluvia 4. $\overline{7.}$ $\overline{9.}$ $\overline{10}$—12. Nix 5. 14. 24. Dig. Dec. =1.814.

Ventus turbineus 23. 24. Fulgura 9. H. 8. p. m. S W b S 3.

(A) Spiritus Thermometri Haukſbeiani ſæpe ad 66 hoc menſe ſubſidebat, cum tamen vix ulla uſpiam viſa fuerit glacies, a 17 ad 21 præcipue.

☿ Altitud. maxima 25. 30,3. E 3.
— — minima 10. 29,1. W 3. } media 29.7$\frac{2}{28}$.

Dies frigid. 6. 71. N 1.
— tepid. 9. 56. S W b S 3. } media Therm. Altitud. 62$\frac{18}{28}$.

Graves *rheumatiſmi* & arthritidis paroxyſmi, qui multo magis quam ſolito excruciant. Tuſſes ſiccæ, laborioſæ, frequentes ſunt. Sanguis, e quocunque fere detractus, eſt craſſus valde, & perpaululum ſeri habet; ubi febris aliquid acceſſit, admodum eſt viſcidus: Pleuritides tamen, ac peripneumoniæ, non æque frequentes ſunt ac quis expectaverit. Multi adhuc aſthmate laborant, & plurimi, imo adulti, pernionibus vexantur.

Martio.

Frequens perflavit Aquilo ad 14 usque Martii; 15 fremuit Vulturnus, plurima ruente pluvia; 16 & 17 Boreas furebat maxime; ſub finem lenior ſpirabat ab Occidente ventus, cadente *mercurio*: Vehementiſſimus autem aderat turbo e Septentrione 24 circa meridiem. Aër fuit ſiccus & frigidus.

Pluvia $\overset{\underline{\prime}}{1}$. 12. 13. 14. $\overset{\underline{\prime\prime\prime}}{15}$. 16. 22. $\overset{\underline{\prime}}{23}$. 24. 26. 27. 28. 30. 31. Dig. Dec. Nix. 11 = 2.092.

Rigidum gelu 10—13. Ventus plerumque N E. Procellæ 16. 17. 24.

☿ Altitud. maxim. 17. 30,2. N N E 3^x. }
— — minim. 15. 29,0. S E 3^x. } media $29.7\frac{7}{31}$.

Dies frigid. 11. 66. N 1.
— tepid. 31. 49. W S W 1.

media Therm. Altitud. 54.

Gravis adhuc ſævit *rheumatiſmus* & arthritis; nec cruciatus magis obſtinatos memini nec arthritidem magis *anomalam*. Tuſſes *orthopnoicæ* moleſtiſſimæ, plurimos corripiunt, lenta ſæpe cum febre; ſputa ſunt maxime viſcida & excreatu difficillima. His, venæ ſectione peracta, potio larga, diluens, calida, detergentia dein ex oximelite ſcillino, Gum. Ammoniaco, Flor. Benzoes, &c. opitulantur, *epiſpaſticis* non raro admotis. Nihil magis fuit tuſſi levamento, nihil tutius, elixir. aſthmat. le Mortii & pilul. Mathæi. At hic notandum, quod perpetuum eſſe debet, ubi attenuantia & *volatilia* libere exhibentur, & *veſicatoria* iterum atque iterum applicantur, multis diluentibus utendum eſt: Lympha diſſipatur aliter, cruor vero incraſſatur nimis & acrior evadit, unde neceſſario inflammatio & febris augentur.

Aprili.

Aprili.

Siccus fuit & tenuis aër durante Aprili, ac ſæpe frigidus, imo die 13 ipſa glacies: Ventus ab Oriente plerumque, medio quidem menſe ad Septentrionem flectens, ſub finem vero ad Auſtrum. Statio *Baroſcopii* alte manebat ab 11. ad 29. Magna roratio, ac pruina nonnumquam a 13 ad 19, cœlumque ſerenum.

Dig.Dec.
Pluvia 1. 2. 7—10. 25. 27—30.=1.692.
AB. 11, 10, p. m. N N E. 2——levis 21. N W 1. Procella 9 Nocte S E.—25. E S E.

☿ Altitud. maxim. 16. 30,1. E N E 1.
— — minim. 25. 29,1. E S E 4. } media 29.6$\frac{14}{30}$.
Dies frigid. 13. 57. E b N 1.
— tepid. 29. 40. S S W 1. } media Therm. Altitud. 46$\frac{29}{30}$.

Eryſipelas & puſtuloſa febricula frequens. *Variolæ* paſſim. Tempeſtas infeſta tabidis, his præcipue, qui, elapſis menſibus, febre lenta pulmonaria correpti, ad phthiſin olim fuerant proclives.

Maio.

Hujus menſis initio, labente *Barometro*, pluvia, frigidaque tempeſtas; die octavo, bene mane, etiam ſtagna glacie fuere aſtricta: veſperi autem ejus diei fulgura ſæpe, at ſine tonitru prorſus. Cœlum deinceps varium, variusque ventus; a 16 ad finem usque Aquilo ſæpe, Subſolanus ſæpius, mercurium ſuſtulerunt, *Atmoſphæræ* porro ſiccitatem & apricitatem reddiderunt.

Pluvia. 3—5. 6. 10. 12. 14. 19. 20. 24.
Dig. Dec.
= 1.560.
Levis *AB.* 6. 10. p. m. N b W 3.

D 5 ☿ Al-

☿ Altitud. maxim. 8. 30,0. N W. 1.
— — minim. 5. 29, 1. W S W 3. } media 29.6$\frac{13}{31}$.

Dies frigid. 8. 54. W N W 1.
— tepid. 28. 35. E b S 1. } media Therm. Altitud. 41$\frac{26}{31}$.

Febres *peripneumonicæ & eryſipelatoſæ. Variolæ*; ac febriculæ cum Puſtulis *rubeoloſis* (vulgo *the Chicken-Pox*) paſſim, tumores quoque Pedum urentes, at recedentes brevi.

Junio.

Nulla fuit *Baroſcopii* elevatio notabilis toto Junio: medio quidem menſe ſtatio humilis, haud exigua tunc ruente pluvia. A 12 ad 23 aër erat valde craſſus, ac humidus, dum Africus ſæpe afflabat, intercurrente nonnunquam Malacia: Initio autem & fine Subſolanus. Magna ſub finem roratio.

Pluvia 2. 3″. 7, 8. 11′. 12″ —— 14. 16. 17‴.
Dig. Dec.
22. = 1,662.

☿ Altitud. maxim. 26. 29,9. N 1.
— — minim. 13. 28,7. S 3. } media 29.6$\frac{3}{30}$.

Dies frigid. 4. 40. E 3^{x}.
— tepid. 29. 29. E 1. } media Therm. Altitud. 32$\frac{15}{30}$.

Eryſipelas & Variolæ epidemicæ. Febres intermittentes remittentes præcipue, lentæ, *nervoſæ*, frequentes. *Cephalalgiæ* & Mania paſſim. Tuſſes inter pueros.

Julio.

Incipiente Julio ſerena ſatis effulſit tempeſtas; Ventus orientalis isque velox admodum; a 4 die ad 10, ſæpe vehemens, ſidente Mercurio; inde ad Auſtrum deflectens *Barometrum* usque depreſſit,

ſit, *atmoſphæra* facta nebuloſa, ac humida valde: ſub finem aliquanto reſurgebat flante Favonio. Rara fuit apricitas poſt diem ſextum, etſi tempeſtas erat æſtuoſa valde.

Pluvia 7. 9. 11. 16—18. 21. 23. 24. 25. 27. 28. 31. = 1.918. Dig. Dec.

Ventus turbineus & Tonitru 7. Nocte E. Fulgura 15 nocte.

☿ Altitud. maxim.	3.	29,8.	EbN 1.	media 29,4⅔.
— — minim.	25.	29,0.	SbE 3^x.	
Dies frigid.	8.	36.	EbN 3.	media Therm. Altitud. $28\frac{22}{30}$.
— æſtuoſ.	22.	22.	Malacia.	

Variolæ multos invadunt.—Porro toto hoc menſe febris putrida, lenta, ſub finem remittens, tandemque intermittens, fuit maxime *epidemica* in hac regione. Caput, ſtomachus & lumbi laborabant potiſſimum, quaſi ingruentibus *variolis*, magna cum oppreſſione pectoris, ſuſpiriis & gravi languore: talis forte affectus nomen dedit febri *varioloſæ* * Sydenhamii. Pueri, juniores, fœminæ, infirmiores, hac febre præcipue fuere correpti. Sanguis eorum detractus raro viſcidus erat; Urina cruda plerumque, ac ſubtenuis, cum cineritia, mucoſa & imperfecta *hypoſtaſi* ſæpe, quaſi ex polline farraceo (ὑπόςασις κριμνώδης Hippocratis:) quo ſedimentum perfectius, eo major ſpes ſalutis effulſit. Lingua, non arida valde, glutinoſo quodam & ſubfuſco obducta fuit mucore. Sub morbi finem *diarrhœa*, aut cruenta nonnunquam *dyſenteria* (præſertim ſi vomitus non fuerat initio arte promotus) urgebat maxime, imo

* *Sect. 3. Capit. 3.*

imo quibusdam erat exitio. Rubrae autem *petechiæ*, puſtulæ *miliares*, rubræ, urentes, aut graves erumpentes ſudores, morbum *ſæpiſſime* ſolvebant penitus.

Venæ ſectio raro, niſi morbi initio, profuit; Vomitoria vero erant perneceſſaria: *epiſpaſtica* dein frequentia, & gradatim admota, lenia interea *cardiaca* cinnabar, *paregorica*, ſero lactis Canarienſi & potione diluta, ſubacida, largius epotis, fuere valde utilia. Quamprimum coctionis ſigna, urina nempe ſubſidente & remittente febre, apparebant, cortex Peruvianus juvabat apprime. Sin autem ſtatu morbi coma, aut delirium, acceſſerint, opus fuerit extemplo cucurbitulis ſcarificatis, humeris cervicibusque affixis, ſanguinem detrahere, applicando mox *epiſpaſtica* pone utramque aurem præcipue, aut capiti deraſo; injecto protinus *enemate* laxante.

Utcunque lenia purgantia, ex rhabarbaro potiſſimum, morbi reliquias putridas ſub finem expurgabant percommode; *Draſtica* tamen, aut *aloetica*, peſtiferos omnino habuerunt effectus: quorum nempe uſu intempeſtivo vim magnam ſanguinis dejectam vidimus, & horrenda excitata tormina: imo poſt *catharſin*, etſi valde lenem, hauſtus *paregoricus* erat omnino neceſſarius.

Quamplurimi hoc morbo correpti fuerunt, pauci vero periere.

Auguſto.

Parum utique pluviæ durante Auguſto; Initio quidem & ſub finem aliqua decidit, tunc quoque e madido Noto craſſus influxit & valde humidus aër. A 10° ad 24 fervida ac aprica tempeſtas, Subſolano plerumque afflante placide.

Haud

Haud inſignis erat elevatio, aut depreſſio *Barometri* hoc menſe.

Pluvia 1. 3. 5. $\overset{\prime}{\overline{6}}$. 9. 24. $\overset{\prime\prime}{\overline{26}}$. 27. $\overset{\prime}{\overline{29}}$. 31. Dig. Dec. = 1.002.

Magna ſæpe roratio menſe medio. Tonitru e longinquo ab Occidente 20. 23.

☿ Altitud. maxima 16. 29,9. E b N 1. }
— — minima 6. 29,2. W N W 2. } media 29.6.
Dies frigid. 8. 37. N N W 1. }
— fervid. 23. 18. Malacia. } media Therm. Altitud. $28\frac{8}{10}$.

Febris *epidemica* perdurat adhuc: medio autem menſe puſtulæ rubræ, *miliares*, longe erant frequentiores quam menſe proxime elapſo. *Variolæ* mali admodum moris ſæviunt. Scabies jam plurimos infeſtat, eos præcipue, qui ab *epidemica* febre convaluerant.

Septembri.

Hoc menſe ruebant vapores, quos fervor æſtatis excitaverat, in pluvias nempe graves et perpetuas reſoluti; aër interim erat maxime craſſus ac humidus: rara apricitas; *Barometer* demiſſus valde, Vulturnus fere aſſidue a ſecundo die ad decimum ſextum, isque non raro vehemens; exin ad finem usque Libs furens ſæpe.

Pluvia $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{1}}$. $\overset{\prime}{\overline{4}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{6}}$. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{12}}$. 15. $\overset{\prime\prime\prime\prime}{\overline{16}}$ — $\overset{\prime\prime}{\overline{19}}$. $\overline{21}$. $\overset{\prime}{\overline{22}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{23}}$ $\overset{\prime\prime\prime\prime}{\overline{\text{———}}}$ $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{30}}$. Dig. Dec. = 6.498.

Procella 8. Nocte. S E b S—21. S S W. —22. W S W. Turbo 10. E b N. *AB.* 12. E b S.

☿ Altitud.

☿ Altitud. maxim.	3.	29,5.	E b N 1.	media $29,2\frac{14}{24}$.
— — minim.	16.	28,7.	S S E 3.	
Dies frigid.	23.	42.	W S W 2.	media Therm. Altitud. $32\frac{14}{24}$.
— tepid.	1.	28.	W 1.	

Variolæ adhuc malignæ graſſantur maxime cum maculis purpureis, ſæpe etiam nigris, interſperſis: Statu morbi puſtulæ nigreſcunt, aut crudo diffluunt *ichore.* Cruſtæ nigræ diu admodum, etiam convaleſcentibus, adhæreſcunt: *Criſis* in *confluentibus* difficillima, nec febri ſæpe finis eſt niſi poſt 17, ſæpe non niſi poſt 21, diem; Vermibus perſæpe ex alvo dejectis.—(B) Febris *epidemica* etiamnum perdurat, rarius autem.

Octobri.

Initio pluvia, tunc apricitas, ſurgente *Mercurio;* derepente autem cecidit: a 15 ad 24 pluvia perpetua. Vento ſubinde ex plagis auſtralibus furente: a 24 tamen ad ipſum finem inter Boream & Vulturnum conſtitit, parca cadente pluvia.

Pluvia 1 —— 5. 6. 9. 11. 12. 15. 16 —— 19. 20. 22. 23. —— 26. 31. = 3.985. Dig. Dec.

Procella 11 Nocte. S W — gravis cum fulgure & tonitru 19 Nocte. S S W — mane E S E. Grando 12. 20. 21. *AB.* 14. N W. 1.

☿ Altitud. maxima	8.	30,0.	Malacia.	media $29.4.\frac{26}{27}$.
— — minima	19.	29,0.	S S W 4.	
Dies frigid.	14.	55.	N W b W 1. Pruina mane.	media Therm. Altitud. $43\frac{18}{27}$.
— tepid.	9.	34.	S W 3	

Sæviunt adhuc *variolæ Epidemicæ*, non hic ſolum, ſed undique fere; eæque ſæpe malignæ & atræ,

atræ, quarum cruſtæ nigræ, diu adhærentes, faciem deturpant maxime.

Febris *ſecundaria* ſolito vehementius urget, ac perdurat diutius; non raro ad vigeſimum usque diem & ultra, pluresque ſub tartara mittit. Ad hanc vero arcendam nihil ſucceſſit felicius, nihil optatius, repetitis *catharticis*, adjecto interdum calomelane! *Paregoricis* vero interpoſitis ſubinde. Hoc non ſolum in cariſſimis meis liberis expertus ſum, ſed in quamplurimis aliis, fauſtiſſimo utique eventu; ſane vix ulla alia medicina profecit.

Qui vult de hoc argumento plura, adeat epiſtolas viri, dum viveret, undique perdocti, IOANNIS FREIND; necnon illuſtriſſimi RICARDI MEAD, aliorumque doctiſſimorum medicorum, una conſcriptas: etiamque, ſi non pigebit, quæ & * ipſe de hac re olim diſſerui.

Vix quicquam profecto in his *variolis* magis funeſtum obſervavi, quam rigores accedentes, aut horrores, in ipſa morbi ἀκμῇ: ſymptomata utique in iſto morbo, iſto tempore, atro ſemper carbone notanda!

Febris lenta, *nervoſa*, jam fere ceſſavit penitus.

Novembri.

Totus menſis fuit procelloſus admodum, ac maxime pluvioſus; Libs ſæpe furebat & Auſter: hinc *Baroſcopium* ſubſedit plurimum. Maximæ ſunt inundationes undique.

Pluvia

* *Act. Philoſophic. Anglic.* No. 390, & infra T. III.

Pluvia $\overset{\prime}{\overline{1}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{2}}$—$\overset{\prime\prime\prime}{\overline{4}}$. 6. $\overset{\prime\prime\prime\prime}{\overline{7}}$. $\overset{\prime}{\overline{8}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{9}}$. $\overline{11}$—$\overset{\prime\prime}{\overline{13}}$—$\overset{\prime}{\overline{16}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{18}}$. $\overset{\prime}{\overline{19}}$. 20. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{23}}$. $\overset{\prime\prime\prime\prime}{\overline{24}}$. $\overset{\prime}{\overline{25}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{26}}$. 27. $\overset{\prime}{\overline{30}}$. = Dig. Dec. 6.333

Procella 2. S S W—6. Nocte. S W—18. & 19. Nocte. S S W 24. Nocte. S b W—27. multo mane W N W. Magnum lumen boreale 5° H x. p. m. W N W 1.

☿ Altitud. maxim. 22. 30.2. W N W 1. } media $29.4\frac{26}{29}$.
— — minim. 25. 28,7. S W 3.

Dies frigid. 21. 56. N W 1. } media Therm. Altit. $47\frac{14}{29}$.
— calid. 3. 40. S S W 3.

Variolæ epidemicæ adhuc.—Febricula *catarrhalis* cum importuna tuſſi, levi *dyſpnœa*, *anorexia*, languore & doloribus *rheumaticis*, ſævit paſſim; cum autem ſolito vehementior eſt, in notham abit pleuritidem, aut peripneumoniam: at ex facili abigitur plerumque miſſione ſanguinis, ac *emetico* leni; unum, alterumve, poſtea applicando *epiſpaſticum*, & tunc exhibendo diluentia, blanda *ſudorifera*, *papaverina*, &c. inter quæ, Sp. Volat. Oleoſ.—C. C. Elix. Aſthmat. ex ſero lactis Canarienſi diluto, tepido, profuerunt maxime.

Decembri.

Perduravit nimboſa valde & pluvia tempeſtas diem aduſque decimum Decembris, Libanoto fremente; inde vero fortis ab Oriente ventus *mercurium* erexit plurimum, ſudo nonnunquam conſequente: a decimo nono deflexit rurſus ad Auſtrum per aliquot dies, & multa pluvia cecidit. Ad finem menſis apricitas. Aër per totum craſſus maxime & humidus, ac ſolito tepidior, nempe ut in ſuperiore menſe fere.

Pluvia

″ ″ ″ ‴ ″ ′ ″
Pluvia 1—3—5—7—9. 11—13. 18—20.
″ ″
Dig. Dec.
21. 23. 24. 25. 28.=4.180.

Grando vehemens 3. a. m. Nix. 16. E N E 1. Gelu 15. 16. Procella 3. Nocte. S W—5. S S W Permagnus maris æſtus 8. S S W 3.

☿ Altitud. maxim. 16. 30,2. E N E 1.	}	media 29.6 $\frac{2}{30}$.
— — minim. 1. 29,0. S W 3		
Dies frigid. 16. 63.	}	media Therm. Altitud. 51 $\frac{17}{30}$.
— tepid. 8. 44. S 2.		

Tuſſes, febris *catarrhalis* & *variolæ* adhuc *epidemicæ:* Mania ſolito frequentior.

Tota pluviæ quantitas, Anno MDCCXXIX. Dig. Dec.
=33.055.

Notæ breves.

(A) Haud raro equidem notavi, verno præſertim tempore, glaciem, etſi *Thermometrum Hauksbeianum* fuit ad 55 ſolum; media autem hyeme nullam, cum tamen ad gradum 65 & ultra deſcenderit: quod quidem, Februario elapſo, diem inter decimum ſeptimum & vigeſimum primum contigit: tunc enim vix ulla, vel leviſſima, glacies erat, quamvis *atmoſphæra* erat valde frigida, ventusque fortis ab Oriente ſpiritum *Thermometri* depreſſerat ad 67 usque.—Notante clariſſimo Cyrillo Act. Philoſoph. Anglic. No. 424 & 450; cum ſpiritus Therm. Hauksbeian. eſt ad 55 tantum, gelu adeſt Romæ plerumque.—* Gradus adeo frigoris, quo glacies producitur, non videtur fixus & certus: quod ſane haud leve argumen-

* Vide *Prolegom.* p. 16.

gumentum eſt, congelationem non a ſola privatione motus, aut caloris, pendere *.

(B) Annon humida calidaque temperies aëris, æſtate prægreſſa, fibras relaxando plurimum ſanguinem atque lympham ad lentorem nimium diſpoſuerat? Olea vero ſalesque corporis ad acrimoniam juſto majorem? Idque præcipue cum & iſtis acceſſerit *atmoſphæræ* preſſura ſolito plerumque minor? Eſtne ergo manifeſta ſatis febris hujus, & *variolarum* malignarum, una graſſantium, cauſa?

Per talem *atmoſphæræ* conſtitutionem morbi contagioſi haud dubio propagantur maxime; tunc enim latrinæ, mephitides & putrida omnia, longe pejus fœtent: imo animalium caro, bubula ſcilicet, aut ovilla, longe citius corrumpitur quam ſicco durante, ac frigido aëre, qui impura & morbida *effluvia* excitat altius diſſipatque. Cum vero circumvolitent, imo quaſi terræ ſuperficiem circumvallent, quantitate multo majore hauriuntur, non ſolum ipſo cum ſpiritu, ſed & per omnes etiam corporis *poros*: neque enim jam *atmoſphæræ* pondus idoneum, & debita fibrarum vis, ſatis valide impellunt humores, aut contagia propellunt; quo plus virus autem excipitur, eo pejores edit effectus. Frigida contra, vel procelloſa tempeſtas, aut contagem arcet, aut peſtilentem diſpellit auram.

Quinetiam perdurante aëris conſtitutione calida, ac humida, humores ipſi corporis lentorem nimium contrahunt & acrimoniam: unde contagii vim tunc accipiunt promptius. Multum utique

* Vide *Prolegom.* p. 13.

utique facit inſtans ſanguinis ſtatus ad promovendum, aut arcendum veneni effectum. Hunc vipera mordet, aut rabidus canis, illumque itidem; alterum cita mors abripit, alter vix quidem ægroteſcit. Hinc hyberna frigora non ſolum febribus contagioſis obſtant, quatenus aërem faciunt puriorem, ſed & fibras fluidaque corporum noſtrorum corroborando minus obnoxia peſtilitati reddunt: atque ideo quoque medicamen, quod hoc efficere poteſt, quale quidem eſt cortex Peruvianus cum *alexipharmacis* idoneis & *ſtomachicis*, optimum procul dubio *prophylacticum* erit. Ego uti ſoleo tinctura quinquinæ cum cortice aurantiorum Hiſpalenſium & radice ſerpentariæ Virginianæ ex vino Hiſpanico, aut ſpiritu vini Gallici.

CONSTITUTIO AERIS, etc.

ANNO MDCCXXX.

Januario.

Incipiente anno inſignis *Barometri* altitudo ſudum fecit cœlum & Borea aſſidue perflante frigidum: *Atmoſphæra* interim fuit tenuis & ſicca, at nonnumquam glacialis quædam nebula omnia gelu quaſi incruſtabat, die duodecimo potiſſimum. Sub finem menſis, vergente ad occaſum vento decidit *mercurius:* ad ipſum vero finem reſurgebat, quod ſerenitatem reduxit & gelu.

Pluvia 14. 17. 20—24. 27. 28. 29. Nix 4; Dig. Dec.
= 0.666.

☿ Altitud. maxim. 10. 30,6. E N E 1. — — minim. 28. 29.4 S W 3. } media 30.0$\frac{5}{38}$.

Dies frigid. 12. 70. Malacia. — tepid. 28. 52. S. W 3. } media Therm. Altit. 59.

Variolæ ſæviunt adhuc, haud tamen ita lethales: febris *catarrhalis* plures adhuc infeſtat. Paroxyſmi graves aſthmatici frequentes.

Februario.

Durante Februario ventus ab Occidente, aut Meridie, frequens pluviam demiſit & *Baroſcopium;* exeunte autem menſe Aquilo glaciem, grandinem, nivem, miro quodam modo; pulchra nempe apricitate intercurrente ſubinde, maxima cum aëris tenuitate & ſiccitate, induxit: delabente tamen usque *Barometro.*

Plu-

Pluvia 2—4—6. 8. 11. 13. 15. 16. 18. 20. Dig. Dec.
Nix 8—perpetua 27. Grando 14. 24. = 2.315.
Lumen boreale permagnum 23. H. 9. p. m. N b E 1.

☿ Altitud. maxim. 1. 30, 1. E b N 1.
— — minim. 27. 28, 8. E N E 2. } media $29.5\frac{23}{28}$.
Dies frigid. 1. 66. E b N 1.
— tepid. 20. 48. W 1. } media Therm. Altitud. $52\frac{15}{28}$.

Variolæ adhuc *epidemicæ*, ſed diſtinctæ, & raro mortiferæ: pleuritis & peripneumonia paſſim. Morbi colici graves ſub finem menſis, ab eadem forte (A) cauſa, quæ fuit pleuritidis; utrisque enim miſſio ſanguinis profuit maxime; Cruorque æque viſcidus ex colicis, ac ex *rheumaticis*, aut pleuriticis effluxit. Lenia tantum & *antiphlogiſtica purgantia* juvabant, nocebant prorſus *draſtica* & medicamenta calidiora; imo horrenda ſæpe excitabant tormina, ac urinam ſupprimebant penitus: *Clyſmata* utique & fomenta emollientia inveni utiliſſima.

Martio.

A quarto Martii die octavum adusque Auſter nimboſus mercurium maxime depreſſit, plurima ruente pluvia; inde ad decimum quintum nulla, niſi decimo, afflante plerumque Favonio: tunc cadente rurſus Barometro pluvia quoque deſcendit usque ad vigeſimum primum: ſub finem vero reſurgebat Barometer, licet ventus variab[illegible]s quotidie.

Pluvia 3. 4. 5. 6. 7. 10. 15. 17. 18. 19. Dig. Dec.
—21. 25. 26. 28. 29. Grando 5. 23. = 3.432.

 Levis

Levis *AB.* 9. H. 11. p. m. Malacia. Procella graviſque pluvia 6. ſera nocte. SSW.

☿ Altitud. maxim. 31. 29,9. N 1. — — minim. 7. 28,5. S b W 3[x]. } media $29.4\frac{12}{31}$.
Dies frigid. 1. 63. N N W 1. — tepid. 13. 42. Malacia. } media Therm. Altit. $49\frac{22}{31}$.

Variolæ adhuc *epidemicæ*, at ruri maxime. Morbi colici graves paſſim; nec non peripneumoniæ affectibus *nervoſis* ſtipatæ, ſub finem menſis præcipue.

Aprili.

Ab ipſo initio Aprilis ad decimum octavum diem varia fuit cœli facies ac tempeſtatis, variante paululum ſubinde *Baroſcopio:* tunc Subſolani afflatus nubes diſpulere & pluviam, *atmoſphæra* quoque ſicca facta eſt & tenuis valde.

Malacia interfuit frequens hoc menſe, plurimo tum noctu decidente rore.

Pluvia 3′. 7′. 9′. 11″. 13. 16″—18 = 1.258. Dig. Dec.

Tenuis glacies mane 20. E b N 1. Levis *AB.* 1. Malacia — 3. W N W. 1.

☿ Altitud. maxim. 20. 30,1. E b N 1. — — minim. 17. 29,3. W S W 2. } media $29.7\frac{10}{29}$.
Dies frigid. 4. 52. N W b W 2. — tepid. 28. 37. Malacia. } media Therm. Altitud. $43\frac{6}{29}$.

Morbus colicus & *variolæ* adhuc paſſim. Febres *nervoſæ*, remittentes, intermittentes, levi ſæpe delirio accedente, frequentes. Tumores capitis *eryſipelatoſi*, medio præſertim menſe: ſub finem tuſſes, pleuritides, peripneumoniæ, & veræ, & nothæ.

Maio.

Maio.

Fremuit ab Oriente, aut Septentrione, ventus, accedente magna *atmoſphæræ* ſiccitate, donec octavo die, ſtagnante aëre, pluvia decidit: ab undecimo ad viceſimum incerta admodum & pluvia tempeſtas, declinante *Barometro*, humidoque facto aëre; dehinc, etſi pluvia fuit parca, tempeſtas haud aprica ſequuta eſt.

Pluvia $\overline{8}'$. 11. $\overline{13}'$. $\overline{14}'$. 15. $\overline{17}'$. $\overline{18}''$. 19. $\overline{23}'$. 25. 28. = 1.604. Dig. Dec.

☿ Altitud. maxim. 1. 29,8. E b N 3.
— — minim. 19. 29,0. S 2.
} media 29.5$\frac{7}{30}$.

Dies frigid. 3. 46. N b E 2.
— tepid. 31. 30. N W 1.
} media Therm. Altitud. 37$\frac{21}{30}$.

Febres intermittentes & remittentes cum profuſis Sudoribus jam graſſantur, quibus, in paroxyſmis, accedit ſæpiſſime aut delirium, aut *diarrhœa:* hæ, vel ex levi errore, in continuas malignas, *nervoſas*, tranſibant haud infrequenter. Crebræ quoque hoc menſe fuere febres *rheumaticæ*, pleuriticæ, peripneumonicæ; facile autem & abunde (B) expectorabant ſputa flava, ſubrubicunda, eaque brevi *judicatoria*; adeo ut, niſi ipſo morbi initio, venæ ſectionem, ſaltem repetitam, haud deſiderarent.

Junio.

Prævaluit hoc menſe ventus occidentalis, nunc ad Auſtrum, nunc ad Septentrionem flectens; & medio & exeunte Junio aër valde humidus: nulla fuit notabilis *Barometri* elevatio hoc menſe.

Pluvia 6—$\overset{''}{9}$. $\overset{''}{10}$. $\overset{'}{11}$. $\overset{''}{12}$. $\overset{''}{15}$. 17. 18. 24.
Dig. Dec.
26—28. = 1.715.

☿ Altitud. maxim. 1. 29,8. N W 1. — — minim. 15. 29,1. S W 1. } media 29.5$\frac{16}{30}$.

Dies frigid. 10. 41. W N W 1. — calid. 28. 28. Malacia, } media Therm. Altit. 83$\frac{3}{30}$.

Jam fere vaneſcunt penitus febres συνεχέες: vix ullæ niſi de languore virium querelæ, quod inter omnes.

Julio.

Spiravit usque ab Occidente ventus, is vero lenis, & paulo magis vergens ad Auſtrum, toto Julio, Malacia ſæpe interveniente: eadem pene, quæ in ſuperiore menſe, tempeſtas, ni quod *atmoſphæra* magis humida eſſet, tepida & nebuloſa, ſub finem menſis præſertim.

Pluvia $\overset{'}{1}$. $\overset{'''}{7}$. 8. 10. 16. 25—$\overset{'}{28}$. $\overset{'''}{29}$. 31.
Dig. Dec.
= 2.050.

Tonitru e longinquo 1. Fulgur & tonitru cum graviſſima pluvia 7. W. 1.

☿ Altitud. maxim. 15. 29,9. Malacia. — — minim. 29. 29,3. W S W 2. } media 29.6$\frac{2}{31}$.

Dies frigida 2. 40. N N W 3. — calid. 22. 27. Malacia. } media Therm. Altitud. 31$\frac{17}{31}$.

Variolæ mali admodum moris per totam fere Cornubiam: maximæ de languoribus querelæ undique, ac plurimi *hyſterici* & *hypochondriaci* paroxyſmi. Exeunte menſe icterus frequens valde, ac plures febres lentæ; aliquæ *miliares.* Jam lues bovina graſſatur.

Auguſto.

Auguſto.

Ab initio Auguſti ad diem decimum ſeptimum ventus fuit varius, plerumque vero ab occidente; tunc orſus eſt Aquilo, ſudo conſequente cœlo: inde Boreas, aut Vulturnus ad ipſum finem. Aër fuit hoc menſe humidus ſæpe & nebuloſus; a decimo ſeptimo tamen ad viceſimum tertium ſatis ſiccus.

Pluvia $\overset{\prime}{\overline{1}}$. 6. 9. $\overline{14}$. 15. 23. $\overset{\prime\prime}{\overline{26}}$. 27. 29. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{30}}$. Dig. Dec. = 1.538.

Magna *AB*. 28. E 2. Fulgur & tonitru e longinquo 26.

☿ Altitud. maxim. 18. 30,0. N. 1. — — minim. 26. 29,2. S S E 2.	media 29.6.
Dies frigid. 24. 59. E N E 1. — calid. 12. 22. Malacia.	media Therm. Altit. $29\frac{30}{31}$.

Morbus regius frequens etiamnum cum febricula & gravi nonnunquam *hæmorrhagia*. *Variolæ* adhuc in vicinia Cornubienſi; perpauci aliter morbi.

Septembri.

Multa pluvia decidit inter quartum & decimum quintum diem Septembris, vento interim variante quotidie; poſt id tempus Eurus fere perpetuus, at pluviæ parum, quamvis cœlum fuit plerumque nubilum, & aër ſæpe valde humidus. Maxima roratio a decimo ſeptimo ad viceſimum quartum.

Pluvia 4. $\overset{\prime}{\overline{5}}$—$\overset{\prime\prime}{\overline{10}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{11}}$. $\overset{\prime}{\overline{12}}$—15. 26. = Dig. Dec. 2.068.

Levis *AB.* 24. E b S 1—27. N N W 1—magis lucidum 26. Malacia.

☿ Altitud. maxim. 18. 30,0. E 1.	media 29,5$\frac{23}{29}$.
— — minim. 11. 28,8. E S W 3.	
Dies frigid. 18. 45. Pruina.	media Therm. Altitud. 34$\frac{14}{29}$.
— tepid. 6. 29. S 2.	

Plures *apoplexia* & *paralyſi* correpti ſunt. Mulieres multæ tumore crurum *eryſipelatoſo* vexantur: Tuſſes & coryzæ ſub finem frequentes.

Octobri.

Perflavit diem adusque octavum ventus orientalis violenter, quarto autem & quinto vehementiſſime, adeo ut omnes fere arbores, ictas quaſi fulmine, foliis ſpoliaverit; imo plures evertit funditus. Poſtea multo lenior ab Occaſu, aut Meridie, ſucceſſit ventus finem adusque durans, multa interim ruente pluvia. (C) Tantos excitavit vapores procella menſis initio, ut reddita eſſet inde atmoſphæra maxime humida; frondes arborum guſtu valde ſalſas deprehendi ad tertium & ultra a littore lapidem: adeo mare perturbavit.

Pluvia 6. $\overset{\prime}{\overline{7}}$. $\overset{\prime}{\overline{8}}$—10. $\overset{\prime\prime}{\overline{12}}$. $\overset{\prime}{\overline{14}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{17}}$. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{18}}$—$\overset{\prime\prime}{\overline{23}}$. —25. $\overset{\prime\prime}{\overline{28}}$—$\overset{\prime\prime}{\overline{30}}$. = 3.372. Dig. Dec.

Procella 3. E 4^x—4. E 4^x—5. E b N 4^x.

☿ Altitud. maxim. 16. 29,8. W 1.	media 29.4$\frac{8}{30}$.
— — minim. 5. 29, 1.	
Dies frigid. 6. 53. E 3.	media Therm. Altitud. 41$\frac{5}{20}$.
— tepid. 15. 38. Malacia.	

Multæ tuſſes & affectiones *rheumaticæ* toto hoc menſe, at fere ſine febre. Morbi colici, *diarrhœa* plerumque comitante, quamplurimos inva-

invadunt; at longe vehementius cum ſine *diarrhœa.* Aſthma, & notha pleuritis, paſſim.

Novembri.

Initio menſis horrida tempeſtas; primo die fulgur cum tonitru vehemens, graviſſima ruente pluvia, Libs porro ſæviſſime perfurebat; ab octavo autem magis læta rerum facies, *Mercurio* reſurgente, ac Favonio flante: decimo ſexto tamen Libs recurrit nimboſus & pluvius admodum; aër interim maxime humidus. A viceſimo ſexto Septentrio perpetuus, qui *Barometrum* reddidit elatum valde, aëremque ſiccum, accedente gelu.

Pluvia $\overset{''''}{\overline{1}}$ — $\overset{''}{\overline{3}}$ — $\overset{''}{\overline{5}}$. 6. $\overset{''}{\overline{8}}$. 10. 11. 15. $\overset{''''}{\overline{17}}$. $\overset{'}{\overline{18}}$. $\overset{''}{\overline{19}}$. 20. $\overset{''}{\overline{21}}$. $\overset{'}{\overline{22}}$. 23. 27. = Dig. Dec. 4.480.

Procella 1. S W 4^x — 2. S W 4^x — 3. S W b S 4_x — 17. S W 4. Nix multa 25. p. m.

☿ Altitud. maxim. 30. 30,4. N. 1.
— — minim. 3. 28.9. S W b S 4^x. } media $29.7\frac{3}{29}$.

Dies frigid. 30. 65. N 1.
— tepid. 22. 41. W 1. } media Therm. Altitud. $48\frac{28}{29}$.

Morbi colici plures cum affectibus *rheumaticis*: Gravedines & *catarrhi* frequentes: *Synochus* putrida paſſim.

Decembri.

Permagna fuit *Barometri* altitudo menſe Decembri, Septentrione, Borea, aut Euro, afflantibus aſſidue.

Incipiente menſe rigidum gelu, tunc quoque, ac ſæpe poſt, ſerenitas: a vigeſimo primo ad

ad finem usque aër valde humidus, pluvia ſub-inde cadente.

Pluvia 8. 10—12. $\overline{16}^{\prime}$. 23. $\overline{25}^{\prime\prime}$. $\overline{26}^{\prime\prime}$—28. 31.
Dig. Dec.
= 1.190.

☿ Altitud. maxim. 3. 30.5. NbE 2. — — minim. 23. 29,5. SSE 2. } media $30.0\frac{21}{28}$.

Dies frigid. 2. 68. NNE 1. — tepid, 27. 50. Malacia. } media Therm. Altitud. $58\frac{24}{28}$.

Colica fuit frequens hactenus; *Rheumatiſmi* porro cum inflammatione multo majore, quam antea: Tuſſes ſiccæ, laborioſæ cum tumore faucium: Peripneumonia paſſim, ſub finem vero menſis præcipue. Febres lentæ, *nervoſæ*, per viciniam, at in oppido rarius.

Tota pluviæ quantitas, quæ hoc anno deci-
Dig. Dec.
dit, fuit 25,698.

Notationes aliquæ.

(A) Nihil ſane in artem medicam peſtiferum magis unquam irrepſit, quam generalia quædam nomina morbis imponore, iisque aptare velle generalem quandam medicinam. Ita videlicet omnis dolor ventris morbus colicus nuncupatur protinus; indito ſic nomine, quid ultra empirici, balatrones, id genus omne, quam arcanum quoddam porrigere, aut *pharmacopoeiæ* cujusdam indicem evolvendo, quærere quid ibi ad colicen? Quid inde? Elixir ſalutis, Tinctur. ſacra, Pil. Coch. min. vel e duob. aut tale quid, exhibetur illico; ſeu inflammata ſint inteſtina, ſeu conſtricta *ſpaſmo*: unde ſæpe toxica potius, quam remedia,

dia, fiunt.—Prudentis autem eſt medici, primo æſtimare morbi cauſam, eumque deinde ſolvere tentare. — — Adeo nimirum ubi ſævit abdominis dolor vehemens, fixus, pulſans & acris calor adeſt, pulſusque velox & tenſus; non protinus exhibenda ſunt acria *cathartica*: quo plus enim proceditur, *draſtica* urgendo *pharmaca*, eo vehementius furit morbus, donec ſupervenit tantem *ileos* crudelis, *ſphaceluſque* demum lethalis. Sed ante omnia, ſanguis mittendus eſt, nec parce nimis: poſt enim alvus vel leni reſpondebit *cathartico*, obſerata ſecus validiſſimo. Ubi vero pituita tenax & acida dominatur, & colicos producit dolores, res longe aliter ſe habet.

(B) In morbis utique pulmonariis, ubi excreatio facilis & expedita eſt ſatis, adeo non juvat ſanguinis miſſio, ut eam ſæpe ſupprimat omnino: nullo ideo modo indicatur ex uſu fore, niſi evidens adſit *plethora*, aut vehemens aliquis dolor, aut *dyſpnœa* gravis, aut ſinceri ſanguinis ſputum, urgeat. Audi Coum ſenem, *Πτύελον χρὴ ἐπι πᾶσι τοῖσιν ἀλγήμασι, τοῖσι περὶ τὸν πλεύμονα καὶ τὰς πλευράς, ταχέως τὲ ἀναπλύεσθαι καὶ εὐπετέως.* Hippocrat. Prognoſtic. vide & ibidem paulo infra: porto Coac. Prænotion. 13. Sect. de pleuritide & peripneumonia, ex editione Dureti: perpende etiam, quæ Ballonius in Epidemic. de hac re optime conſcripſit; ſi is non eſt, quæ ex eo & Dureto diligenter congeſſit Baglivius. Appendic. ad Pleuritidem. Tyroni certe medico conſulo, ut non audeat tractare pectoris morbos, antequam iſte probe perlegerit.

(C) Plures utique vapores excitat procella quam vel ſol ardentiſſimus, potiſſimum ſi a mari venit:

venit: hinc poſt procellas graviores atmoſphæra plerumque redditur nebuloſa valde, & graves corruunt pluviæ; condenſatis ſcilicet modo vaporibus, quos vehementia tempeſtatis diſperſerat undique.

Minutiſſimæ quidem aquarum particulæ, ſub forma vaporis, per aërem diffuſæ ſe mutuo fugere videntur; at frigore condenſatæ, vel adverſis concurrentibus ventis congeſtæ, aut montibus impactæ obſtantibus, in mutuos amplexus ruunt & decidunt illico.

CONSTITUTIO AERIS, etc.

ANNO MDCCXXXI.

Januario.

Cum novo anno frigidiſſima tempeſtas invaſit; omnia conſtricta gelu, nive omnia plena! Aſperam autem lenivit brumam continua fere & pulchra ſerenitas. Venti aquilonares dominati ſunt per totum Januarium, perdurante ad finem usque rigidiſſimo gelu; aër interea fuit valde purus & ſiccus. Exeunte menſe (A) *Barometer* decidit plurimum, quod demirabar utique; quoniam ex iisdem plagis flare perſtabat ventus: hoc vero accidebat forſan ob copiam nivis aliis in locis delapſæ.

Nix 2. 3. 4 5. 24. 26. Grando nivoſa 30. 31. Imbres 11. 12 = 0.622. Dig. Dec.

Forte vix dimidium nivis collectum fuit; nix nempe in excipulo congelata, ibique reſtans, locum haud dedit ſuccedenti, adeo ut plurima eſſet difflata.

☿ Altitud. maxim. 12. 30,3. N E 2. — — minim. 28. 29,1. N 1.	media $29{,}9\frac{2}{22}$.
Dies frigid. 31. 76. N 2. — tepid. 21. 58. Malacia.	media Therm. Altit. $65\frac{9}{22}$.

Sævit morbus colicus usque cum acerbo ſæpe dolore *rheumatico*. Tuſſes ſiccæ, laborioſæ, & acceſſiones graves *aſthmaticæ*, frequentes, cum tumore faucium *anginoſo* ſæpiſſime: his maxime profuit *hydromel* tepidum, ſerum lactis *Canarienſe* dilutius cum elix. aſthmat. aut. pil. Mathæi; interpoſito

terpoſito nonnunquam oxymelite ſcillino, & applicatis humeris cervicibusque *veſicatoriis*. Cruciavit plurimos plurimum arthritis. Variolæ paſſim in Cornubia.

Februario.

Initio Februarii reſurrexit *mercurius*, at frigus remiſit; octavo & nono, ab Auſtro procella *Barometrum* depreſſit plurimum: a decimo octavo ad finem usque venti ſeptentrionales nubes abegerunt, nulla omnino decidente pluvia; ſurgente iterum *Baroſcopio*.

Pluvia 3. $\overset{''}{\overline{4}}$. $\overset{''}{\overline{10}}$. $\overset{''}{\overline{11}}$. 13. $\overset{'}{\overline{14}}$. $\overset{'}{\overline{15}}$. 16. 18.
Dig. Dec.
Nix 20. Grando gravis 1. == 1.706.

Lumen boreale parvum 19. H. 10. p. m. N b E 1.

☿ Altitud. maxima 2. 30,3. ENE 1. } media 29.6$\frac{18}{27}$.
— — minima 9. 28,9. SSE 4.

Dies frigid. 1. 73. N N W 1. } media Therm. Altit. 57$\frac{17}{27}$.
— tepid. 10. 53. W 1.

Tuſſis *aſthmatica* frequens adhuc. Pleuritides & peripneumoniæ haud paucæ. Morbus *anginoſus* (*she Strangles* dictus) inter equos ſævit plurimum.

Martio.

Statio *Baroſcopii* toto Martio fuit valde ſublimis, ventus ferme aſſidue borealis, Malacia tamen ſæpiſſime intercurrente: Aër purus & maxime ſiccus, exeunte menſe præſertim: Pluvia parca admodum, at pulchra plerumque ſerenitas.

Dig. Dec.
Pluvia 4. 12. 18. 27. == 0.140.

☿ Altitud.

☿ Altitud. maxim. 2. 30,4. Malacia. } media 30.0$\frac{20}{31}$.
— — minim. 12. 29,7. Malacia. }
Dies frigid. 1. 62. N b W 1. } media Therm. Altit. 50$\frac{6}{31}$.
— tepid. 14. 45. N N W 2. }

Tuſſes adhuc & angina valde frequens inter equos. Graves arthritidis paroxyſmi, ſævi quoque *rheumatiſmi*.

(B) Pleuritides, peripneumoniæ, pleuro-peripneumoniæ; tuſſes ſiccæ, aſthmaticæ, laborioſiſſimæ, ſunt valde *epidemicæ*; perparce admodum expuunt ægroti, anhelant maxime; multi moriuntur.

Aprili.

Boreas, iſque ſæpe velox valde, a primo ad duodecimum diem Aprilis perflavit; tempeſtas interea fuit admodum ſerena & pro anni tempore, frigida maxime & ſicca: a decimo tertio ad viceſimum Libs, aut Favonius, pluvia cadente & *mercurio*: recurrebat dein ad Orientem ventus, viceſimo ſecundo & tertio valde procelloſus, magis poſt vergebat ad auſtrum, humeſcente *atmoſphæra*.

Pluvia 13. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{15}}$. $\overset{\prime}{\overline{16}}$. $\overset{\prime}{\overline{18}}$. 19. 23. 24. 26. 28.
Dig. Dec.
= 1.254.

Gelu 7. 10. 11. Tonitru 18. Permagna *AB*. 26. 10. p. m. N W 1.

☿ Altitud. maxima 7. 29,9. E N E 3. } media 29.5.
— — minima 16. 28,8. S S W 3. }
Dies frigid. 10. 62. N E b N. 2, rigidum Gelu. { media Therm. Altit. $48\frac{21}{28}$.
— tepid. 28. 43. E S E 2. — — —

Jam morbus inter equos evaneſcit. *Variolæ* paſſim: pleuritides & peripneumoniæ frequen-

tiſſime ſæviunt, ob humorum tenacitatem & difficilem excreationem morbus evadit valde periculoſus; ubi vero expuitur facile, brevi ſedatur; præcipue ſi ſputa miſta ſunt rufo quodam ſanguine: Spumantia ſane & aquoſa minime laudo.

Maio.

Hoc menſe Subſolanus, aut Vulturnus, flabant majore ex parte, Libs aliquando, Caurus ſæpius; ad finem vero fremebat Aquilo: a decimo nono ad triceſimum primum aër erat maxime ſiccus.

Dig. Dec.
Pluvia 4. 5. 6. 8. 10. 16. 17. 22. 24. = 0.634.
Fulgur & Tonitru 22. 24. Malacia.

☿ Altitud. maxim. 30. 30,1. N N E 3. } media 29.7.
— — minim. 6. 29,3. S E 1.

Dies frigid. 1. 48. S E 1x. } media $36\frac{8}{31}$.
— tepid. 23. 28. N W 1.

Morbi pectoris adhuc. *Variolæ ſporadicæ*; paſſim *eryſipelas*; Iſchias ſolito frequentior: Tempeſtas autem utplurimum ſalubris eſt.

Junio.

Procedente Junio aër fuit valde ſiccus, ventus ſubſolanus, aut arctoüs, malacia non raro intercurrente; ſenſim autem delapſus eſt *mercurius*, aërque factus eſt ſenſim humidior. A viceſimo Libs plerumque regnavit, *atmoſphæræ* temperiem, ut ſolet, reddens humidam valde, nebuloſam, atque etiam frigidiorem.

Pluvia 10. 16 — 19. 20. 23. 24. 25. 26.
Dig. Dec.
28 = 2.148.

☿ Altitud.

☿ Altitud. maxim. 1. 30,0. E 2.
— — minim. 20. 29,1. WSW 1. } media $29.4\frac{25}{26}$.

Dies frigid. 7. 38. N 1.
— tepid. 20. 29. } media Therm. Altit. $32\frac{5}{26}$.

Variolæ epidemicæ eæque ſæpe mali moris; ſub *criſin* aut humore crudo plenæ, aut nigram exhibentes faciem. Eryſipelas frequens, cæteroquin menſis fuit ſaluber ſatis.

Julio.

Haud notabilis fuit *Barometri* aſcenſus, aut deſcenſus, hoc menſe; ventus inconſtans, Malacia porro interveniebat ſæpiſſime, multo decidente rore: aër utplurimum ſiccus fuit & non raro valde calidus, præſertim exeunte menſe.

Dig. Dec.
Pluvia 7. 8. 15. 16. 20—23. 25. 31. = 1.300.
Fulgur & Tonitru 31. p. m. SSE 1_x.

☿ Altitud. maxim. 10. 29,8. Malacia.
— — minim. 31. 29,3. SSE 1. } media $29.5\frac{15}{29}$.

Dies frigid. 19. 37. E N E 1.
— calid. 30. 21. Malacia. } media Therm. Altitud. 27.

Crebræ adhuc *variolæ:* Febres intermittentes, tertianæ potiſſimum, ſub finem menſis, at ruri maxime.

Auguſto.

Ventus ab exortu perflavit toto Auguſto fere, initio ad Septentrionem declinans, *Barometro* tamen haud multum ſurgente: ſub finem Vulturnus plurimos attulit vapores & pluviam.

Pluvia 1—3. 9. 10. 21. 22. 23. 25. 26. 27.
Dig. Dec.
28. 31. = 1.988.

Levis *AB.* 16. N b E 1. Fulgur & Tonitru 9—21. E S E 2.

☿ Altitud. maxim. 12. 29,9. N E 1.
— — minim. 26. 29,0. E S E 2. } media 29.4$\frac{12}{30}$.

Dies frigid. 12. 38.
— calid. 8. 22. N. 1. } media Therm. Altitud. 29.

Sævæ *variolæ*, & febres *miliares* rubræ, *epidemicæ*; Tuſſes *convulſivæ* inter pueros.

Septembri.

Ineunte Septembri Libs, aut Favonius; ab undecimo Eurus fere perpetuus; Malacia frequens autem medio menſe cum roratione maxima: ad initium & ad finem aër erat valde humidus.

Pluvia $\overline{1}$. 2. 4. 6. 8. 18. $\overset{\prime\prime}{\overline{23}}$. 24. 26. $\overset{\prime\prime}{\overline{27}}$. $\overset{\prime}{\overline{28}}$—30. = 1.300. Dig. Dec.

Levis *AB.* 13. Malacia, permagna autem 27. H. 10. Malacia.

☿ Altitud. maxim. 11. 30,0. E 1.
— — minim. 27. 29,2 S S E 2. } media 29,5$\frac{19}{25}$.

Dies frigid. 9. 42. W N W 1.
— tepid. 1. 30. S W 1. } med. Therm. Altitud. 52$\frac{21}{25}$.

Variolæ paſſim. Febris *miliaris* cum pravis admodum ſymptomatibus haud infrequens. Choleræ plurimæ.

Octobri.

Principio afflavit Zephyrus, Malacia ſæpe interpoſita; ortus eſt Vulturnus undecimo, qui duravit fere ad diem vigeſimum ſeptimum, flante tamen Borea a viceſimo ad viceſimum ſecundum:

ad

ad finem Libs infremuit, labente plurimum *Baroſcopio.*

Pluvia 6. 9. $\overset{\prime\prime}{\overline{13}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{14}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{15}}$. 16. $\overset{\prime}{\overline{24}}$. 25. 27. $\overset{\prime\prime}{\overline{28}}$ — $\overset{\prime}{\overline{30}}$. 31 = 2.366. Dig. Dec.

Fulgur & Tonitru 14. Veſperi, Malacia.

Cholera adhuc, febre ſæpe comitante, & non raro eruptione *miliari* ſalutifera: colicus inſuper morbus jam graſſatur.

Novembri.

Per initia Novembris *Barometri* ſtatio fuit humilis, etſi Eurus Zephyro ſucceſit, qui ſpiravit a quinto ad duodecimum; a decimo tertio ad viceſimum tertium Corus, aut Favonius, ſurgente *mercurio*: inde Boreas, finem aduſque perflans, nubes diſpulit, aërem ſiccavit plurimum, rigidumque gelu induxit.

Pluvia $\overset{\prime}{\overline{1}}$ — $\overset{\prime\prime}{\overline{4}}$. $\overset{\prime}{\overline{5}}$. $\overset{\prime}{\overline{7}}$. $\overset{\prime}{\overline{8}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{9}}$. 10. 14. 18. 20. 22. Dig. Dec.
Nix 28 = 2.356.

☿ Altitud. maxim. 26. 30,2. NE 3. } media 29. $6\frac{2}{29}$.
— — minim. 8. 28, 7. SE 3.

Dies frigid. 30. 66. NNE 1. } media Therm. Altit. $50\frac{10}{29}$.
— tepid. 3. 40. W 1.

Menſis minime morboſus: nihil niſi morbus colicus, iſque fere a *Pomaceo* novello.

Decembri.

Alta fuit *Barometri* ſtatio toto fere menſe, flante plerumque Cauro, aut Aquilone; Libs vero interdum nubes atque pluviam invexit. Gelu, idque rigidum, a decimo nono ad viceſimum

mum ſextum, Borea furente; aër interea pro anni tempore fuit ſicciſſimus.

Pluvia 2. 5—$\overset{''}{\overline{8}}$. 10. 13. 15—17. 25. 28.
Dig. Dec.
— 30 Grando 7. Nix 26 = 1.452.

Levis *AB*. 19. N. 1. Procella 13. ſera nocte: N W.

☿ Altitud. maxim. 1. 30,2. N N W 1. — — minim. 6. 29,4. W b S 2. } media $29.8\frac{8}{28}$.

Dies frigid. 52, 67. N E 1ˣ. — tepid. 12. 49. W N W 1. } media Therm. Altit. $56\frac{12}{28}$.

Morbus colicus adhuc *epidemicus*; Gravedines frequentes.

Dig. Dec.

Tota pluviæ quantitas hoc anno fuit 17.266. at magna pars nivis, menſe Januario, amiſſa fuit.

NOTATIONES.

(A) Haud exiguum ſæpe, ac ſubitum *mercurii* deſcenſum notavi, cum inſtantis *atmoſphæræ* facies nulla hujus indicia prodiderit; ſed inquirendo diligentius, aut vehementes imbres corruiſſe, aut fulmina, inter finitimos reperi: unde circumfuſus aër ad æquilibrium reſtituendum illuc ruebat confeſtim.

(B) Ortum duxiſſe videntur hi morbi *inflammatorii* a diuturna frigiditate aëris ac ſiccitate, quæ fibras tenſas nimium & ſanguinem plus juſto denſum effecerant. Notavit olim Hippocrates, quod aquilonia tempeſtas tuſſes moveat, ac dolores lateris & pectoris excitet, Aphoriſm. v. Sect. 3. Ego vero obſervavi ſæpiſſime, quod, quo ſicciora fuere tempora, eo parcior exſcreatio, ac pectoris pur-

purgatio difficilior evenit; quod tamen in morbis pulmoneis permagni haud dubio momenti eſt: vix utique feliciter ſolvitur peripneumonia ſine larga ſputorum ejectione. Nec id magis promovet aliquid, quam larga & frequens potatio tepidi alicujus liquoris *antiphlogiſtici*, nitroſi, leniterque detergentis; præcipue poſt debitam ſanguinis miſſionem: quod ſi minus ex voto procedat, Gummi Ammoniacum, ſcillitica, oleoſa, detergentia, *mercurialia* idonea, & nonnunquam etiam *volatilia*, adjicienda ſunt. At bibere affatim tepide, imo calide, perpetuum eſſe debet, durante præſertim magna *atmoſphæræ* ſiccitate: quod & vapore pulmones fovet & relaxat, & ſanguinem ſatis fluidum conſervat. „Fervida hæc liquorum potio (ait Baglivi) eſt mihi in ſecretis „pro diſſolvendis pertinacibus viſciditatibus in „pleuritide epidemica & maligna, nec non in „aliis pectoris morbis, a tali cauſa pendentibus„.

At ſi nimia fuerit in pulmones deſtillatio, eaque cruda & acris, eam lenire oportet *opiato* idoneo, quale eſt ſyrupus e Meconio, Laudanum, Elixir aſthmaticum, Pilula Mathæi, &c. Curſumque humoris avertere debemus *epiſpaſticis* admotis; idque præcipue ſuris internis, modo magna adſit *dyſpnœa* & *anacatharſis* difficilis: ſunt enim ſalutifera maxime. Vel ipſe medicinæ parens abſceſſus ad tibias ortos in morbis etiam vehementibus pulmonis utiles pronunciavit: *ἁι δὲ ἀποςάσιες ἁι ἐς τὰ σκέλεα*, &c. Hippocrat. Lib. Prænotion. Quantus ſane conſenſus eſt has inter partes, ab hoc uno elucet ſatis; quod, qui ex aſthmate veteri tumore pedum hydropico laborant, aſthmate liberentur: ſponte autem evaneſcente tumore, vel arte repulſo, protinus anhelant.

Sed ut in peripneumonicis movere ſputa opportunum eſt maxime, id in ſimplice pleuritide moliri ineptum eſt prorſus. Nihil enim hic æque juvat ac larga, frequens, & matura ſanguinis miſſio, interpoſita quoque multa, diluente, emolliente potione; hæc enim ſanguinem diluit & fovet, dum fibras nimis rigidas relaxat, tandemque coacta reſolvit; præcipue nitro & camphora recte aſſumptis; quibus & ſubinde rectiſſime adjungitur papaveris lacryma, ad compeſcendam nempe doloris vehementiam: huic enim ineſt etiam relaxandi vis maxima, adeoque in omnibus morbis, ex nimia *ſtrictura* (ut Methodici loquuntur) ante omnia juvat. Hinc eſt, quod rapidum nimis ſanguinis curſum reprimit, & morbidæ materiæ *Pepſin* promovet maxime: hinc vides plerumque poſt opii uſum ſedimentum in urinis copioſum.

Vera ſane pleuritis haud magis *bechica, ecclegmata*, atque id genus alia, poſcit quam inflammatio cruris, aut ipſa podagra: longe profecto magis proficimus fomentis idoneis; hæc enim ſæpiſſime levant dolorem, morbumque evocant. — Imo in pertinace ac ſævo dolore cucurbitulæ, atque etiam ipſæ ſcarificatæ, juvant maxime, aliis vix aliquid proficientibus. Sic Celſus, Capit. de Laterum dolore. „Confugiendum ad cucurbitu„las eſt ante ſumma inciſa cute„. Sic Aretæus Cappadox, ἐπιδηλοτάτη γὰρ ἐπὶ τῶν πλευριτικῶν ἡ ἀπὸ σικύης ὠφελείη, Cap. de Curatione Pleuritid. Quidni & *epiſpaſtica* quandoque in graviore caſu admoveantur? Veteres ſane frequenter ſinapi ſuper pectus imponebant. — Vivit adhuc & viget bonus quidam ad ſacra miniſter, qui, multis abhinc annis, pleuritide ſæviſſima correptus erat. Hunc nihil prælarga, eaque quater repetita, ſanguinis detractio juvabat, anodyna & fomenta parum,

parum, brevi recurrente vehementer dolore: tandem levi ſcarificatione facta, leniterque cucurbitulis extracto cruore, *veſicatorium* ſuperimponi juſſi. Quid fit? intra perpaucas horas evanuit omnino dolor, neque poſtea recurrit. Fateor equidem, quod ulcuſcula paulo difficilius ſanarentur; ſed quid iſtud, ubi mors aliter brevi fuerit pro remedio?

Quandoquidem ergo tanta ſit differentia pleuritidem inter & peripneumoniam, non erit alienum forſan, *diagnoſtica* utriusque ſigna deſcribere.

Proprium eſt pleuritidis incipere a rigore, quem mox calor ardens excipit; hisque confeſtim accedit lateris dolor vehemens, pungens, nunc ad ſpinam, ad claviculas ſæpe, nonnunquam ad anteriora pectoris, tendens: dum vero hæc vigent, inſignis adeſt pulſus durities, chordæ admodum tenſæ vibrantis adinſtar. Hæc quidem pleuritidis ſigna παθογνωμονικώτατα prorſus agnoſco; Tuſſis utique, pace dixerim Galeni, haud raro abeſt omnino.

Peripneumonia, ut ex Hippocrate Celſus, plus periculi quam * doloris habet. Pulmonum gravitas ac *dyſpnœa*, pectoris oppreſſio, & ſpiritus ex ore fervens, purulentorumque rejectio, febre comitante ac tuſſi, propria & minime fallacia ſunt peripneumoniæ indicia.

Fateor equidem quod hi morbi, longe frequentius quam vulgo putatur, aut invadunt una, aut invaleſcenti pleuritidi peripneumonia quoque accedit: ideo Riolanus horum conjunctionem rectiſſime

* Ἀπονίη ἦν μοῦνος Φλεγμονὴ Πνεύμων, ἄπονος γὰρ ἡ Φύσις αὐτέου; Aret. Cappad. Capit. de Peripneum.

ctiſſime nominavit *pleuripneumoniam.* —— Perpende modo utriusque morbi ſedem, ita rationem ex facili videbis, cur hoc evenit ſæpiſſime. Exeunt namque ex *aorta* ad angulos pene rectos arteriæ *intercoſtales*, ex quibus pleuriticæ; exeunt ex eadem ad eundem fere modum arteriæ *bronchiales*, pulmonis ſubſtantiam irrigantes. Jam ergo cum multo abundat glutine ſanguis, & vaſa, ſolito magis elaſtica, humores validiſſime propellunt, pars magis viſcida ſanguinis, utpote levior ad aortæ latera urgetur, dum fluit mobilior puriorque per axim canalis; proinde & in vaſcula pleuræ & pulmonis, modo deſcripto ab arteria magna producta, impellitur: unde ſanguis maxime craſſus, parumque idoneus harum arteriarum ramuſculos permeare, obſtructiones ibidem ac inflammationes creat. Quis adeo non videt, ita non mirandam eſſe, peripneumoniam cum pleuritide conjunctam, ut mirum magis videatur, cur uterque morbus, eadem urgente cauſa, non ſemper concurrit ſimul; eoque magis cum lobi pulmonum pleuræ coaleſcant, quod non raro, cætera ſanis, accidit?

In ipſo quidem initio omnis peripneumoniæ ſanguis rectiſſime mittitur ex magno vaſe, per magnum vulnus, ut quantitas & vis ejus minuantur, & locus adſit diluentibus; ac ne, dum urget usque inflammatio in extremis *bronchialibus* arteriis, ipſi etiam ramuſculi arteriarum pulmonalium inde compreſſi, obſtructi quoque brevi fierent, unde ſæviſſima oriretur peripneumonia, jugulans ocyſſime; potiſſimum ſi multæ *arteriolæ pulmonales* affectæ ſint: quo in caſu vix aliquid proficiat, niſi largiſſima ſanguinis detractio, imo fere ad deliquium usque. — Pro ratione autem

ma-

majoris, aut minoris, reſpirandi difficultatis, major, minorve cruoris quantitas emitti debet. Pulſus enim haudquaquam in hoc morbo hujus ſatis fidus eſt index; quandoquidem ſæpe ob impeditum ſanguinis curſum mire turbatur: imo qui vix ſentiendus erat ante venæ ſectionem, ſæpe poſt valide pulſat.—Haud tamen tuto mittitur poſt diem quartum; utique ſi ſputa ſubflava, rubeſcentia, copioſa, libere rejiciuntur. Vide Notationem (B) anno MDCCXXX.

Hæc pauca curſim de pectoris inflammationibus protuli; qui vult plura, eaque perfecta omnino, perlegat diligenter conſummatiſſimos Boërhavii aphoriſmos Capit. de Peripneumonia, &c. —At proh dolor, dum hæc ſcribo, ad deos abit vir immortalis, *quem ſæcula nulla tacebunt!*

CON-

CONSTITUTIO AERIS, etc.

ANNO MDCCXXXII.

Januario.

Mensis Januarii principio afflavit aquilo, & ſudum fecit & gelu rigidum, *atmoſphæram* quoque maxime ſiccam. Totum hoc pulchrum ventus a meridie brevi ſubvertit; imo 15 & 16 graviſſima ruebat pluvia, inde Malacia perpetua fere ad diem viceſimum ſecundum: poſt varia admodum, at plerumque pluvia tempeſtas, cadente *mercurio*.

Pluvia 8. 11. $\overset{''''}{\overline{15}}$. $\overset{'''}{\overline{16}}$. 17. 19. 22. 23. $\overset{'}{\overline{24}}$. $\overset{'}{\overline{25}}$. $\overline{26}$. $\overset{'}{\overline{27}}$. $\overset{'}{\overline{28}}$. $\overset{'}{\overline{29}}$. = 3.564. Dig. Dec.

Lumen boreale parvum. 18. Malacia.

☿ Altitud. maxim. 21. 30,0. Malacia. }
— — minim. 27. 28,9. S W 3. } media 29.6.

Dies frigid. 9. 70. N 1. }
— tepid. 26. 50. S W 2. } media Therm. Altitud. $58\frac{5}{26}$.

Morbus colicus paſſim: tuſſes, raucedines, gravedines & tumores faucium valde frequentes.

Februario.

Toto hoc menſe ventus occidentalis prævaluit, aliquando ad ſeptentrionem, ſæpius ad auſtrum flectens, continua quaſi cadente pluvia, haud tamen gravi: nullum gelu.

Pluvia 2. $\overset{'}{\overline{4}}$—$\overset{'}{\overline{7}}$—$\overset{''}{\overline{10}}$. $\overset{'}{\overline{11}}$. $\overset{'}{\overline{12}}$. 14. 16. 19. 21—$\overset{'''}{\overline{23}}$. 25. 26. $\overset{''}{\overline{28}}$. = 2,924. Dig. Dec.

Levis

Levis *AB*. 7. W. 1. Procella. 6. multo mane. S S W 4^{x}.—10. Nocte. S W b W.

☿ Altitud. maxim. 13. 30,1. W N W 1. } media $29,7\frac{3}{25}$.
— — minim. 7. 29,1. W 1. }
Dies frigid. 8. 56. W N W 1. } media Therm. Altitud. 49.
— tepid. 4. 44. S S W 2. }

Iidem, qui in præcedente menſe, morbi, at ſeveriores: (A) tuſſes *convulſivæ* frequentes inter pueros.

Martio.

Incerta fuit durante Martio tempeſtas; nunc nimboſa, ſæpe tranquilla, vento variante ſæpiſſime, plerumque vero e Septentrione. Initio & paulo ante finem *Barometri* ſtatio erat ſatis alta, aërque ſiccus & purus; medio autem menſe eoque deſinente; concidebat *mercurius* & pluvia multa.

Pluvia $\overset{\prime}{1}$. 2. 5. 6. 7. 9. $\overset{\prime\prime\prime}{12}$. 13. $\overset{\prime\prime}{14}$. $\overset{\prime\prime}{18}$. $\overset{\prime\prime\prime}{27}$. $\overset{\prime\prime}{28}$—31. Nix. 10. $\overset{\prime\prime}{11}$.=3.174. Dig. Dec.

Fulgur & tonitru 28. p. m. procella 2. Nocte, W N W—gravis 29. mane, S E 4^{x}.

☿ Altitud. maxim. 4. 30,2. Malacia. } media $29,6\frac{1}{30}$.
— — minim. 30. 28,8. E S E 3^{x}. }
Dies frigid. 11. 64. N b W 1, rigid. Gelu. } media Therm. Altit. $49\frac{26}{30}$.
— tepid. 20. 43. Malacia. }

Tuſſes & gravedines adhuc: pleuritides, *rheumatiſmi*, peripneumoniæ, præcipue vero nothæ, ſæviunt paſſim: *Variolæ ſporadicæ*.

Aprili.

Barometer haud fuit elatus per totum Aprilem, quamvis Aquilo ſpiravit nonnunquam, ac Malacia interfuit ſæpe: medio & fine menſis aër liquidus

dus erat & valde ſiccus: a decimo octavo ad vigeſimum quartum humidus, perflante Auſtro.

Pluvia $\overset{\prime}{1}$. $\overset{\prime\prime}{3}$. 7. 10. $\overset{\prime\prime}{15}$. $\overset{\prime}{18}$. $\overset{\prime\prime}{19}$. $\overset{\prime}{20}$. 21.
Dig. Dec.
22. 23. $\overset{\prime\prime}{25}$. 27. = 2.196.

☿ Altitud. maxim. 28. 29,7. N 1.
— — minim. 25. 29,2. S b W 3. } media 29, $4\frac{16}{29}$.

Dies frigid. 16. 53. Malacia.
— tepid. 27. 38. E S E 1. } media Therm. Altitud. 44.

Iidem usque regnant morbi: *variolæ* in vicinia *epidemicæ*.

Maio.

Subfrigida fuit *atmoſphæra* hoc menſe, a decimo ſexto ad viceſimum ſecundum ſicca valde & ſuda: ventus tamen ex plagis auſtralibus *Baroſcopium* depreſſit.

Pluvia 1. $\overset{\prime\prime}{3}$. $\overset{\prime\prime}{5}$. $\overset{\prime}{8}$—$\overset{\prime}{12}$. 22. $\overset{\prime\prime}{23}$. $\overset{\prime}{25}$. $\overset{\prime\prime}{26}$.
Dig. Dec.
—28. 30 = 2.424.

☿ Altitud. maxima 21. 29,7. N W 1.
— — minima 27. 28, 8. S S W 3. } media 29.$4\frac{28}{31}$.

Dies frigid. 21. 50. N W 1.
— tepid. 16. 36. Malacia. } media Therm. Altitud. $40\frac{26}{31}$.

Cholera morbus paſſim; *diarrhææ* frequentes.
Ferox tuſſis plures cruciat infantes ac pueros, eoſque ſæpe in ſpasmos adigit.

Junio.

Ab initio Junii ad diem usque decimum octavum vix ulla pluvia, aër interim fuit maxime ſiccus & purus admodum, at ſæpe frigidulus. A die quinto ad duodecimum Eurus, aut Malacia: a decimo

a decimo nono ad vigeſimum ſecundum gravis pluvia, Zephyro flante; Septentrio autem poſt *Barometrum* erexit. Permagna roratio hoc menſe, ſub finem præſertim.

Pluvia 17. $\overset{i}{\overline{19}}$. $\overset{iiii}{\overline{20}}$ — $\overset{ii}{\overline{22}}$. 24 = 1.270. Dig. Dec.

☿ Altitud. maxim. 26. 30,0. N N W 1.
— — minim. 10. 29,2. Malacia. } media $29.6\frac{3}{29}$.

Dies frigid. 2. 40. N W 1.
— calid. 28. 26. N 1. } media Therm. Altitud. $31\frac{12}{29}$.

Febres *miliares* compoſitæ & *rubeolæ* paſſim.

Julio.

Ad principium & ſub Julii finem aër fuit valde ſiccus; Ventus enim e Septentrione ſpiravit, ſed lenis admodum: ab octavo autem ad decimum quartum pluvia multa, flante Noto. Frequens currente menſe Malacia & ros plurimus.

Pluvia 8. $\overset{iiii}{\overline{9}}$ — $\overset{ii}{\overline{11}}$ — $\overset{iii}{\overline{13}}$ — $\overset{i}{\overline{14}}$. 22. $\overset{i}{\overline{27}}$. 28. Dig. Dec. = 2.288.

☿ Altitud. maxim. 1. 29,8. Malacia.
— — minim. 12. 29,0. S S W 2. } media $29.5\frac{13}{31}$.

Dies frigid. 14. 38. S S W 1.
— calid. 31. 24. N N W 1. } media Therm. Altit. $29\frac{19}{31}$.

Tempeſtas maxime ſalubris.

Auguſto.

Ineunte & exeunte Auguſto ventus ab oriente *atmoſphæram* ſiccavit plurimum; inter nonum & viceſimum ſextum varius fuit, nunc ſcilicet ad auſtrum, nunc ad ſeptentrionem. Parum admodum

dum pluviæ hoc menſe decidit, at immenſa vis roris.

Pluvia 9—12. 19. $\overline{23}$.=0.362. Dig. Dec.

☿ Altitud. maxim. 30. 29,9. E b N 2. } media 29,5$\frac{16}{30}$.
— — minim. 12. 29,2. S 2.

Dies frigid. 31. 38. E b N 1. } media Therm. Altitud. 28$\frac{22}{30}$.
— calid. 19. 23. S 2.

Diarrhææ frequentes: Febres intermittentes paſſim.

Morbilli jam ingruunt, fine nimirum menſis. Tuſſes plures jam vexant equos.

Septembri.

Diem aduſque decimum Septembris *mercurii* ſtatio fuerat ſublimis, Boreas interim ocyus afflans *atmoſphæram* reddiderat maxime puram: a decimo autem ad viceſimum quintum Libs, aut Caurus, multa cum pluvia; inde Eurus.

Pluvia $\overline{11}$. $\overline{12}$—$\overline{15}$. $\overline{17}$. 18. 19. 21. 23. $\overline{27}$.= 3.050. Dig. Dec.

Procella 26. Nocte. E S E. Tonitru nocte 12. S W 1.

☿ Altitud. maxim. 2. 30,1. N. E 2. } media 29.6.
— — minim. 13. 29.0. W N W 2.

Dies frigid. 30. 45. E 3. } media Therm. Altitud. 35.
— tepid. 10. 29. S W 2.

Morbili *epidemici.* — Angina tuſſiens undique inter equos (dicta *the Strangles*) quæ plurimos ſuffocat prorſus.

Octobri.

Graviſſima ſæpe & perpetua fere pluvia decidit menſe Octobri, nimbis ab Auſtro una furentibus,

tibus, plurimum etiam ſubſedit *Baroſcopium:* id vero ſub finem erexit ventus aquilonius, aëremque ſiccavit.

Pluvia $\overset{\prime\prime}{2}$—$\overset{\prime\prime}{5}$. $\overset{\prime\prime\prime}{7}$—$\overset{\prime\prime}{9}$. $\overset{\prime\prime\prime}{11}$. $\overset{\prime}{12}$. $\overset{\prime\prime}{14}$. $\overset{\prime\prime}{16}$. 17. $\overset{\prime\prime\prime\prime}{19}$. $\overset{\prime\prime\prime}{20}$. $\overset{\prime}{21}$—$\overset{\prime\prime\prime}{23}$. $\overset{\prime}{24}$—$\overset{\prime}{26}$. $\overset{\prime\prime}{28}$. = 6.342. Dig. Dec.

Procella 14. p. m. Fulgur & tonitru 22 mane. S b E 2.

☿ Altitud. maxim. 30. 29,8. N N E 1. } media 29.2$\frac{26}{29}$.
— — minim. 14. 28,7. S W 4x }

Dies frigid. 31. 52. E b N 1. } media Therm. Altit. 38$\frac{5}{29}$.
— tepid. 1. 34. E 1. }

Tuſſes, coryzæ & *morbilli* maxime *epidemici.* Jam morbus equorum ſævit maxime.

Novembri.

Aër fuit valde ſiccus & tenuis, ventuſque ab Oriente, aut Septentrione, toto Novembri, isque a ſexto die ad decimum furibundus: a viceſimo ad finem uſque omni mane permagna pruina & gelu, dum lenis Aquilo ſpirabat.

Pluvia 1. 2. 10—12. 16—18. $\overset{\prime}{19}$. 30. Dig. Dec. = 0. 584.

Turbo aquilonalis 6. H. 9. nocturna.

☿ Altitud. maxim. 25. 30,4. N E b N 1. } media 29. 9.
— — minim. 12. 29,4. E S E 1. }

Dies frigid. 29. 63. N E 1. } media Therm. Altitud. 55$\frac{18}{30}$.
— tepid. 1. 48. E b S 1. }

Morbilli adhuc, & morbus epidemicus inter equos.

Decembri.

Perſtititusque ad decimum ventus aquilonius; hinc Subſolanus: a decimo ſexto ad finem uſque Libs, aut Auſter, permulta ruente pluvia, ac ſubſidente plurimum *mercurio*. *Atmoſphæra* initio valde ſicca erat & frigida rigido cum gelu; a decimo ſexto autem tepida, nebuloſa & humida.

Pluvia 4. $\overset{\prime\prime}{\overline{13}}$.—$\overset{\prime}{\overline{16}}$. 18. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{19}}$. $\overset{\prime\prime\prime\prime}{\overline{20}}$. 22. $\overset{\prime}{\overline{23}}$. $\overset{\prime}{\overline{24}}$. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{25}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{26}}$. 27. $\overset{\prime}{\overline{29}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{30}}$. 31.=4.918. Dig. Dec.

Fulgura 20. 21. Nocte. Procella 29 Nocte S 4_x. Nix 10. E b N 1.

☿ Altitud. maxim. 2. 30,2. NE 1. } media $29.5\frac{20}{28}$.
— — minim. 31. 28,8. S W 2. }

Dies frigida 8.66. NE 2. } media Therm. Altitud. $54\frac{13}{28}$.
— tepid. 25. 44. S 1. }

Tuſſes, gravedines, anginæ, valde frequentes. Lues equina adhuc graſſatur, ſed imminuta valde eſt.

Tota quantitas pluviæ, Anno MDCCXXXII. Dig. Dec. = 33.096.

De Pertuſſi *Puerorum.*

(A) Ingens adfert ſolamen (inquit *Sydenham*) venæ ſectio *pertuſſi* infantum, in qua remedia quælibet, pectori dicata, longo poſt ſe linquit intervallo: Idem hoc ſentit *Harris* de Morb. acut. Infant.—Oleoſa utique & mucoſa medicamenta damno prorſus; quippe quæ morbum augent, non abigunt certe: iis utcunque praxis vulgata utatur.

Quæ

Quæ mihi adeo magis eſſe ex uſu, longa probavi experientia, ſequuntur.—Sive evidens *plethora* adſit, ſive ſputum ſanguine tinctum, venæ ſectionem præcipio ſemper; idque præcipue, ſi febricula, quod ſæpe fit, urget, aut vultus inter tuſſiendum fere nigreſcit: hanc inſuper repeto nonnunquam, pro ratione ſcilicet virium & ætatis. Mox levem moveo vomitum Syrup. Flor. Perſicor. Oxymel. Scillitic. Infuſ. aut Decoct. Ipecacuanhæ.—Tuſſis enim, partim ſaltem, eſt a ſtomacho, ut monuit olim *Waldſchmidt*; nam vix unquam ceſſat tuſſis *convulſivæ* paroxyſmus, antequam irritans pituita tenax vomitu rejicitur: imo tanta ſæpe eſt illuviei copia, ut vomitionem terve, quaterve, proritare neceſſe ſit.

Solvenda porro ſubinde eſt alvus, at lenibus tantum utendum eſt *catharticis*, nempe rhabarbaro, mercurio alkalizato, calomelane. Proluvies namque mucoſa hoc modo expurgatur, adeoque nec *chylum* inquinat, nec, vaſa lactea ſubeundo, ſanguinem. Nocet utique aſtricta nimium alvus: nam febriculam infert, aut dyſpnœam aggravat maxime.—Nec ſolum evacuantibus opus eſt, exhibenda ſunt etiam, quæ & nervos & ſtomachum confirmare valent, ac lentorem ſanguinis attenuare. Hoc opus abſolvunt optime *mercurialia*, & cortex Peruvianus. *ſtomachicis* idoneis adjectis. Spiritus interea difficultas & pectoris oppreſſio ſolutionem gum. ammoniac. expreſſionem Milleped. aut tale quid deſiderant ſæpe; Vehementiam autem tuſſis interdum compeſcere licet elix. aſthmat. le Mort. e Syrup. Diacod. quod quidem eſt optimum, ac tutiſſimum, in hoc morbo *anodynum*. Atqui ſi humor acris admodum in laryngem, aut pulmones, deſtillat, eum oportet avocare admoto cervicibus *epiſpaſtico*.

His cedit remediis facile hic morbus, alias ſæpe contumax admodum; nec niſi tempore & mutatione cœli fugandus: decantata ſane muliercularum *ſpecifica* (quantum ego unquam obſervavi) meræ ſunt quisquiliæ: imo muſcus pyxidatus, modo ſi quid valeat, propter vim aſtringentem, adeoque corroborantem, & ad naturam corticis Peruviani aliquanto accedentem, valet. Nobile namque hoc Indiæ *pharmacum* non ſolum lentos attenuat humores, ſed & totum *ſyſtema* fibrarum confirmat; atque ſic utraque facultate agendo febres intermittentes diſcutit.—Atqui periodica hujus *pertuſſis* acceſſio haud minus certa ſæpe quam vel intermittentium paroxyſmus, non multum abeſſe ab earum indole hunc morbum indicat: hoc magis etiam probabile videtur, quod uterque morbus, eadem plerumque tempeſtate, graſſatur, ab eadem prope cauſa pendet, & iisdem fere curatur remediis.

CONSTITUTIO AERIS, etc.

ANNO MDCCXXXIII.

Januario.

INGREDIENTE anno pluvia frequens *atmoſphæram* humidavit, vapores autem paulo poſt ventus ab Oriente diſcuſſit, a decimo ſexto ad viceſimum quintum durans, ſurgente *Barometro.* Perpaululum hoc menſe gelu, imo exeunte eo aër erat valde nebuloſus & pro anni tempore tepidus.

Pluvia 1—4″. 5. 7″. 8‴. 9′. 15. 22. 29‴. 30. 31 = 2.384. Dig. Dec.

Procella 7. Nocte. S. Gelu 14. N W 1—21. E N E 2.

☿ Altitud. maxim. 24. 30,2. E 1.
— — minim. 8. 29,3. S W 3. } media 29.7$\frac{20}{31}$.

Dies frigid. 21. 62. E N E 2.
— tepid. 28. 47. S 1. } media Therm. Altit. 51$\frac{25}{31}$.

Tuſſes, Coryzæ, *Morbilli* frequentiſſimi.

Februario.

Flavit ab Occidente ventus toto Februario, ad Auſtrum vergens ſubinde, non raro etiam ad Septentriones: Aër interea fuit humidus & algidus, at non æque craſſus ac elapſo menſe.

Pluvia 1″—4′—6″. 7′. 8. 11′. 14. 17—20‴. 22⁗. 24″—28′. = 3.734. Dig. Dec.

 Pro-

Procella 1 Nocte. S W. Levis *AB*. 2. H. 10. NNW 1.

☿ Altitud. maxim.	15.	30,0.	NNW 1.	} media $29.6\frac{12}{26}$.	
— — minim.	4.	29,2.	S W 2.		
Dies frigid.	10.	60.	N W 1.	Gelu & maxima Pruina.	media Therm. Altitud. $53\frac{12}{26}$.
— tepid.	7.	49.	SSW 2	—— ——	

Morbilli plures infantes pueroſque peremerunt; declinante nempe morbo, quaſi peripneumonia ſuffocatos; nihil profuit fere niſi tempeſtiva ſanguinis miſſio.

Hoc tempore hanc regionem infeſtavit morbus, omnium, quotquot ego ſaltem memini antehac, maxime *epidemicus;* omnes pervaſit domos, pauperum tabernas regumque turres: vix unus, aut alter, rure, vel in urbe, ſenex, aut puer, robuſtus, aut infirmus evaſit. —— Quandoquidem ergo tanta fuit ejus in omnes vis (idque profecto citius, tardiuſve, per magnam terrarum partem) e re fore duxi, accuratam morbi, prout hic ſe habuit, hiſtoriam ſcriptis mandare.

Ab ipſo initio Februarii, & in Cornubia, & in Damnonia citeriore, ſævierat morbus hic *epidemicus;* nos tamen Plymuthi ante 4 Iduum Februarii vix attigit; quo die, nempe Saturni, plurimi ſubito quaſi correpti erant, poſtridie innumeri, ad 15 Kalend. Martii omnes undique.

A levi incepit horrore morbus, cui mox acceſſere vagi & incerti calores, gravedo, magna ac importuna valde ſternutamenta; dolor tunc dorſi & artuum errans, ac pectoris ſæpe, at non conſiſtens, graviſſimam vero propter tuſſim non raro valde moleſtus: Tuſſi interea & ſternutatione immenſa vis muci tenuis & acris ejecta fuit. Hæc quaſi a frigore (ut dicitur) recens ſuſcepto; paulo

paulo poſt tamen febris aliqua, interdum haud exigua, ſecuta eſt, pulſusque velox, nequaquam vero, ut pleuriticorum, durus & tenſus; neque erat urina valde rufa, ſed craſſa, ac plerumque ſubalbida: Lingua non arida, ſed plurimo albeſcente muco obducta fuit. Omnibus fere aderat inſomnia, vertigo inſuper, aut atrox capitis dolor angebat plurimos, levi nonnunquam comitante delirio. Tinnitus aurium quamplurimis moleſtus fuit, multisque in meatu *auditorio* dolor acutus, in abſceſſum aliquando deſinens; Aſpretudo tamen & faucium apoſtema frequentius enata ſunt. Omnes pene ad ſudores fuere valde proclives; qui multi, faciles, continui, intra biduum, aut triduum, erumpentes febrem fere diſcuſſerunt prorſus, urina plurima, ſubalbida, aut ſubflava, deponente ſedimenta; lateritia vero raro admodum: plurimis autem, an ob profuſos ſudores, an ob *epiſpaſtica*, nil ſtatuo, fuit valde difficilis. Alvus bilioſa morbum ſæpiſſime abſolvit; haud raro puſtularum urentium eruptio.

En morbi hujus *epidemici*, ut hic ſæviit, deſcriptio! Cui quidem licet omnes ferme ſuccubuere paululum, letho tamen (ſi numerum ſpectes) pauciſſimi, quos inter infantes præcipue, ac ſenes pulmonarii.

Abiit plerumque vel intra quatriduum perbreve, manente ſolum infeſta tuſſi, eaque ſæpe diuturna valde, cum majore virium dejectione, quam quis, pro ratione valetudinis, crediderit: idque præſertim, ubi intempeſtiva ſanguinis misſio præceſſerat.

Illos potiſſimum venæ ſectio adjuvit, quos pectoris dolor, aut gravitas, oppreſſerat; idque ingruente, non ſane declinante, febre: Omnium pene ſanguis albida quadam pellicula contectus

 fuit,

fuit, haud tamen valde glutinoſa; niſi, ubi, ob miſſionem ſanguinis diutius neglectam, in pleuritidem, aut peripneumoniam, febris abierat; quod quidem haud paucis contigit, ex nimio præſertim *volatilium* & *cardiacorum* uſu.

Nauſea, aut vomitus urgens, lene poſtulabat *emeticum*, quod & ſtomachi ægritudinem & pectoris oppreſſionem levabat maxime. Sudores exprimebat inſuper; ad quos promovendos potus multus, tepidus, diluens, etſi ſitis non admodum urgebat, erat neceſſarius omnino: quippe ſine ſudore vix unquam lætus hujus morbi exitus. Serum vinoſum dilutius fuit inſtar omnium, tepide epotum; quod utique tanto erat in uſu, ut vix ſatis ſuppeteret lactis ad id conficiendum.

Perutilia fuere, nec omittenda, *veſicatoria*, pone aures ac inter ſcapulas admota; Dolori capitis enim atque tumori & aſperitati faucium certiſſimum tulerunt levamen: quinetiam nimiam in pulmones deſtillationem, curſum ſcilicet acris colluviei avertendo, prohibuerunt.—Me adhortante, pro remediis fuere maxime Lap. Contrayerv. Spirit. Volat. Oleoſ. Sp. C. C.—Lavend. C. Elixir. Aſthmat. le Mortii, & potiones ex Spermat. Ceti ſolut. cum larga potione decocti cujusdam pectoralis tenuis, aut ſeri lactis dilutiſſimi: quæ & percommode ſimul tuſſim leniebant, ac ſudores eliciebant optime. Ubi vero, poſt ſanguinis emiſſionem, reſpiratio gravior & exſcreatio difficilis premebant, ſolutio Gummi Ammoniaci cum Oxymelite ſcillitico fuit neceſſaria prorſus: jam enim inſtar peripneumoniæ nothæ urgebat morbus, & eandem omnino poſtulabat medendi methodum; Pectoralia nempe maxime incidentia, & tibiis *epiſpaſtica; emetica* nonnunquam, aut lenia *cathartica.*

Furebat

Furebat tuſſis per totum morbi impetum; ſæpe adeo vehementer utique, ut eam *anodynis* cohibere fuiſſet difficile ſatis: imo usque adeo interdum perduravit poſt febrem abactam, ut haud paucos, poſt unum alterumve menſem, in tabem lethalem abriperet; illos præcipue, quibus fuerat olim ex pulmonum infirmitate valetudo minus proſpera. Cum vero notaverim frequenter, quod tuſſis, oborta *diarrhœa*, profligata eſſet, *eccoprotica* ex Rhabarbaro, Manna, Tartaro ſolubili, &c. exhibui ſubinde, faceſſente febre; optato (quod ſolet) eventu, duce natura: quæ porro cibi appetentiam, toto morbi tempore proſtratam valde, brevi reſtituebant.

Morbus fuit hercle, ni ex admiſſo gravi errore, raro lethalis, quem tamen multi, vel ob ipſam ejus frequentiam, temere ſpernentes, feras dedere pœnas ſtultitiæ, aſthmatici, hectici, tabidi.

Martio.

Januario & Februario tepidiore, ſucceſſit Martius per initia paulo frigidior; Ventus quippe ex plagis arctoïs ſpiravit, ſurgente *Barometro*: poſt vero frequens Vulturnus *mercurium* demiſit, multamque pluviam. Ab octavo ad vigeſimum ſecundum aër ſatis ſiccus fuit & tenuis, inde multo humidior.

Pluvia 1. 7′. 8′. 14—16‴. 19. 23″—25″—27″. 28′. Nix 10. 21′. Grando 9. 17. = 3.098. Dig. Dec.

Levis *AB*. 21. 10. p, m. N W 1. Gelu rigidum 10. 11.

☿ Altitud. maxim. 3. 30,2. NNW 1.
— — minim. 21. 28. 9. SE 3. } media 29. $4\frac{2}{28}$.

Dies frigid. 10. 62. N b E 1.
— tepid. 28. 44. ESE 2. } media Therm. Altit. $52\frac{23}{28}$.

Incipiente menſe febris *catarrhalis* undique maxime *epidemica*, quæ & adhuc perdurat; jamque etiam pleuritides, peripneumoniæ, & veræ, & nothæ, anginæ quoque frequentes.

Aprili.

Ventus ab Oriente, ad Septentrionem vero ſæpe deflectens, toto Aprili prævaluit, unde aër ſiccus & frigidulus evaſit; ſub finem præſertim: Malacia tamen ſubinde & nebulæ aliquando intervenere.

Dig. Dec.

Pluvia $\overset{''}{8}$. $\overset{'''}{13}$. 15—17. 18. $\overset{'''}{22}$. = 2.284.

☿ Altitud. maxim. 19. 30,0. Malacia.
— — minim. 13. 29,1. SE 1. } media 29.6.

Dies frigid. 27. 50. NE 3.
— tepid. 22. 38. Malacia. } media Therm. Altit. $42\frac{25}{30}$.

Febris *epidemica* adhuc paſſim rure; multique nunc tabeſcunt ex male judicata febre. Peripneumonia & pleuritide multi corripiuntur.

Majo.

Hoc menſe mediam plerumque ſtationem tenuit *Baroſcopium*, flante fere quotidie Subſolano; *Atmoſphæra* maxime ſicca fuit & tenuis; a duodecimo ne vel guttula pluviæ, at ros plurimus & Malacia frequens.

Dig. Dec.

Pluvia $\overset{'''}{6}$—$\overset{'}{8}$. 10. $\overset{'}{11}$. 12. = 1.010.

☿ Altitud. maxim. 22. 29,8. E 1.
— — minim. 7. 29,2. Malacia. } media 29.$5\frac{10}{27}$.

Dies

Dies frigid. 5. 46. E 2.
— tepid. 30. 28. Malacia. } media Therm. Altit. $37\frac{10}{27}$.

Febres pulmonariæ, ac intermittentes, invadunt plures. Haud pauci modo phthiſici mortui ſunt, rupto interdum pulmonis apoſtemate: illi præcipue, qui ex febre *catarrhali* in tabem inciderant, & quibus etiam inde tumor pedum aquoſus acceſſerat.

Junio.

Venti fuerunt mutabiles durante Junio, ſæpe ex Oriente, ſed ab Occidente ſæpius ad Auſtrum plerumque vergentes: intervenit haud raro Malacia. Initio aër erat ſiccus; fine & ſiccus & calidus. Maxima roratio ſæpe.

Dig. Dec.
Pluvia $\overset{''}{5}$. $\overset{'}{8}$. 9. 13. 15—$\overset{'}{19}$. $\overset{'}{20}$. 25. = 1.534.

Maxima *AB.* media nocte 27. W N W 1. Fulgura 12 nocte. Tonitru 26.

☿ Altitud. maxim. 22. 29,8. Malacia.
— — minim. 18. 28,8. S b W 3. } media $29.4\frac{28}{30}$.

Dies frigid. 21. 36. W 2.
— calid. 27. 24. W 1. } media Therm. Altit. $28\frac{26}{30}$.

Febres remittentes & intermittentes adhuc, jam ſæpe cum puſtulis rubellis.

Julio.

Toto fere Julio aër fuit valde ſiccus & fervidus, paucæ pluviæ, rorationes autem maximæ, ventus auſtralis raro, Corus & Aquilo ſæpe: nihilominus ſtatio *Baroſcopii* erat utplurimum humilis.

Pluvia

Pluvia 14. 15. 16. 21. 28. 30. 31. Grando Dig. Dec.
16. = 0,772.

Magna *AB*. 10. 10. p. m. N W 1. Tonitru 16. p. m. S S E 2 — 28. p. m. N N W 1.

☿ Altitud. maxim. 1. 29,7. N N E 1.
— — minim. 29, 29,0 N b W 1. } media 29.4$\frac{6}{26}$.

Dies frigid. 31. 34. N W 1.
— fervid. 5. 16. N W 1. } media Therm. Altit. 24$\frac{8}{26}$.

Febres intermittentes ſparſim: Cholera & *diarrhœa* frequens. Mulieres plurimæ immenſo menſium profluvio laborant. Omnes fere de languoribus ob æſtum enormem undique conqueruntur.

Auguſto.

Perpetuus ſpiravit ab Occidente ventus, ad Meridiem ſæpe deflectens, crebro etiam ad Septentrionem. Priore menſis parte pluvia, tonitru, fulgura frequentia, eaque graviſſima, ſudo tamen ſubinde intercurrente.

Pluvia 1. 3. 4. 6. 7. 10 — 12. 16. 17. 18. 21. 24. 27 — 29. 31. = 4.500. Dig. Dec.

Fulgur & tonitru vehemens 3. 6. 7. 10 veſperi. Procella 17 nocte. S W.

☿ Altitud. maxim. 24. 29,9. N N W 1.
— — minim. 7. 29,0. S S W 1. } media 29.4$\frac{22}{30}$.

Dies frigid. 24. 43. N N W 1.
— calid. 5. 24. S W 1. } media Therm. Altitud. 32.

Perpauci morbi: aliqui *diarrhœa* & cholera morbo corripiuntur.

Septembri.

Septembri.

Varia fuit tempeſtas ventusque varius hoc menſe, a nono tamen ad diem decimum octavum ab Oriente, ad Auſtrum declinando plerumque. *Atmoſphæra* erat ſicca, & ſtatio *barometrica* altior ut plurimum, quam elapſo Auguſto: Maximæ & crebræ rorationes.

Pluvia $\overset{\prime}{1}$. $\overset{\prime}{2}$. 3. $\overset{\prime\prime}{5}$. 11. 12. $\overset{\prime\prime}{13}$. 14. 21. $\overset{\prime\prime}{24}$. 25. 26. 28. 30 = 1.978. Dig. Dec.

Magna *AB*. 8. 10. p.m. N N W 1 — levis 29. H. 9. W N W 1.

Fulgur & tonitru 12 & 13. a. m. Fulgura nocte 26.

☿ Altitud. maxim. 19. 30,1. Malacia.
— — minim. 26. 29,0. S W b W 2. } media $29.6\frac{9}{25}$.

Dies frigid. 30. 49. N N E. 1.
— tepid. 5. 33. S W 2. } media Therm. Altit. $37\frac{20}{29}$.

Tuſſes & *catarrhi* valde frequentes. Ad finem menſis choleræ & *diarrhœæ* ſæviunt.

Octobri.

Eurus & Aquilo hoc menſe ſæpe afflantes *Barometrum* extulerunt multum, temperiemque aëris ſiccam & frigidam reddidere, etſi haud raro intervenit nebula. Per initia menſis ros plurimus.

Dig. Dec.

Pluvia $\overset{\prime\prime}{1}$ — $\overset{\prime\prime}{2}$. $\overset{\prime\prime\prime\prime}{11}$. 23 — $\overset{\prime\prime}{25}$. 27 — 29. = 2.026.

Magna *AB*. 27. 9. W N W 1. Permagnæ pruinæ 15. 16. N N E 1. Glacies 31. N N E 1.

☿ Altitud. maxim. 18. 30,2. E 1.
— — minim. 25. 28,8. S W 3. } media $29.7\frac{1}{3}$.

Dies

Dies frigid. 31. 60. N N E 1. } media Therm. Altit. $46\frac{24}{30}$.
— tepid. 3. 37. S S W 1.

Cholera & diarrhæa adhuc. Eruptio puſtuloſa *ſcorbutica* frequens ſine febre. Apoplexiæ paſſim: ſævæ aliquæ febres peripneumonicæ. *Rubeolæ* & morbi colici plurimi.

Novembri.

Ex occaſu plerumque ventus ſpiravit Novembri, at ſæpe ad ſeptentrionem deflexit, quamvis aër erat ſolito magis tepidus; ſub finem valde craſſus & humidus.

Pluvia 7. 9. 10. 11. 12. 14. 15. 17. 20. 21. 26. 28—30. = 1.882. Dig. Dec.

Magna *AB.* 27 H. 2. matutina. N W 1—29. 10. N W 1. Procella 20. nocte. S 4.

☿ Altitud. maxim. 5. 30,2. N N W 1. } media 29. $7\frac{25}{28}$.
— — minim. 11. 29,1. S W 3^{x}.

Dies frigid. 5. 58. Glacies } media Therm. Altitud. $48\frac{22}{28}$.
— tepid. 15. 44. S 2.

Rubeolæ adhuc frequentes: Febres aliquæ pulmonariæ, morbus colicus paſſim.

Decembri.

Hic menſis fuit nimboſus maxime, continua fere procella eaque ſæpe graviſſima, a die nono viceſimum tertium adusque perduravit, Africo furente, dum pluviæ corruerunt plurimæ, & horrida nonnunquam fulmina. Ineunte quidem Decembri apricitas aliqua effulſit cum tenui glacie, aër autem erat valde craſſus; quintus utique dies fuit valde nebuloſus & caliginoſus maxime: Immenſa

menſa forte vaporis copia *Barometrum* ſuſtinuit partim, quod perpetuæ procellæ aliter multo magis depreſſerint.

Pluvia 1. $\overset{\prime}{2}$. $\overset{\prime\prime}{9}$. $\overset{\prime}{11}$. $\overset{\prime\prime\prime}{12}$. $\overset{\prime\prime\prime}{13}$—$\overset{\prime}{15}$—$\overset{\prime\prime}{16}$. 17. $\overset{\prime}{20}$—$\overset{\prime\prime}{22}$. $\overset{\prime}{23}$—$\overset{\prime}{25}$. $\overset{\prime}{26}$—$\overset{\prime\prime}{29}$. $\overset{\prime}{30}$. 31 = 4.688. Dig. Dec.

Graves procellæ 11. 12. 14. 16. 22. 23. 26. Maximi maris æſtus a 12 ad 14.

Fulgur & tonitrua graviſſima cum vehemente grandine 12.

— — — — diu durantia 16. S W b W. 4.

☿ Altitud. maxim. 6. 30,1. N N W 1.
— — minim. 14. 29,1. S W b W 4x. } media $29.5\frac{26}{31}$.

Dies frigid. 7. 62. E 1.
— tepid. 14. 34. } media Therm. Altitud. $49\frac{22}{31}$.

Incipiente menſe morbi colici, & peripneumoniæ nothæ cum affectibus *nervoſis* paſſim: Tuſſes & gravedines frequentes valde ſub finem menſis: Paroxyſmi quoque multi *hypochondriaci* & *hyſterici.*

Dig. Dec.

Tota quantitas pluviæ hoc anno = 29,884.

CON-

CONSTITUTIO AERIS, etc.

ANNO MDCCXXXIV.

Januario.

Post nubila phœbus! novo quippe cum anno multo lætior ſurgit cœli facies, Boreas nempe paulo poſt initium Januarii oriens vapores disperſit & nubes, rigido accedente gelu cœloque ſereno: aëris autem temperies longe magis tepida fiebat exeunte menſe.

Pluvia 1. 2. 8. 16. 22. Nix & grando Dig. Dec.

4. 5. = 1.480.

Procella 2. W S W. Fulgur & tonitru cum multa grandine 22. mane.

☿ Altitud. maxim. 29. 30,4. EbN. 1. — — minim. 3. 29,4. W 2. } media 29,9$\frac{15}{29}$.

Dies frigid. 14. 71. ENE 1. — tepid. 26. 54. NW 1. } media Therm. Altit. 60$\frac{4}{29}$.

Gravedines, tuſſesque frequentes: morbi colici plurimi: Peripneumoniæ paſſim.

Februario.

In alta perſtitit ſtatione *Baroſcopium* diem adusque undecimum Februarii, flante Cauro; a decimo quinto ad decimum octavum procella perpetua, imo ſæpe violenta maxime: ab Occidente ventus turbineus iterum viceſimo quarto & quinto, immenſa quoque vis pluviæ tunc decidit, maximeque ſubſedit *mercurius*. Niſi ipſo menſis initio vix ulla glacies.

Pluvia

Pluvia 2. 3. 4. 12. 13—15. 16. 17. 18. 19. 22. 23. 24. 25. 26. 27. = 5.554. Dig. Dec.

Fulgura cum grandine 17. nocte. W N W 2.

☿ Altitud. maxim. 1. 30,4. N E 1.
— — minim. 24. 28,5. S b E 4. } media 29.6$\frac{16}{26}$.

Dies frigid. 1. 62. Gelu.
— tepid. 12. 50. S W 2. } media Therm. Altit. 53$\frac{18}{26}$.

Incipiente menſe morbi *peripneumonici;* procedente anginæ, coryzæ, tuſſes plurimæ.

Martio.

Ventus quoque occidentalis toto duravit Martio, majore ex parte vergens ad Auſtrum, unde frequens pluvia & aër craſſus & humidus; ſub finem ad Septentrionem deflexit paululum.

Pluvia 1—4. 5. 6. 9. 10. 12—14. 16—18. 19. 20. 22. 23—25—28 = 2.812. Dig. Dec.

Procella 19. nocte. S. 4x.

☿ Altitud. maxim. 31. 30,0. W N W 1.
— — minim. 13. 29,0. S W b S 2. } media 29.5.

Dies frigid. 15. 56. W N W 1.
— tepid. 23. 45. W b S 1. } media Therm. Altit. 48$\frac{7}{30}$.

Tuſſes, faucium tumores, lippitudines hoc menſe frequentes: multi *rheumatiſmo* correpti, aliqui peripneumonia, & *paraphrenitide*; plures ſub finem apoplexia.

Aprili.

Ne vel Guttula pluviæ diem adusque decimum octavum; a primo ad duodecimnm Corus,

H inde

inde ad viceſimum tertium Subſolanus, poſt Libs: medio menſe aër erat ſiccus & tenuis.

Pluvia 18. $\overset{\prime}{\overline{19}}$. 20. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{22}}$. $\overset{\prime}{\overline{23}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{25}}$. $\overline{26}$. 27. 29. 30. = 2,126. Dig. Dec.

☿ Altitud. maxim. 12. 30,0. N N W 1. } media 29.6$\frac{9}{28}$.
— — minim. 23. 29,4. E S E 2.

Dies frigid. 13. 50. E N E 1. } media Therm. Altit. 43$\frac{23}{28}$.
— tepid. 28. 37. W S W 2.

Tuſſis & tumor faucium frequens adhuc: febres intermittentes, nec non apoplexiæ haud paucæ: *Ophthalmiæ* paſſim.

Hoc menſe graſſari cœpit febris quædam (ſi ita dicam) *anginoſa*, furens indies magis magiſque. —— Quos corripuit, primo algor invaſit, mox incertus ardor & *cephalalgia*, vomitus protinus aut *diarrhœa*, pauloque poſt dolor faucium acutus & tumor: hinc febris haud levis, languor, anxietas, ac pectoris oppreſſio, accedente ſæpe delirio, aut ſoporoſo affectu, quorum haud dubia fuere prænuncia urinæ vel tenues, vel quales jumentorum turbidæ.—Felix ille tunc ægrotus, cui ſudores eruperunt affatim, aut puſtulæ rubræ; ſi ne hæc quidem, eryſipelatis aliquid: ubi nihil horum, brevi inſtabat fatum; niſi opportuna *diarrhœa*, aut tempeſtiva diruptio apoſtematis faucium aut enitens parotis, fauſte ſublevarent.

Morbus hic haud raro vel intra ſex dies diſcuſſus fuit; ſæpe vero diutius inhærentem, ſeptimo, octavo, aut nono die, erumpentes puſtulæ cryſtallinæ (miliares dicunt) plurimæ expellebant prorſus: modo nimirum haud præmature receſſiſſet, quod certo ſane fuit ægrotis exitio. Idem omnino dicendum eſt de papulis rubris, quæ ſæpe etiam ſtatu morbi apparebant.

Pueros

Pueros & juvenes potiſſimum invaſit febris, qui vermes crebro dejiciebant: Seniores raro decubuere. Urina erat rufa plerumque, ſubrubrum, vel ab ipſo initio, deponens ſedimentum: Lingua vero plurimo muco ſubflavo fœdata.

Deſideravit febris hæc *epidemica*, quam primum quis ea correptus erat, miſſionem ſanguinis, eamque ſæpe repetitam; haud raro utique vehementer urgente morbo, ad tertiam usque vicem; etſi cruor emiſſus non erat viſcidus admodum, interdum floridus ſatis: vomitu dein lenem ſtomachi purgationem, continuo *epiſpaſtica* auribus, cervicibus, humeris. Sorbitio tepida, *antiphlogiſtica*, permulta, erat neceſſaria prorſus, levi ſæpe interpoſito *cardiaco*, nempe ex lapid. contrayerv. Croco, Theriac. Andromach. Confect. Fracaſtorii, Confect. Raleigh. &c. idque præcipue dum appropinquabat morbi ſtatus, maxime profecto cum *exanthemata* evaſerint ſublivida; quod quidem peſſimi ominis! Gargariſmata emollientia, ſubacida, detergentia, ulceroſo gutturi conducebant maxime, ſenſim inſuper ſæpeque deglutita *mucilagine* ex ſemin. Cydoniorum & Pſyllii, Syrup. Moror. aut de Rub. Idæis edulcorat. vel Linctu aliquo *anodyno*, tuſſi urgente præſertim, quæ fuit ſæpiſſime permoleſta. Ut primum aſpera & ſquamoſa quaſi apparuit cuticula, purgantia lenia ex Rhabarbaro, &c. cum *mercurialibus* profuere maxime, perfectamque ſanitatem brevi reſtituebant.

Maio.

Ventus ab occaſu, flectens maxime ad Septentrionem, toto fere menſe ſpiravit, intercurrente nonnunquam Vulturno. *Atmoſphæræ* tem-

peries fuit multo frigidior ſolito; ſtatio *mercurii* utplurimum demiſſa.

Pluvia $\overset{\prime}{1}$. 7. 11. 12. 15—18. 21. $\overset{\prime\prime\prime\prime}{25}$. 26. 28—30. Nix. 13. Grando 14. = 1. 764. Dig. Dec.

Leves *AB*. 14. 15. N W b N 2. Fulgur & tonitru 28. p. m.

☿ Altitud. maxim. 10. 29,9. N 1.
— — minim. 29. 29,0. SE 2. } media 29.4$\frac{10}{31}$.

Dies frigid. 14. 52. N N W 2. inſolitum Frigus!
— tepid. 25. 37. Malacia ——— ——— } med. Ther. Alt. 42.

Tuſſis *convulſiva* inter pueros frequens, febres intermittentes paſſim. — Nunc febris *anginoſa epidemica* ſævit maxime: Angina gravius urget, cui jam frequenter accedunt aphthæ moleſtiſſimæ, & cum fera tuſſi ſtrangulatio ferme, ni frequens ſubveniat tepida ſorbitio & perpetua fere gargarizatio.

Junio.

Eurus aſſidue flavit a ſexto fere ad vigeſimum; initio & fine Corus: Atmoſphæra magis tepida fuit, ac humida, quam menſe priore; ambo utique plus ſatis nubili.

Pluvia $\overset{\prime}{2}$. $\overset{\prime\prime\prime}{6}$. $\overset{\prime}{8}$. 10. $\overset{\prime}{11}$. $\overset{\prime\prime\prime}{14}$. $\overset{\prime\prime}{15}$. 20. $\overset{\prime}{21}$. $\overset{\prime\prime\prime}{23}$. 26. $\overset{\prime}{29}$. = 3.208. Dig. Dec.

☿ Altitud. maxim. 4. 29,7. N W b W 1.
— — minim. 24. 29,1. W N W 1. } media 29 4$\frac{11}{29}$.

Dies frigid. 10. 40. S E b E 1.
— calid. 22. 26. Malacia. } media Therm. Altit. 31$\frac{16}{29}$.

Febres intermittentes adhuc; *Ophthalmiæ* paſſim. Morbo jam *epidemico* accedunt puſtulæ fere omnigenæ, atque haud raro eruptiones *eryſipelatoſæ*:

toſæ: minus vero premuntur fauces; Febris quippe jam magis ad exteriora tendit. Die ſexto, aut ſeptimo, cuticula aſpera fit & rupta, velut aſperſa craſſiore farina; idque quo magis, eo melius; tandem tota pene deſquamatur: ex pedibus ſæpe tantis portionibus, ut ſoleam quaſi detractam referant hæ morbi exuviæ. Hic equidem lætiſſimus eſt morbi exitus: ubi vero *exanthemata* tarde admodum & parcius erumpunt, erupta vero liveſcunt, maximæ anxietates, languores, deliquia ſequuntur: pauloque ſæpe poſt vomitus, aut *diarrhœa*, enormis, quæ ægros non raro celeriter rapit.

Hæc febris, ut omnes fere, quas puſtulæ comitantur, contagioſa eſt; plures namque ea correpti in eadem ſæpe domo decumbunt.——Quod vero jam cutim magis petat quam ſuperiore menſe, ob majorem aëris calorem eſſe arbitror, humores elicientem extra: medio enim Maio cum *atmoſphæra*, pro anni tempore, erat maxime frigida, dolor ac faucium tumor urgebant graviſſime.

Eadem omnino medendi methodus juvat usque; nunc porro *Mercurialia*, ſine ſtimulis ſalinis præparata, aptiſſime adjecta ſunt: quippe quæ in aliis cutaneis eruptionibus inveniuntur efficacia maxime, quidni & in his utilia ſint? Iſta utique vel in ipſis *variolis* proſpero ſæpiſſime eventu exhibui. Humores enim lentos nimium attenuant, glutinoſa vaſculorum repagula expediunt, ſaliumque cohæſiones diffringunt, ſuccos demum morbidos fluxos reddunt, tandemque abigunt prorſus: dumque pondere ſolum & ſubtilitate partium agunt, ſanguinem incendunt minime.

Julio.

Prior Julii pars fuit aprica ſatis, at ſubfrigida, ventus plerumque a Septentrione; medio menſe Libs intervenit, pluvia ruente; tunc iterum Septentrio: a 25 ad 28 pluvius Vulturnus. Trigeſimo primo, vento omni momento variante, immenſa quantitas pluviæ decidit, cataractæ ad inſtar; inter horam octavam matutinam & meridiem ad digitum ſaltem integrum, licet milliaribus quindecim ad Orientem vix ulla. Aër fuit hoc menſe valde humidus & Barometrum humile.

Pluvia $\overset{\prime}{\overline{12}}$. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{13}}$. $\overset{\prime}{\overline{14}}$. 16. $\overset{\prime}{\overline{17}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{26}}$ — $\overset{\prime}{\overline{29}}$ — $\overset{\prime\prime\prime\prime}{\overline{31}}$.
Dig. Dec.
= 2.982.

☿ Altitud. maxim. 5. 29,8. N 1.
— — minim. 26. 28,9. S E 3. } media $29.4\frac{19}{31}$.

Dies frigid. 3. 38. N 1.
— calid. 24. 24. Malacia. } media Therm. Altitud. $30\frac{2}{31}$.

Febres intermittentes adhuc: Tuſſes frequentes inter adultos, *convulſivæ* inter pueros. Magnæ undique de ſpirituum languoribus querelæ. ——Quamplurimæ aviculæ, dum plumas exuunt, moriuntur.

Furit etiamnum febris *epidemica*, inexplicabili quodam angore quosdam, vel intra ſex ſæpe dies, perimens. Hos leve primo corripuit delirium, quod utique pejoris fuit ominis, quam ſi, more bacchantium, aperto exarſerant furore. Nil perinde tunc profuit ac ſanguinis detractio cucurbitulis ſcarificatis, humeris cervicibusque admotis; poſt *clyſmata* laxantia, aut mitiora *cathartica*; frequentia porro *veſicatoria*, cruribus præcipue.

Auguſto.

Auguſto.

Suda tempeſtas initio, medio autem Auguſto permulta pluvia, eoque quidem exeunte nimia. Libanotus frequens, isque ad finem maxime furens, *Barometrum* valde depreſſit, aëremque reddidit humidiſſimum: maximæ fuerunt rorationes menſis principio, Aquilone ſpirante. Auſter turbineus nocte inter 9 & 10 diem *Mercurium* præcipitavit plurimum graviſſimamque pluviam; maris autem æſtum extulit maxime.

Pluvia $\overset{''''}{9}$. $\overset{'}{10}$. $\overset{''}{12}$. $\overset{'}{13}$. 14. $\overset{''}{16}$. 17. $\overset{'}{19}$. 23. 25. 26. $\overset{''}{28}$. $\overset{'}{29}$. $\overset{''}{30}$. 31.$=$ Dig. Dec. 4.022.

Procella 9. Nocte. SSE 4 — 28. Nocte. S W 4_x — 29. Nocte. SW 4_x. — 30. WSW 4^x. cum fulgure & tonitru.

☿ Altitud. maxim. 3. 29,8. N. 1.
— — minim. 10. 28,7. SSW 3^x. } media 29.3$\frac{27}{31}$.

Dies frigid. 31. 42. S W 3.
— calid. 7. 24. N Nb W 1. } media Therm. Altit. 30$\frac{26}{31}$.

Febris *epidemica* plures adhuc premit, ingenti ſæpe cum vomitu & *diarrhœa*: *Ophthalmiæ* paſſim: Scabies valde frequens. *Variolæ* jam graſſari incipiunt, ac febres lentæ *nervoſæ*.

Plurimæ aviculæ canentes pereunt: perraro auditur ſtridula cicada. —— Æſtas fuit magis nubila, magis frigida, magis denique pluvioſa ſolito: Omnia nunc loca aqua & limo plena ſunt.

Septembri.

Toto fere Septembri ventus ex Occidente ſpiravit, ad Septentrionem vero majori ex parte deflectens, qui *Barometri mercurium* exaltavit: manet

manet usque tamen *atmoſphæra* madida & paulo frigidior.

Pluvia $\overset{\prime\prime}{1}$. $\overset{\prime\prime}{2}$. $\overset{\prime}{3}$ 8. 17. 20. $\overset{\prime\prime}{21}$. 22.—24. $\overset{\prime\prime}{}$ Dig. Dec.
27. 28. 30. = 1.752.

Parva *AB*. 9. H. 10. N N W. 1. Procella 21. p. m. S W — 24. nocte. W S W. 4x.

Vehemens grando 22. W N W 2. Magna pruina 26. NbE 1.

☿ Altitud. maxim. 17. 30,0. Malacia.
— — minim. 1. 29.0. W 2. } media 29.6$\frac{3}{27}$.
Dies frigid. 26. 45. NbE 1.
— tepid. 1. 36. — — } media Therm. Altit. 41$\frac{10}{27}$.

Iam evaneſcit fere febris *epidemica*, nec multum augetur *variolarum* numerus. Choleræ, febres *nervoſæ*, *miliares*, intermittentes, paſſim.

Octobri.

Initio Africus nimboſus multam demiſit pluviam; quarto die ſæviit Vulturnus; a decimo quinto ad viceſimum tertium perflavit Aquilo, & *Mercurium* erexit plurimum; ſub finem Corus: aër frigidus eſt ac humidus.

Pluvia $\overset{\prime\prime}{1}$. $\overset{\prime\prime\prime}{2}$. $\overset{\prime\prime}{3}$. $\overset{\prime\prime}{4}$. 5. 7—10. $\overset{\prime\prime\prime}{11}$. $\overset{\prime\prime}{12}$. $\overset{\prime}{13}$. $\overset{\prime}{}$ Dig. Dec.
15. 19. 21. 23. 26. 28. 29. = 3.154.

Fulgur & tonitru cum grandine 2. p. m. Grando 7. 8. Fulgur & tonitru 12. p. m. permagni maris æſtus a 1 ad 4 diem.

☿ Altitud. maxim. 22. 30,3. E N E 1.
— — minim. 4. 28,8. S E b E. 3x. } media 29.5$\frac{26}{30}$.
Dies frigid. 19. 64. N N E 2.
— tepid. 1. 43. S W 4x. } media Therm. Altitud. 51.

Variolæ

Variolæ jam factæ ſunt *epidemicæ.* Morbi colici a *pomaceo* novello frequentiſſimi. *Catarrhi* & faucium tumores haud rari; imo quædam adhuc reliquiæ febris *epidemicæ* ſparſim notantur. Febris *nervoſa* & *miliaris* paſſim.

Novembri.

A primo Novembris, diem ad usque viceſimum, ventus inter Orientem & Septentrionem conſtitit, qui & paulo ſicciorem reddidit *atmoſphæram*, multoque magis frigidam, *Baroſcopium* vero extulit maxime: inter diem autem 21 & 24, fremente Africo, permulta pluvia decidit, corruente admodum *Mercurio*; at brevi Aquilo redux reſtituit rem.

Pluvia 1. $\overset{\prime}{\overline{4}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{7}}$. 10. 21. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{22}}$. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{23}}$. $\overset{\prime}{\overline{24}}$. 29. Dig. Dec. = 2.068.

Gelu, idque ſubinde rigidum, hoc menſe frequens.

☿ Altitud. maxim. 27. 30,4. NNE 1. — — minim. 23. 28,8 SW 3.	media $29,8\frac{24}{29}$.
Dies frigid. 27. 68. NNE 1. — tepid. 2. 52. Malacia.	media Therm, Altit. $58\frac{21}{29}$.

Variolæ & morbi colici valde *epidemici*: Apoplexiæ plures: Colica bilioſa paſſim.

Decembri.

Pluvia, procelloſa, horrida tempeſtas hunc finivit annum. Vix unus & alter dies ſine pluvia toto Decembri; Libs vehemens perfurebat ſæpiſſime, gravi ſubinde cum pluvia: inde *Barometrum* erat frequenter * mire depreſſum. Jam magnæ ſunt inundationes undique. Aër fuit

maxime humidus, gelu rariſſimum, etſi *atmoſphæra* fuit valde frigida ſæpe.

Pluvia 1 — $\overset{'''}{4}$ — $\overset{''}{6}$. 7. $\overset{''}{9}$. $\overset{''}{10}$ — $\overset{'}{12}$ — $\overset{'''}{14}$. $\overset{'}{15}$ — $\overset{''}{17}$. 18. 20 — $\overset{'}{23}$. $\overset{''}{24}$. $\overset{''}{26}$ — $\overset{''}{28}$. $\overset{''''}{29}$. $\overset{'}{31}$ = Dig. Dec. 6.192.

Procella 1 S W — 10. p. m. S W b S 4 — 14. a primo mane S W 4^x — 26. W N W. — 27. W 4^x — 29. W S W 4.

☿ Altitud. maxim. 25. 30,0. N W b W 1.		media $29.3\frac{9}{31}$.
— — minim. 14. * 28,2. S W 4^x.		
Dies frigid. 22. 64. N N E 1. Gelu.		media Ther. Alt. $58\frac{4}{31}$.
— tepid. 1. 52. W S W. 2.		

Variolæ valde *epidemicæ* & ſæpe mortiferæ: Colice jam non adeo frequens. *Rheumatiſmi* multi; Febres putridæ & *petechiales* paſſim.

Maxima fuit pluviæ quantitas hoc anno, Dig. Dec. nempe = 37.114.

CON-

CONSTITUTIO AERIS, etc.

ANNO MDCCXXXV.

Januario.

QUAMVIS *Baroſcopium* fuerat ſublime valde initio Januarii, ventusque arctoüs; id tamen procelloſa tempeſtas, a ſexto ad decimum quartum fere perpetua, ac ſubinde graviſſima, ad ultimum pene gradum deturbavit: quod autem poſtea, a die ſcilicet viceſimo ad finem usque, ad ſummum ferme erexit Aquilo. *Atmoſphæra* fuit frigida & ſæpe humida valde: ſub menſis finem rigidum gelu.

Pluvia 2. 5. $\overset{''}{\overline{6}}$. $\overset{''}{\overline{7}}$. 8. $\overset{'''}{\overline{10}}$. $\overset{'}{\overline{11}}$—$\overset{''}{\overline{13}}$. $\overset{'}{\overline{14}}$. $\overset{''}{\overline{18}}$. 19. 22. Nix 9. 11. = 2, 526. Dig. Dec.

Procella 6 nocte. S W 4_x—graviſſima 8. S W 4^x circa meridiem *mercurium* depreſſit ad 28,3: —vehemens 10 nocte S S E 4^x. ☿ 28.4; violenta duravit procella ad horam octavam matutinam diei undecimi; *Barometer* vero ſubſedit ad 28, 1: raro mercurium *Baroſcopium* infra hunc gradum notavi!

☿ Altitud. maxim. 4. 30,5. N b W 1. — — minim. 11. 28, 1. S 4^x. } media 29. $6\frac{24}{30}$.

Dies frigid. 25. 70. N 1. — tepid. 6. 54. S W 3. } media Therm. Altit. $59\frac{29}{30}$.

Variolæ ſunt maxime *epidemicæ*, quædam valde malignæ; utpote quibus non raro accedunt *hæmorrhagiæ* ex omnibus fere corporis meatibus, & (A) *petechiæ* lividæ & nigræ. Vix unum vidi his correptum affectibus ſervatum; nam in tanta peſti-

peſtilentia ſanguinis *craſis* diſſolvitur penitus, & maxime putreſcunt humores: imo cruor emiſſus, putris inſtar ſanieſ, diffluit; nec, ut ſolito, in frigore coagulatur.

Colicus morbus cum doloribus ſævis *rheumaticis*, & *pareſi* nonnunquam brachiorum manuumque, a *pomaceo* novello, frequens adhuc. Multæ tuſſes ſub finem menſis: *ophthalmiæ*, febres *miliares* & *eryſipelatoſæ* paſſim.

Februario.

Sublimem retinuit ſtationem *Mercurius* ad diem usque decimum ſextum, Septentrione afflante, aut Vulturno: ſub finem madidus Notus *Baroſcopium* demiſit. Sudum haud raro eluxit hoc menſe; Gelu affuit rarius.

Pluvia 8. 14. $\overset{''}{\overline{17}}$. 18. 22. $\overset{'''}{\overline{23}}$—$\overset{'''}{\overline{26}}$. 27. Dig. Dec. = 1.978.

Procella 26 nocte. SSW 4^x.

☿ Altitud. maxim. 2. 30,5. NNE 1.
— — minim. 27. 29,0. SSW 3^x. } media $29,7\frac{10}{25}$.

Dies frigid. 21. 66. ENE 1. rigidum Gelu.
— tepid. 9. 52. Malacia. — — } media Therm. Altit. $57\frac{18}{25}$.

Pleuritides & peripneumoniæ frequentes, at rure maxime: *Variolæ epidemicæ* adhuc, ſed non ita peſtiferæ.

Jam in popellum ingruit febris quædam contagioſa, puſtulis ſæpe & *petechiis* comitata: Merx admodum infelix! Claſſe, ut credere par eſt, advecta; quippe quæ diu ante inter nautas apud *Portum-magnum* commorantes ſævierat, multosque dederat letho: de hac plura menſe ſequente.

Martio.

Martio

Varia fuit tempeſtas menſe Martio, varia quoque *Barometri* ſtatio nunc alta nempe, nunc valde depreſſa. Libs initio, a ſexto ad decimum ſeptimum Vulturnus, tunc Aquilo, poſt Caurus: *Atmoſphæra* era frigida ſatis, at paulo humidior.

Pluvia 1. 2. $\overset{\prime\prime}{\overline{4}}$. $\overset{\prime}{\overline{5}}$. 14. $\overset{\prime\prime}{\overline{15}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{16}}$. $\overset{\prime}{\overline{23}}$—$\overset{\prime}{\overline{25}}$. 28. 30. $\overset{\prime}{\overline{31}}$. = 2.234. Dig. Dec.

Maximus maris æſtus 15 mane SbE 3^x.
Gelu a 20 ad 23.

☿ Altitud. maxim. 21. 30,0. NE 2. — — minim. 16. 28,7. SSE 3.	media 29,3$\frac{29}{30}$.
Dies frigid. 20. 64. NbE 2. — tepid. 15. 50. SbE 3.	media Therm. Altit. 54$\frac{4}{30}$.

Variolæ hactenus *epidemicæ*: pleuritis & peripneumonia paſſim: apoplexiæ quædam.

Nunc maxime diſpergitur contagium *epidemicum* in plebeculam maxime. ——Quibus febris hæc contigit, primo levi quaſi horrore, ac univerſa pene laſſitudine, correpti ſunt; mox nauſea & vertiginoſo capitis dolore: haud vehemens tamen inſecuta febris eſt, nec immodica ſitis, quamvis media lingua ſcabra fuit & fuſca, imo ſæpe arida valde, utroque vero a latere muco oblito ſubflavo. Interim de dolore gutturis, haud raro ſtrangulante fere, & de teneris oculis, lumina refugientibus, multæ querelæ. Urinæ plerumque χειμνῶδεες erant, aut tenues, paucæ, luridæ, vapidæ inſtar *cereviſiæ*: quæ quidem omnibus in febribus ſunt peſſimæ notæ!

Hæc ferme per quatriduum, quo aut vigiles omnino decubuere, aut ne ſentientibus quidem breviſſimus & maxime interruptus obrepſit ſomnus.

nus. Jam ſurditas, deſipientia, ſuſpirium frequens, immanis præcordiorum oppreſſio, manuum tendinumque tremor & ſubſultus accedebant: attamen de valetudine rogati vix querebantur quicquam, adeo invaluerat torpor.

Diem circiter ſextum, nunc citius, nunc tardius, *petechiæ* rubræ, purpureæ, lividæ, nigræ, imo vibices quaſi, ſæpe apparuerunt. Mali admodum ominis hæc *exanthemata!* eoque pejoris, quo magis ad nigritiem ſpectabant. Frequenter porro videbantur innumeræ maculæ minutiſſimæ fuſci coloris, cutis lenticulas aut pulicum morſus adumbrantes, ſed paulo magis atræ: quas utique haud minus eſſe lethales obſervavi quam ipſas nigerrimas. —— In hoc rerum ſtatu, aut ſopor perpetuus urgebat, aut furor cœcus; imo ſæpe haud erat aſſidentibus, etiamſi robuſtis, facile ægros continere, ne e lectulis exilirent, tanquam alio abituri: quo quidem ſymptomate vix aliud magis tunc funeſtum memini.

Triſtia dum hæc agebantur, ſudor profuſus, viſcidus, olidus, aut fœtidiſſima, livida *diarrhœa* miſeros colliquabat ægrotos. Lingua porro nigra, aridiſſima, vox faucibus hærens, ſingultus, *ſpaſmi*, pulſus formicans, aut coacervatus, livor manuum, ac ſæpe ipſorum etiam cubitorum, atræ mortis certiſſima inſtabant prænuncia: die undecimo, aut decimo quarto plerumque, multo citius nonnunquam. Tanta fuit, tamque cita putrefactio cadaverum, ut ea ſepelire fuerit neceſſe prorſus aliquando vel intra horas viginti quatuor.

Dira quidem hæc & acerba maxime! erant autem plurimi, quibus ſors melior, die ſcilicet quarto, aut quinto, benignum dedit morbi exitum; Eruptione nempe puſtularum rubrarum, *miliari-*

miliarium, atque blandi per totum corpus ſudoris. — Multi diu morbo conflictati, innumeras tandem habuere puſtulas *miliares*, limpidas, ſæpe ſalutiferas: pluribus autem erat periculoſæ plenum opus aleæ.

Aprili.

A die ſecundo Aprilis ad decimum ſpiravit Eurus; poſt varius ventus variaque admodum tempeſtas, at pro anni tempore frigida & humida.

Pluvia 1. 8. 9. 10. 14—16. 18. 20. 22. 24. 27. 29. = 2.252. Dig. Dec.

Ventus vehemens 22 prima luce. W N W. Nox procelloſa 26. S 4.

☿ Altitud. maxim. 16. 29,9. E S E 2.
— — minim. 10. 28,8. S E 2. } media $29.5\frac{10}{29}$.

Dies frigid. 7. 54. E b S 2.
— tepid. 25. 42. W N W 1. } media Therm. Altit. $46\frac{20}{29}$.

Auctus jam variolarum numerus eſt: atque modo febris *anginoſa miliaris*, quæ verno tempore elapſi anni fuit hic *epidemica*, vicinam infeſtat regionem.——Febris contagioſa, maligna, ſævit jam magis quam antehac unquam. Raro nunc adeſt ſtrangulans faucium dolor, paucæque nunc erumpunt puſtulæ; at loco earum *petechiæ* fuſcæ, purpureæ, nigræ, ac nimis frequenter lividæ vibices, atro ſemper carbone notandæ!——plurimi moriuntur.

Maio.

Boreas afflavit, aut Corus, a primo ad viceſimum quartum Maii, poſt Vulturnus; Tempeſtas fuit

fuit valde frigida ac nubila. Maximæ pruinæ a duodecimo ad decimum q^r artum.

Pluvia 1. 11. 12. $\overline{15}$. 17. 20. 22. $\overline{23}$. 24. 26. $\overline{30}$. 31. = 1. 646. Dig. Dec.

Grando vehemens 23. Fulgur & tonitru 30.

☿ Altitud. maxim. 19. 30,1. N W 1.
— — minim. 16. 29,1. S E 2. } media $29.6\frac{12}{31}$.

Dies frigid. 14. 54. N W 1.
— calid. 31. 36. S S E 1. } media Therm. Altit. $43\frac{5}{31}$.

Multi apoplexia corripiuntur: *Variolæ* adhuc. Febris contagioſa plurimos perdidit; optima ſæpe ſprevit conſilia: ſequens tamen methodus permultos ſervavit.

Ipſo quidem morbi initio venæ ſectio profuit, raro poſt unquam; imo temeraria ſuſcepta manu ſæpe obfuit maxime. Si tamen poſt ſanguinis miſſionem *cephalalgia* & vertigo urgebant usque, fuit utile admodum cucurbitulis ſcarificatis, humeris cervicibusque admotis, ſanguinem detrahere: quod quoque vomitionem, poſt excitandam, reddidit tutiorem. Cruorem vix unquam notavi valde glutinoſum, ſerum plerumque vero viride erat, haud raro rubellum; quod infauſtum ſemper! quibus enim id contigit, *petechias* nigerrimas, aut vibices habuere certo certius cum phrenitide perpetua, aut gravi comate.

Continua fere nauſea, ac frequens, bilioſus vomitus lene ſemper poſcebant *emeticum*, quo & ventriculi colluvies ejiceretur & præcautum foret contra peſtiferam *diarrhœam*, quæ aliter morbi ſtatu, aut paulo poſt, ſemper evenit: nam ubi ventriculi ſaburra, diutius morando, acrior fit aſſidue; tandem per inteſtina deſcendens, iſta utique torquet maxime.

Nullo

Nullo non tempore morbi *epiſpaſtica*, alia ſcilicet aliis ſuccedentia, neceſſaria fuerunt omnino; lenia porro deſiderabant *cardiaca*, eaque repetita frequenter, languor continuus & collabentes aſſidue vires: quæ & ſudores etiam maturos, criticosque ſæpe, movebant, aut puſtulas expellebant. Ad hæc promovenda Confect. Raleigh. Theriac. Andromach. Lap Contrayerv. Rad. Serpent. Virg. aliquando Sal. C. C. &, quibus non fuit ingrata admodum, non uno ſolum nomine laudanda, Camphora (quæ nempe Opio felicius arceſſebant ſomnum, ac delirium compeſcebat magis) aptiſſima fuere remedia.—— Imo, quod multo minore pompa paratur, vinum rubrum *uſtulatum* (quod dicitur) Cinnamomo & Maci incoctis cum aquæ pauxillo, haud minus efficax ad vires ſuſtinendas inveni, quam celeberrima *alexipharmaca*; non in hoc tantum morbo, ſed & in omni febre lenta & *nervoſa*, potiſſimum cum coliquante ſudore, vel immodico alvi fluxu declinante. Didici hinc tandem, quod aſtringentia aromatica mitiora *craſin* ſanguinis firmando, fibrasque vaſculorum corroborando, vera fuere hujus, exeuntis ſaltem, morbi *alexiteria;* fortaſſe & antidota fuiſſent.——Ipſi etiam veteres antidotis & *alexipharmacis* immiſcebant ſemper aſtringentia quædam medicamenta, ut paſſim apud eos videre eſt.

Ad eum adeo finem, optato demum cum ſucceſſu, poſt ſummum morbi incrementum, exhibui aliquam ex cortice Peruviano medicinam cum *alexipharmacis* idoneis & Elixire Vitrioli Mynſichti acidulatam; nec otioſe interea expectans ſedimentum urinæ laudabile, & quod dicitur lateritium: modo ſcilicet vel minimam morbi remiſſionem obſervaſſem.—Si in ſingulari gan-

græna valeat quinquina, quidni in univerſa humorum corruptione? *Exanthemata* nigra, vibices & citiſſima cadaverum putrefactio, *gangrænoſam* utique ſanguinis *diatheſin* ſignificabant.

In longis equidem febribus nihil magis neceſſe eſt, quam ſolida inter & fluida æquilibrium conſervare debitum. Nihil ad id ſane facit efficacius, quam, diluente liquore, ſanguinem fovere aſſidue, ac vim fibrarum confirmare medicamentis appoſitis; donec natura, his auxiliis morbi victrix, læta criſi eum expellere poſſit: nam ut febris ardens fræna ſemper poſcit, lenta ſæpiſſime indiget calcaribus. —— Profecto nunquam non arte molienda criſis eſt, cum nil ultra aſſequi valeat natura.——Febribus ideo tarde admodum decreſcentibus, lenia *cathartica* ſæpe ex uſu ſunt maxime, *cardiacis* interim aſſumptis: In hac ſane, de qua agitur ſupra, cum vix alia profecerint, rhabarbarum exhibitum quotidie valuit plurimum, vinum uſtulatum interim affatim ſorbendo: hoc modo enim putris expurgata fuit colluvies, & viribus interea conſultum eſt optime.

Junio.

Caurus hoc menſe ſpiravit ſæpiſſime, hiſcebat etiam ſubinde Libs: Vulturnus a decimo nono ad vigeſimum ſecundum. Aër erat plerumque valde frigidus, craſſus & humidus.

Pluvia 1. 3. 4. 11. 15. 16—18. 19. 20.
Dig. Dec.
—22. 25. 26. 28. = 1.936.

☿ Altitud. maxim. 5. 29,9. N W 1. } media $29.5\frac{4}{29}$.
— — minim. 18, 29,1. S W 3. }

Dies frigid. 2. 44. N W 1. } media Therm. Altit. $36\frac{6}{29}$.
— tppid. 14. 34. Malacia. }

Variolæ,

Variolæ, & febres intermittentes, haud infrequentes. Febris *miliaris* rubra cum enormi vomitu & alvi fluxu rure graſſatur usque. Morbus contagioſus modo ſub finem menſis miteſcit paululum.

Julio.

Aër fuit humidus maxime & frigidus toto Julio, ventus ab Occidente plerumque & plagis auſtralibus, Eurus aliquando: Tempeſtas utique fuit nubila, pluvia, infauſta admodum, hyemi magis quam æſtati ſimilis. Omnes fructus ὡραῖοι acerbi ſunt & immaturi. Vix audis cicadam, rari volitant papiliones: Plurimæ aviculæ canentes inter plumas exuendas intereunt.

Pluvia 1—$\overset{iii}{\overline{3}}$. $\overset{i}{\overline{6}}$. 7. 10. $\overset{iiii}{\overline{11}}$. 12. $\overset{iii}{\overline{14}}$. $\overset{ii}{\overline{15}}$. 16. $\overset{i}{\overline{19}}$. 21. 22. $\overset{iii}{\overline{25}}$.—27. 30. = 3.536. Dig. Dec.

Procella 11. nocte. WbS. Tonitru 30. p. m. Coruſcationes nocte.

☿ Altitud. maxim. 28. 29,7. S E 1.
— — minim. 16. 28,9. S W 3x. } media $29.4\frac{4}{30}$.

Dies frigid. 19. 42. S S W 2.
— tepid. 30. 30. W 1. } media Therm. Altit. $34\frac{28}{30}$.

Febris *epidemica* contagioſa hic imminuta eſt valde, at ſævit adhuc in vicinia: Multi *variolis* usque laborant; (B) Pſora frequens.

Auguſto.

A die ſecundo Auguſti decimum tertium adusque ventus perpetuus ab Oriente ſpiravit, pulchra interea calidaque tempeſtas eluxit, poſtea miſera, procelloſa & horrida ſecuta eſt; nunquam memini, *atmoſphæram* ita humidam fuiſſe hoc

anni tempore: Omnia fere loca aqua exundant & limo. — Plures aviculæ canentes moriuntur: Apes exanimatæ parum mellificant. Folia arborum æque ſunt decidua jam, ac ſi exiiſſet Autumnus.

Pluvia 1. 2. 14. 18. 19. 21. 22. 23. 25. — 29. 31. = 2.906. Dig. Dec.

Maximæ rorationes, durante apricitate, menſis initio.

Magna *AB.* 20. N W 1. Procella 22. p. m. S W — vehemens 23 nocte. S S W.

☿ Altitud. maxim. 12. 29,9. E 1. } media 29.6.
— — minim. 22. 29,2. S W 4x. }
Dies frigid. 27. 42. W N W 1. } med. Therm. Altit. 32$\frac{6}{25}$.
— calid. 13. 26. E 1. —— }

Fatales etiamnum reliquiæ paſſim febris malignæ: *Variolæ* adhuc: Scabies & pſora frequens, choleræ ac *diarrhœæ* plurimæ. Permulti, gravi quaſi tempeſtate perculſi, inerte quadam ſocordia torpent. — Plures canes rabidi diſcurrunt.

Septembri.

Nubilus fuit, madidus & frigidus hic menſis; Caurus afflavit ſæpe, Libs aliquando, Eurus frequenter, ſub finem præcipue: Boreas 8, 9, 10.

Pluvia 1. 3. 6. 7. 11. 12 — 14 — 16. 17. 18. 20. 22. 24. 26. 28. 29 = 1.918. Dig. Dec.

☿ Altitud. maxim. 23. 29,9. E 1. } media 29.6$\frac{7}{30}$.
— — minim. 11. 29,2. W N W 1. }
Dies frigid. 23. 46. S E 1. } media Therm. Altit. 36$\frac{14}{30}$.
— tepid. 3. 30. N W 1. }

Febres

Febres *petechiales* ſparſæ adhuc: *Variolæ* frequentes: *Diarrhœa* & cholera multos infeſtant: Tuſſes plurimæ ad finem menſis.

Octobri.

Venit ab Oriente ventus fere conſtans per totum Octobrem, initio & fine ad Septentrionem inclinans; unde aër tenuis factus eſt, at paulo frigidior: medio autem ad Auſtrum.

Dig. Dec.
Pluvia 7. 8—10. 12. 14. 26. 27.=2.756.

Levis *AB*. 3. Malacia — 4. E. 1 — 12. N 1. Gelu & maxima pruina 30. ENE 1.

☿ Altitud. maxim. 30. 30,1. ENE 1.
— — minim. 9. 29,1. WNW 1. } media 29. $6\frac{17}{30}$.
Dies frigid. 30. 64.
— tepid. 26. 40. SSE 2. } media Therm. Altitud. $47\frac{22}{30}$.

Multæ febres lentæ, ac intermittentes, paſſim. Aliqui hoc menſe, ſubito quaſi aſthmate correpti, in tumores pedum & abdominis, hydropicos velut, inciderunt, ex quibus nonnulli brevi ſunt mortui.——Multi canes rabie perciti.

Novembri.

Sequitur November pluvius admodum & procelloſus, ſub finem præcipue: turbidus Auſter prævaluit maxime, craſſamque fecit *atmoſphæram* ac humidam valde.——Exeunte menſe permagnæ inundationes undique.

Pluvia 4. 5—7. 9. 10. 13. 14. 15—17—
Dig. Dec.
19. 21—23—25. 26. 27—29=4.922.

Procella 9 ab hora 10. a.m. ad 2. p. m. SWS 4^x— 23. tota die SW.—26 Nocte S 4_x—27. S 4^x—

Maximi maris æſtus 27, quamvis luna jam erat in *quadratura;* altiores etiam quam ſi interlunium fuiſſet, aut plenilunium. Tonitru vehemens 24 noctu.

☿ Altitud. maxim. 11. 30,0. N W 1.		media $29.4\frac{14}{30}$.
— — minim. 27. 28,4. S 4ˣ.		
Dies frigid. 1. 58. Malacia.		media Therm. Altit. $49\frac{16}{30}$.
— tepid. 19. 44. S S W 2.		

Cephalalgiæ, vertigines, inſultus epileptici, tumores faucium & parotidum, frequentes: *dyſpnoica* pectoris gravitas haud paucos premit. * Febres lentæ *nervoſæ* plurimæ. — Multi canes rabioſi circumcurſant.

Decembri.

Vix unquam *atmoſphæram* memini ita humidam fuiſſe, ac erat toto Decembri; etſi Subſolanus perflabat ſæpiſſime: fateor equidem, quod madidus notus intervenit frequenter, ac pluviæ haud parum demiſit.

Pluvia 1. 4. 5. 6. 7. 9. 17. 19 24. 25. 28. 30. 31. = 2.364 Dig. Dec.

Gelu rigidum 12. 66. E b N 1 — 13. 64. E 1 — 16. E 1 — 23. 64. E 1.

Procella 24 Nocte. S b E — 27. S W b W 4ˣ. Maximi maris æſtus 21. 22. E S E 2 — permagni 24. 25. 26. Auſtro furente.

☿ Altitud. maxim. 21. 30,0. E bS 2.		media $29.6\frac{6}{27}$.
— — minim. 28. 29,0. S W b W 3ˣ.		
Dies frigid. 12. 66. E b N 1.		media Therm. Altit. $54\frac{8}{27}$.
— tepid. 1. 46. W b S 2.		

Tuſſes

* *Vide Diſſertationem de Febre lenta nervoſa, infra.*

Tuſſes, colli fauciumque tumores, raucedines, levi ſæpe cum febricula, ſunt valde frequentes. Febres putridæ *nervoſæ* paſſim.

Dig. Dec.

Summa pluviæ hoc (C) anno eſt = 30.974.

Notationes quædam.

(A) Hæ maculæ oriri videntur ab infractis, aut diſſolutis, ſanguinis globulis, *arteriolas ſeroſas* intrantibus; dumque ibi hærent, *petechias* formant, aut vibices: velut in contuſionibus ſanguis ruber in vaſa iniqua urgetur, & cutim reddit diſcolorem. —— Peſtiferæ ſemper ſunt, quod cruorem putridum eſſe, aut maxime ſolutum, denotant: imo adeo ſaepe diſſolvitur ſanguis, ut profuſae ſubſequantur *hæmorrhagiæ*. Quod quidem *ſcorbuticis* quoque accidit crebro, cum ne vel minima febris ſigna adſint, etſi totus fere corporis habitus innumeris violaceis maculis inficitur; qui tamen mox, ac ne quidem tale quid ſomniantes, funeſto ſæpe ſanguinis fluxu corripiuntur: iſte tamen cruor nunquam, more ſolito, concreſcit. —— Hos certe *ſcorbuticos* auſtera acida, opportune data, adjuvant maxime, ut haud raro notavi. ——In talibus ideo *variolis*, & aliis maculoſis febribus, valeant plurimum. — Miſſio ſanguinis utique obeſſe magis, quam prodeſſe, videtur.

(B) Eſtne peculiaris aliqua *atmoſphæræ* conſtitutio ad eruptiones cuticulares gignendas apta? utique per idem fere tempus, quo *variolæ*, aut puſtuloſæ febres, graſſantur, *exanthemata* quoque omnigena, ut papulæ, ſcabies, eryſipelas, &c. infeſtare ſolent, ut obſervatur ſæpiſſime: imo dudum, & vulgo noverint vel mulierculæ, quod

morbilli, aut *rubeolæ*, *variolas* plerumque præcurrunt. Nonne adeo deſumendum ſit hinc monitum *prophylacticum*? ——Forte lenia *Mercurialia*, quæ in aliis cutis morbis tantum valent, tempeſtive aſſumpta, aut *variolis* ſint antidota, aut morbum ſaltem faciant leviorem: idque potiſſimum cum & vermiculos enecent, qui junioribus præcipue adeo infeſti ſunt, & tam diras ſæpe (una ſævientibus *variolis*) movent tragœdias. — Hæreo tamen ne forte ſanguinem quorundam diſſolvant nimium, & ad *hæmorrhagias* diſponant fatales: hoc autem ex facili præcaveri poteſt corticem peruvianum, aut tale quid exhibendo ſimul.

(C) Annis maxime pluvioſis hic debet annumerari, ob frequentiam ſaltem, ſi non ob pluviæ quantitatem: nam continua fere decidit, quanquam raro admodum gravis. Imbres utique vehementes aërem faciunt ſicciorem, quatenus vapores per *atmoſphæram* congeſtos deturbant; hinc poſt eos plerumque aër purus valde & liquidus apparet, & multo majorem ejus ſiccitatem *Hygroſcopia* indicant: denſa autem, & nebuloſa quaſi pluvia, omnia humectat maxime. — Vix unquam ſane memini *atmoſphæram* magis fuiſſe humidam & craſſam, quam hoc & elapſo anno: Hyems fuit tepida nimis, æſtas perfrigida; utraque infauſta ſemper & pluviæ ferax, ac nunquam non morbis abundans. — Ex quo ſane tam udas habuimus tempeſtates, febres putridæ, lentae, *nervoſæ*, ac intermittentes omnigenæ, per has regiones graſſatæ ſunt maxime; etiam in hoc oppido & per viciniam, cum tamen annis abhinc viginti veras intermittentes rariſſime viderim. Imo bene memini milites plurimos, emeritos, ad arcem noſtram olim tranſvectos ab oris Icenis & portu magno, pertinaci admodum quartana tantum non confectos penitus; qui tamen hic, a ſola benignitate cœli, convaluere protinus.

CON-

CONSTITUTIO AERIS, etc.

ANNO MDCCXXXVI.

Januario.

TRISTI ſub aſpectu annus exoritur: dum enim *madidis Notus involat alis*, perpetuæ fere ruunt pluviæ. Pauciſſimi ſane fuere dies aprici toto Januario: *Atmoſphæra* vero quam maxime humida & craſſa; exeunte menſe algida. Gelu raro admodum, diluvia ſæpe.

Pluvia $\overline{1}^{\prime\prime}$. $\overline{2}^{\prime}$. $\overline{3}^{\prime\prime}$. 4. 6. 8—$\overline{10}^{\prime}$. $\overline{11}^{\prime\prime}$. $\overline{12}^{\prime\prime}$—$\overline{14}^{\prime\prime}$—$\overline{16}^{\prime\prime\prime}$—$\overline{18}^{\prime\prime}$. $\overline{19}^{\prime}$. 21—$\overline{23}^{\prime\prime}$. $\overline{24}^{\prime\prime}$. $25^{\prime\prime}$—$\overline{28}^{\prime\prime}$. $\overline{30}^{\prime}$.
Dig. Dec.
31 = 5.070.

Grando 2. 13. 20. 26. Fulgur & tonitru cum pluvia graviſſima 16. Veſperi.

Gelu 16. NNW 1—22. NNW 1. Procella 25. Veſpere. SSW.

☿ Altitud. maxim. 6. 29,8. WNW,2. } media 29.2$\frac{27}{30}$.
— — minim. 25. 28,7. SSW 4.

Dies frigid. 22. 66. NNW 1. } media Therm. Altit. 56$\frac{16}{30}$.
— tepid. 4. 50. SbW 2.

Multi tuſſi vexantur, fauciumque & parotidum tumore. Apoplexia & *paraplegia* paſſim: Prurigo & puſtulæ frequentes.

Februario.

Quamvis initio Februarii tempeſtas fuit nimboſa valde, mox tamen ſucceſſit apricitas aliqua, ac frigus acre, flante plerumque vento aquilo-

 nali

nali, qui aërem ſiccebat plurimum, & omnia ſæpe rigido conſtrixit gelu. Principio menſis inundationes permagnæ; poſt etiam *ſatis terris nivis atque grandinis miſit pater.*

Pluvia $\overset{'''}{\overline{1}}$. $\overset{''}{\overline{2}}$. $\overset{''}{\overline{3}}$. 5. $\overset{'}{\overline{7}}$. $\overset{''}{\overline{8}}$. 9. 14. 26.
Nix 16. 17, NNW 1 — 19. SSE 1 — $\overset{'}{\overline{20}}$. E 3 — 23. NNW 3 — 24. NNW 1.
Grando 2. WNW 2 — 19. 21. 24 — $\overset{'}{\overline{26}}$. ESE 2 — 28. NNW 1.
} Dig. Dec. = 3.082.

Leves *AB.* 7. ESE 1 — 19. EbS 1 — magna *AB.* 6. H. 8. p. m. N 1. Radii coruſcantes vibrantur vel ab ipſo Auſtro, corona lucida magis vergit ad Orientem, quam vidiſſem antehac unquam.

Magnus erat hic maris æſtus Die 16. NNW 3, at minime inundans ut apud Londinenſes, Icenos, Cantianos atque Belgarum oras, ubi quam maximus fuit.

☿ Altitud. maxim. 29. 30,0. NbE 2.
— — minim. 22. 28,5. WSW 2ˣ. } med. $29.6\frac{10}{26}$.

Dies frigid. 13. 72. NNE 1.
— tepid. 2. 56. WNW 2. } media Therm. Altit. $60\frac{6}{26}$.

Tuſſes & *catarrhi* levi ſæpe cum febricula permulti; Anginæ, pleuritides & peripneumoniæ haud raræ: Juniores quamplurimos perniones vexant maxime.

Martio

Frigida tempeſtas ad diem usque decimum Martii poſt autem multo tepidior evaſit: Spiravit Eurus hoc menſe ſæpiſſime, & pulchra non raro affulſit apricitas cum aëre puro ſiccoque.

Pluvia

Pluvia 1. 6—8. 11. 19. 21—23. 27. 29.
Dig. Dec.

Nix 3. E 3—8. NW 1. = 2.138.

☿ Altitud. maxim: 1. 30,0. EbN 2. } media 29.4$\frac{11}{31}$.
— — minim. 22. 28,8. SSE 2. }

Dies frigid. 7. 66. NW 1. rigid. Gelu & maxima Pruina. }
— tepid. 27. 45. SSE 2. media Therm. Altitud. 51$\frac{8}{31}$. }

Perniones ulceroſi moleſtiſſimi frequenter: Peripneumoniæ paſſim, præcipue vero nothæ.

Aprili.

Eurus afflavit ſæpe, Boreas nonnunquam, Caurus frequenter, hoc menſe; quod *Barometrum*, diu depreſſum, reſurgere fecit, nubesque abegit: a decimo quinto tamen ad viceſimum quintum pluvia frequens.

Pluvia 1. 15—18—21. 22. 25. Grando 15.
Dig. Dec.
= 1.340.

Pruina maxima 11. 12. Maximæ rorationes ad finem.

☿ Altitud. maxim. 3. 30,1. E 1 } media 29.7½.
— — minim. 25. 29,3. WSW 1. }

Dies frigid. 11. 58. N 1. } media Therm. Altit. 43$\frac{25}{30}$.
— tepid. 29. 32. Malacia. }

Pleuritides & peripneumoniæ frequentes; Anginæ & *opththalmiæ* paſſim.

Majo.

Perflavit Eurus plerumque durante Maio, isque ſæpe velox, ac deprimens *mercurium baroſcopicum*, Aquilone tamen, aut Coro, nonnunquam intercurrente. Ineunte menſe frigora pro anni tem-

tempore haud exigua, poſt vero aër tepidus ſæpe & tenuis.

Pluvia $\overset{'''}{\overline{2}}$. 4. 5. $\overset{''}{\overline{9}}$. 11. $\overset{'''}{\overline{12}}$. 15. 16. $\overset{'''}{\overline{22}}$. $\overset{'}{\overline{}}$ Dig. Dec.
23. 27. = 2.536.

Ventus vehemens 21. p. m. E S E. Magnus halo circa lunam 9. H. 10. p. m. E 2 — permagnus igneus halo 11. H. 10. p. m. S E 3.

☿ Altitud. maxim. 19. 29,8. E S E 2. } media 29.5.
— — minim. 12. 29,1. S E 3.

Dies frigid. 3. 52. N N W 1. Frigus inſolitum! } med. Ther. Alt. $39\frac{10}{31}$.
— tepid. 31. 27. N N W 1. —— ——

Pleuritides & peripneumoniæ ſparſim: Eruptio puſtularum rubrarum urentium plures moleſtat. Tempeſtas infeſta tabidis.

Junio.

Per initia Junii aër valde craſſus fuit & humidus; tenuis poſt, ac fervidus ſæpe finem adusque fere menſis, maximo decidente rore: dum incerto admodum curſu ſpiravit ventus; Eurus ſæpe, Boreas haud raro, Caurus quoque interfuit frequenter, Libs initio.

Pluvia $\overset{'}{\overline{3}}$. 4. 6. $\overset{'}{\overline{13}}$. 14. 23. $\overset{''}{\overline{27}}$. $\overset{'}{\overline{29}}$. $\overset{'''}{\overline{}}$ Dig. Dec.
30 = 1.614.

Fulgur & tonitru 29. Nocte. S E 2 — è longinquo 23 — 28. p. m.

☿ Altitud. maxim. 18. 29,9. N N E 1. } med. Barom. Alt. $29.6\frac{3}{30}$.
— — minim. 27. 29,3. E S E 2.

Dies frigid. 6. 38. W N W 1. } media Therm. Altit. $26\frac{5}{30}$.
— fervid. 11. 20. N N E 1_x.

Febres tertianæ, ſemitertianæ, & quotidianæ, paſſim; *ophthalmiæ* frequentes: Phthiſici colli-

quantur

quantur maxime. Aliquæ pleuritides & peripneumoniæ incipiente menſe: *pſoricæ* eruptiones plurimæ.—Innumeri aſili armenta moleſtiſſime infeſtant.

Julio.

Varius fuit hoc menſe ventus, & Malacia frequens, Caurus vero ſub finem plerumque, ſudo exiſtente cœlo, ac fervido, cum rore maximo. Immenſa vis pluviæ decidit die ſecundo & octavo, flante Vulturno; decimo autem, eodem perflante vento, quantum vix unquam per idem temporis ſpatium; ab hora enim iſtius diei tertia pomeridiana ad quintam matutinam undecimi pluvia fuit Dig. Dec. 1,686.

Pluvia 1. $\overset{''''}{2}$. 3. $\overset{'''}{8}$. $\overset{''''}{10}$—$\overset{''}{12}$—14. $\overset{''}{19}$. 25. 28 = Dig. Dec. 4.870.

Procella 2 nocte. S E. Fulgura noctu 13.

☿ Altitud. maxim. 16. 29,9. Malacia. — — minim. 11. 29,1. S S E 2^{x}. } media $29.5\frac{9}{31}$.

Dies frigid. 4. 40. N 2. — fervid. 29. 18. W N W 1. } media Therm. Altit. $27\frac{19}{31}$.

Febres intermittentes & *miliares* aliquæ mali admodum moris, ruri præcipue: *Variolæ* hic *ſporadicæ*: Choleræ, *diarrhœæ*, ac *dyſenteriæ* etiam, undique valde frequentes ſunt.

Auguſto.

Ineunte Auguſto aër fuit craſſus & valde calidus, medio menſe multo frigidior, flante Cauro; cæterum ventus erat inconſtans maxime: ſub finem ros plurimus decidit, ac rediere calores.

Pluvia 1. $\overset{''}{\overline{4}}$. 6. 7. 8. $\overset{'}{\overline{12}}$—$\overset{''}{\overline{14}}$. $\overset{''}{15}$. 17. $\overset{'}{\overline{26}}$. 28. 31. = 1.834. Dig. Dec.

Nox procelloſa valde 13. S W b W 4. Fulgura 20 noctu. Magni maris æſtus 26. 27. S S E 2*.

Die 25. W 1. inter horam nonam veſpertinam & undecimam zona quædam anguſta, at lucida valde, ab imo Occidente ad ſummum Orientem usque extenſa, magnæ Iridis inſtar effulſit, ſtupente populo. *AB*. 29. N 1.

☿ Altitud. maxim. 18. 29,8. N W b N 1. } media 29.4$\frac{17}{30}$.
— — minim. 26. 29,1. S S W 2.

Dies frigid. 16. 42. W N W 1. } media Therm. Altit. 27$\frac{7}{30}$.
— fervid. 3. 19. W S W. 1.

Febres *miliares*, malignæ, frequentes, in Cornubia præſertim. Choleræ, *diarrhœæ*, *dyſenteriæ* eæque aliquando cruentæ, frequentiſſimæ.

Mellificant apes optime; plurimæ cicadæ & veſpæ. Optimum undique frumentum.

Septembri.

Flavit plerumque Corus menſe Septembri, initio & ſub finem pluvia: altam fere tenuit ſtationem *Barometer*: Aër majore ex parte craſſus.

Pluvia 1. 3. $\overset{'}{\overline{4}}$. $\overset{''}{\overline{6}}$. 8. 10. 13. 15. $\overset{'}{\overline{22}}$—$\overset{'}{\overline{24}}$. 26—29 = 1.512. Dig. Dec.

Leves *AB*. 26. 27. H. 9. N W 1. Maximus halo circa lunam 12. H. 11.

☿ Altiud. maxim. 21. 30,0. N N E 1. } media 29.7.
— — minim. 30. 29. 3. S W b S 3.

Dies frigid. 18. 50. maxima Pruina N N W 1. } media Therm. Alt. 36$\frac{20}{29}$.
— calid. 7. 29. S W 1. ——— ———

Choleræ

Choleræ, *diarrhϾ*, *dyſenteriæ*, adhuc valde frequentes, febre nonnunquam comitante.

Plurimæ febres *miliares*, *ſcarlatinæ*, puſtuloſæ; aliquæ porro lentæ, *nervoſæ*: ſæpe cum glandularum parotidum fauciumque tumore, ac profuſis ſemper ſudoribus: Auſtralibus in oris Devoniæ & Cornubiæ præſertim.

Octobri.

Ineunte & exeunte Octobri immenſa pluviæ copia decidit, dum Libs ſæpe fremuit vehementer; a duodecimo autem ad vigeſimum primum ne minima pluvia, Euro flante, aut Aquilone: ad finem menſis aër erat valde craſſus & humidus.

Pluvia 1.—3. 6. 7—9. 10. 11. 22. 23.—26. 27—29. 30. 31. = 6.534. Dig. Dec.

Procella 1. multo mane. S b W—7. S W—9. Mane. S W b W 4^x. ab hora autem prima ejus diei pomeridiana ad tertiam usque Corus vehementiſſimus, quaſi circius Gallicus omnia deturbans, perfremuit, velociſſime cadente *Mercurio*.— Maximus halo ſubluteus circa lunam 6. H 8. W 1. *AB.* 27. H. 8. W N W 3. media autem nocte grando gravis & fulgura.

☿ Altitud. maxim. 21. 30,1. N N E 1. } media 29.4$\frac{1}{3}$.
— — minim. 9. 28,4. N W 4^x. }

Dies | frigid. 12. 54. N N E 1. } media Therm. Altit. 42$\frac{1}{3}$.
——— 16. 36. E S E 1. }

Febres lentæ, *nervoſæ*, *miliares*, haud paucæ, cum ſudoribus profuſis: Choleræ ac *dyſenteriæ* adhuc paſſim; præcipue menſis initio: Sub finem tuſſes *ferinæ* inter pueros.

Morbus

Morbus peſtilens boves conſumit plures & porcos in auſtrali Devonia.

Novembri.

Altum plerumque tenuit gradum *Barometer* hoc menſe: Ventus ab Oriente ſæpe ſpiravit, ſæpe & a Septentrione. Aër fuit non raro valde humidus & gelidus ſæpe: Initio glacies, ad finem gelu maximæque Pruinae.

Pluvia 1. 6. $\overline{7}$. 9. 11. 12. 16. 18. 21. $\overline{24}$. $\overline{25}$. 28. = Dig. Dec. 1.150.

Procella veſperi. 24. S W b W, & tota fere nocte grando multa 7.

AB. levis, 7. N E 1 — major 8. H. 10. N N E 1. magna variegata 13. H. 7. N W 1.

☿ Altitud. maxim. 5. 30,3. E N E 1. — — minim. 25. 28, 8. W 2. } media 29.8 $\frac{2}{29}$.

Dies frigid. 27. 65. E N E 1. — tepid. 22. 44. W N W 1. } media Therm. Altit. 58 $\frac{25}{29}$.

Dyſenteriæ adhuc: Tuſſis *convulſiva* paſſim. Innumeri fere tuſſi, coryza, tumoribus colli ac faciei, corripiuntur; haud pauci angina. Plurimi morbo *rheumatico* vexantur.

Decembri.

Perſtat usque *Mercurius* altam tenere ſtationem, etſi medio menſe Libs furens iſtum deturbavit, plurimamque demiſit pluviam, *atmoſphæram* vero fecit humidiſſimam. Sane ab exitu Octobris, ad hoc usque tempus, aër immenſa vaporum copia abundavit, quæ, partim ſaltem, *Mercurium* ſuſtinuit.

Septen-

Septentrio gelu nonnunquam produxit, idque ſub finem menſis rigidum.

Pluvia $\overset{i}{2}$. $\overset{i}{3}$. $\overset{i}{4}$. $\overset{ii}{5}$. 10—$\overset{i}{13}$. $\overset{ii}{14}$. $\overset{iii}{15}$—$\overset{iii}{17}$. $\overset{iii}{18}$—$\overset{iii}{20}$. $\overset{iii}{22}$. 25. 27. $\overset{i}{28}$. 31 = 5.026. Dig. Dec.

Fulgur & tonitru cum vehemente grandine 6. primo mane. W N W 4_x.

Procella 17. Nocte. W S W — 20 bene mane. S W b W.

☿ Altitud. maxim. 24. 30,4. N 1.
— — minim. 20. 29,1. S W b W 4. } media $29,7\frac{18}{29}$.

Dies frigid. 25. 70. N 1.
— tepid. 14. 48. S W 3. } media Therm. Altit. $55\frac{20}{29}$.

Diarrhœæ & *dyſenteriæ* adhuc; *Rheumatiſmus* frequens & icterus: maximæ querelæ de languido virium ſtatu undique.—— Tumores faucium, glandularum, parotidum, ac maxillarum; Tuſſes, deſtillationes, coryzæ, raucedines, levi non raro comitante febricula, per omnes undique. Plures vel in iisdem ædibus ſimul & ſemel corripiuntur; evanuere vero hæc omnia facillime, modo ſe in lectulo paululum continerent, & multa tepida potione ſudores elicerent.

Tota pluviæ quantitas Anno MDCCXXXVI. Dig. Dec. = 36.706.

CONSTITUTIO AERIS, etc.

ANNO MDCCXXXVII.

Januario.

Atmosphæra, innumeris adhuc gravata vaporibus, *Mercurium Barometricum* ſuſtinet usque ad ſtationem ſane præaltam, Cauro plerumque ſpirante. Aër interea æque humidus eſſe perſtat, ac ſi afflaret madidiſſimus auſter; irruit quidem medio menſe Libs, durans tamen parumper: a viceſimo primo ad viceſimum quintum gelu.

Pluvia 2. 7. 12—14. 16. 17. 26. 27. 29. 30. Nix 24. Grando 28. = 1.588.

Halo circa lunam magnus omni nocte a 27 ad finem.

☿ Altitud. maxim. 19. 36,6. N 1. — — minim. 17. 29,6. SW 2.	media 30.1$\frac{6}{30}$.
Dies frigid. 25. 70. Malacia. — tepid. 1. 48. W 1.	media Therm. Altit. 55$\frac{9}{30}$.

Febricula *catarrhalis* innumeros etiamnum infeſtat, prout menſe Decembri: imo & jam quamplurimi equi eodem pene morbo affici videntur, quorum certe pereunt plures. Haud parce quoque graſſantur pleuritides ac peripneumoniæ, nothæ præcipue: nec infrequens eſt icterus.

Februario.

Ventus occidentalis hoc menſe prævaluit, ad Septentrionem ſæpe, ad Auſtrum vero flectens ſæpius; Aquilo nonnunquam, aliquando Vulturnus,

nus, interfuit: humidus permanſit aër, at ſubſedit *Barometer.*

Pluvia $\overset{'''}{1}$. $\overset{''}{3}$. $\overset{'''}{6}$. 8. 11. $\overset{''}{13}$. 14. $\overset{'}{15}$. $\overset{'''}{16}$. 17. $\overset{''}{18}$. 19. $\overset{''}{21}$. $\overset{'}{24}$. Grando 25. 26 = Dig. Dec. 3.488.

Maxima pruina & gelu 5. 6. 8. 9. Procella, fulgur & tonitru 17. nocte. W b N. Maximus halo circa lunam 27. 28.

☿ Altitud. maxim. 9. 30,2. N b E 1.
— — minim. 16. 29,2 S W 3ˣ } media 29.7$\frac{10}{27}$.

Dies frigid. 2. 66. N 1.
— tepid. 23. 49. S W b W 2. } media Therm. Altit. 55$\frac{3}{27}$.

Mutli *rheumatiſmo* & angina laborant, plurimi adhuc morbo *catarrhali* pulmonario. *Variolæ* hic *ſporadicæ*, multis in locis *epidemicæ*. Tuſſis *anginoſa* durat usque inter equos.

Martio.

Principio & fine Martii Eurus afflavit, aut Boreas, medio autem plerumque Corus: Aër evaſit tenuis magis & ſiccus ad finem præcipue; delapſis ſcilicet jam vaporibus.

Pluvia $\overset{'''}{7}$. $\overset{'}{8}$. $\overset{'}{10}$. 11. $\overset{''}{13}$. $\overset{''}{14}$. 15. $\overset{'}{16}$—$\overset{''}{18}$. $\overset{'''}{19}$. $\overset{'}{20}$. $\overset{''}{21}$. $\overset{''}{22}$. $\overset{'''}{30}$. 31. = Dig. Dec. 4.328.

Levis *AB.* 7. W N W 1—18. N W b W 3. Procella 18. a. m. S 4ˣ.

☿ Altitud. maxim. 6. 30,1. N N E 1.
— — minim. 14. 28.8. W b N 3ˣ. } media 29.5$\frac{19}{30}$.

Dies frigid. 6. 64. rigidum Gelu.
— tepid. 31. 46. S E 1. — — } med. Therm. Altit. 52$\frac{2}{3}$.

Pleuritides, ac peripneumoniæ, & veræ & nothæ, haud raræ: *Rheumatiſmus*; iſchias diu ad-

modum vexans, & ſævæ arthritides, multos cruciant.——Tuſſes plurimæ cum gutturis dolore ad finem menſis.

Aprili.

Ab initio menſis ad diem decimum octavum ventus ex Oriente perflavit, a viceſimo Libs, aut Argeſtes: ineunte Aprili aër fuit valde frigidus, medio ſiccus admodum, & exinde tepidior.

Pluvia $\overset{''''}{\overline{1}}$. $\overset{''}{\overline{2}}$. 4. $\overset{'}{\overline{8}}$. 9. $\overset{'}{\overline{19}}$. $\overset{'''}{\overline{21}}$. $\overset{''}{\overline{22}}$. $\overset{''}{\overline{23}}$. $\overset{'}{\overline{26}}$. 28. gravis Grando 24. = 3.058. Dig. Dec.

Procella 2. E S E 4—13. tota die. E 4^{x}.

☿ Altitud. maxim. 12. 30,0. N E 1^{x}. — — minim. 23. 29,0. SSE .3 } media $29,6\frac{4}{28}$.

Dies frigid. 6. 58. E 1. — tepid. 30. 32. E 2. } media Therm. Altit. $43\frac{11}{28}$.

Multi apoplexia, paralyſi & vertigine correpti ſunt; aliqui pleuritide & peripneumonia. *Variolæ* paſſim: Aſthma valde frequens, medio menſe præſertim.——Tuſſes, coryzæ, tumores colli ac faciei undique.—Crebræ tuſſes *convulſivæ* inter pueros in auſtralibus Damnoniæ oris.

Maio.

Recurrens jam ad Orientem ventus per totum fere menſem ſpiravit, ad Auſtrum flectens ſæpe, ad Septentrionem vero ſæpius magisque. Tempeſtas fuit per initia (ſi diem unum, alterumve, excipias) tepida ſatis; poſt vero fervidiſſima ſucceſſit. Rorationes maxime agros hortosque fovebant aſſidue durante tempore fervido, alioquin omnia fere fuiſſent aduſta.

Pluvia

Dig. Dec.

Pluvia 8. 9. 13. 15. 27.=0332.

Fulgur & tonitru hic 27 p. m. S W b W 2. Fulgur & tonitru ad Septentrionem, prope Alpes Damnonienſes, & in occidentali parte Cornubiæ, cum graviſſima pluvia 24. 25. 26, nulla hic.

☿ Altitud. maxim. 16. 30,0. N E 1.
— — minim. 22. 29,2. E S E 2. } media $29.5\frac{11}{30}$.

Dies frigid. 10. 52. N 2. inſolitum Frigus!
— fervid. 25. 15. Malacia. — — — } media Therm. Altit. $29.\frac{16}{30}$.

Febres *miliares* compoſitæ (commiſtæ nempe cum puſtulis limpidis papulæ rubræ) hic paſſim, valde frequentes in occidua Cornubia. Initio menſis plures morbis capitis correpti, ac pectoris. Multi *hæmorrhagiis* immodicis laborant; quarum cauſa haud dubia fuit enormis admodum aëris mutatio: medio enim menſe pene horruimus frigore, ſub finem arſimus æſtu.

Junio.

Priorem Junii partem Aquilo frequens ſiccam quidem reddidit, at frigidam valde; calida vero poſterior evaſit, Cauro plerumque ſpirante. Aër per totum fere menſem fuit tenuis admodum, plurimæ vero & maximæ cecidere rorationes.— Terra, ſolis ardore percalefacta, quamplurimos emittit vapores, qui, nocturno condenſati frigore, herbas graminaque grato fovent humore: niſi totos fere, dum exhalantur, ventus rapidus ſecum verrat per auras. Ideo cum aut nullus ſit ventus, aut lenis admodum, ros plurimus videtur, dum fortis adſit diſſipatur, protinus; æque tamen exhalante terra vapores.

Dig. Dec.

Pluvia 4. 5. 14. 17. 18. 23. 25.=1.066.

Tonitru a. m. 25. N W 1.

☿ Altitud. maxim. 7. 30,0. N 1. } media 29.6$\frac{12}{30}$.
— — minim. 5. 29,2. ENE 1.
Dies frigid. 15. 42, NNW 1. } media Therm. Altit. 27$\frac{25}{30}$.
— fervid. 22. 19. Malacia.

Procedente menſe febres *rheumaticæ* & coryzæ plurimæ: *Diarrhœa* frequens admodum. Tuſſes *convulſivæ* inter pueros paſſim. *Variolæ* in vicinia, jam vero hic nullæ.

Julio.

Æſtuoſus ſubſequitur Julius, craſſum tamen congerit aërem creber ex Auſtro & Occidente ventus, ſub finem præcipue. Immenſa vis roris decidit initio. Muſcæ innumeræ moleſtant undique, & erucæ plurima vorant.

Pluvia 8. 13. 14. 18. 19. 20. 22. 23. 25. 28—31. = 1.320. Dig. Dec.

Tonitru e longinquo 7. 11. Procella 22. SWbS 4x.

☿ Altitud. maxim. 4. 29,7. SE 1. } media 29.4.
— — minim. 22. 29,0. SWbS 4x.
Dies frigid. 31. 36. NWbW 1x. } media Therm. Altit. 25$\frac{18}{30}$.
— fervid. 7. 17. WSW 1.

Febres *miliares*, rubræ præcipue: Peripneumoniæ & morbi colici paſſim. Tuſſes *convulſivæ* in auſtrali Devonia quamplurimos infeſtant pueros. *Ophthalmiæ*, & choleræ haud raræ.

Auguſto.

Ineunte & exeunte Auguſto ventus fuit utplurimum Septentrionem inter & Occidentem, Libs autem medio interfuit frequenter: *Atmoſphæra*

ſphæra facta eſt craſſa valde & humida, ac multo frigidior.

Pluvia 1. 2. 3. 5. 6. 7. 10. 13. 15. 19. 20. 21. 23. 25. 26. = 3.848. Dig. Dec.

Gravis procella 20, primo mane. S W b S 4^x. *AB.* 9. H. 10. N W b W 1. maxima *AB.* 10. H. 9. N W 1. Hujus radii variis erant, atque maxime vividis, diſtincti coloribus: Corona pulcherrime rutilans à zenith noſtro ad Orientem duodecim circiter gradibus, ad meridiem quoque declinabat paululum. Permagna rurſus *AB.* 11. 10. p. m. N W b N 1. Corona erat eodem ipſo loco, quo heſterna nocte coloris ferri igniti. Levis *AB.* 12. H. 9. W N W 1.

☿ Altitud. maxim. 9. 29,9. N W 1.
— — minim. 20. 28,8. S W b S 4^x. } media 29.5.

Dies frigid. 4. 44. N N W 1.
— calid. 17. 27. S S W. 2. } media Therm. Altit. $33\frac{27}{29}$.

Tuſſes, *diarrhœæ* & choleræ, valde frequentes. Febres lentæ, *nervoſæ* & *miliares* paſſim: *Variolæ ſporadicæ.*

Septembri.

Toto hoc menſe humilem tenuit ſtationem *Barometer*, Vulturno plerumque flante, aut Africo. Aër interim redditus eſt humidus valde & frigidus: nam Septentrio quoque aliquando intercurrebat.

Pluvia 2. 11—15. 18. 19. 20—22—24. 26. 27. 28—30 = 2.826. Dig. Dec.

Procella 11. S E b S 4_x—22. S W 4. Fulgur & tonitru a. m. 20.

Maximus halo circa Lunam 27. S b W 1ˣ.

☿ Altitud. maxim. 10. 29,9. N N E 1. } media $29.3\frac{18}{27}$.
— — minim. 22. 28,5. S W 4.
Dies frigid. 30. 46. N N W 1. } media Therm. Altit. $36\frac{8}{27}$.
— calid. 6. 28. E S E 1.

Diarrhœa plurimi laborant, aliqui febribus intermittentibus, *anomalis*; multi morbo colico & cholera. —— Tumores faucium, parotides, coryzæ cum tuſſi valde frequentes: *Variolæ* ſparſæ. Nec infrequens eſt icterus, nec *rheumatiſmus*.

Octobri.

Frequens ab Oriente ventus, menſe Octobri, *Baroſcopium* ſubinde erexit; qui porro, ad Septentrionem deflectens ſæpe, tempeſtatem fecit paulo frigidiorem, non raro tamen intercurrente pulchra tepidaque die: Aër autem plerumque humidus fuit & craſſus.

Pluvia 1. 5. 8. 9. 11. 15. 18. 24. 30. Dig. Dec.
= 1.556.

Procella 15. Nocte. S W 4ₓ. Glacies & maxima pruina 14. 15. N N E 1.

Die 20. H. 7. p. m. vividam iridem lunarem obſervavi, denſiſſima, at tenuiſſima, decidente pluviola.

☿ Altitud. maxim. 14. 30,1. N N E 1. } media $29.6\frac{2}{3}$.
— — minim. 16. 29,0. W b S 2.
Dies frigid. 22. 61. N E 2ₓ. } media Therm. Altit. $50\frac{25}{30}$.
— tepid. 3. 43. N b E 1.

(A) Icterus frequens; *Variolæ* paſſim. Dentium dolores. tumoreſque faucium ac faciei, cum cru-

cruciatibus *rheumaticis* ſæpe præcipue lumborum, plurimos vexant.

Novembri.

Nunc Boreas, nunc Corus, *mercurium barometri* ſuſtinent usque, maxime per initia Novembris, aërem tamen neutiquam deſiccabant: medio quidem menſe haud parum ſæpe intervenit humidus Auſter.

Pluvia $\overset{\prime\prime}{\overline{12}}$—$\overset{\prime}{\overline{14}}$—17. $\overset{\prime}{\overline{19}}$. $\overset{\prime}{\overline{23}}$—25. 26. 28. Dig. Dec.
= 1,334.

AB. 1. 10. p. m. E N E — 7. N W b N 1. Vehemens ventus 27. p. m. N W b W.

☿ Altitud. maxim. 4. 30,4. E N E 1. } media 29. $8\frac{14}{25}$.
— — minim. 16. 29,1. W 1.

Dies frigid. 30. 65. N E 1[x]. } media Therm. Altit. $53\frac{6}{26}$.
— tepid. 12. 48. S b W 2.

Per omnia undique loca inceſſit hoc menſe morbus, medio tamen hoc in oppido potiſſimum: omnes fere, cujuſcunque fuerint habitus, aut ætatis, corripiens; Modo quidem haud abſimili, quo febricula *catarrhalis epidemica* anni MDCCXXXIII, at ſæviore multo.

Magna adfuit gravedo & capitis dolor, nauſea frequens, ſternutamenta perpetua, deſtillationes maximæ, ac Tuſſis ſæpiſſime importuna valde.——Per initia diſcruciavit multos acerbus dorſi atque lumborum dolor, quod male plerumque ſignificabat; nam & magna ſimul acceſſit præcordiorum oppreſſio & haud modica febris, ſæpe plane *peripneumonica:* perliquida vero expuerunt, raro coctum aliquid. De his actum eſſet prorſus, ſi phrenitis quoque interfuiſſet.—

 Tanta

Tanta ſæpe fuit in fauces deſtillatio, ut anginam haud levem faceret: ſæpius vero faciei tumor, parotidum, maxillarum, ſequuta eſt, ac immenſa pituitæ acris ex ore naribusque fluxio. —— Plurimos acutiſſimus dentium dolor torſit, etiam quibus ante fuerant ſaniſſimi: idque perſæpe uno ſolum a latere, deſinens accuratiſſime inter dentes *inciſores.* Doluit & ſæpe dimidium tantum caput, quaſi in *hemicrania* exquiſita.

Longe plurimi ſola laborabant febricula cum gravedine infeſta, *catarrho* & moleſtiſſimis dentium doloribus, accedente utplurimum tumore faucium & aſpredine: Juniores autem, increſcente morbo, delirabant ſæpe. —— Permultos cruciavit dolor *rheumaticus* vagus, quosdam *iſchiadicus* vehemens, non raro durans diu: haud paucos errantia tormina corripuerunt, *diarrhœa* ſæpe inſequente *critica.* Lingua fuit alba plerumque, raro arida, nec multum ſitiebant ægri: Urina turbida fere & ſubrubra. Cruor ſæpe pleuriticorum ſimilis.

Febris hæc *catarrhalis* plures jam per hyemes plus, minuſve, graſſata eſt: varias autem induit formas, pro ratione variarum hominum conſtitutionum. Plures levis ſolum febricula tenuit, modico protinus diſcuſſa ſudore; haud paucos autem peripneumonia gravis: in genere tamen multo vehementius hoc anno ſæviit, & largiorem ſanguinis miſſionem poſtulavit.

Omnino mihi pendere videtur a craſſo, udo, gelidoque aëre, ſpiracula cutis occludente, & acrem intra corpus colluviem congerente; nam & præcedit hunc morbum ſemper, ac comitatur, craſſa admodum humidaque *atmoſphæræ* temperies: nec graſſatur unquam, niſi menſibus hybernis,

& ejus-

& ejusdem prope indolis eſſe videtur cum hyemali febre *Sydenhamii.*

Decembri.

Varia fuit admodum hoc menſe aëris temperies, nunc frigida valde, flante Aquilone, nunc longe tepidior, irruente Africo ſæpe, nec infrequenter Vulturno: immenſa vis vaporum, per *atmoſphæram*, diffuſa *Barometrum* mire ſuſtinuit; etſi haud paucæ corruerunt pluviæ.

Pluvia $\overset{''}{\overline{2}}$. 4—6. $\overset{'''}{\overline{8}}$. $\overset{''}{\overline{12}}$. 14—16. 18—20. $\overset{'}{\overline{22}}$. $\overset{''}{\overline{23}}$. $\overset{'''}{\overline{24}}$. 26. $\overset{'}{\overline{30}}$. Grando 31. = 2.620. Dig. Dec.

Procella 18. SSE 4—30. SSW 4_x. Maximæ ſæpe pruinæ.

☿ Altitud. maxim. 4. 30,3. NNE 1. } media 29. $8\frac{15}{31}$.
— — minim. 8. 29,3. SW 3_x. }

Dies frigid. 29. 73. NE 1. } media Therm. Altitud. $57\frac{9}{31}$.
— tepid. 24. 49. SW 2. }

Prima veſpera diei hujus menſis quinti cœlum totum, nube quaſi tenui obductum, rutilabat maxime, lumine velut ignis triumphalis reflexo: haud minorem utique ſpargebat lucem, quam vel ipſa plena luna, nubibus operta. Perduravit vero mirum hoc *Phænomenon* ad mediam fere noctem; at longe clariſſime effulſit inter horam quintam & ſeptimam veſpertinam: levem ſane vulgum haud leviter perterruit; hic triſtia incendia timens, ille cœlum deprecans perinde quaſi ſanguineum.——Aër toto fere die nebuloſus fuerat, ac tepidus, irrorante ſæpe pluviola, præcipue poſt meridiem; vix ullus ventus: Veſperi vero nebula ingratum mittebat odorem; imo per dumeta forte tunc perequitans, pluviolæ

gut-

guttulis aſperſus, inſuavem admodum percepi guſtum, ceu ab ingrato dulcore.——Longe, lateque, inſolitum hoc lumen ſeptentrionales Europæ partes illuſtravit; apud Kilkenniam vero, in Hibernia, globus quaſi igneus, in aëre ſuſpenſus, videbatur, eodem veſperi, per horam fere, tunc terribili fragore diſploſus, flammas diſpergebat undique.

Ad extremum fere menſis duravit paſſim morbus *epidemicus*, jam vero evaneſcit; plurimi tamen inde conqueruntur de maximo virium languore: Aliqui in icterum, plures in phthiſin incidunt; permulti in arthritidem & *rheumatiſmum* pertinacem.

Quod ad hujus *epidemici* curationem attinet, parum certe diſceſſimus a methodo, quam anno MDCCXXXIII, ſupra deſcripſimus: atqui in hoc ſane magis fuit neceſſaria ſanguinis detractio, imo & nonnunquam repetita juvit, præſertim urgente febre, ac ſæviente dorſi, aut pectoris, dolore. ——At magno certe implicatur errore, quisquis in morbis hujusmodi, ab acri nempe pituita productis, æque liberalem venæ ſectionem imperat, ac in vera pleuritide, aut peripneumonia; quod quidem candidiſſimus notavit dudum *Sydenhamius*, alias utique haud parcus ſanguinis detractor, *Section* v. *Capit.* v. quem velim ut conſulat lector,

Poſt ſanguinis miſſionem frequentia *epiſpaſtica* admoveri juſſi: ex ulcuſculis acerrimi ſeri quantitas plane ſtupenda defluxit.

Nihil magis in hoc morbo profuit, quam blandus, tepidus, per omnia membra æqualiter diffuſus, ſudor. Nihil eum ciebat tutius, quam ſerum lactis vinoſum dilutius, tenue decoctum eryngii, aut tale quid, epotum tepide: optimo quoque ſucceſſu ſubinde dedi miſturam ex ſale cornu

Cervi,

Cervi, ſucco limonum ſaturato, aqua Menthæ, aut Hyſſopi adjecta. Hæc percommode movebat ſudores; ſi minus id quidem, ſaltem urinam; porro mollem ſemper præſtabat alvum: omni utique modo colluviem expellit pituitoſam, ac ſpiritum reddit expeditiorem, admiſto præcipue oxymelite ſcillitico. — Elixir aſthmaticum le Mortii tuſſis vehementiam lenibat optime, & promovebat etiam ſudores. ——Alvus non ſolum per totum morbi impetum tenera ſervanda erat, ſed & ſub finem purganda; ne graviora crearent mala morbidæ reliquiæ.

Poſt febrem penitus abactam, obſtinatiſſimi ſæpe permanebant dolores *rheumatici*, quos quidem expugnabant bene *cathartica mercurialia*. Nihil tamen inveni præſtantius, quam ſequentem Antimonii præparationem; quæ profecto totam iſtius mineralis potentiam continet: eam ideo (ſit venia verbo) antimonii *eſſentiam* nomino. *)

Omnes olim intendi nervos, ut ex Stibio medicamentum aliquod utile expromerem; omnes fere chemiſtarum & alchemiſtarum proceſſus non exploravi ſolum, ſed & in ægrotis etiam variis ſæpe probavi; plures ſane mirbilis agnoſco virtutis: hoc tamen affirmo ſanctiſſime, nihil inde melius, nihil tutius, nihil efficacius, deprehendi unquam, quam tritum illum, ac ſimplicem vitri *antimonialis* infuſum ex vino albo generoſo, aromate aliquo *ſtomachico* adjecto. Poſſidet enim, experto crede, poſſidet, totas antimonii vires; quippe qui epotus largiter maximas

*) Hanc antimonii eſſentiam vel vinum comparandi methodum, eius uſum, virtutes ipſarumque antimonii partium, quibus componitur, analyſin in peculiari copioſius expoſuit auctor clariſſimus tractatu, quem in horum Operum Voll. III. invenies.

ximas movet vomitiones, in minuta tantum quantitate, ad guttas puta viginti, aut triginta, adhibitus ſudores elicit benignos; paulo tamen majore alvum ſolvit leniter: quid poteſt aliud majus ulla alia Stibii præparatio? Quamvis autem tantæ ſit virtutis vinum hoc *antimoniatum*, minutiſſimis tamen ſtibii particulis, prope dixerim *effluviis* ſolum imbuitur: quæ, cum ſint inter minima fere naturæ, auguſtiſſima corporis vaſcula permeant facillime; tantæ verum efficaciæ, ut vel magnum canalem alimentarium ſtimulent potenter, multo magis ideo exiles corporis canaliculos: ob ſummam autem tenuitatem eos minime lædant.

Hic ideo tibi ſiſto, Lector bone! medicamentum, paratu quidem facillimum, at viribus maximum: in omnibus enim vaſculorum obſtructionibus percommode exhiberi poteſt, ſeu primas expurgare vias, ſeu intima corporis penetralia detergere velis. Nihil utique ad ſudores excitandos datur aptius, nihil tutius; nam parum admodum excalefacit: unde in ipſis febribus, lentis præcipue & intermittentibus, adhibetur optime; nec non in quamplurimis morbis chronicis, in *rheumatiſmo* rebelli potiſſimum.——Id utique ſpondeo, nullas huic deeſſe vires, quas ulla habet Stibii præparatio, ſtrophis utcunque pompoſis venditata, aut improbo confecta labore.

Tota pluviæ quantitas, anno MDCCXXXVII. Dig. Dec.
=27,364.

Brevis Commentatio de morbis ictericis.

(A) In ictero ſæviore non raro *hæmorrhagias* vidi ex omnibus fere corporis meatibus, vix ullis ceden-

cedentes remediis; imo haud citius uno loco fluxum cohibueris, quam eruperit alio. Id in piiſſima olim matrona triſti admodum exemplo, notavi, quæ icterica, ac febriculoſa, ſanguinem profudit vehementer ex naribus, viis urinariis, utero, inteſtinis, tandemque cum ſanguine animam! Etſi *hæmorrhagiam*, per breve ſaltem tempus, reſtinximus ſæpe; pro ratione vero qua fluxus ſubſtitit infra, eo violentius e naribus profluxit.

Multis abhinc annis generoſus quidam robuſtus, poculis meracioribus ſpirituique vini ardenti nimium deditus, in gravem incidit icterum; ex quo tamen ſanus ſatis evaſerit, ſi medicis præceptis obtemperaverit probe. At ille contra, quod gingivæ ſæpe funderent ſanguinem, & dentes eſſent *ſcorbuto* fœdati, medicaſtro cuidam (ſi diis placet) ad dentes ſe commiſit, qui dentifriciis & ſcalpris valide perfricans dentes atque gingivas, tantam excitavit *hæmorrhagiam*, ut eam cohibere, vel valentiſſimis ſtypticis, nequirent chirurgi in arte bene verſati: ſed innumeris proſiliens rivulis ſanguis, ſectis quaſi arteriolis, per omnem undique gingivam, ſedecim horarum ſpatio hominem, pene exſanguem, confecit.

Certe nunquam non aliquid ſubeſt periculi, ubi morbo arquato vexatis accidit profuſio ſanguinis; denotat enim acerrimum & maxime ſolutum ſtatum cruoris: quo quidem in caſu, attenuantia, *aloëtica*, *volatilia* atque *chalybeata* exhibere, perinde eſt ac hominem jugulare; e contra acida, diluentia, demulcentia, aquæ acidulæ & id genus alia, juvant maxime. Prodeſt ſæpe plurimum ſeminum cannabis ex lacte decoctum, aut emulſio ex ſeminibus papaveris albi & amygdalarum dulcium, poſt levem ſanguinis miſſio-

nem

nem (ſi febricula urgeat & ferat pulſus) & alvi ſolutionem debitam.——Sane haud ſcio, annon modica venæ ſectio æque neceſſaria ſit in *hepatitide*, ac conſequenter in obſtructione hepatis cum febriculoſa ſanguinis *diatheſi*, atque in pleuritide, aut peripneumonia: præcavet enim graviora mala, inflammationes ſcilicet, apoſtemata dira, aut ſcirrhomata.

Eſt vero alia icteri ſpecies, & (ut aiunt) toto cœlo diverſa, quæ, ab inerte & viſcida bile pendens, diverſam omnino poſcit medendi methodum: hic enim lentus nimis & craſſus ſanguis glutinoſam valde, ac vapidam, generat bilem; quæ tandem vaſa obſtruit biliaria, adeo ut hepatis obſtructio morbi potius effectus ſit quam cauſa.——In hoc igitur caſu *emetica* primo, *cathartica* dein *aloëtica* & *mercurialia* deſiderantur; Attenuantia tunc *ſaponacea*, *tartarea*, *volatilia*, tandemque *chalybeata*, neceſſaria ſunt: cave tamen ſis, ne *chalybeata* medicamenta præpropere adhibeas, ante ſcilicet quam fluxos reddideris humores; aliter enim, pro remedio, immedicabilis forſan hepatis ſcirrhus eveniet.

Atqui hic non poſſum, quin laudem maxime *Tartarum regeneratum*, ſeu (ut dicitur) *Terram Tartari foliatam*, ut remedium diſſolvens maxime, non ſolum ad morbum regium aptiſſimum, ſed ad alios etiam quammultos.—— Conflatum quippe ex acido oleoſo ſubtiliſſimo aceti, & ſale fixo alcalino, fit ſapo quidam mirabilis & penetrans maxime; qui omnibus quibuſcumque liquoribus miſcetur promptiſſime, vel in ipſo *alcohole* vini facile diſſolubilis; hinc omnia gummata, reſinoſa, oleoſa, viſcoſa, ſive animalia, ſive vegetabilia, ſolvit optime; imo gummi Lac, Succinum, Myrrham, tenaciſſima certe corpora.

pora. Unde lentos nimium & glutinoſos corporis humores potentiſſime diſſolvit, & vaſorum obſtructiones reſerat maxime. Quamvis autem tantas poſſidet virtutes, vix ullam habet acrimoniam: imo, quod mirabere forſan, æque tuto pleuriticis, ac ipſis hydropicis, exhibetur. Eximius ſane uſus eſt medicamentorum, quæ pondere & ſubtilitate craſſos & lentos humores comminuere poſſunt: longe tamen feliciores edunt effectus ope ſaponis alicujus detergentis, qui glutinoſum & pingue reſolvat.——Honos ſit corpuſculo humano! Utriculi ſordidi non æque terſi & puri redduntur ſola aqua & lapillis, aut globulis plumbeis, conquaſſatis, ac ſi adhibeatur quoque ſmecticum aliquod lixivium.—Recte quidem præcedere debet uſus ſaponis alicujus medicamentorum exhibitionem, quæ plurimo pollent momento, ut glutinoſos incidat humores eosque εὐρόους reddat.

Latuit diu ſal hic, ſive ſapo, nobiliſſimus inter ſtrepitus fucosque alchemiſtarum, recondita farragine titulorum celatus; utpote *Sapo Sapientium*, *prima Materia vegetabilis*, *Sulphur Naturæ vegetabile*, *Sal harmoniacum vegetabile*, *Mercurius Naturæ* & Philoſophorum, ut apud Lullium, Pariſinum, Guidonem, &c. invenies: recentiores vero eum aptiore nomine, *Aceto radicato* ſcilicet, & *Terra Tartari foliata* inſigniebant; ſemel etiam apud Lullium in apertorio ſuo terra foliata vocatur.—— Hujus autem compoſitio apud omnes conſiſtit in admixtione intima, ad ſaturitatem usque, ſalis tartari fixiſſimi cum ſpiritu vini philoſophico; at niſi aceto deſtillato utere, (quod quidem eſt myſticus etiam quaſi vini ſpiritus) nunquam conficies ſal fluens ad ignem, ceræ inſtar, in ſpiritu vini rectificato diſſolubile, ac in mo-

dum talci ſplendens & foliatum: qui tamen apud eos ejus ſunt characteres.

Sed quid in ſterquilinio gemmas quæram, cum apud illuſtrem Boerhaavium in Chemia ſua, modus præparandi & virtutes hujus ſalis apertisſime tradantur; ſubjiciam vero & ipſe, quod multo minus volatilis eſt, quam vulgo æſtimatur: imo eousque igni reſiſtit, donec omne fere acidum evaporetur tandem, ſale ſolum alcalino fixo manente. —— Ad lenem autem ignem liquatus pulchriores & ſplendidiores (argenteas quaſi) exhibet laminas; diminuta tamen aliquantulum medicata virtute; nempe inde ad igneam alcali naturam accedit propius, quod tamen mox corrigitur acidi vegetabilis pauxillo affuſo.

Ad omnes viſcerum obſtructiones, & lentos nimium humores, hoc ſal mirandæ plane virtutis eſſe probavi millies: nam id utique aſſidue per annos fere viginti exhibui feliciter. Nec tantum ad hæc valet maxime ſal hoc nobiliſſimum, ſed & vel ipſum lixivium ex ſale tartari fixo & aceto acri confectum deterget, reſolvit & aperit potenter: etiam ipſi veteres, ut * Cajus Plinius refert, „cineres ſarmentorum ex aceto biberunt ad vitia ſplenis.„—Profecto lixivium ex ſale tartari & aceto penetrantius eſt multo, quam ex eodem cum ſucco limonum, ob ** *mucilaginis* copiam, quæ limonibus ineſt.——Sed ex aceto acerrimo & ſale cornu Cervi *volatili* conficitur lixivium longe penetrantius, in febre lenta, ac intermittente rebelli, pluribus etiam in morbis, ſummæ certe virtutis.—Hic porro dicam in tranſcurſu, quod acetum ſali volatili animali, propter oleum nempe

* *Vid. libri 23. Procem.*

** —— *infra Tractat. de Morbo Colico, &c.*

nempe combuſtum fœtidiſſimo, affuſum, cumque eo digeſtum & deſtillatum dein, omnem prorſus fœtorem delet, imo gratiſſimum conciliat odorem. Hoc novit olim immenſæ eruditionis, & pro ævo, quo vixit, ſtupendus plane vir, Rogerus Bacon, dum ſpiritum capillorum rancidum aceto depurat; nec minus forte Lullius in præparatione ſalis harmoniac. vegetabilis. Vid. Teſtament. noviſſimum

Acetum utique plurimi æſtimarunt veteres: „Nam quamvis refrigerandi vim habet, habet tamen & diſſipandi; hæc * Celſus; ideoque ** Plinius dixit optime, vini vitium (acetum ſcilicet) tranſit in remedia.„—Sed de hoc forte plus ſatis.

Diſſertatio de Febribus lentis Nervoſis. *

Febris lentæ mentio paſſim vel apud Celſum ocurrit; febris utique *nervoſa* minus latine ſonat: quoniam vero ea voce, in iſto ſenſu, medici recentiores utuntur ſæpiſſime, iſtam retinui; nam ut Geometræ, Muſici, Grammatici etiam, more quodam loquuntur ſuo, quidni & Medicis liceat? Veniam certe dabit, vel maximus dicendi magiſter, ** Tullius.——De verbo tamen parum ſolicitus, de re magis laboro: nam cum hæc febrium ſpecies longe frequentior nuperis annis (apud nos

faltem)

* *Lib. 5. cap. 27.* ** *Vid. Lib. 23. ſub finem.*

* De febribus lentis nervoſis in Libro de febribus, quem horum operum volumen alterum continet, pluribus quidem agit auctor clariſſimus, indeque diſſertatio hæc hoc loco commode deleri & iſti volumini inſeri vel prorſus reiici potuiſſe, videtur; cum vero obſervationibus annorum 1734 & 1735 plura huius diſſertationis reſpondeant loca, ideo haud ſuperfluum, ſed conſultius eſſe duxi, illam hic loci relinquere.

** *Cicer. Lib. 3. de Finibus, ſub initium.*

ſaltem) quam alia quælibet graſſata ſit, operæ pretium duxi ſuper, hac pauca diſſerere.

Lenta adeo & *nervoſa* febris lento quodam invadit greſſu, at firmo nimis: hac quippe correpti de levi vagoque horrore, incerto quodam & errante calore intercurrente ſubinde; de laſſitudine porro membriſque quaſi fatigatis queruntur quidem, dum obambulant interim, oſcitantes tamen & torpidi. Accedunt mox præcordiorum oppreſſio, nauſea, gravedo capitis, aſtricta tempora, aut vertigo quædam. Pulſus equidem eſt ſemper, at debilis plerumque, ac infrequens eſt ſemper, at debilis plerumque, ac inordinatus, calor autem haud inſignis excitatur unquam: at ſæpe, dum volæ manuum uruntur, extrema frigeſcunt; dum caput ardet, algent pedes. Obrepit indies malum, jamque loqui, aut moveri, piget, ac, vel inopinantes lecto affixi, vix quo ſe habent modo exponere valent, aut ſopore nimio detenti, aut vigiliis mire anxiis & fere perpetuis. Nihil poſcunt interea prorſus, ne vel potum aliquem. Jam tendinum ſubſultus adeſt, tremunt manus, tremit lingua, quæ, muco ſubalbido obducta, haud multum fere inareſcit, niſi media ſolum in parte, ubi fuſca eſt valde & arida. Tandem & aliena murmurant ſubinde & deſipientia, furens tamen abeſt inſania. Tenuem plerumque reddunt urinam, vapidi inſtar vini, aut cereviſiæ luridam, aliquando limpidam, haud raro etiam ſubnigram, ſubinde paulo craſſiorem, inſperſa quaſi farina. Breves, inæquales & parum conſtantes habent ſudores, ſæpe frigidulos & glutinoſos, ſæpe profuſos maxime; & paulo ante mortem, non raro gelidos cum pulſu exili admodum & formicante. Stragula contrectant interim, & inanes quaſdam imagines prehendere tentant. Jamque vox faucibus hærens, ungues digitique lividi,

vidi, facies cadaveroſa, perpetua fere ac frigida ſuſpiria, certiſſimam inſtare mortem denunciant.

En hujus febris dira facies! quam nervoſam ideo nominarunt, quod nervos potiſſimum afficere videatur; lentam vero, quod ad diem viceſimum primum, & ultra ſæpe, perduret.

Peſtifera ſemper eſt, ubi *aphthæ* nigræ, *petechiæ* fuſcæ, lividæ, atræ, aut vibices quaſi, apparent; præſertim ſi accedit alvus cita, plumbea, nigra, colliquans, aut ſudores oleoſi.——Ubi puſtulis, papulis, aut maculis, cutim deturpantibus, febris lenta ſtipatur, contagioſa eſt ut plurimum: cum vero *exanthemata* mali ſint moris, vulgo audit maligna. Papulæ rubræ, floridæ, copioſæ, aut plurimæ puſtulæ *miliares* turgidæ, ſtatu morbi erumpentes, bona præſagiunt: præcipue ſi accedunt ſputa liberalia continua, aut multæ craſſæ ſubſidentes urinæ. Juvat & tunc temporis ſæpe lenis *diarrhœa*; blandus perſæpe juvat, per omnia membra diffuſus, æqualis tepidusque ſudor: ſalutaris nonnunquam erumpit parotis: proſunt non raro *aphthæ* albidæ, benignæ Convaleſcentes frequentiſſime ſurdeſcunt, ac ſæpe habent apoſtemata in meatu aurium ſalutifera.

Ex obſervatione medicorum, cum veterum, tum recentiorum, conſtat ſane; quod putridæ lentæque febres graſſantur maxime, cum humida nimis craſſaque aëris temperies perſtat diu: idque potiſſimum, ſi concurrit etiam calor inſolitus.—Quam pluvia fuit, quam ſqualida tempeſtas nuperis annis nemo non norit; & totum Annum 1734 & 1735 inter perpetuas pluvias & continua quaſi diluvia contrivimus: nec lætis nos ſolitisque radiis luſtravit ſol æſtivus, nec purgavit aërem hyemale gelu: depluit æſtate tota, depluit & hyeme, dum aër interim, mutata quaſi prorſus

L 3 natura

natura rerum, fuit mire quidem tepidus, at humidus maxime. Hinc lentæ & *nervoſæ* febres, ac remittentes & intermittentes, fuere frequentiſſimæ; hinc porro loca uliginoſa infeſtant ſemper. Atque illi præcipue his corripiuntur, qui aut natura, aut caſu, ſunt imbecillores aut ex mœrore magno vim animi fractam habent, aut qui pravo & crudo utuntur victu, quales in carceribus ſæpe videmus, vel qui cucumeres & melones ingurgitare ſolent. Omnes autem hæ cauſæ vim fibrarum enervant, lentorem inferunt humoribus, & *perſpirationem* inhibent maxime.

Atqui lentor iſte longe differre videtur a glutine ſanguinis inflammati, quod nimio motu humorum & valida fibrarum vi producitur: hoc quippe craſſamento ſanguinis inhæret, eumque detractum quaſi corio obtegit; iſte vero lymphæ ineſt maxime. —— Confer cruorem pleuriticorum, rheumaticorum, aut febre ardente laborantium, cum illorum ſanguine, qui febre lenta *nervoſa* correpti ſunt, maximum utique videbis diſcrimen. — Hic dum emittitur, lividus apparet, iſte rutilans, hic frigeſcens parum craſſamenti habet, multum vero ſerum obſcurum & ſæpe turbidum; iſte craſſamentum plurimum coriaceum, ſerum vero minimum.

Maximam ſane differentiam apoplexiam inter ſanguineam & pituitoſam rectiſſime ponunt medici: haud minor utique videtur inter febrem *inflammatoriam* & lentam *nervoſam.* —— Prior ſemper habet circuitum ſanguinis rapidum valde & fortem, magnum hinc attritum, ac vehementem inde calorem, urinam quoque impenſe rubram, unde ſanguis tandem condenſatur maxime: ab aucto namque humorum motu & valida vaſculorum oſcillatione globuli rubri, ſanguinei, (præcipuæ

cipuæ partes ſanguinis calorem foventes) numero ac denſitate augentur, ob ſummum momentum, quo compinguntur laticis vitalis principia. —— Hæc quoque accidit ſubido robuſtiſſimis, & graviſſimos ſæpe infligit dolores; eos vero aut jugulat cito, aut relinquit: porro viget maxime in ſiccis & ſerenis tempeſtatibus.

In poſteriore, morbus lente admodum invadit, vis ſolidorum debilitatur maxime, pulſus adeſt languidus, etſi frequens, nec acris unquam oritur calor conſiſtens; ſi quis accidit, ſubito ſubinde frigore excipitur: tenues plerumque & pallidæ urinæ fractas naturæ vires & invalidam humorum agitationem monſtrant. —— In hoc adeo ſtatu propter defectum motus idonei fluidorum, ac ſolidorum inertiam, globuli ſanguinis rubri diſſolvuntur ex facili.——Ita non dolent hac febre correpti, ut torpidi quaſi & inſenſiles jaceant, ne vel acriora *epiſpaſtica* ſentientes.—— Raro ſpargitur hic morbus, niſi per humidam atque tepidam *atmoſphæræ* conſtitutionem, raroque corripiuntur robuſti & alacres.

Sed juvat hæc agitare paulo altius, ut videamus quid in febribus natura faciat, aut ferat: idque exemplo febris intermittentis regularis, cujus cauſa haud dubio ſanguinis eſt nimia *viſciditas;* quæ ingruente paroxyſmo in vaſculis capillaribus hæret, atque horrorem, rigorem, artuum pallorem & unguium livorem producit: omnia ſane ſigna haud dubia obſtructi ſanguinis! —— Jam ſi viribus pollet idoneis natura, febre ipſa utitur ad remedium: nam ſi valida vis inſit fibris, & non nimia adſit tenacitas humorum, accenditur protinus febris, qua vehementer agitantur brevique comminuuntur craſſi humores, & ſic apti redduntur ad permeandum minimos vaſculorum ramuſculos;

muſculos; ita mox omnis expeditur obſtructio, ac conſequente ſudore, brevis ſaltem ſequitur integritas. —— Atqui ubi vehemens vaſorum impetus maximo propellit momento viſcidos admodum, & ægre cedentes humores, tantus oritur attritus atque calor, ut ardens ſæpe, ac continua, excitetur febris, aut inflammationes graves: præcipue ubi magna quoque adſit acrimonia, aut præpoſtere exhibeantur medicamenta ſtimulantia, quæ ſanguinis effervеſcentiam jam nimiam incitant.— E contra ubi vis vitæ, quacunque de cauſa, juſto infirmior, haud ſatis valide protrudit liquida, hæret usque ad extrema vaſorum impactus lentor, qui auctus indies circuitum tandem ſanguinis perdit omnino: nam qui a febre intermittente pereunt, fere ſemper moriuntur dum rigores & horrores urgent; ab impotentia ſcilicet cordis & vaſorum ſuperandi reſiſtentiam morbidi lentoris. His ſanguinem mittere perinde eſt ac ſi trucidentur, illis neceſſarium omnino.—Intelligitur hinc facile, cur febres ſæpe typum mutant, omnesque fere, diu durantes, naturam tandem induunt febris *nervoſæ;* nimirum infirmato valde fibrarum *elatere*, & conſpiſſatis nimium humoribus.

Ponamus jam lentorem reſidere ſolum in *ſeroſis* arteriolis, quæ puriſſimam ſeri partem, ſub nomine lymphæ, aut ſucci *nervoſi*, ſecernere debet: debilitata concurrente *ſyſtaſi* fibrarum oritur febris dicta, lenta, nervoſa. Dum enim in plurimis minimisque his tubulis inhæreſcit obſtruens lentor, plus tenuiſſimi laticis per patentes reliquos urgetur: (nam ſi omnes omnino obſtructi ſint, mors inſtaret protinus) inæquales hinc incertique pulſus, calores, ſudores, ſequuntur. Porro quo diutius in *arteriolis* his contortu

plicatis

plicatis (ſi mavis glandulis) morantur lenti humores, eo acriores fiant neceſſe eſt, donec in liquamen quaſi ſanioſum abeunt: quod dum tandem abſorbet ſanguis, totam id demum ejus contaminat maſſam. Permulta ſic naſcitur acrimonia, ob debilitatem tamen fibrarum, nervorumque torporem, haud rapidus excitatur ſanguinis curſus, aut vehemens inde calor, lentor tamen exin augetur indies.

Sic ſe forſan res habet; cum ex recitatis ſupra cauſis fibræ vaſaque corporis infirmentur, ſanguiniſque retardetur motus, nec ſubigantur bene humores, nec probe miſceantur: unde tandem producitur lentor, præcipue in vaſculis minimis, ubi tenuiſſimi fluere debent liquores. Naſcitur hinc obſtructio in arteriis *ſeroſis*, ultimiſque cerebri arteriolis, inde impedita lymphæ ſecretio, ac quod pejus eſt, ſucci *nervoſi* inopia: deficit hinc officio nervoſa propago, at quæ non inde mala?

Qui ſecum reputat, quanto ſane molimine cerebrum effecit natura, haud ibit inficias ſuccum nervoſum omnino eſſe neceſſarium *Oeconomiæ* animali; quo ſine profecto nervi vim perdunt prorſus, & muſculi proinde ab his pendentes: ut videre eſt potiſſimum in muſculis motibus *involuntariis* inſervientibus, ubi ſive obſtruantur, ſive comprimantur, *nervi paris vagi* & *intercoſtalis*, ſive in cerebro horum origines, reſolvitur illico omnis ferme actio vitalis; ac ne vel acerrima meri animi contentio, ſeu ut dicitur *volitio*, ad motum hunc reſtituendum valet hilum. —— Requiritur ideo at motum muſcularem corporeum hoc medium; ad ſeu animat, ſeu irrigat, nervos, non noſtri eſt hic dicere: id ſaltem apparet, quod dum ex lege naturæ in nervos motibus *involuntariis* miniſtrantes influat perpetim, actio cordis,

ventriculi, inteſtinorum, &c. rectiſſime peragitur, ſive vult, ſive non vult, animus.

Quod vero in febribus lentis *nervoſis* inſignis adſit obſtructio nervorum, liquido patet; quoniam omnes corporis ſenſus depravantur maxime, vix vident oculis apertis, perditur olfactus, perditur auditus, vix etiam ſapidiſſima guſtant: torpent adeo membra, ut parum admodum ſentiſcant vel acerrima *veſicatoria*, obſtructo nimirum ſenſationis medio—Subluridus vero cutis color, frequentes rigores, torpores, extrema ſubfrigida, ulcuſcula pallida & deſiccantia ſubito, etiamſi acribus irritata ſtimulis, maximum lentorem, ac impeditum humorum curſum, per minutiſſima corporis vaſcula denotant.

Præter ea cum parcior fiat ſecretio liquidi nervoſi, actio ſolidorum in contenta fluida debilitatur, adeo ut hac quoque de cauſa lentor augeatur indies, unde major fit aſſidue in vaſculis *ſeroſis*, ſive *lymphaticis*, obſtructio. Atqui parcius hinc refunditur lympha diluens cruori, qui craſſior deinceps & acrior evadit, minusque etiam aptus ad permeandum vaſcula minima: Stagnat ideo in extremis *arteriolis*, & maculas nigras, lividas, fuſcas, ſæpe & vibices, extra; intus vero gangrænas producit, aut, ſtagnando diutius, in putrem tandem abit ſaniem.

Sufficiant, ac etiam ſuperſint forſan, quæ de *nervoſæ* febris natura dixi; id ſaltem apparet, quod ut omnis fere febris varii poſſunt eſſe gradus, in ratione ſcilicet compoſita vis ſolidorum, ſtatus humorum, & acrimoniæ ſanguinis, ſic quoque & hujus, de qua agitur, maxime: forte ne quidem in duobus hominibus omnino ſimiles. Nulla igitur certa & ſtabilita medendi regula determinari poteſt, (hic enim deſideratur maxime medici ingenium,

ingenium, qui ægrotis aſſideat) quæ vero in genere proſit, paucis abſolvam.

Si qua unquam in febribus hujuſcemodi mittendus eſt ſanguis, id quidem ineunte ſolum morbo, & parca utique manu, agendum eſt: ardente namque febre laborantes facilius multo ſedecim ſanguinis uncias amittunt quam his correpti ſelibram.—Ægri vires & pulſus modum indicant.—Tutius longe detrahitur cucurbitulis ſcarificatis, meliusque multo hoc modo levatur caput, ac vel ipſa plerumque pectoris oppreſſio; nec ſi repetatur officit, quod de venæ ſectione haud ſemper dicendum eſt: imo ſæpe, vel in ipſo morbi ſtatu, ubi aut delirium, aut coma, graviter urgeat, neceſſarium eſt prorſus.

Pone aurem utramque, effuſo cruore, *veſicatorium* acre applicetur, præſertim urgente capitis dolore, aut vertigine.——Poſt paucas dein horas exhibeatur lene *emeticum*, quo & pituitoſa ventriculi ſaburra, ac bilioſa colluvies, ejiciatur: hoc quoque efficitur, ut univerſum vaſculorum *ſyſtema* agitetur valide & concutiatur, atque inde expellatur inhærens lentor.——Ideo autem, horis aliquot ante vomitum, *veſicatoria* admoveo, ut, exteriora capitis ac cervices irritando, plus ſanguinis per externas carotides eliciatur, minusque adigatur lentoris ad intima cerebri vaſcula actione vomitionis.——Quid poſſint *epiſpaſtica* pone aures ad cerebrum levandum videmus quotidie, præcipue in puerulis, diſtentione nervorum aut comate laborantibus, ubi ſcilicet ulcuſcula deſudantia pone aures deſiccantur ſubito: his enim veſicantia applicata humores extrahunt iterum, morbumque diſcutiunt protinus.

Si alvus poſt vomitum non reſponderet, leni injecto *enemate* ducenda eſt, idque etiam in po-

ſterum

ſterum tertio quoque die: ubi enim indurata ſtercora in inteſtinis hærent, *oeconomiam* animalem mille modis turbant; maxime ſi his infarciatur rectum imam premunt *aortam*, & liberum ſanguinis deſcenſum per *iliacas* arterias impediunt, unde plus juſto ad cerebrum ruit. Adde quod *enemata* e lacte *ſaccharato* potiſſimum, tepore emolliente ima viſcera fovent, & plus ſanguinis alliciunt eodem, unde urinam quoque optime movent.

Nunquam quidem non juvant *epiſpaſtica*, per totum morbi decurſum, ita ut deſiccantibus prius applicatis admoveantur alia: his enim vaſculorum oſcillatio incitatur, ſubtiliſſimo etiam ſale lentos incidunt humores, eosque tandem exprimunt. Vellem ſemper ut ingruente febre, præſertim ubi caput graviter petit, applicetur deraſo occipiti *veſicatorium;* nam eodem fere modo, quo pone aures agit, nec tamen ita aſperos excitat dolores, dum ad delirium præcavendum interim facit maxime. —— Sane ita non cruciant in hoc morbo *epiſpaſtica*, ut, gravem ob ſtuporem, vix ſentiantur: imo quo magis inflammantur, ac dolent, eo plerumque major ſpes ſalutis effulget.

Quod ab extra veſicantibus molitum eſt, id intus quoque medicamentis idoneis tentandum eſt. Proſunt maxime attenuantia dicta, & quæ blande torpidos excitant nervorum ramuſculos: laudo potiſſimum cinnabar & lenia *alexipharmaca*, *cephalica*, qualia ſunt lap. contrayerv. Confect. Raleigh. Sal. Succin.—— C. C. Sp. Lavend. C. Spir. volat. oleoſ. & Camphora præcipue, quæ & ipſa quaſi ſal quoddam *volatile* oleoſum eſt: ex ſalibus enim penetrantiſſimis, ſubtiliſſimo ſulphure involutis, conſtans minutiſſima corporis vaſcula permeat craſſamque digerit lympham, ac lentos diſſolvit humores: ſalutiferos hoc modo excitat

ſudores,

ſudores, ac (galbano, aut Silphio adjecto) ſomnum ſæpe vel opio felicius conciliat, eoque potentius deliria fugat.

Nihil ſane utilius eſt, in hac febre, quam lenes movere ſudores per totum corpus: hoc modo enim brevi diſcutitur morbus, aut paulo poſt in remittentem, aut intermittentem, mutatur. Debet autem per omnia membra æqualiter diffundi tepidus ſudor; ſive enim brevis eſt admodum, aut frigidus, aut circa caput tantum & cervices, mali morbi ſignum eſt: per ſudores autem mox inhorreſcere peſtiferum eſt, blandus autem & æqualis ſudor ſpiritus recreat.

Sed ubi *epiſpaſtica*, ac attenuantia, adhibentur, diluendum eſt affatim potione tenuiſſima miti, at detergente leniter; Sero lactis nempe canarienſi, aut xereſano, dilutiore, decoct. Luſitanic.—Eryngii, infuſione Salviæ, &c. ut craſſiores nimirum eluantur ſales, ac debitus ſubminiſtretur ſanguini latex; qui aliter, perpetua liquidiſſimi exhalatione, in merum pene gluten brevi abiret.—At raro admodum convenit aqua pura, frigida, quam tantopere ſuadent nonnulli: haud multo facilius namque cum ſanguine miſcetur, quam cum aqua oleum, niſi mediante *ſaccharo*, aut ſale aliquo *eſſentiali* plantarum. Vidi aliquoties & febre ardente, imo & *nervoſa* etiam febre, laborantes, meram aquam perpotantes frigidam, qui mox per urinas eam reddidere limpidam omnino, & nullo fere modo mutatam —— næ magno ſuo cum damno.

Septimo, nono, vel undecimo, febris die, nonnunquam & decimo quarto, papulæ rubræ, aut puſtulæ *miliares*, aliave *exanthemata*, erumpunt ſæpe, morbumque levant apprime; præcipue ſi florida hæc ſunt, ac illæ vividæ & turgidæ.

Quam-

Quammaxime tunc cavendum eſt a frigore, & lenia ſubinde porrigenda ſunt *cardiaca*, quæ naturam adjuvent ad lentos acresque humores exterminandos, qui, in ultimis *arteriolis* cutaneis hærentes, puſtulas has formant. *Exanthemata* fuſca, livida, nigra, peſtiferum morbum indicant; ſanguinemque corruptum maxime, ac in ſaniem fere converſum: in hoc ſtatu profecto ſanguis ita diſſolvitur, ut alvi dejectiones ſanguinolentæ ſint, ac ſanioſæ ſæpiſſime; imo cruor e venis emiſſus vix, ac ne vix quidem, in coagulum abit, notante doctiſſimo *Liſtero*.

In caſu tam deplorando mox confugiendum eſt ad *alexipharmaca* aſtringentia, acida, qualia ſint china chinæ cum radice ſerpentariæ Virginianæ, elixir vitrioli Mynſichti, tinctura roſarum, vinum rubrum uſtulatum (ut dicitur) &c. hæc enim ad conſervandam vim fibrarum & *craſin* ſanguinis apta ſunt maxime.——Valet plurimum ad gangrænas ſiſtendas Cortex Peruvianus, ut nuperis inventum eſt experimentis, eumque ad humorum putredinem arcendam cum *alexipharmacis* & acidis conjunctum utiliſſimum eſſe certo comperi.——Vix forte in tali caſu nobile magis datur Ἀλεξητήριον, quam vinum auſterum cum aromaticis coctum: tutius enim & efficacius vires erigit, quam ſpiritus vini ardentes, quantumvis *pharmacis* aromaticis imbuti, & nomine aquarum *cardiacarum* nobilitati.

Juſculis interim tenuioribus, *panatellis*, *gelatinis* de ſago, cornu cervi, &c. nutriendus eſt æger, ſæpe quidem, at paulatim: in tanto nimirum periculo vix ulla alia ſpes eſt, quam ut, impetum morbi trahendo, aliquis effugiat, porrigaturque in id tempus, quod curationi locum præſtet.

In

In ſtatu morbi porro, aut paulo poſt, *aphthæ* non raro imas fauces & os totum occupant; peſſimæ utique ſi nigræ, neque periculo vacant ſi ſupra modum albidæ! modo ex imo gutture aſcendere videntur, modo per totum canalem alimentarium deſcendunt, ac ſingultum, *diarrhœam*, aut *dyſenteriam*, excitant: quicquid eſt, difficillimam ſane *criſin* plerumque denunciant, potiſſimum ſi *dyſenteria* & ſingultus accidunt. Melius eſt longe cum *ſalivatio* copioſa oritur; ſæpe profecto hoc modo ſolvitur febris, lentore morboſo nempe per glandulas ſalivoſas exantlato.——Ubi *aphthæ* oriuntur, creberrime gargarizandum eſt emollientibus & detergentibus, ex ficu, mulſo, decocto raparum, &c. dandum vero interdum eſt rhabarbarum, maxime ſi alvus cita & torminoſa urget, adjecto aſtringente aliquo aromatico cum abſorbentibus. Poſt omnem autem gargarizationem in ore contineat paululum, & mox deglutiat lente, tenuem, e ſeminibus pſyllii & cydoniorum *mucilaginem*, ſyrupo mororum aut rubi idæi admiſto: fovet hæc optime, ac ſanat ulcuſcula.

Haud raro pituita tenax admodum totas adeo opplet fauces, ut ſtrangulationem pene minitetur: hic utique nihil magis opportunum eſt, quam levi *emetico* vomitum ſolicitare leniter, idque ſane quocunque tempore morbi. Mirum eſt, quantum levamen hoc affert ægrotis, quam immenſa vis glutinoſæ colluviei, albumen ovorum referentis, ac ſæpe vel eo multo craſſioris, ejicitur: imo mox ſæpe *aphthæ*, coma, nauſea, ſingultus, linguæ terrifica nigrities, faceſſunt, ut obſervavit olim diligentiſſimus *Sydenhamius*; quod quoque ego vidi multoties.

Nec minus utilis eſt lenis alvi purgatio ſub morbi finem, interpoſitis ſubinde *cardiacis* & *paregoricis*;

regoricis; hæc enim evacuat putridam morbidamque colluviem, per arterias *meſeraicas* in inteſtina depoſitam, *criſinque* naturæ, utcunque imperfectam, promovet: imo facit ſæpe, ut febris, quæ huc usque nullum certum ſervabat ordinem, remittentis plane, aut intermittentis, typum induat, locumque præbeat medicamentis idoneis. —— Atqui ita non *diarrhœam*, aut *dyſenteriam*, quas tantopere timent nonnulli, inducit, ut hoc modo præcaveantur optime. Fœda namque eluvies, diutius in viſceribus reſtitando, magis fit acris, magisque, aſſidue, & eorum tunicas extimulat maxime; imo eas corrodit tandem; ac vel funeſtam parit *diarrhœam*, vel *dyſenteriam*, horrendam: partim inſuper per venas lacteas reſorpta diras iterum turbas in ſanguine movet. Ut his ergo occurram malis, mihi in uſu eſt frequentem, ac modicam, rhabarbari doſin exhibere, alternis ſaltem diebus: nimium interea alvi motum (ſi opus eſt) aſtringentibus aromaticis, atque *anodynis*, reprimere ſoleo.

OBSER-

OBSERVATIONES
DE AERE
ET
MORBIS EPIDEMICIS
AB ANNO MDCCXXXVIII
AD FINEM
ANNI MDCCXLVIII
VOLVMEN ALTERVM.

Δεῖ δὴ καταμανθάνειν τὴν κατάστασιν τῶν ὡρῶν ἀκριβῶς, καὶ τῶν νούσων ἑκάστην. HIPPOCRAT. *de Dieb. judicatoriis, initio; item Lib. III. Epidem. Sect. 3.*

PRAEFATIO.

Perfeci tandem Obſervationum *de Aëre & Morbis Epidemicis* volumen alterum (ab initio ſcilicet anni 1738 ad exitum usque 1748) in quo quidem eodem uſus ſum ordine, atque notis, in priore deſcriptis *.

Quam fuerunt plena loboris hæcce opera, ſolus ille norit, qui talia conſcripſerit—Lubentius autem ſecundum hoc opus ſuſcepi, quod & prius publico bene acceptum perceperim, & mihi porro, id meditanti, haud inutile.—Dum enim cœli atque aëris mutationes notarem diligenter, variosque morbos has conſequentes, eorum ſane cauſam, ac naturam, multo melius dignoſcebam; quales enim tempeſtates, tales etiam ſunt morborum conſtitutiones, ſicut notavit olim *Hippocrates* **, & fida dudum docuit experientia—Multus ideo eſt divinus Senex in præcipiendo diligentem aëris atque tempeſtatis obſervationem, optima quin etiam dedit exemplaria, præcipue in libro primo & tertio *Epidemicorum*.

* Porro in Volumine 2. notavi, quolibet menſe, diem novæ, nec non plenæ, Lunæ—Hic obiter monebo, quod tota pluviæ quantitas Anni 1737 (Vol. 1.) fuit tantum Dig. Dec. 27,364, non, ut falſo imprimitur, Dig. Dec. 36,706.

** Lib. de Humorib. Sect. 7.

Hujus etiam laboris aliud mihi fuit incitamentum; quoniam ſcilicet obſervationes hujusmodi, quæ per longam annorum ſeriem, uno eodemque loco factæ ſunt, melius longe iſtius regionis *atmoſphæræ* conſtitutionem, morbos vulgares, eorum ſucceſſiones, relationes, imo & curandi rationem, oſtendunt, quam ſi per unum ſolummodo, alteruuve annum detur hiſtoria: monet ideo rectiſſime clariſſimus *Ramazzini*, „Nil foret „in arte medica utilius, quam ſuccedentes ſibi ad „invicem conſtitutiones conferre, ut recta me„dendi methodus inſtitui poſſet, quoties eadem „tempora, ac iidem morbi, recurrerent *„ — Paulo etiam ultra proceſſit expertiſſimus *Hoffman*, hortando nimirum ardenter „Omnes & ſingulos „medicorum cordatiores, quibus curæ cordique „ſalus hominum eſt, ut in annotandis morborum „hiſtoriis, ſi epidemici morbi graſſantur, & dili„gentiſſimi & accuratiſſimi ſint; & quisque in „ſuo loco temporum & tempeſtatum præceden„tium, & præſentium, conſtitutionem, item in „Barometro mercurii motum, ac gradum caloris „ex thermometro, ſimul adjiciant, integrasque „& plenas hiſtorias cum methodo curandi & „eventu exhibeant. **„

Noſtram profecto ad vitam ſuſtentandam omnium maxime neceſſarius eſt aër, cæteris utique per plures horas carere poſſumus, hoc ne vel tempore quam breviſſimo — An igitur purus ſit, vel impurus, ſummi procul dubio eſt momenti, ejus-

* Conſtitut. epidemic. urban. 1691. ipſo initio.

** *Frid. Hoffman.* Medicin. rational. Syſtemat. Edit. *Francofurt.* 4, 9 Vol. 1738, Patholog. general. Part. 3, Cap. 7, p. 430, Tom. 2.

ejusque adeo bonas, nec non pravas qualitates *, probe perdiſcere debet medicus.—Aëris autem nomine hic volo terræ *atmoſphæram*, non merum, uti dicitur, elementum: quæ cum ex variis admodum rebus componatur, variis etiam modis officere nobis, ac proficere, poteſt—Diverſæ ergo hujus conſtitutiones, tum ad ſanitatem tuendam, tum ad morbos depellendos, aſſidue ſunt obſervandæ.

Res erit exemplo clarior—Sicca valde & frigida tempeſtas, perflante diu Boréa, aut Aquilone, corporis habitum conſtringit, fibras roborat, vaſcula arctiora & fortiora facit, humores etiam magis denſos; porro globulos ſanguineos accumulat, & compingit valide; *Celſi* verbis, totum corpus ſpiſſat, & mobilius atque expeditius reddit; ideoque ex *Hippocratis* ** opinione, omnium ventorum Aquilo eſt ſaluberrimus—At ſi diutius talis perſtat tempeſtas, ſolida fiunt ſtricta perquam, & *elaſtica* nimis, fluida verum craſſa valde & glutinoſa, imo ad vaſcula minutiſſima permeanda multo minus idonea; namque non tantum humoribus inducit lentorem, ad inflammationes aptum, ſed & ita quoque condenſat rubros ſanguinis globulos, ut difficillime per ultimos arteriarum ramuſculos promoveantur; duros nempe plus æquo, & haud facile formam rotundam in oblongam mutantes ad tranſitum ſcilicet faciliorem; cum & jam etiam ipſæ *arteriolæ* a frigore coarctantur & diſtentioni reſiſtant plurimum.—Hinc obſtructiones, hinc inflammationes, pleuritides,

* Haud pauca de his dixi in Prolegomen. ad Vol. I. *de Aëre*, &c.

** Lib. de Morbo Sacro, Sect. 15. Edit. *Vander Linden Lugdun. Batav.* 2 Vol. 8. 1665.

ritides, peripneumoniæ, anginæ, *rheumatiſmi*, morbi denique, qui a craſſo, viſcido, ac inflammato ſanguine pendent, prævalida vi cordis & arteriarum adacto: quo magis etenim arctantur a frigore vaſa, quo magis *atmoſphæræ* comprimuntur pondere, eo velocius, cæteris paribus, moventur contenti humores, unde frictio major, ac proinde calor; quæ tandem Sanguinem incraſſant & condenſant maxime — Certa hæc ſunt omnia & conſtantia; ſanguis enim, tali perdurante aëris conſtitutione, denſus eſt admodum, atque glutinoſus plerumque, vel ſi e ſaniſſimis emittitur, multo magis ubi febris accedat.

Verum enimvero nec protinus oritur morbidus hic lentor, nec in omnibus; fit namque gradatim, cum diu nimirum regnaverit aquilonia & ſicca tempeſtas, neque enim intereſt, quales dies ſint, ſed & quales etiam ante præceſſerint. — Atqui laxis nimium & pituitoſis hominibus adeo non nocet hæcce conſtitutio, ut vel ſi apprime utilis, firmos hos magis, ac vegetos, efficiendo; una ſic natura, præceptore optimo notante *, ad hyemen, alia ad æſtatem, bene aut male ſe habet.—Hinc inſuper eſſe videtur, quod una febris *epidemica* fortibus eſt funeſta & robuſtis, parcitque imbecillis, alia vero, ſub humido tepidoque cœlo nata, in hos teneros maxime ſævit. —Ex magnis igitur *atmoſphæræ* mutationibus vel mutatur maxime morbus popularis, vel ſupprimitur prorſus; quod perſæpe videmus.

Ad mala autem ſiccæ & frigidæ tempeſtatis præcavenda (imo & tollenda) utendum eſt multa, diluente, emolliente, tepida potione, victuque molli & relaxante, neque unquam ante progredi quis

* *Hippocrat.* Aphoriſm. 2, Sect. 3.

quis debet, quam tepidum aliquem potum aſſumpſerit, ſive pedibus, ſive equo, eundum eſt contra ventos aquilonares; at ſi inhorreſcat aliquis inde, ac febricitet, mittendus eſt actutum ſanguis, potiſſimum ſi thoracis, aut lateris dolor impetat; idque ſane mox repeti debet, ſi febris invaleſcat—Hoc utique perpetuum eſt, quod ſanguis nunquam tutius, aut felicius, in morbis acutis mittitur, quam frigidas inter & ſiccas aëris conſtitutiones, altius perſtante *Barometro*: nec in pleuriticis ſolum & peripneumonicis conſentaneum hoc eſt, ſed in aliis plurimis, utpote *variolis*, *morbillis*, *rheumatiſmo*. colica, &c.—imo in ipſis febribus intermittentibus, quotidianis puta, ac tertianis, opportuna tunc ſæpe eſt venæ ſectio, per initia ſaltem, ex facili aliter in continuas ardentes, aut *inflammatorias*, haud raro mutantur.

E contrario, humida tepidaque *atmoſphæræ* *Κατάςασις* fibras relaxat nimium, vim vaſorum enervat, ſanguinem debito ſolutiorem, pituitoſum, inertem facit, totumque corpus hebes, humidum, languidum, febribus lentis, putridis, intermittentibus longis, obnoxium——Hic ergo contraria prorſus diæta, atque medicina eſt adhibenda; quæ ſolidas corporis partes firmare, quæ fluidorum *craſin* conſervare, quæ valide compingere globulos ſanguineos poſſint, indicantur; Potus nempe ſubauſterus, frigidus, generoſus, victus valentior, deſiccans, aſtringens, balneum frigidum, ejusque generis alia. — Ad hujus autem conſtitutionis febres parum utique confert ſanguinis detractio, quinimo nocet admodum, ſi ſit effuſior, oriuntur namque ab imminuta cordis & arteriarum potentia, a laxa nimium ſanguinis textura, & lenteſcente lympha; tendit

hinc ad *ſtaſin* atque putredinem liquidum vitale, unde febres intermittentes, lentæ, putridæ, malignæ, hujus tempeſtatis ſemper ſunt ſoboles; in quibus equidem curandis, quæ vires foveant, deſiderantur, quæ minuant neutiquam — Sæpiſſime etiam, dum talia permanent tempora, quotidianæ, ac tertianæ, in longas continuas putridas febres degenerare ſolent, haud levi cum ægrotantium periculo, quas ſi tandem effugiant in icterum, atque hydropem, incidunt plerumque. — Nunquam profecto citius, neque felicius, reſtituuntur ægrotantes, quam ſudo effulgente cœlo, alteque in *Baroſcopio* ſtante *mercurio*; hoc ego obſervavi conſtanter, idemque olim notavit percelebris *Frid. Hoffmannus*, in medicina faciunda diutiſſime verſatus, lentiſſime contra convaleſcunt, dum nubilis perflat ac pluvioſus Auſter.

Cæterum & haud parum inſalubris eſt gelidus humidusque *atmoſphæræ* ſtatus, multis quippe modis obeſt, præcipue frigidos inſinuando in corpus humores, atque *perſpirationem* inhibendo plurimum * — bene tunc nobis cingendum eſt veſtibus, luculento etiam foco, debitoque vitæ regimine, ab algidis vaporibus, quantum poſſibile, cavendum eſt; omnibus denique modis *perſpiratio* eſt promovenda, inter quos frequens totius corporis frictio ad ignem confert plurimum, necnon exercitatio quotidiana **, eaque etiam paulo fortior.

Semper

* Vel paucæ ſubitaneæ nubes ſub fervido cœlo perſpirationem impediunt plurimum. Vid. Obſervat. accuratiſſimæ *Joh. Lining*. M. D. *Philoſoph. Tranſact.* N. 470.

** Quantum promovet perſpirationem, vid. elegantiſſima Experimenta *Georgii Rye*, Armigeri, in medicina Statica Hybernica; ad calcem Libri Doctiſſ. D. *Rogers* de Morbis epidemicis.

Semper adeo pugnare debemus contra peculiarem aëris intemperiem.

Eluceant magis forſan, quæ dixi ſupra, ſi morbos *endemicos* perpendamus; horum namque pars longe major haud dubio naſcitur a ſingulari cujusque loci, ubi infeſtant, *atmoſphæræ* depravatione; in locis videlicet cavis, paluſtribus, uliginoſis, graſſantur ſemper febres lentæ, putridæ, intermittentes, irregulares, quæ nullis fere cedunt remediis, niſi mutato prorſus & loco & aëre, ibi quoniam *atmoſphæra* humidis perpetuo & noxiis abundat vaporibus, qui vim fibrarum debilitant, *perſpirationem* ſupprimunt, corrumpunt humores — ideoque ſi quis advena, udis in his locis, craſſoque verſatur aëre, per dies vel pauciſſimos, certo fere certius ægrotabit — ſi retentum namque *perſpirabile* nec per alvum, nec per urinam, neque per ipſos cutis meatus, intra perbreve tempus expellitur, febris * mox creat plus minuſve; eoque fit gravior, quo major fuerit retenti quantitas, quo acrior qualitas ejusdem **. — Æſtate igitur, vel autumno, magno dum calore acriores multo facti ſint humores, intercepta *perſpiratio* maxime nocet.

Contra qui montes habitant aridos, aquilonem ſpectantes, febribus *inflammatoriis*, pleuritide, peripneumonia, angina, affliguntur plurimum: Has utique in locis editioribus frigidis, Septentrioni expoſitis, crebro notavi eſſe perfrequentes, cum per valles autem rarus fuerit admodum aliquis pectoris morbus — Quid quod & interdum vidi febrem *catarrhalem epidemicam*, *pleuro-peripneumoniæ* naturam induiſſe per loca montoſa & alg-

* *Sanctorii* Aphoriſm. 11. Lib. 1.
** —— —— 46. ibid. — 35. Sect. 2.

& algida, dum in humilioribus ad lentam proxime (ſeu *nervoſam* ut dicitur) febrem acceſſit—Hinc equidem haud obſcura videtur ratio, cur uno, eodemque regnante morbo populari, variis in locis, diverſus celebratur modus medendi.

Sed & hic quoque ratio ventorum habenda eſt plurimum, *atmoſphæram* quippe maxime mutant; Boreas nimirum ſiccam, frigidam, ac ponderoſam facit; Auſter vero humidam, levem, atque tepidam: magnam adeo vim habent loca reddendi ſalubria vel inſalubria, & diverſo plane modo afficiuntur incolæ, hoc perflante, vel illo, vento—Qui frigidis ergo læduntur & ſiccis, humectare, ac tepida ſubinde potione fovere corpora debent; qui humidis ſiccare; ſemperque peculiari aëris inclementiæ victu, regimine, atque medicina, obſiſtendum eſt—Neque hoc ſolum, ſed & noxios adverſus ventos, quantum fieri poteſt, muniendum eſt, ædificia ſcilicet extruendo ſic, ut quam minime ſint objecta flatibus pernicioſis—Peſtilentiæ quondam, Corcyræ graſſanti, occurrebat *M. T. Varro*, occluſis feneſtris Auſtrum ſpectantibus, aliis ad Arctum apertis *—Magna ſane fuit priſcorum diligentia in ædibus condendis & oppidis, ut proſpera foret incolarum valetudo; Viſcera etiam animalium, iis in locis paſcentium, ubi ædes ponere ſtatuebant, ſedulo perſcrutabantur, an nempe ſana eſſent, vel inſana; atque ita proſpiciebant futuræ habitantium ſaluti, omnibus modis quærentes ſalubritatem **—Nunc vero dierum, in ædificationibus, plerumque pluris æſtimatur lucrum atque mercimonium,

* *Varro* Lib. I. Cap. 4, inter Scriptores de Re ruſtica, ex Edition. *Geſneri Lipſiæ*, 1735, 2 Vol. 4.

** *Vitruv.* Edid. *Philandri*, 4. Lib. I. Cap. 4.

monium, quam ſalubritas—de quibusdam hercle, ut de Mitylene olim *Vitruvius* *, vere dicendum eſt, „Auſter cum flat, homines ægrotant, cum „Corus, tuſſiunt, cum Septentrio, reſtituuntur in „ſanitatem, ſed in angiportis & plateis non poſ„ſunt conſiſtere propter vehementiam frigoris„ — Haud pauca ædificia quidem in convallibus paludoſis ita male locata ſunt, ut nunquam non morbis infeſta ſint; quorum poſſeſſoribus utique conſilium commendo laudati *Varronis* **, „ea „vendant quot aſſibus poſſint, aut, ſi nequeant, „relinquant.„

Sed hæc obiter; qui vult plura de ſitu locorum, adeat magni *Hippocratis* librum *de Aere, Aquis & Locis;* porro librum ſecundum de *Diæta*, ubi etiam de diverſorum ventorum natura—perplurima certe in his lectu ſunt digniſſima.

Quanquam aliquæ febres *epidemicæ* a contagione ducant originem, oriuntur attamen plures ab intemperie aëris manifeſta, neque enim probabilis magis videtur communis morbi cauſa, quam ipſe aër omnibus communis—Per humidas equidem tepidasque *atmoſphæræ* conſtitutiones, permanentes diu, febres lentæ, putridæ, malignæ, ſemper graſſantur, ſicuti obſervavit tota medicorum ſchola ab ultima antiquitate ad hoc usque tempus; nec profecto ceſſant tales, niſi omnino mutata aëris temperatura, quod etiam perſæpe ſupprimit brevi ipſas contagioſas:—imo ipſæ peſtilentiæ utplurimum occurrit ſiccum frigus hybernum; frequenter autem nimis, ſub humido calidoque cœlo, vim maximam accipit. —Atque ego quoque novi ſæpius febres putridas, malignas,

* *Vitruv.* Edit. *Philandri*, Lib. 1. Cap. 6.
** *Varro* de Re ruſtica, Lib. 1. Cap. 12.

malignas, per æſtuoſam ac nebuloſam *atmoſphæram*, tum vi, tum numero, auctas maxime, mox tamen, ſicco flante Borea gelidoque, extinctas penitus—Imo ipſæ procellæ ſæpe juvant admodum morbida diſſipando *miaſmata:* haud minus corrumpitur ſtagnans aër, quam aqua ſtagnans, quæ cito, niſi movetur ſubinde, putreſcit.

Quidam inſuper morbi ſingulis anni tempeſtatibus reſpondent, pleuritides nempe, peripneumoniæ, anginæ, tertianæ febres, tempori verno, autumno autem quartanæ, putridæ, malignæ, cholera, *dyſenteria;* quod nimirum ſolita, iſtis temporibus, aëris diſpoſitio his producendis morbis, aut illis, faveat.—Atqui ſi intempeſtive ſe habuerint tempeſtates, morbi proinde variabuntur maxime, ita ut iſti, qui autumno ſunt proprii, per calidum humidumque ver dominari poſſint, per autumnum vero frigidum febres veri magis peculiares, utpote pleuritides, peripneumoniæ *, &c.—Sed plerumque in febribus autumnalibus, qualeſcunque ſint, humores longe magis ad putreſcentiam tendunt ob prægreſſum æſtatis calorem, nec adeo largum admittunt ſanguinis diſpendium.—Suppreſſa, ex ſuſcepto frigore, *perſpiratio* vere febres *inflammatorias*, autumno putridas plerumque, aut malignas, generat **—imo ſi, per autumnum, infeſtant alvi fluxus, multo magis acres ſunt, ac bilioſi, quam tempore verno, ut ſatis ſuperque medicis notum eſt—Æſtatis ſiquidem ardor *perſpirationem* auget maxime, corporis humidiſſima difflat, ſales oleaque animalia exaſperat, unde naſcitur ſenſim magna ſanguinis acrimonia; quæ ad autumnum usque

* *Hippocrat.* Lib. *de Humor.* Sect. 7.
** *Sanctor. Aphor.* 35. Sect. 2.

que increſcit, niſi diluentibus idoneis, atque demulcentibus, temperatur quotidie.

Sed audi de his rebus Coum oraculum *, Naturæ interpretem: —„Omnium generum morbi „profecto omnibus temporibus fiunt, quidam „vero in quibusdam magis gignuntur, & exacer„bantur, *Aphor.* 19°. Sect. 3. — Qualia tempora „(Ὧραι) tales morborum conſtitutiones — tem„pora tempeſtiva, & bene ordinata, morbos re„gulares (εὐϛαθέας) & judicatu faciles faciunt. Lib. „*de Humorib.* Sect. 7. & *Aphoriſm.* 8. Sect 3 — At„qui, prout variaverit tempus, ſimiles, aut dis„ſimiles erunt morbi, qui in hoc oriuntur, Lib. 1. „*de Humor.* Sect. 7.— Converſiones temporum ** „(Anni) maxime pariunt morbos, & in ipſis tem„poribus magnæ mutationes, frigoris puta, aut „caloris; & ſic de cæteris, *Aphoriſm.* 1. Sect. 3. „Lib. *de Humorib.* Sect. 8. — Conſtitutiones ho„minum aliæ ad æſtatem, aliæ ad hyemem, bene „aut male ſe habent, morbi porro ad tempora, „*Aphor.* 2. 3. Sect. 3. Lib. *de Humor.* Sect. 8. — In „anno autem aliquando hyems maxime prævalet, „aliquando ver, modo æſtas, modo autumnus, „Lib. *de Natur. Homin.* Sect. 16. — Hyeme pituita „in homine augetur, ibid. Sect. 12 — Vere pitui„ta magis dominatur, at ſanguis increſcit, ibid. „Sect. 13. — Æſtate ſanguis adhuc viget, ſed & „bilis exaltatur; per æſtatem etiam, ac autum„num, bile corpus abundat; Autumno autem „atra bilis plurima eſt & fortiſſima, ſanguis vero „parciſſimus, ibid. Sect. 14.„

Qui-

* Citavi plerumque *Hippocratem* ex editione *Lindeni*, non quod hanc valde probo (nam *Foëſianam* huic longe antefero) ſed quia Textum *Hippocraticum* in varias diſtribuit Sectiones; quo facilius inveniantur loca citata.

** Αἱ μεταβολαὶ τῶν Ὡρέων.

Quicunque morbi hyeme augeſcunt, æſtate ceſſant, qui per æſtatem increſcunt, deſinunt hyeme, Lib. 3. *Epidemic.* Sect. 3. & *de Natur. Hominis*, Sect. 17.—Sin autem diu productam hyemem inſequitur ver perfrigidum, hyberni fiunt morbi, tuſſes, peripneumoniæ, anginæ:—quinimo ſi ver proceſſerit more autumni morbum regium producit, licet proprie ſit morbus autumnalis, Lib. *de Humor.* Sect. 7.—Siquidem vero hæc, vel illa, anni conſtitutio duraverit diutius, morbi huic congruentes diutius quoque permanebunt, atque eo erunt fortiores, quo magis prævaluerit & perduraverit tempeſtas peculiaris; etiam & communiſſimi graſſabuntur, & perlongo tempore perſtabunt, *Aphoriſm.* 7. Sect. 3. Lib. *de Humor.* Sect. 9.—Ex anni conſtitutionibus ſiccitates (Αὐχμοὶ) ſunt pluvioſis ſalubriores, ac minus lethales, *Aphor.* 15. Sect. 3.—etſi per magnas ſiccitates febres acutæ, ibid. *Aphor.* 7—Sed in valde pluvioſis febres longæ, putridæ, alvi fluxiones, anginæ, apoplexiæ, ibid. *Aphor.* 16.—Auſtri caput gravant, corpus diſſolvunt, & humidum, languidum, hebes faciunt *—Aquilo tuſſim movet, fauces exaſperat, ventrem aſtringit, horrores excitat, item dolores lateris & pectoris, attamen corpus compactum, firmum, agile reddit, & bene coloratum, ibid. *Aph.* 5. 17.—& Lib. *de humor.* Sect. 8.—Aquilo enim omnium ventorum eſt maxime ſiccus, atque ideo ſalubefrimus; Auſter vero quoad omnia huic contrarius, Lib. *de Morbo Sacro* Sect. 15.—Si hyems ſit moderata, nec valde mitis, nec valde frigida, vere porro, ac æſtate, tempeſtiva decidat plu-

* Νότος καρηβαρικὸς, ideo aptiſſime hunc plumbeum vocat *Horatius*, Lib. 2. Satyr. 6.

pluvia, annum eſſe ſaluberrimum conſentaneum eſt Lib. *de Aëre Aquis & Locis*, Sect. 25.— At ſi ſicca ſit hyems, atque aquilonia, ver autem pluvioſum, & auſtrale, erit æſtas febribus abundans; nam, æſtu mox accedente, non poteſt fieri, quin acutiſſimæ febres perplurimos invadant, præcipue pituitoſos, dyſenteriæ verum mulieres & viros humidiores, ibid.—Atqui ſi circa caniculæ exortum accedunt pluviæ, frigidique Aquilones *, ſpes ceſſationis eſt, nec non autumni ſalubris, ibid. Sect. 26.—Si quando æſtatem pluvioſam, atque auſtrinam, ſimilis ſequitur autumnus, plurimos morbos excitat hyeme—Siccæ autem æſtati, boreaque perflatæ, pluvius, & auſtralis, ſuccedens autumnus, hyeme producit capitis dolores, cerebri corruptiones **, gravedines, raucedines, tuſſes, imo & tabem, ibid. Sect. 28.—Quod ſi aquilonius ſit autumnus & ſiccus, neque pluviæ ſub cane, nec vel ſub Arcturo, decidunt, confert equidem pituitoſis, humidis, ac mulieribus; bilioſis vero nocentiſſimum eſt, quod humidiſſima corporis diſſipat, craſſiſſima autem & acerrima relinquit, ibid. Sect. 29.—Medicus ideo ſic morbis occurrere debet, ut reſpiciat ſemper cum hominum conſtitutiones, tum etiam varias tempeſtatum mutationes, contraria nempe contrariis curando; oportet igitur laxa nimis conſtringere, ſolvere ſtricta, Lib. *de Natur. Hominis* Sect. 17, 18.

Nec tantum revera diverſos diverſarum tempeſtatum morbos deſcripſit optime divinus Senex, ſed optimum quoque regimen, atque medicinam, ad hos præcavendos, ac curandos, præſcripſit, præcipue in Lib. *de Salubri Victus Ratione*, nec non per initia Lib. 3. *de Diæta*—Sed iſta jam nunc

* Καὶ χειμὼν καὶ οἱ Ἐτήσιαι, ** Σφακέλους τοῦ Ἐγκεφάλου.

nunc perſcribere longum eſt — Hæc pauca vero paſſim ex ſcriptis *Hippocraticis* excerpſi, & paulo forſan tranſtuli liberius, cum eo tamen (ni fallor maxime) ut ſenſum ſemper auctoris tradiderim fideliter — Sed propius ad fontes accedite, medici tyrones, atque haurite affatim, percipietis inde quam ſagax, quam admirabilis fuit priſcorum diligentia — videbitis utique, non minus ingenioſam fuiſſe antiquitus obſervationem, quam nunc rationem; ut pulchre de veteribus olim dixit *Caius Plinius*, Hiſtor. Natural. Lib. 18. Cap. 29.

At enim ſi quis fortaſſe his objiciat, quod obſervationes ab *Hippocrate*, ſuaque ſchola per Græciam factæ, ad noſtrates pertinent parum; ſciat ille velim, ſimilem eſſe ubique hominum naturam, ſicco nempe frigore ſemper & conſtringuntur corporis humani ſolida, & condenſantur fluida, hæc porro utraque humidus calor ſolvit ſemper; nusquam non minuit *perſpirationem* uda frigidaque tempeſtas, hanc nusquam non promovet tepida ſerenitas: adeoque magnæ aëris mutationes, quod ad calorem, aut frigus, ſiccitatem, aut humiditatem, magnos pariter ubique terrarum ſortiuntur effectus — Nec profecto multum differre videntur, facta diligenter comparatione, obſervationes *Hippocraticæ* ab illis, quæ captæ fuerunt nuperis annis, & in locis a Græcia longe longeque remotis, inter etiam

et penitus toto diviſos orbe Britannos.

Sed diluit hanc objectionem optime clariſſimus *Wintringhamus* in prolegomenis ad commentarium ſuum noſologicum: — Subjiciam vero & ipſe, quod, etiamſi Græciæ regiones cœlo magis clemente gaudeant quam inſula noſtra, haud levibus tamen aëris mutationibus ſubjectæ ſunt frequenter; imo in ipſis conſtitutionibus, ab *Hippocrate*

crate deſcriptis, leguntur ſubinde, Ὕδατα πολλὰ, Αὐχμοὶ, Χειμῶνες μεγάλοι, Χιόνες μεγάλαι, Οὐρανὸς λαιλαπώδης, ἐπινέφελος, &c. quin ejusdem plane generis febres populares apud *Hippocratem* paſſim occurrunt, quibus & noſtra quoqe *Britannia* plectitur ſubinde—*Epidemica* quippe febris effectus tantum eſt cauſæ *morbificæ*, iſta autem cauſa plerumque peculiaris *atmoſphæræ* conſtitutio; adeoque hanc gignit aquilonia, illam auſtrina, ubicunque nimirum hæc, vel illa, diu duraverit.

In ſequente (nec non in præcedente) Morborum *epidemicorum* hiſtoria, non tantum febres populatim graſſantes expoſui, ſed & hos etiam morbos, qui una cum iſtis ſparſim intercurrebant; eo ſcilicet animo, ut ſingulorum inde natura clarius innoteſceret; ſequens in hoc utique magni præceptoris veſtigia, qui in deſcribendis aëris & morborum conſtitutionibus hanc tenuit rationem.—Sæpe quippe ſæpius accidit, dum pleuritides & peripneumoniæ per ſiccam valde & frigidam tempeſtatem ſæviunt, anginæ quoque, *ophthalmiæ*, *rheumatiſmi*, cruciatus inteſtinorum, eodem etiam tempore, multos infeſtant; atque utplurimum haud minus ab inflammato, ac viſcido ſanguine pendent quam ipſæ pleuritides, nec minus ſanguinis miſſionem poſtulant, aliis quanquam temporibus melius multo purgantibus diſcutiantur.—pone jam aut *variolas*, aut *morbillos*, tunc una graſſari, longe tum ſane liberius, cæteris paribus, venæ ſectionem, his in morbis, conſulerem, quam ubi non talis prævaluerit frigida *atmoſphæræ* temperies, nec proinde tam viſcida ſanguinis *diatheſis*.

Si noſcimus equidem, qualem ſanguinis *craſin* hæc progignit, vel illa, *atmoſphæræ* conſtitutio, ſatis bene conjectare poſſumus, quales inde cor-

poris affectiones ſint futuræ, qualiaque poſcant remedia; Morbi enim, ut monet *Hippocrates*, non derepente hominibus accedunt, ſed paulatim ſunt collecti, licet erumpant ſubito; —*Exempli gratia, robuſtis & exercitatis hominibus inſitus eſt naturaliter ſanguis denſus atque tenax, adventante jam arida, & aquilonia tempeſtate, fibræ vaſaque magis adhuc conſtringuntur, magisque denſa atque craſſa redduntur fluida, usque eo ut ſanguis tandem fiat valde glutinoſus; his jam ita conſtitutis, mox oritur facillime, ex frigore ſuscepto, labore nimio, ingluvie, aut quolibet ferme, in vita, errore, lentor inflammans, qui infixus nunc pulmoni peripneumoniam, nunc pleuræ pleuritidem, nunc inteſtinis colicam inflammationem, generat.

Vides adeo, lector amice, quantum ad prophylaxin valeant obſervationes meteorologicæ, quantumque etiam ad morborum curationes. — His igitur fruere modo, tandemque meliores ede. — Quatenus nobis denegatur diu vivere, relinquamus aliquid, quo nos vixiſſe teſtemur **.

* Lib. 1. de Diæta Sect. 3. ** *Plinii* Epiſt. Lib. 3. Epiſt. 7.

DE

DE AERE,

ET

MORBIS EPIDEMICIS,

ANNO MDCCXXXVIII.

Nova Luna Die 9. JANUARIO. *Plena Luna* 24.

ORIENTE anno totum obducitur cœlum nubibus, quæ continuas fere deſtillant pluvias, furente ſubinde procella. Hoc vero per initia menſis, poſt enim pluvia parcior, at durat usque conſtitutio aëris craſſiſſima, ac maxime humida, quæ *Barometrum* ad ſtationem præaltam ſuſtinet; quod quidem ſæpiſſime accidit, dum *atmoſphæra* * eſt valde nebuloſa, vapore nempe una cum aëre premente.

Rarum hoc menſe gelu, nec frigus ſolitum, ventus plerumque inconſtans, malacia nonnunquam.

Pluvia 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.—12. 13. 16. 21. 22. 23. 30.= Dig. Dec. 2.974.

Nox procelloſa 2. W S W 4. Procella 5. p. m. S W 4. Fulgur, tonitru, & turbo vehementiſ-

* Vide Menſ. Januar. 1728, Vol. primi.

ſimus 6. Hora ſexta p. m. Procella 7. p. m. S W 4, gravis procella 9. p. m. & tota fere nocte S W 4x. Nix & grando 11. Gelu 14. 15. N N W 1. Magna *AB.* 14. H. 10. p. m.

☿ Altitud. maxim. 17. 30, 5 N 1.
— — minim. 9. 29. 0 S W 4x. } media 29. $9\frac{20}{29}$.
Dies frigid. 15. 66. N N W 1.
— tepid. 23. 48. Malacia. } media $54\frac{7}{29}$.

Febris *catarrhalis* & *rheumatiſmus* paſſim, *pleuritides* aliquæ, *peripneumonia* notha * vero longe frequentior eſt; tuſſis creberrima; gravis arthritis torquet permultos. Febris lenta, *nervoſa* frequens, quæ nonnunquam, rubris urentibus puſtulis, die nempe nono, undecimo, aut decimo quarto, erumpentibus, ſolvi videtur, maxime ſi craſſæ, ſubſidentes urinæ concurrunt. Haud multum utique boni ſperandum eſt ab eruptione puſtularum, dum urinæ crudæ prorſus & tenues perſtant; in ipſis etiam *variolis* ac *morbillis* peſſime ſignificant: Ne vel ullus ſudor ſalutifer habendus eſt, dum aquoſa fertur urina.

Nova Luna 7. FEBRUARIO. *Plena Luna* 23.

Perſtitit ad quintum Februarii diem humidiſſimus *atmoſphæræ* ſtatus, tunc Boreas diſcuſſit vapores rigido accedente gelu: a decimo ſexto ab occidente plerumque ventus, ac alia rerum facies.

Pluvia 8. $\overline{16}''$. 17. $\overline{18}''$. 20. $\overline{22}'$. 24. 26. 27. Dig. Dec. =0.928.

Nix ſuper montes 14. nulla hic autem.

☿ Altitud.

* Vide quæ de Peripneumonia notha dixi, in Libro de Febribus. Horum Operum. Voll. II. Cap. de Peripneum.

☿ Altitud. maxim. 6. 30,4. E N E 1. } media $29.8\frac{4}{28}$.
— — minim. 18. 29,0. S W W 3 }
Dies frigid. 13. 75. N E 1[x]. } media $58\frac{3}{28}$.
— tepid. 1. 49. N W b W 1. }

Tuſſis & angina inter equos valde frequentes, haud pauci ſuffocantur. — *Pleuritis*, aut *peripneumonia*, multos corripit homines, ſpuria tamen eſt ut plurimum; Tuſſes permultæ.

Tempeſtas quidem haud inſalubris eſt, at plures jam *phthiſi* tabeſcunt pulmonaria, cui dedit originem male judicata febris *catarrhalis* * hic maxime ſæviens ultimo Novembri & Decembri. Periclitantur admodum, qui aſthmate olim, aut tuſſicula ſicca, laborabant, quorum in pulmone nempe delituerant tubercula; quæ, cum ſint impedimento trananti ſanguini, facile inflammantur, ac in ulcera tandem degenerant; vel, negata, his in locis obſtructis, ſanguini via, nimius ruit ad alias pulmonum partes, unde *hæmoptöe* ſequitur denique, aut inflammatio, aut tabifica in *bronchiorum* cava deſtillatio.

Non omnis utique tabes pulmonaria ab ulcere pendet (rarior enim eſt hic caſus, quam vulgo putatur) plures enim quotidie per longum tempus immenſam muci ſalſi, dulcis, vel etiam plane inſipidi, copiam per tuſſim rejiciunt, cui nec fœtor ineſt, nec purulenti aliquid, glandulis nimirum cum ductibus aſperæ arteriæ relaxatis nimium. Hoc tamen ſæpe, licet ægros diutius trahens, haud lethale minus fit, quam ſi vel ipſam ſaniem expuiſſent. Haud abſimilis interdum laticis vitalis eſt profuſio *Diabete* laborantibus; ſimile quid ſæpe *diarrhœa* tabeſcentibus, ubi ne vel minimum ulcus, ut inciſis cadaveribus patuit.

* Poſt nimias deſtillationes Tabes, *Celſ.* Lib. II. c. 7.

Nuper trimulum incidi puerulum, pertinace admodum alvi fluxu peremptum; hujus inteſtina peralba, tenuiſſima, ſedula quaſi arte deterſa inveni, minime autem ulcerata.

Augetur ſemper hoc malum ex leviſſimo ſuſcepto frigore, occluſis ſcilicet cutis ſpiraculis, maximum fit in pulmones influvium; haud aliter ſane quam perſæpe videmus retentum *perſpirabile* per nares depluere. Contra ſicca frequenter urget tuſſis, & ſpirandi difficultas, obſtructis adeo & induratis pulmonum glandulis, ut in lapideam pene abeant duritiem *, dum *bronchia* præ nimia ſiccitate rigeſcant, muco naturali deficiente. Quis non videt, quam diverſam prorſus medicinam poſcant hæc duo mala, utcunque in praxi faciunda haud ſemper ſatis probe ſervatur diſtinctio? Nec pauci ſunt equidem, qui in omni fere tuſſi, ſit ſicca, ſit humida, *oleoſa*, *emollientia*, *dulcia*, *ecclegmata* porrigunt. Id quidem in priore recte ſatis, modo *incidentia* aliqua commiſta ſint; ſecus longe ubi ſeroſa colluvies inundat pulmonem: relaxant enim nimis, humoribus lentorem inferunt, & *perſpirationem* impediunt; unde augetur vel ipſe morbus. Cibi inſuper appetentiam & concoctionem peſſundant, demumque *diarrhœam* colliquantem inducunt. Rectius multo blande moventia ſudores **, inter ſcapulas *epiſpaſtica*, ac lenia ſubinde *cathartica* præcipienda ſunt, interpoſitis crebro *anodynis*; maxime ſi ſit tenuis admodum ac irritans illuvies, hanc enim demulcent & incraſſant, quo facilius longe

* Haud ita pridem iuvenem generoſum, tabidum, vidi lapillos aſperos extuſſientem, qui, tracheam lacerantes, haud leve ſanguinis ſputum movebant.

** Vide *Bennet*. Theatr. Tabidor. Sect. 28. 30. &c.

longe per ſputa emolitur. Porro ad hoc genus valetudinis plurimum facit decoctum corticis *peruviani* cum ligno *guiacino* & ſtyrace, quod in altero caſu foret nocentiſſimum: Nec inutiles hic ſunt ſuffitus * deſiccantes idonei, qui quidem in deſtillationibus haud parum valent.

Ubi vero *tracheæ* & *bronchiorum* glandulæ obſtruuntur, nec ſatis oleoſi mucoris ſecernunt ad lubricandas eorum membranas; atque, uti ſæpe fit, lacerti muſculoſi aſperæ arteriæ ** & Bronchiorum rigidi ſunt, ac nimis contracti, ibi lenis, emolliens, tepida potio, ejusque vapor, hauſta ſæpiſſime proficiunt maxime, oleoſis, & relaxantibus ſubinde aſſumptis.

Nova Luna 9 MARTIO. *Plena Luna* 24.

Principio ventus *borealis* afflavit, mox irruebat Auſter madidus, a decimo autem ad decimum ſextum Aquilo ſiccam fecit *atmoſphæram* & frigidiorem: Libs inde ut plurimum, pluvia ſæpe cadente.

Pluvia 5. $\overset{''}{\overline{8}}$. 9. 11. $\overset{'}{\overline{17}}$. 18. 19—22. $\overset{''}{\overline{23}}$.
Dig. Dec.
24. $\overset{''}{\overline{28}}$. $\overset{'}{\overline{29}}$. 30. Grando 1 = 1.730.

Levis Procella 8. p. m. S S W 4x. — gravis procella 19 mane S 4[x].

☿ Altitud. maxim. 31. 30,1. NNW 1.
— — minim. 8. 28,8. } media $29.5\frac{24}{30}$.

Dies frigid. 16. 62. N N E 1.
— tepid. 22. 45. SSW 2. } media $54\frac{6}{30}$.

Frequens *ophthalmia*; Tuſſes plurimæ & acres admodum, quæ utique exitio ſunt pluribus, illis

* Vid. Bennet. l. c.

** *Andre Laurent.* Hiſtor. Anatomic. Lib. 9. c. 14, porro *Jo. Bapt. Morgagni* Adverſar. Anatomic. Sect. 25.

maxime, qui *aſthmate* vetere laboraverant, aut quibus infelix exitus *epidemicæ* febris hyemalis obſtructum pulmonem, & pectoris oppreſſionem intulerat, cita nempe *phthiſi* abreptis.

Pleuritides & *peripneumoniæ* frequentes; ſæpe etiam & latus vehementer affectum eſt & pulmo; morbum vocant *pleuripneumoniam* *, in quo, dum ſævit lateris dolor, urget ſimul tuſſis & pectoris gravitas: Fit evidentior, ſi ſputa ſanguinolenta exantlantur.

Jam certe multa ſputa cocta, facilia, non multo ſanguine tincta, morbum ſolvunt feliciter; ſæpe tamen vel tenuis prorſus & acris colluvies ejicitur, vel vana ſunt omnino naturæ conamina, eludente nimirum pertenui & incocto humore vim pulmonis: Peſſimum certe ubi nihil excreatur, aut nil niſi crudum & ſpumoſum **.

Nunc quoque in his malis pulmoneis haud raro erumpunt puſtulæ magnæ, urentes, imo etiam interdum dolentes valde, circa pectus, ſcapulas, cervices, quinto circiter aut ſeptimo plerumque die, quarum aliquæ plurimum acerrimum fundunt *ichorem* ***; Felix hoc ſemper fere & fauſtum fuit ægrotis.—Diligenter utique in morbis notandum eſt, quo natura ſua ſponte vergit; adeo cum puſtulas excitet, aut furunculos in humeris, aut cruribus, per eas quoque vias arte tentandum eſt morbum levare, admotis *epiſpaſticis*, cucurbitulis, &c.—In omni itidem naturæ molimine, ſive ſit per cutim, ſive per alvum, aut urinæ vias, aut libera ſputamina, invigilandum

* Vid. Librum noſtrum de febribus, Vol. II &c. Cap. de Peripneum. &c.

** Vid. librum noſtrum de febribus, &c. Vol. II. l. c.

*** Φλύκταιναι, Hippocrat.

vigilandum eſt medico ut idonea & concurrentia adhibeat auxilia.

Nova Luna 8 APRILI. *Plena Luna* 23.

Varius fuit ventus variaque tempeſtas hoc menſe, imbre, ut ſolet, decidente frequenter: exeunte menſe Eurus ſpiravit plerumque, isque frigidus valde.

Pluvia 1. 4—6. 11. 12. 14. 15. 19. 21. 22. 23. 24. 25 = 1,110. Dig. Dec.

Glacies 20. 24. E N E 1. Levis *AB*. 5. H. 10. p. m. 10. W N W 2.

☿ Altitud. maxim. 17. 30,2. E b N 1. } media $29.6\frac{1}{30}$.
— — minim. 23. 28,8. W S W 2. }

Dies frigid. 20. 56. E N E 1. } media $47\frac{1}{3}$.
— tepid. 13. 40. S W 2. }

Plures *ophthalmia* vexantur: tuſſes plurimæ; haud pauci jam acri tuſſi & *hectica* febre conſumpti pereunt. Id utique perpetuum eſt, quod ſæviente *epidemica* tuſſi *aſthmatici* & pulmonarii peſſime ſe habent; novo nimirum accedente malo veteri morbo.

Qui *phthiſi* laborant, periclitantur maxime ineunte æſtate, quoniam augeſcente indies tempeſtatis calore ſanguis expanditur, unde tranſit difficilius per obſtructos pulmones, hinc etiam augetur *hectica* febris & ſudor colliquans. Tales ideo ægrotantes hortor, ut ſe tunc ruri recipiant, ubi aura purior & frigidiuſcula, lenis & accurata diæta, forſan & miſſus paulatim ſanguis, ſi nimium ebullit, rapidum morbi curſum reprimere poſſunt.

Nova Luna 7. MAIO. *Plena Luna* 22.

Ventus auſtralis, perpetuus fere ad diem viceſimum menſis, argentum vivum in *Barometro* ſuppreſſit, aëremque fecit denſum ac humidum: inde per tres dies Boreas, poſtea Zephyrus.

Pluvia $\overset{\prime}{\overline{3}}$. $\overset{\prime}{\overline{4}}$. 6. 9. 10. 12. $\overset{\prime}{\overline{13}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{14}}$. 15. $\overset{\prime}{\overline{17}}$. 18. 20. 22—24. 26. 27. 30. = Dig. Dec. 1.544.

☿ Altitud. maxim. 21. 29,8. N E 1.
— — minim. 5. 29,0. S S W 1. } media 29.4.

Dies frigid. 2. 54. S S E 2^{x}.
— tepid. 21. 30. Malacia p. m. } media $38\frac{8}{29}$.

Tuſſes, gravedines, & *ophthalmiæ* humidæ frequentes: Quoſdam *apoplexia*, quoſdam *paralyſis* corripit; *Pleuritis* & *peripneumonia* multos præcipue ineunte menſe: Febres intermittentes paſſim.

Nova Luna 6 JUNIO. *Plena Luna* 20.

Conſtans fuit ab occidente ventus per totum Junium, nunc ad Auſtrum, nunc ad Septentrionem flectens; Aër interim factus eſt craſſus valde & humidus.

Pluvia 2. 4. 7. 8. 10. $\overset{\prime}{\overline{11}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{12}}$. 13. $\overset{\prime}{\overline{14}}$. $\overset{\prime}{\overline{15}}$. $\overset{\prime\prime\prime\prime}{\overline{16}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{20}}$. 22—24. Grando vehemens 12. 13. Dig. Dec. = 2.398.

Circius admodum ferox 1. p. m. Procella 14. prima nocte S W 4_{x}—20 Mane S W b S 4. Fulgura 11 nocte.

☿ Altitud. maxim. 30. 29,9. N W 1.
— — minim. 16. 28,9. S W 2. } media $29.4\frac{13}{20}$.

Dies

Dies frigid. 18. 42. N W 1^x. } media $34\frac{13}{28}$.
— calid. 30. 24. Malacia p. m. }

Tuſſes acres & implacabiles fere ſunt valde frequentes, multæ quoque *peripneumoniæ*, & veræ & nothæ; crebri, atque fortes interdum impetus *apoplectici.*

Qui capite magno ſunt & breviore collo facti, multoque abundantes ſanguine, ex facili in *apoplexiam* incidunt, quacunque de cauſa nimium caleſcant humores.—His curæ ſit ideo præcedente vere, ac invaleſcente calore, & ſanguininem mittere, & leni, & parco victu, præcavere morbum; maxime ſive vertigo incidit, ſive capitis dolor, aut tinnitus aurium, aut falſi ac ſubiti ſplendores; hæc, ni caveantur mature, certa ſunt ſæpe ſæpius ſubitaneæ mortis prænuncia.

Nova Luna 5. JULIO. *Plena Luna* 19.

Magna jam cœli facta eſt mutatio, fuit enim hic menſis & ſiccus & calidus valde, flante plerumque ab Oriente, vel Septentrione, vento, qui *Barometrum* erexit, ac diſcuſſit vapores.

Dig. Dec.

Pluvia 11. 12. 14. 19. 20. 21. 23. 28. = 0.590.

Fulgur & tonitru 20 primo mane, dies valde fervidi 4. 17.

☿ Altitud. maxim. 3. 29,8. E 1. } media $29.6\frac{5}{28}$.
— — minim. 19. 29.2. S W 2. }

Dies frigid. 31. 33. N 1. } media $24\frac{4}{28}$.
— fervid. 4. 17. Malacia. }

Graves capitis morbi adhuc paſſim, & tuſſes plurimæ; *Colica* bilioſa frequens; Sudores maxime profuſi omnes fere debilitant valde. Perplures jam mulieres largiſſima patiuntur menſtrua ſummo cum virium languore; an fuſo ſanguine, an rarefacto duntaxat?

Nova Luna 4. AUGUSTO. *Plena Luna* 18.

Redit pluvia tempeſtas, quæ porro pro anni tempore eſt admodum frigida, unde meſſis infelix: Corus ſubinde flavit, Libs ſæpe, nonnunquam Vulturnus, interdum Aquilo.

Pluvia $\overset{\prime}{\overline{3}}$. 5. 7. $\overset{\prime\prime}{\overline{8}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{9}}$. $\overset{\prime}{\overline{10}}$. 12. 14. 17—$\overset{\prime}{\overline{22}}$. 23. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{24}}$. 25. $\overset{\prime}{\overline{27}}$. 28. = Dig. Dec. 2.210.

Grando 10. Levis procella & fulgura 7 nocte S b W 4^{x}.

☿ Altitud. maxim. 29. 29,9. N 1.
— — minim. 8. 29,2. S W b S 3. } media $29.6\frac{4}{30}$.

Dies frigid. 27. 39. N N E 1^{x}.
— calid. 9. 27. S W b W 2. } media $32\frac{6}{30}$.

Cholera, & morbus colicus paſſim: Anginæ, & febres putridæ haud paucæ. *Variolæ* jam frequentes a miſeris *Salzburgenſibus*, Patria expulſis, huc advectæ.

Jure merito inter morbos maxime contagioſos ponuntur *Variolæ*, adeo ut vel unus puerulus hiſce correptus, forte longe lateque ſæpiſſime luem diſpergit; Atqui niſi etiam una conſpiret, contagium fovens, aëris conſtitutio, ſæpe vel intra unum, alterumve domicilium, in ipſis quaſi incunabulis, extinguitur morbus.—Hoc utique vel in ipſa peſte quandoque notatur, quam Hyems frigida coercet *.

Nova Luna 2. SEPTEMBRE. *Plena Luna* 16.

Pluvia fere perpetua ad medium usque Septembrem, Africo ſubinde fremente, Vulturno inter-

* *Hodges* de Peſte per initia.

interdum; a decimo octavo autem ventus orientem inter & Septentionem perſtabat.

Pluvia 1. 3. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 14. 16. 18. 27. 28. = 2.912. Dig. Dec.

Procella 10 p. m. SWbW 4.

☿ Altitud. maxim. 30. 30,0. EbN 1.
— — minim. 10. 29,3. } media 29.6$\frac{20}{29}$.

Dies frigid. 29. 48. ENE 1.
— tepid. 1. 32. SW 3_x. } media 39$\frac{22}{29}$.

Multæ *Variolæ*, *morbilli* & tormina frequentia; Febris *catarrhalis* pueros infeſtat: Menſis vero fuit parum morboſus.

Nova Luna 2. OCTOBRI. *Plena Luna* 16.

Ineunte & exeunte menſe ventus ab Oriente prævaluit, intermedio autem tempore fuit varius admodum, ſæpe turbidus Auſter perfremuit, labente *Baroſcopio*, & pluvia ruente; a viceſimo tertio tamen nulla prorſus.

Pluvia 2. 3. 4. 5. 6. 7. 10. 11. 12. 15. 18. 20. 22. 23. = 3.330. Dig. Dec.

Procella 13. W S W 4_x — 20. p. m. nec non inſequente nocte S 4.

Maxima procella 23 Nocte S 4^x. Maximæ pruinæ 16. 17.

AB. 21. H. 10. N W b N 1 — 24. H. 9. W N W 1 — 25. N N W 1 — 27. H. 9. W b N 1.

☿ Altitud. maxim. 16. 30,4. ENE 1.
— — minim. 6. 28,7. S W b S 3^x. } media 29.4$\frac{24}{30}$.

Dies frigid. 22. 55. NNW 1.
— tepid. 5. 40. SWbW 2^x. } media 45$\frac{2}{3}$.

Variolæ

Variolæ & *morbilli* ſparſim, *ophthalmiæ*, *rheumatiſmi*, & morbi colici frequentes: Febres lentæ *nervoſæ* paſſim.

Nova Luna 31. *ultimo* NOVEMBRI. *Plena Luna* 15. *Nova Luna* 30.

Parca admodum Pluvia ante diem decimum ſeptimum decidit, dum vel Subſolanus ſpiravit, vel ventus *borealis*, ſurgente *Barometro*; poſt irruit nimboſus Auſter, multaque pluvia; quod *atmoſphæram* humidavit plurimum, quæ fuit ante ſicca ſatis & tenuis.

Pluvia 8. $\overset{'''}{\overline{17}}$. 18. $\overset{'}{\overline{19}}$. 20. $\overset{'}{\overline{23}}$. 24. $\overset{''}{\overline{25}}$. $\overset{'}{\overline{26}}$. $\overset{'}{\overline{29}}$. Dig. Dec. 30. Grando gravis 27 primo mane = 1.874.

Procella 19 a diluculo ad ſeram veſperam S W 4.

——— 20 p. m. W S W 4_x — vehemens 25 p. m. S 4^x.

Maximus halo circa Lunam 10. 11. prima nocte E S E 2.

☿ Altitud. maxim. 9. 30,3. E N E 1.
— — minim. 25. 28,8. S 4^x. } media $29.7\frac{23}{30}$.

Dies frigid. 9. 66, rigidum Gelu.
— tepid. 20. 47, S W 3^x. } media $53\frac{1}{3}$.

Pleuritides, *Peripneumoniæ*, & *ophthalmiæ* frequentes, præcipue menſis initio: Multi *rheumatiſmo* laborant, aliqui lenta febre. Tuſſes, anginæ, coryzæ, gravedines undique. *Variolæ* adhuc, *morbilli epidemici*.

Plena Luna 15. DECEMBRI. *Nova Luna* 29.

Per initia menſis aër tepidus & humidus, Libs fere perpetuus & pluvioſus; ab undecimo ad viceſimum

ceſimum quartum boreas perflavit, qui & *Barometrum* ad altitudinem enormem evexit, & frigidam fecit *atmoſphæram* & paulo ſicciorem: Ventus erat poſtea varius, frigidus, & pluvius.

Pluvia $1'$. 2. 3—5. $6'$. 7—9. 12. $20''$. $25'''$. 26—30. $31''$. Grando cum fulgure & tonitru 7. Nix 21 Nocte. = 2.404. Dig. Dec.

☿ Altitud. maxim. 14. 30,7. N N E 1.		media $29.8\frac{23}{31}$.
— — minim. 3. 29,1. S W 2.		
Dies frigid. 24. 72. E N E valde rigidum Gelu.		media $57\frac{17}{31}$.
— tepid. 2. 47. W S W 2.		

Ophthalmiæ * *rheumatiſmi*, ac *morbilli* plurimi adhuc, *variolæ* paſſim: Multi vertigine corripiuntur. Anginæ, pleuriticæ & *peripneumonicæ* febres valde frequentes; haud paucæ lentæ *nervoſæ;* longe plures tamen acutæ ab acri & inflammante viſcido; quod, dum ad varias transfertur partes, varios producit morbos, *pleuritidem* puta, *peripneumoniam*, *anginam*, *ophthalmiam*, &c. prout nempe in hac, vel illa Parte conſiſtat obſtruens lentor. Nec mirum ideo, quod *ophthalmiam* in anginam interdum mutatam videmus, anginam in *peripneumoniam*.—Τῶν ὀδυνέων καὶ ἐν πλευρῇσι καὶ ἐν στήθεσι, καὶ ἐν τοῖσιν ἄλλοισιν μέρεσιν ἢν μέγα διαφέρωσι, καταμαθητέον.

Hippocr. Aphor. Sect. 6.

Tota Pluviæ Quantitas, quæ Ann. MDCCXXXVIII. decidit, fuit = 24.004. Dig. Dec.

Plena

* Per frigidas & humidas aëris conſtitutiones diu durantes ophthalmias eſſe perfrequentes obſervavit *Frid. Hoffman*, Medin. rational. Tom. 4. Part. 1. Cap. de Inflam. Oculor.

Plena Luna 13. JANUARIO. *Nova Luna* 28.

Per anni initia pluviæ multum & procellæ, cadit hinc *Barometer*, paulo tamen poſt, elucente ſudo, reſurgit, dum Corus intervenit; mox auem Libs nubilus; brevique iterum Corus; variante ſic perſæpe vento variat quoque cœli facies: atqui per totum menſem aër fuit valde craſſus & longe humidus, ac plerumque tepidior ſolito.

Pluvia $\overset{''}{\overline{1.}}$ 2. $\overset{''''}{\overline{3.}}$ $\overset{''''}{\overline{4.}}$ 5. $\overset{'''}{\overline{6.}}$ 10—13. $\overset{'}{\overline{19.}}$ 20. 21. 23. $\overset{''}{\overline{24.}}$ $\overset{''}{\overline{25.}}$ 26. 28. 29. 31. Grando 1. 5. 25. Nix 2 = 3.962. Dig. Dec.

Procella 3 nocte & tota die 4. W S W 4—6 Nocte W S W 4_x.
——— 24. S W. 4—29 Nocte S S E 4_x. Fulgur & tonitru 4. 25.

☿ Altitud. maxim. 11. 30,3. W N W 1	media 29,7.	
— — minim. 4. 28,7. W S W 4.		
Dies frigid. 2. 66. N W 1^x.	media $54\frac{16}{29}$.	
— tepid. 31. 50. S W 3_x.		

Morbilli Epidemici, Variolæ ſparſim & ruri & in oppido: Plures acerbo admodum & pertinaci *rheumatiſmo* laborant, multos vehemens & diu durans arthritis excruciat. *Peripneumonia* & vera & ſpuria paſſim: Tuſſis *convulſiva* inter pueros frequens; acerrime quidem ſæpe poſt *morbillos* ſævit, vix utique compeſcenda, niſi miſſione ſanguinis tollatur *diatheſis phlogiſtica*, ac colluvies acris lenibus expurgetur, miti nempe vomitione, & blanda *catharſi*, ſervata interim molli, diluente, accurata diæta: peſſimus ſane nutricularum mos eſt, carnem mox & piſcem poſt *morbillos* porrigere,

gere, hinc enim ſæpiſſime febris *peripneumonica* inſequitur.

Plures gravi angina cum acuto aurium dolore capti ſunt, cui non raro *Parotis* acceſſit ſæpe in interiore aure, aut faucibus abſceſſus, imo nonnunquam *phrenitis* & ſtrangulatio ſubita: Duos, treſve breviſſime abreptos novi, attonitos quaſi & prorſus ſtupidos, quibus vox primo mire admodum ſtridula, mox omnino intercluſa fuit; horum tamen unus facilius multo quam quis crederet oblata quæcunque deglutiebat.—Dirum hoc ſymptoma quam maxime ſemper timendum eſt, quod inflammationem muſculi *arytænoidis*, & ſuperiora aſperæ arteriæ denotat; unde, occluſa penitus rima *glottidis*, ſpiritus protinus eliditur: eſtque ſtridulus hic clangor hujuſce inflammationis ſignum *diagnoſticum.*—In morbo hoc peſtifero opportuna *bronchotomia* ægrum interdum vindicat ab imminente morte: Vana tamen eſt omnino, atque irrito celebratur auſo, dum inflammatio pulmones etiam corripuit, uti funeſtum ſæpe docuit experimentum. Hujus ſigna præcipua ſunt pectoris oppreſſio, ſumma anxietas, perpetua *orthopnœa*, & ſuffocans quaſi tuſſicula. Ita tamen non pertimeſcenda eſt hæc operatio, ut vix vena facilius tundatur; modo idoneus ſit artifex. Quid quod memini, triginta abhinc annis, diſcipulum quendam chirurgicum veſano puellæ cujusdam amore percitum, qui *cartilaginem thyroideam* ter, quaterve ſcalpello pertudit, adeo ut lucernam extingueret illico flatus erumpens, dum officioſe conſueret vulnuſcula magiſter chirurgus: quem monui, tandem advocatus, deſiſteret, potiusque, brachiis juvenis lectulo alligatis, prohiberet, ne violenta manu vitam impeteret rurſus;

inde emplaſtro ſolum adhærente, vulnera probe contegente, ex facili ſanatus eſt.

Si qua unquam & cautela & feſtinatione ſimul eſt opus, in angina quidem ſuffocante neceſſarium eſt. Hoc triſti olim exemplo perſenſi in quodam amico: erat hic ſexagenarius fere, agilis, rubicundus, & *pſychroluſia* gaudens fere quotidie. —Mane, die Saturni, frigido uſus eſt pro more balneo, poſt meridiem gravi horrore correptus pene obriguit, pauloque poſt incaluit vehementer, mox acceſſit ardor faucium intolerabilis, ac dolor ſummus: Veſperi miſſus eſt ſanguis; media nocte vocatus detrahi iterum ℥xvi juſſi, clyſterem emollientem cum multo ſale marino injici, *mannam*, *cremorem tartari*, *nitrum* ex *decocto laxante* exhiberi affatim, *epiſpaſtica* largiora & acria cervicibus admoveri. Mane die ſolis, omnia pejora, adeo ut vel liquidi vel ſolidi deglutitio fere impoſſibilis, multo minus *mannæ*, &c. ſatis ad alvum ſolvendam. Hinc humeris cervicibusque affixis cucurbitulis extractus eſt ſanguis ad ℥x, locisque ſcarificatis applicata veſicantia, injectumque acrius *enema*; ſed ne ſic quidem ullatenus levatum eſt malum, imo jam vox evaſit ſtridula valde, etjam & ſubinde interciſa prorſus; unde de *bronchotomia* ſugeſſi aliquid; id vero quaſi eſſet hominem jugulare, non ſervare, muſſitabant adſtantes: timidulus factus, junior tunc medicus, deſtiti, ne ægrotum occidiſſe viderer niſi ſervaſſem. Secta adeo rurſus eſt vena, ac repetitum *enema*: Jam paulo facilior deglutitio, multoque minus doloris, aſt vox argutiſſima *, ſubinde nulla; porro *dyſpnœa* maxima, anxietas ſumma, pulſusque vacillans

*) Ὀξυφωνίη κλαυθμώδης, πονηρόν. Lib. 1. Prorrhetic. Sect. 6.

cillans admodum, ſæpe intermittens prorſus cum ſudore frigidulo. — Jam tandem mihi maxime pœnituit neglectæ *bronchotomiæ*, ſatis ſuperque percipiens pulmones jam morbo eſſe obrutos penitus, facta *metaſtaſi* lethali. Dum deliberavi quid ultra faciendum erat, vir bonus, inſcius, alvum egeſſit *, mox diſtentione nervorum correptus occidit; vix elapſis triginta & ſex horis a prima morbi inſultura.

Eſt utique funeſti plerumque eventus, dum augetur ſpirandi Difficultas vaneſcente ſubito angina, fauciumque tumore; idque notat ab *Hippocrate* ** *Celſus*, „Si angina ſubito finitia eſt, in „pulmonem id malum tranſit, idque ſæpe intra „diem ſeptimum occidit.„—Imo multo ante diem ſeptimum, ſi ruit morbus ad laryngem & tracheæ lacinias muſculoſas, primo ſcilicet, aut ſecundo, aut tertio die; id ipſum quoque monente divino ſene *lib. prognoſtic.* nec non *Coac. Prænot.* 1. Sect. de Angina *Edit. Dureti:* quinimo notante *** *Aretæo* etiam eodem die: nec mirum utique, cum & præcludatur ſpiritus, & ſanguinis per pulmones tranſitus.—Omni igitur ope nitendum eſt, ut ad extra tumor vergat, admotis acribus cataplaſmatis, imo acerrimo ad collum anterius applicato veſicante; quod quidem, etſi haud uſitatum, eſt tutum ſatis & valde efficax auxilium: Nec certe omnino ſpernandum eſt **** *Celſi* conſilium „incidere ſatis altis plagis ſub ipſis maxillis, „ſupra collum, & in palato circa uvam, vel eas

 „venas

* *Ὅισι διὰ σφοδρότητα πνιγμοῦ, Κόπριον ἐξαπίνης διαχωρέει θανάσιμον.* Coac. Prænot. 7. Cap. de Angina *ex Edit. Dureti.* ** Lib. 2. Cap. 7.

*** Vide *Aret.* de Morb. acut. Lib. 1. Cap. 7. ubi accurata admodum habetur anginæ deſcriptio & diſtinctio.

**** Lib. 4. C. 4.

„venas, quæ ſub lingua ſunt, ut per ea vulnera „morbus erumpat.„ Atque hanc *methodum* a *Cælio Aureliano* laudatam video, utcunque molliter plerumque *methodici* tractabant ægros. Venæ quidem ſub lingua in angina ſæpe ſecantur feliciter, at ſi vehemens urget morbus, febrisque itidem, non ſatis ſanguinis fundunt: ideo a brachio prius debita quantitas emitti debet, recteque monet * *Aretæus* ex largo vulnere, & ad animi fere usque deliquium, ut gravis inflammatio nempe citius tollatur, ægrum aliter brevi ſuffocatura. Porro in graviore caſu ſuaderem cucurbitulas ſcarificatas cervicibus apponendas atque ſummis humeris (occipitio, palis, & pectori etiam vult ** *Cælius Aurel.*) mox his ipſis locis *epiſpaſtica;* Nihil enim negligendum eſt in tanto diſcrimine, ubi quam breviſſimo tempore de vita agitur, & ubi ſæpiſſime parum valde agendum eſt per remedia ore aſſumpta: Clyſteres adeo laxantes, irritante quodam ſale adjecto, marino puta aut *cathartico* communi, injiciendi ſunt ſubinde —non quod non purgantia refrigerantia protinus exhibenda ſunt, ſi fieri poteſt, *nitroſa* quoque diluentia & *emollientia* affatim, hauſto interim vapore tepido relaxante perpetim, fauces etiam colluendo, ac fovendo, liquore: gargariſationes vero fortes & frequentes utique minime laudo, quod & dolores augent & inflammationem.

Eſt tamen quædam anginæ ſpecies ubi, gargariſmata, imo & acriora, valent plurimum, a deſtillatione nempe ſalſa & pituitoſa in fauces & *pharyngem*, quæ tument quidem plurimum, at ſubalbidæ ſunt & muco plurimo obductæ; atqui febris tantum modica ſubeſt, reſpiratio autem

* De curatione anginæ. ** Lib. 3. C. 3.

autem eſt ſatis difficilis & deglutitio obſtructa plurimum. In tali equidem caſu non multa ſanguinis miſſione opus eſt, ſed *epiſpaſticis* & *cathartіcis*: Suadet etiam *elaterium Aretæus*; habemus tamen mitiora multo, at efficacia ſatis: ſinapi interim ex mulſo & aceto coctum & idoneum facit gargariſma & perutilem vaporem, quodque mire elicit colluviem. Attamen fugienda ſunt omnino hæcce, ubi magna ſubeſt inflammatio. Ficus enim hic & nitri decoctio ex aqua & lacte, melius multo eſt gargariſma & tutius longe, etiam & haud inutilis potio.

Sed hæc hactenus de angina; cujus quidem variæ cum ſint ſpecies * variam quoque poſcunt medendi methodum. At ea ſane, quæ longis accedit morbis, vel lentis febribus, ubi nec tumor eſt extra, nec in faucibus aliquid conſpicuum, ſed aridæ ſunt quodam modo & pallidæ, ſanguinis diſpendium & alvi purgationem minime fert, nedum indicat: *Cardiaca* contra idonea atque victum inſtaurantem poſtulat, his enim ſolis ſi ullis, levatur malum: Eſt tamen ut plurimum certus exitii nuncius.

Plena Luna 12. FEBRUARIO. *Nova Luna* 26.

Altam plerumque ſtationem tenuit *Barometer* hoc menſe, etſi Libs ſæpe furebat, pluvia quoque haud parca cadente; immenſa tamen *atmoſphæræ* denſitas mercurium ſuſtinuiſſe videtur; porro Corus interfuit ſæpe, Subſolanus interdum. Vix ullum gelu hoc, aut elapſo menſe: aër craſſiſſimus ſemper ac humidiſſimus.

O 3 Pluvia

* De his vide *Celſum* Lib. 4. C. 4.—Nec non *Aretæum*, de Morb. acut. Lib. 1. C. 7.

Pluvia 1. 3. 5. 6—8. 9. 10. 11. 13. 14. 17. 18. 19. 26. 27. 28 = 2,876. Dig. Dec.

Maximus halo circa lunam 5. H. 9. p. m. magna *AB*. 23. H. 7. p. m. E 1.

☿ Altitud. maxim. 23. 30,3. E 1. — — minim. 19. 29,4. S S W 1.	media $29,8\frac{7}{28}$.
Dies frigid. 6. 59. N W b N 1ˣ. — tepid. 27. 47. S W b W 3ˣ.	media $51\frac{18}{28}$.

Ophthalmiæ, *pleuritides* & *peripneumoniæ* paſſim. Tumores colli fauciumque cum acerbo ſæpe dentium auriumque dolore valde frequentes: Haud raro naſcuntur in meatu auriculari *apoſtemata*, vel in tonſillis, ſubinde *parotides* diu dolentes, tandemque aliquando ſuppurantes.

Rheumatiſmus & arthritis ſævit maxime: *Variolæ* plurimæ.

Morbilli puſtuloſi, & maxime eminentes, admodum ſunt *epidemici*; at, neſcio unde, magis funeſtos edunt effectus quam vel mere maculoſi; mox enim ab initio vehemens invadit tuſſis, & perpetua fere ſternutamenta cum maxima ad oculos nareſque fluxione, protinus ardens accedit febris cum delirio plerumque, & permagna præcordiorum oppreſſione; quæ fit etiam, morbi ſtatu, multo violentior, adeo ut tunc affectio ſæpiſſime evadat prorſus *peripneumonica*. Hinc ſtupor accedit, vel ſæviſſimi dolores *colici*, ſæpe *dyſenteria*; Tuſſis autem usque ingraveſcit, unde haud raro expuitur ſanguis, rupto in pulmone vaſculo, interdum etiam ex naribus plurimus effunditur—Sanguinis miſſio *colicam* æque levat ac *peripneumoniam*; perneceſſaria eſt utique, ſine qua quidem vix aliquid proficit, poſt autem *cathartica*

thartica lenia morbi reliquias expurgant feliciter, modo parcus ſit victus & idoneus. Plures equidem pueros hic morbus opprimit, vehementi pulmonum inflammatione, aut lenta tabe & importuna admodum tuſſi conſumptos.—Qui artuum laſſitudinem * ac dolorem graviter diuque plorabant, imminente morbo, ſævum admodum perpeſſi ſunt: quod in *Variolis* quoque ſæpius notavi. An humorum acrimoniam indicat hoc *ſymptoma*, an globulos ſanguineos in vaſcula ſero ſanguinis duntaxat idoneo impactos?

Plena Luna 14. MARTIO. *Nova Luna* 28.

Et ineunte & exeunte Martio ſublimis fuit *Barometer*, ventus ab Oriente, aut Septentrione, per totum fere menſem, unde ſudum plerumque: atqui inter 14 & 25, ſubſidente Mercurio, nix multa, pluvia frequens & grando, atque algida tempeſtas: rigidum gelu 18. 19. N E 1.

Pluvia 6. $\overline{14}$. 18. 21. 22. $\overline{23}$. 24. Nix 11. 15. $\overline{16}$. $\overline{18}$. 20. Grando 17. $\overline{22}$ = 1.512. Dig. Dec.
Magna *AB*. 1. H. 10. p. m. N E 1.—magna variata *AB*. 15. H. 7. N b W. 2x fuit tamen majore ex parte coloris ferri igniti: hujus radii lucidi vel a S W & S E jaculati fuere: maxima rurſus lucida verſicolor *AB*. 30. H. 10. N b W 1. Centrum coronæ (ut dicitur) certiſſime ad plagam orientalem lineæ meridionalis divergebat per gradus fere quindecim, totidemque ſaltem ab ipſo *Zenith* ad Auſtrum declinabat.

O 4 ☿ Al-

* Ὀστεοκόπος. Hippocrat.

☿ Altitud. maxim. 30. 30,4. N b W 1. } media 29. 7.
— — minim. 22. 29,1. E S E 2.
Dies frigid. 16. 66. N b W 2. } media 55.
— tepid. 31. 46. N b W 1.

Morbilli adhuc *Epidemici: Variolæ, ophthalmiæ, pleuritides* & *peripneumoniæ* plurimæ: non hic tantum ſæviunt omnes hi morbi, ſed & undique tuſſes *convulſivæ*, vehementes, ſuffocantes, *morbillos* ſæpe & *variolas* inſequuntur, quæ magnam ſane edunt ſtragem. — Cum quarto ab eruptione morbillorum die probe deſquamatur cuticula, quaſi furfure craſſiore aſperſa, læta ſpes effulget; at parva certe, ubi puſtulæ lividæ, aut luridæ fiunt. Tunc autem *epiſpaſtica* haud parce admovenda ſunt, & frictiones calidæ per totum corpus mox adhibendæ; interea ſerum lactis vinoſum, tepidum, ſorbillandum eſt affatim, paucis *Sp. C. C.* guttis, ſi languet pulſus, inſtillatis.

Coryzæ, raucedines, faucium collique tumores, apud omnes fere; haud pauci etiam angina corripiuntur, quæ tamen eſt plerumque mucoſa, nec multa febre, nec magna ſpirandi difficultate ſtipata: *Paraſynanchen* hanc anginæ ſpeciem vocabant veteres. Pendens autem a multa colluvie ſeroſa rectius *epiſpaſticis*, blandis ſudoribus, & alvum purgantibus, diſcutitur, quam larga & repetita ſanguinis miſſione; utcunque ſit prudens, in ipſo morbi initio, venam ſecare: Hic etiam detergentia & paulo acriora gargariſmata proficiunt, quibus quoque aſtringentis aliquid immiſcetur utiliter. Sæpe equidem nimii ſumus in *emollientibus*, ubi fluxio ſeroſa quaſi fauces inundat, quia plus humoris ibidem invitant.

Longe tamen alia debet eſſe ratio medendi, ubi urget peſtifera *cynanche*, hic enim plerumque febris eſt acutiſſima, rubet tumetque vultus, usque

eo

eo, ut interdum etiam liveat, torvi ſunt oculi & inflammati, pulſant dolentque admodum tempora; mox ſuccedit phrenitis, aut ſtupor ſomnolentus, difficillime trahitur ſpiritus, imo vix reſpirare valent niſi prorſus erecti, protinusque ſuffocantur niſi juvat cita, larga, & repetita ſanguinis miſſio.

Plena Luna 12. APRILI. *Nova Luna* 26.

Aquilo perflavit ſæpiſſime hoc menſe, interveniente ſubinde Cauro, interdum Vulturno, unde valde frigida tempeſtas: Nix, grando, gelu, frequenter per initia, ſub finem pluvia, ſpirante Auſtro.

Pluvia 1. 2. $\overset{\prime}{\overline{7}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{11}}$. 15. 21. 22. 24. 25. 26. $\overset{\prime}{\overline{27}}$. $\overset{\prime}{\overline{28}}$. $\overset{\prime}{\overline{29}}$. Nix 3. 4. 8. $\overset{\prime}{\overline{9}}$. Grando 8. 9. 10. Acre gelu 5. N E 2 = 1.698. Dig. Dec.
Magna ignea *AB*. 20. H. 9. E N E 3. Procella 8. N N W 4x.

☿ Altitud. maxim. 11. 29,8. N E 2.
— — minim. 24. 29,1. S E 2. } media $29.4\frac{25}{30}$.

Dies frigid. 5. 46. N E 2.
— tepid. 30. 44. S W b S 2. } media 50.

Ophthalmiæ, *pleuripneumoniæ*, anginæ, valde frequentes, multoque magis vehementes. *Variolæ* graſſantur plurimum, at multo magis *epidemici* ſunt *morbilli*, magisque etiam funeſti.—Tuſſi graviſſima infeſtantur pueri; febricitant ſæpe haud leviter, ægreque admodum exantlatur tenax pituita, unde haud pauci diſtentione nervorum corripiuntur: Miſſione ſanguinis levantur & uſu *Oxymel. ſcillit. expreſſione Milleped.* &c. Tempeſtas eſt valde funeſta tabidis. Longæ & difficiles *aphthæ*, ac faucium ulcera pertinacia haud raro

O 5 febri-

febricitantibus * accidunt: *Hecticis* & *phthiſicis* utique ſunt certa, imo & cita, mortis præſagia.

Febres tertianæ aliquæ; arthritis & *rheumatiſmi* ſæviſſimi.

Plena Luna 12. MAIO. *Nova Luna* 26.

Menſis initio ventus ab Auſtro non parcam demiſit pluviam: a 13. Subſolanus ſæpe, mox Vulturnus, tunc Aquilo, Corus interdum: 15. fulgur, tonitru, pluvia, vento omni modo, & omni hora, variante: 16. Aquilo velox, nulla pluvia; nocte tamen vis immenſa, etiam inter horam noctis undecimam & meridiem 17, pluviæ digitus integer decidit, minime interea ſubſidente Baroſcopio. Perſtitit aquilo ad 19; inde ventus inconſtans micante ſubinde fulgure: ſub finem aquilo rurſus, qui, contra quod ſolet, fuit hoc menſe plerumque Auſtro tepidior.

Pluvia $\overset{\prime}{\overline{1}}$. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{2}}$. 3. 5. $\overset{\prime}{\overline{7}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{9}}$. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{10}}$. 11. $\overset{\prime\prime}{\overline{15}}$. $\overset{\prime\prime\prime\prime}{\overline{17}}$. 18. 19. $\overset{\prime\prime}{\overline{24}}$. 30. = 3,210. Dig. Dec.

Procella 2 Nocte S S E 4^x Fulgur & tonitru 18.

☿ Altitud. maxim. 25. 30,0. N E 1. } media 29,5 $\frac{20}{29}$.
— — minim. 10. 29,2. S S W 3.

Dies frigid. 2. 47. S b E 3^x. } media 38 $\frac{7}{29}$.
— tepid. 27. 28. E N E 1.

Ophthalmiæ, anginæ, *pleuritides*, *peripneumoniæ*, & veræ & ſpuriæ, frequentes: *Variolæ morbilli*, ac febres *miliares* paſſim. Tuſſis *convulſiva* plurimos infeſtat pueros, aliquos protinus ſuffocat. Plures ſolito a *pleuripneumonia* male judicata fiunt

* Φάρυγξ ἑλκωμένη, σὺν Πυρετῷ, δεινόν. *Hippocr.* Prognoſtic.

fiunt *empyici* *, rupto interdum in latere abſceſſu, haud raro intra pulmonem; qui facilius purulenta expuunt ſervantur, ſin aliter brevi totus abſumitur pulmo, magna accedente raucitate, & gutturis aſperitate. — *Raucedo* frequenter utique pulmonarios vexat, eaque pertinax admodum; quod ſane inter confirmatæ *phthiſeos* ſigna recte numeratur, nec profecto longe mors abeſt ſi *apthæ* accedunt, aut gutturis ulcera: pertimeſcenda eſt adeo in morbis pulmonum raucitas, maxime ſi virida ſint ſputamina aut quaſi cœnoſa.

Plena Luna 10. JUNIO. *Nova Luna* 25.

Infauſta, pluvia, frigida tempeſtas toto fere Junio, ventus ab Occidente plerumque, ad Auſtrum ſubinde vergens, haud raro etiam ad Septentrionem.

Pluvia. 1. 2. $\overset{\prime}{\overline{5}}$. 6. $\overset{\prime\prime}{\overline{7}}$. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{9}}$. $\overset{\prime\prime\prime\prime}{\overline{10}}$. 11. $\overset{\prime\prime}{\overline{15}}$. 18— 20. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{23}}$. 24. $\overset{\prime\prime}{\overline{25}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{26}}$. 27. 30.=4.218. Dig. Dec.

Fulgur & Tonitru 5. Noctu. Levis Procella 26 Mane SSW 4_x.

☿ Altitud. maxim. 16. 29,8. NNW 1.
— — minim. 10. 29,0. SSW 3. } media $29.4\frac{18}{30}$.

Dies frigid. 3. 38. NbE 1.
— tepid. 29. 27. WNW 1. } media $32\frac{2}{3}$.

Variolæ & *Morbilli* adhuc frequentes: Febres *miliares* compoſitæ (ut dicuntur) haud raræ: multos torquet *rheumatiſmus*, & laterum dolor; nec paucos opprimit *peripneumonia*, at plerumque notha. Tuſſis ſæviſſima paſſim apud pueros, quæ vix ſedatur

* De ſignis empyematis perlege *Hippocr.* Prognoſtic. & Libri, de Locis in homine, Sect. 28.

ſedatur, niſi poſt vomitus frequentes, & repetitas *rhabarbari doſes;* tunc vero *decoct. cortic. Peruviani* brevi fugatur.

Plena Luna 9. JULIO. *Nova Luna* 24.

Perdurat usque frigida, ac humida tempeſtas, aër plerumque craſſus valde & nebuloſus, pluviæ quidem plus ſatis; unde fructus ὡραῖοι crudi prorſus & inſuaves. Ventus ab Occidente prævaluit, ad Auſtrum ſæpe flectens, ſæpius tamen ad Septentrionem, interfuit Boreas interdum, aliquando Malacia.—Raræ admodum papiliones, rariſſimæ cicadæ.

Pluvia $\overset{\prime}{1}$. 3—5. 9. $\overset{\prime\prime}{10}$. $\overset{\prime\prime}{11}$. $\overset{\prime\prime\prime}{12}$. $\overset{\prime\prime\prime}{13}$. 14. 15. $\overset{\prime\prime}{18}$. 25. $\overset{\prime\prime}{27}$. 28. 29. $\overset{\prime}{30}$. $\overset{\prime\prime}{31}$. = 3.172, Dig. Dec.

Fulgur & Tonitru 12 a. m. Malacia.

☿ Altitud. maxim. 20. 30,1. N b W 1^{x}. — — minim. 11. 29,2. W S W 2_{x}. } media 29. $6\frac{14}{29}$.

Dies frigid. 13. 40. N N E 1. — calid. 23. 24. Malacia. } media 31. $\frac{9}{29}$.

Variolæ epidemicæ, haud tamen valde lethales, *morbilli* aliqui, tuſſis *convulſiva* atrox adhuc; Diu duravit angina quædam *apthoſa*, quæ omnibus pene morbis acutis accedit, præcipue puſtuloſis; jamque etiam *peripneumonicos* vexat.—Moleſtum ſane, ac ſæpe periculoſum eſt *ſymptoma*, ubi in febribus membrana faucium inflammatur, ac puſtulis obſidetur: Paucæ utique *variolæ*, in ipſo faucium iſthmo, multo plus nocent quam mille extra.

Plena Luna 7. AUGUSTO. *Nova Luna* 23.

Prior Auguſti pars fuit læta ſatis, poſterior infelix admodum pluvia fere perpetua cadente, quæ

quæ ſegetes corrumpit maxime: *atmoſphæra* porro, quæ vigeſimum usque fuit ſicca ſatis, jam facta eſt craſſiſſima ac humidiſſima, Libs interea perflavit; Corus autem prævaluit initio.

Pluvia. 1. 2. 5. 6. 12. 21. 22. 23. 24. 25. —27. 28. 29. 30. 31 = 2.016. Dig. Dec.

Fulgur & tonitru 23. Permagnus igneus halo circa lunam 5 H. 10. p. m. W. 1^{x}. Procella 21 Nocte S S W 4_{x} — 24 Nocte S W 4_{x} — 26 Nocte S W 4.

☿ Altitud. maxim. 18. 30,0. N 1.
— — minim. 29. 29,2. S W b W 3. } media $29.6\frac{2}{30}$.

Dies frigid. 31. 42. W N W 2^{x}.
— calid. 15. 20. N N W 1_{x}. } media $31\frac{13}{30}$.

Variolæ epidemicæ, tuſſis *convulſiva* adhuc frequens, præſertim in *Cornubia* citeriore: anginæ, & *peripneumoniæ* nothæ paſſim, multis puſtulis, rubris & aquoſis, ſtatu morbi, erumpentibus, iisque plerumque ſalutiferis. *Rheumatiſmus* vexat plurimos, qui multo nunc felicius *catharſi* cedit quam venæ ſectioni.

Magnus languor omnes opprimit; imo vel aviculæ contriſtantur, ſilet ipſa cicada.

Plena Luna 6. SEPTEMBRI. *Nova Luna* 21.

Pluvioſus porro ac frigidus ſequitur September; Libs furibundus ſæpe ineunte menſe, poſt 16 Vulturnus plerumque, intercurrente nonnunquam Malacia — Nimio ſqualore obruta tabeſcunt plurima frumenta.

Pluvia 1. 3. 5. 6. 7. 8—10. 11. 12. 15. 17. 19. 20. 21. 22. 26. 27. 28. 30 = 3.452. Dig. Dec.

Levis

Levis Procella 3 Noctu S W 4_x—gravis 10 Nocte S W 4^x—11. a. m. W S W 4.

Fulgura & tonitru 7 Nocte—Fulgura perpetua ſine tonitru 10 Veſperi—21 Veſperi—perpetua ſine tonitru quoque 23 ab Hora 6 p. m. ad mediam noctem & ultra. *AB.* 12 & 13. Hora 8 a p. m. N. W b N 1.

☿ Altitud. maxim. 14. 29,8. N N E 1. } media $29.5\frac{3}{30}$.
— — minim. 11. 29,0. W S W 4. }

Dies frigid. 14. 48. } media $38\frac{2}{3}$.
— tepid. 22. 32. S S E 1. }

Variolæ usque vagantur, hic autem benignæ ſatis ſunt, aliis tamen in locis haud raro lethales. Tuſſes *convulſivæ* etiamnum frequentes: Febres lentæ *nervoſæ* atque *miliares* paſſim, aliquæ etiam putridæ, aliquæ intermittentes.

Icterus & hydrops, jam ſæpe quidem unitis viribus, plures opprimunt.

Tuſſes plurimæ, fauciumque tumores, colli *parotidum*, maxillarum, levi ſæpe cum angina, ubique permoleſti ſunt.

Plena Luna 5. OCTOBRI. *Nova Luna* 21.

Ab ultimo Septembris diem ad usque viceſimum ſecundum Octobris Boreas perflavit aſſidue, unde ſublimior *Barometri* ſtatio, & ſicca tempeſtas; porro inter 14 & 23 frigida valde: ſub finem menſis infremuit pluvius Vulturnus. Gelu rigidum 18.

Pluvia $\underset{\prime}{}$2. $\underset{\prime}{}$13. $\underset{\prime\prime}{}$24. $\underset{\prime}{}$25. $\underset{\prime}{}$26. $\underset{\prime\prime\prime}{}$27. 28—31.
Dig. Dec.

Grando 28=1.516.

Procella 29—30. S E b S 4. *AB.* 19. H. 8. p. m. E N E 1.

☿ Alt.

☿ Altitud. maxim.	8.	30,3.	E N E 2_x.	} media $29.7\frac{29}{31}$.
— — minim.	31.	29,1.	S E 3^x.	
Dies frigid.	18.	65.	E N E 2.	} media $52\frac{15}{31}$.
— tepid.	1.	44.	N N E 1.	

Ubique fere dominantur *Variolæ*, plerumque tamen ſunt benigniores. Febres aliquæ putridæ, intermittentes aliquæ, ceu potius remittentes, quæ faciliter *eccoproticis* lenibus abiguntur, epoto ſubinde *hauſtu ſalino* cum *corticis Peruviani* tantillo —*Ophthalmiæ*, anginæ, coryzæ, tuſſes humidæ, creberrimæ; *Pleuritis*, ac *peripneumonia*, & vera & notha, frequens.

Spuria pleuritis plerumque nihil aliud eſt quam affectio muſculorum externorum pectoris, quæ *rheumatiſmi* utique ſpecies eſt; at ubi ipſum coſtarum *perioſtæum* inflammatur, dolor ſæpe vehemens urget, & pertinax admodum, unde reſpiratio haud raro impeditur maxime * —atqui jam ex facili diſcutitur, molli exiſtente pulſu, fomentis idoneis, & leni *catharſi.*

Plena Luna 4. NOVEMBRI. *Nova Luna* 19.

Ipſo menſis initio gravis decidit pluvia, auſtro fremente; a 6 ad 10 Aquilo frigidiſſimus prævaluit, mox Vulturnus diem ad usque 17 durans; frigidus hic quoque, ac ſæpe nimboſus & pluvius, 21 veſperi gravis irruit procella, Libanoto furente vehementer, dum perplurima corruit pluvia; duravit hæc per integrum fere triduum, quo maxima fuit, imo & inſolita, *Baroſcopii* depreſſio, æſtus autem maris immenſi **: ad finem vero Caurus *mercurium* erexit.

Pluvia

* Vid. Libr. de Febribus Voll. II. Cap. de Pleuritide.
** De his Vid. Vol. I. p. 45.

Pluvia 1. 3. 4. 5. 7. 8. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. Grando 23 & 29 = 4.574. Dig. Dec.

Levis Procella 12 Nocte S E b S 4x. Procella 21 Veſperi S S S W 4 — tota Die 22 S W b W 4^x — 23 Mane S W 4. Fulgur & tonitru 21 Nocte — 23 Nocte.

☿ Altitud. maxim. 14. 30,1. S E b E 3. — — minim. 23. 28, 2.	media 29 $4\frac{12}{28}$.
Dies frigid. 10. 70. N N E 1. Gelu valde rig. — tepid. 1. 48. S 3.	media $58\frac{10}{56}$.

Pleuritides & *peripneumoniæ*, & veræ & ſpuriæ, haud inſrequentes, nec febres *nervoſæ*, ac *miliares*; præcipue in *Cornubia*: Crebra tuſſis *convulſiva* inter pueros. Anginæ & tumores faucium, *parotidum*, ac maxillarum undique, qui ſæpe ſuppurantur & intus & extra.

Variolæ epidemicæ hic, & ubique, jamque multo pejoris ſunt notæ, ſæpe cum lividis & nigris *petechiis*, ſæpe ſeſſiles ſunt prorſus & ſubnigræ, ſæpe vacuæ omnino, ſæpius acri admodum ac crudo *ichore* turgidulæ: Plures ſane jugulant: Qui evadunt, plurimis moleſtiſſimis furunculis & ulcuſculis frequenter admodum infeſtantur — Haud raro immenſa fit, ipſis primis morbi diebus, *ſalivatio*, tenuis quidem ea & acris maxime, unde fauces & totum os mox exulcerantur. Semper mihi ſuſpectus eſt utique præmaturus hic & crudus fluxus *, tædii quippe plurimum ægrotis ac doloris facit, arcetque protinus ſomnum; unde nec fauſte replentur puſtulæ, nec maturantur bene. Porro

* Vid. Libr. de Febrib. Vol. II. C. de Variolis.

Porro magnam hoc ſanguinis indicat acrimoniam; quod quoque valde frequens ſterrnutamentum denotat, & enormis narium ac oculorum fluxio: unde hæc recte inter mala ſigna ponuntur—Nihil huic malo ſuccurrit magis, imo & ſæpe occurrit, quam tempeſtiva, ſummos inter humores & pone aures *epiſpaſticorum* applicatio, quibus acris evocetur humor.

Plena Luna 4. DECEMBRI. *Nova Luna* 19.

Tempeſtas hoc menſe fuit plane mirabilis; ad initium Boreas, rigidum gelu, mox pluvius & turbidus Auſter, paulo poſt Libs furens, multaque pluvia, ſurgente tamen Baroſcopio: 14 ac 15 Corus, 16 Boreas geluque recurrunt: 19 & 20 Vulturnus velox; Libs iterum nimboſus 21; inde Eurus ad 28, intercurrente tamen Borea perfrigido 25 & 27: Hinc ſæviſſima procella ab Oriente ad finem usque cum rigidiſſimo gelu & nive perpetua minutiſſima; brevi omnia penetrabile frigus adurit intus atque foras, vel generoſiſſima vina congelans; quicquid aëri expoſitum eſt, dicto citius conglaciat—ad ignes luculentos rigentes, etiam in lectulis algidi, adeo ob frigus horrendum torpemus, ut vix fere ſimus vitales.

Vehementiſſima tempeſtas ad finem Decembris perplurimas aves & aviculas abs terra abripuit, illasque ad immenſam a littore diſtantiam abegit; quæ defeſſæ prorſus perlongo volatu ad naves ſe contulere medio in oceano, & a nautis erant facillime captæ: Mirum utique genus aucupii!—Ipſe vidi, Januarii ſequentis initio, forte tunc viſitans nobiliſſimum *comitem Deloraine*, in navi præſidiari (*the Weymouth*) ægrotantem, artocream ex aviculis confectam, quas nautæ in reditu ab

P Olyſ-

Olyſſipone ad portum noſtrum captaverant, longe longeque ab ulla terra.

Pluvia 3″. 4″. 5‴. 6′. 7. 8′. 9″. 10. 11. 12″. 13‴. 14‴. 15. 20. 21‴. 22′. 23‴. 24 = 4.102. Dig. Dec.

Multa pluvia 21. 22. 23. etſi *Barometer* erat ad 30. 1. Libs porro perfurebat, atqui aër fuit longe craſſiſſimus ac humidiſſimus immenſa ſcilicet vaporum copia per *atmoſphæram* diffuſa.

Non potui nivis quantitatem æſtimare, quippe quæ fuit a vehementia ventorum e recipiente difflata.

☿ Altitud. maxim. 16. 30,2. N E. 1.
— — minim. 4. 29,1. S S W 3^x. } media 29.8.

Dies frigidiſſima per Hominum Memoriam 31. 90. E N E 4^x.
— tepida — — — 10 52. S W b W 3^x. } media $61\frac{25}{28}$.

Febres *miliares* & *nervoſæ* aliquæ, variolæ paſſim, anginæ & ophthalmiæ crebræ: Tuſſes, *rheumatiſmi*, *pleuritides* ac *peripneumoniæ* ſunt frequentes.

Tota pluviæ quantitas Anno MDCCXXXIX Dig. Dec. = 36.308.

Plena Luna 2. JANUARIO. *Nova Luna* 17.

Perſiſtit adhuc frigus enorme, quale quidem in hac regione haud perceptum fuit antehac unquam: Primo licet menſis die maxima fuit nivis ſolutio, decidente pluvia, mox tamen recurrit Boreas, ac gelu acerrimum, ad finem usque menſis perdurans — Quamvis enim omnia ſolis ardore liquantur interdiu, conſtringuntur noctu rigidiſſimo gelu. *Atmoſphæra* fuit plerumque craſſa

craſſa valde & veluti offuſcata fumo, inter 10 vero & 17 tenuiſſima. Dies frigidiſſimi erant 11. 15. 16. 17. 18. 26. 27. 28; adeo ſævum regnabat frigus, ut vina omnigena, foras expoſita, mox congelarentur; imo ac vel ipſum ad littora mare, quod utique hic accidit rariſſime. Plantæ & arbores innumeræ pereunt, vel & ipſæ duræ geniſtæ, vix vides viridem herbam. Innumerabiles huc advolant aves aquaticæ, perplurimæ etiam ab exteris regionibus, vix unquam hic viſæ.

Dig. Dec.

Pluvia $\overline{\text{1.}}^{\prime\prime}$ 2. 9. Nix & grando 8. 9 = 0.416.

Nullum vidi lumen boreale toto hoc menſe, etſi ventus fere perpetuus e Septentrione ſpiravit.

☿ Altitud. maxim. 14. 30,4. E N E 2	media $30,1\frac{14}{31}$.	
— — minim. 1. 29. 1. S W 2.		
Dies frigidiſſimus 26. 84. N N E 1.	media $75\frac{11}{31}$.	
— tepidus 31. 69. S E b E 3x,		

Variolæ adhuc *epidemicæ* ſæpe parvæ ſunt admodum, ſeſſiles & ſubnigræ, ſæpe lethales; ægroti, his correpti, parum tument, perpaululum expuunt, unde non raro 8 aut 9 die ſuffocantur. Perpetuum eſt fere, quod per ſiccas ac frigidas aëris conſtitutiones, diu durantes, *varioloſi* parciſſime expuunt *; unde tali prævalente tempeſtate ſuaderem gargariſationem emollientem ac frequentem, potus tepidos, relaxantes, continuos, vaporem aquæ tepidæ, aut lactis dulcis, ore hauſtum, ut per hæc, laxatis fibris, attenuato ſanguine, reſeratis ſalivæ ductibus atque abſterſis, eliciatur *ſalivatio* libera, quæ in hoc morbo maximi ſemper eſt momenti.

Tumores faucium, *parotidum*, tonſillarum, &c. apud omnes fere, qui & tuſſi quoque vexantur

* Vide Libr. de febrib. Vol. II. Cap. de Variolis.

tur & acri deſtillatione. Anginæ, *odontalgiæ*, *pleuritides*, *peripneumoniæ*, ſunt undique frequentes. Perniones innumeris moleſti ſunt, ſæpe etiam in adultis ulcerant.

Febres lentæ, *nervoſæ* aliquæ, aliquæ *miliares*: *Aſthma* grave admodum ſævit plurimum, haud paucos ſenes jugulat.

Plurimi in vicinia, & hic quoque, tumore faucium, colli atque capitis corripiuntur, mox inguinis & teſticulorum dolore acuto, ac tumore: hunc morbum tamen ſanguinis miſſio, & lenis alvi purgatio, ex facili diſcutit—ſanguis ſubflavo glutine, haud autem valde tenaci, obducitur.

Plena Luna 1. FEBRUARIO. *Nova Luna* 16.

Siccus quoque & frigidus valde fuit hic menſis. Utcunque enim per initia Vulturnus brumam aſperrimam temperavit aliquantulum, rediit tamen mox Aquilo cum duriſſimo gelu: Ad finem vero ventus auſtralis ſpirabat; qui pluviam fecit *atmoſphæram* ac multo tepidiorem. *Barometer* altam tenuit ſtationem toto menſe: Aër fuit interdum pertenuis, plerumque tamen craſſus valde & fumoſus, intercurrente ſubinde malacia: Maximæ ſæpe ſæpius pruinæ; medio nempe die a ſolis fervore relaxata terra plurimos exhalavit vapores, quos frigus nocturnum mox condenſavit, imo & gelavit forma pruinæ.—Mare ad littora ſæpius congelatum fuit hoc menſe.

Pluvia 16. 19. 26. 27. 28. 29. Nix aliqua 12=0.482. Dig. Dec.

AB. 11, H. 8. p. m. N. 1ˣ. Enorme frigus 14; Thermom. 84.

☿ Altitud.

☿ Altitud. maxim. 23. 30,5. E N E 1, } media $30.1\frac{2}{29}$,
— — minim. 28. 29.8. S W 2.
Dies frigid. 14. 84. E N E 2x. } media $68\frac{11}{29}$.
— tepid. 29. 56. S S E 2.

Pleuritis, peripneumonia, angina, *rheumatiſmus*, maxime frequens undique; miſſus ex his laborantibus ſanguis craſſus eſt valde & glutinoſus, parum habet ſeri ſublutei. Perplurimi *tuſſi*, *catarrho*, *aſthmate* ſævo premuntur: Multi *xerophthalmia* laborant. Innumeri, etiamque ſeniores, pernionibus dolentibus, aliquando exulceratis, crucientur. Febris quædam *catarrhalis* cum acuto capitis dolore & vertigine, accedente etiam aliquando *phrenitide*, multos detinet—*Phthiſici* & *aſthmatici* jam peſſime ſe habent — *Variolæ* adhuc paſſim.

Scabies fœda jam regnat undique inter popellum.

Plena Luna 2. MARTIO. *Nova Luna* 16.

Perſtat usque alta *mercurii* ſtatio, aër craſſus valde & frigidus plerumque, malacia frequens, præſertim menſis initio. Primo die, flante Vulturno, multa decidit pluvia, poſt autem ventus inter N W & N E conſtitit: Gelu ſæpe hoc menſe & maxima pruina.

Pluvia $\overline{1}$. 3. $\overline{5}$. 7. 11. $\overline{14}$. 18. 23. 26. 27.
Dig. Dec.
Grando 12 = 1.278.

Circius vehemens 8 mane. Magna *AB*. 12. H. 9. N N E 2. levis *AB*. Veſperi 13 N N W 1 — 14 H. 9. N W 2: Perfrequenter ſane notavi *AB*. per duas, treſve noctes conſequentes vento a plagis ſeptentrionalibus ſpirante.

☿ Altitud. maxim. 30. 30,3. N 1_x. — — minim. 1. 29,7. S E b E 1_x. } media $30.0\frac{4}{31}$.
Dies frigid. 13. 67. N N E 1. — tepid. 18. 51. N W b N 1. } media $55\frac{18}{31}$.

Anginæ frequentes & faucium tumores; *rheumatiſmi* multi, & gravis ſæpe arthritis: *Variolæ* adhuc. *Aſthma* ſæviſſimum, diuque admodum durans, permultos premit; plures *phthiſici* moriuntur. *Pleuritides* & *peripneumoniæ* plurimæ; perraro autem ſanguinolenta expuuntur, ne libere quidem & copioſe aliquid, unde haud parum in morbo diſcriminis.

Sanguis, ex omnibus *pleuriticis* & *rheumaticis* miſſus, eſt denſus valde & tenax, & non ſero ſatis imbutus.

Neſcio unde, ſed per plures menſes, juniores atque etiam haud pauci adulti, lumbricis teretibus infeſtantur, qui per morbos ſæpiſſime dejiciuntur — An a corrupto frumento*, nec non immaturis & crudis fructibus, progenies hæc verminoſa?

Plena Luna 1. APRILI. *Nova Luna* 15.

Siccus fuit hic menſis & frigidus maxime, ſtetit plerumque ventus Orientem inter & Septentrionem, Malacia interdum interveniente; Pruina ſæpiſſime, & nonnunquam gelu, ad 15 nix ſæpe, & grando poſt; permanſit nix ſuper montes ad 26 usque.

Pluvia 8. $\overline{12}^{\,\prime}$. $\overline{13}^{\,\prime\prime}$. 14. 25. 26. 29. Nix 20. 21. 22. Grando 26. 27 = 0.802. Dig. Dec.

Levis procella 23. p. m. N N W 4_x.

Dies

* Vid. Menſ. Auguſt. Anni 1739.

Dies frigid. 14. 62. ENE 2^x. } media $51\frac{3}{27}$.
— tepid. 19. 45. NNW 2.
☿ Altitud. maxim. 17. 30,2. Malacia } media $29.8\frac{2}{27}$.
— — minim. 12. 29,3. E 2.

Perdurante adhuc eadem aëris conſtitutione, iidem prorſus ſæviunt morbi, jamque multo ſunt ſeveriores; pereunt permulti ruri & in oppido.

Morbis acutis jam ſæpe accedunt *petechiæ*, etiam ipſis *peripneumonicis*, hoc tamen accidit præcipue inter nautas: Horum vero ſanguis parum glutinoſus eſt, ſed magis putridus, ac lividus quaſi, ejusque ſerum aut viride eſt, aut turbidum maxime ac veluti luto fœdatum; purulenta quoque protinus expuunt & perſæpe fœtida: a *ſcorbuto* * forſan hæc, qui longe longeque, his in oris ſaltem, dominatur.

Variolæ paſſim, & *pleuritis* quædam acerbiſſima, quæ haud paucos jugulat more *paraphrenitico*, quarto vix elapſo die; horum ſanguis extractus merum fere gluten refert.

Plena Luna 30 *ult.* *Nova* 14. MAIO. *Plena Luna* 30.

Permanet usque ſicca atque frigida tempeſtas, ventus fere perpetuus ab Oriente, flectens plerumque ad Septentrionem, ad Auſtrum etiam aliquando, ſæpe velox, mox tamen omnino ſilens, maxime ſub noctem, inſolitum & plane ſtupendum fuit frigus pro anni tempore die 5, 6, & 7 menſis; imo haud parum nivis decidit quinto.— *Atmoſphæra* fuit perquam craſſa, etſi tam pluviæ parum decidit.

Pluvia 4. 5. 12. 14—17. 20. 23. 26. Nix 5. Grando 4. 5. 6 = 0.538. Dig. Dec.

* Vid. Libr. de Febrib. Cap. de Peripneumon.

Procella 25. a. m. E 4. *AB*. 27. Veſperi N W b W 1.

☿ Altitud. maxim.	9. 30,1.	N E 1.	}	media 29,7$\frac{11}{30}$.
— — minim.	4. 29,3.	N N E 2^{x}.		
Dies frigid.	6. 62.	N b W 2.	}	media 42$\frac{22}{30}$.
— tepid.	30. 32.	Malacia.		

Perfurunt usque febres pulmonariæ, magisque multo jam ſunt malignæ maculis nigris, lividis, fuſcis ſæpe ſtipatæ; dolent vehementius caput dorſumque, præcordia premuntur maxime; nunc quoque ſemper fere accedit phrenitis effera, ac perſæpe angina quædam ulceroſa vel ab ipſo initio, totas fauces ſenſim perreptans: Vel cruda prorſus, vel ſanioſa expuunt: Cruda, lurida, turbida urina, peſſime ſignificans, nihil unquam deponit. Fauſte interdum, ſub morbi finem, puſtulæ erumpunt & furunculi—ſæpe vero jugulat ægros hic morbus, dira anxietate jactatos, perpaucos intra dies, more quaſi *paraphrenitidis*; imo etiam haud raro *hepatitide* correptos: nam & ſitus doloris & color ictericus & intenſa urinæ flavedo hoc indicare viſa ſunt.

Jamque etiam graſſatur febris putrida *petechialis*, quæ plurimos nautas orco demittit atque inter popellum multos. Hæ febres ſæpe complicatæ videntur & unitis viribus ſæviunt, pulmonaria nempe atque *petechialis*.

Variolæ nunc magis frequentes ſunt, ut plurimum tamen mites, licet parce admodum expuitur: At diſcreti ſunt plerumque generis, quod mirum utique videtur, quandoquidem alii morbi acuti monſtri jam quid maligni alunt.

Tuſſis vehemens inter equos cum angina ſuffocante & febre plures obruit; imo & bubulum pecus tali etiam effectu ſæpe abripitur.—Grex lanigera

lanigera ſumma macie & arida tuſſi maxime laborat; pereunt oves innumeræ, quarum omnium jecur tumet multum & indureſcit, veſicula fellis autem, ſubatra bile turgida, ad enormem creſcit magnitudinem.

Nova Luna 13 JUNIO. *Plena Luna* 28.

Major forte nunquam obſervata fuit ſiccitas, fontes areſcunt prorſus, & flumina deſiccantur; *Pabula caneſcunt, cum frondibus uritur Arbor;* Ov. Quamvis *Hygroſcopia* omnigena ſicciſſimam aëris temperiem denotant, tota *atmoſphæra* tamen craſſa valde & fumoſa quaſi apparet — unde, utique neſcio, ni deficit forſan ſufficiens in *atmoſphæra* humor ad regularem luminis transmiſſionem — Sic corpora quædam videmus, quæ, humectata, pellucida ſunt, arida vero opaca prorſus. — Subſolanus a 1 ad 5; a 19 iterum ad 25; cæterum Corus plerumque, haud raro etiam Libs.

Pluvia $\overline{5}$. $\overline{7}$. 8. 10. 11. 13. 24. Grando
Dig Dec.
multa 7. p. m. = 0.742.

☿ Altitud. maxim. 18 30,2. Malacia
— — minim. 7. 29,3. S W b W 3. } media $29.7\frac{24}{28}$.

Dies frigid. 12. 42. S W b W 2.
— calid. 25. 25. S E b E 1. } media $33\frac{3}{28}$.

Durat adhuc febris *pneumonica*, quam ſæpiſſime comitantur *petechiæ* — Sanguis in hoc morbo detractus lividus valde imo & ater conſpicitur, ac plerumque nimium ſolutus *, haud raro ſane prorſus ſanioſus.

* In febre *peticulari* epidemica, quam accuratiſſime deſcripſit *Ramazzini*, ſanguinem ſemper roſeum, purpureum, ſolutum, invenit, minime vero glutinoſum. vid. *Ramazzini* Conſtitution. Epidem. Ann. 1692, &c. Sect. 27. 47.

Variolæ frequentiores, ſed ut plurimum benignæ indolis.—Febricula quædam cum puſtulis rubellis & valde urentibus, quæ per ipſa morbi initia erumpunt, perfrequens; levis tamen videtur & evaneſcit cito magna cuticulæ aſperitate relicta.

Febris nautica peſtilentialis jam ſævit maxime; en hujus hiſtoriam.

Ineunte vere ad hunc portum appulſæ ſun naves duæ bellicæ (*Panter* & *Canterbury*, quarum poſterior mox a mari *mediterraneo*) ex his ægroti pluſquam ducenti ad terram protinus delati ſunt, horumque pars major febre maligna, imo peſtilente laboravit; hinc in vulgum quoque ſparſa maximam edidit ſtragem.—Nec vana forſan fuit ſuſpicio, has quidem naves peſtilentia quadam per Africas oras tunc longe lateque graſſante, attactas fuiſſe, quoniam has inter & illas frequens fuerat commercium.

Levis rigor primo corripuit ægros, mox ſubitus ardor incerto prorſus ordine; pulſus interea fuit admodum inconſtans, nunc incitatus valde nunc mire depreſſus; acceſſit proinde gravedo capitis, aut dolor acutus, ſæpe occipitis, ſæpe ſincipitis, ſæpius autem in temporibus, aut paulo ſupra oculos, qui quidem longe vehementior—perdolebant etiam ipſi oculorum globi luminaque refugiebant: Sopor interim perpetuus urgebat, at parcus admodum aderat revera ſomnus, tinnitu aurium ſemper moleſtante aut vertigine gravi. Fœdus valde & amarus in ore ſapor vomitiones excitabat frequentes & bilioſas admodum, multa tamen permiſta pituita. Lingua fere ſubflava erat, aut fuſca & ſordida, raro autem valde arida, medio autem ſcabra. Jam extemplo plurimum debilitati diſcumbunt, anxii tamen & quaſi perterrefacti, errantibus per omnia membra huc illuc doloribus.

bus. Urinæ tenues, crudæ, aquoſæ aut luridæ, ſæpe tamen rutilæ ceu tantillum ineſſet ſanguinis intime permixtum, aut fortiſſimum aliquod lixivium referentes; parcæ hæ & tenues ſemper, & nihil prorſus deponebant:—Mali admodum ominis nunquam non omnes has notavi urinas.

Hæc quidem inter morbi initia, exactis autem tribus, quatuorve diebus in pejus multo ruebant omnia; jam enim vehementius ardet febris, mox phrenitis accedit, aut *coma* vigil, cum torvo aſpectu & fulvo oculorum rubore; Jactatio perpetua, anxietas ſumma, vix vel ipſis aſtantibus tolerabilis; ſæpe furor immanis, levis ſæpe deſipientia aliena ſubinde murmurans.

Petechiæ violaceæ, lividæ, fuſcæ, imo & ipſæ nigræ, ſextum inter diem & undecimum ſæpiſſime prodibant, nunc citius, nunc tardius; quo magis floridæ, eo melius; fuſcæ tamen quaſi cutis lenticulæ, parvæ, innumeræ, male ſemper ſignificabant, at peſſime omnium vibices, & ungues atqui ſummi digiti lividi * aut plumbei — Funeſtum utique ſemper eſt hoc ultimum in morbis acutis, indicat enim ſtagnantem in extremis arteriis ſanguinem — bonum vero omnino, ubi vividus adeſt unguibus color:—Medici eſt igitur, hos etiam diligenter inſpicere.

Adfuit vel ab initio permagna præcordiorum oppreſſio, quæ aucta quotidie cum ſtringente quodam (hoc enim ſemper plorabant) cordis angore, & reſpiratione tremula & ſingultiente quaſi (imo ſæpe diro cum ſingultu ac languore ſummo, haud raro ad deliquium usque) maximum portendebat diſcrimen; cum & jam quoque tremores, ſubſultus tendinum, capitis vacillatio, incerti rigores

* Vid. Lib. de Febribus Cap. de Febre putrid. malign.

rigores, frigidique ſudores ingruerent — Pedes erant ſæpe frigidiſſimi, dum facies, genæ præſertim, magno flagrabat ardore, profuſus interea & valde fœtidus ſudor manabat talos ad usque; pulſus interim exiliſſimus erat, at quam citiſſimus: jam jamque inſtabat mors.

Frequenter autem *diarrhœa* fœdiſſima miſeros colliquabat, arida prorſus facta ac dura cute, corii ad inſtar, dum lingua, quaſi fuerat indurata fumo, rigebat, impos fere motus, nedum loquelæ. Haud raro etiam in ſummo morbi ſtatu *apthæ* ſubnigræ, ulceroſæ, totas fauces cruciabant gulamque, quas paulo poſt perpetuus inſequebatur ſingultus; Sanioſa inde, aut *gangrænoſa dyſenteria* ægrotos brevi conficiens — Levis attamen obrepens alvi fluxus circa undecimam, ceu arte, ceu ſponte eveniens, ſaluti fuit plurimis, modo nec lividus nec liquidus nimium.

Jam nunc quoque (morbi nempe ſtatu) interdum maximum attulit levamen larga puſtularum eruptio, more veluti variolarum, quæ tamen nil niſi tenuem & acrem *Ichorem* continebant * — erumpebant etiam aliquando multo minores, at urentes admodum, quæ vero in ſquamas mox abirent: ſalutiferæ quoque & hæ. In quibusdam peralbas quasdam & latas maculas notavi, paulo eminentes, quaſi ex urticæ morſu; hæ vero difficilis indicii.

Erant vero ægrotantes plurimi, ubi nihil horum plane, ſed aut *parotides*, aut tubercula, aut in auribus *apoſtemata*, eos ſublevabant: omnibus erat fere magna ſurditas, diu durans.

Multis fuit narium *hæmorrhagia* ſalutaris, at peſſimum ubi paucæ, acres, ſubcruentæ guttulæ deſtil-

* Φλύκταιναι veterum medicorum.

deſtillabant; nec utique juvabat ſemper copioſa; nam haud raro longe nimium profundebant nares, imo ad *ſyncopen* usque, præſertim ſub Julii finem, cum eſſet ſæpe prodiga valde: tunc etiam *dyſenteria* cruenta ſæpius accederet. — Vix ullam memini febrem, in qua *ſcotomiæ* & falſi oculorum ſplendores erant tam frequentes.

Nihil utique novi æque certum victricis naturæ ſignum ac liberum valde & copioſum ſputum, benigno prodeunte ſudore, aut fluente affatim fulva & craſſa urina: perraro autem ſedimenti aliquid depoſuit lotium per totum morbi decurſum; imo, cum interdum craſſum fuiſſet admodum per horas aliquot, mox tenue prorſus reddebatur. Signum hoc ſemper eſt male judicatæ febris: atque adeo hæc vel ex leviſſima cauſa fuit recidiva—Si quis carnem comederet vel piſcem, niſi probe purgatus & confirmatus bene, certo certius hoc paſſus eſt magno hercle cum vitæ periculo; nec minus ſane ſubiret diſcrimen ſæpe ab acriore *cathartico*.

Mihi equidem haud levis noxa popello accidiſſe viſa eſt a nimia comeſtura piſcium, qui abundantiſſime hac tempeſtate undique ſcatebant, præcipue ſcombri; quippe qui lentos generant ac rancidos humores. Sudor vel ſaniſſimi hominis, qui multo utitur piſce, longe magis fœtidus eſt quam ſi carne ſolum et pane veſceretur—quinimo jam diu notum eſt, quod nimius piſcatus *ſcorbutum* infert & morbos cutaneos.

Hæc adeo de febris natura, jam quoque de curatione pauca.

In morbis equidem curandis regulæ quædam generales ſervandæ ſunt, cum eo tamen, ut propria quoque cujusque ægrotantis natura perſpicienda

enda ſit: ideo ex *Hippocrate* *Celſus* * dixit „Me-„deri oportere & communia & propria intuen-„tem:„ Nec in ulla re magis hoc neceſſarium eſt, quam in ſanguine mittendo, ubi & vires & ætas & habitus diligenter ſunt conſideranda.

Ipſo harum febrium inito rectiſſime mittitur ſanguis, plus, minuſve, pro Ratione *ſymptomatum* nempe **: Si pulſus ſit validus, ſi febris vehemens, ſi dolor acutus, repeti id debet, maxime ſi pellicula tenax cruorem obtegit, minime tamen ſi haud ſatis firma ſit ſanguinis *craſis* & tenuis nimium, præcipue ſi ſerum ejus ſit luridum valde, aut rubellum — Haud tamen fida ſatis a colore & ſuperficie cruoris deſumitur indicatio, niſi pleno flumine & impetu proſiliat: cum per Brachium deſtillat, aut exit quaſi guttatim, falſa ſemper & florida ſpecie decipit.

Secta imprimis vena, mox vomitum leni *emetico* movere oportet, maxime ſi nauſea urget, aut vomitio; hoc enim modo exantlatur optime biliosa colluvies, fomes, ſi reſtaret, futurus morbi —Hoc etiam ipſa natura indicat, ſua ſæpiſſime ſponte vomitiones concitans—Nec ſolum initio, ſed in quolibet morbi ſtatu eluendus eſt ventriculus, ſi urget vomendi conamen, aut ructatio biliosa, oblida & ingrata valde *** — Vitellus ovi putridus, vel ad perpauca grana datus, horrendam mox excitat choleram; ſtagnans & putrida bilis haud multo minus virulenta eſt, quam primum igitur eſt ejicienda.

equi-

* *Celſ.* Præfat. p. 17. ex Edit. *Almeloveen.*

** Perlege quæ de ſanguinis miſſione dixi in febribus putridis malignis, Libr. de Febrib. Cap. de febre putrid. malign. petech.

*** Ubi ructus amari cum gravitate præcordiorum ſunt, ad vomitum protinus confugiendum eſt. *Celſ.* Lib. 1. C. 3.

Sequitur plerumque poſt *emeticum* alvi dejectio, ſi vero non reſpondet, clyſtere leniore ducenda eſt: ſive ſic parum reddit, ſive fuerat ante febris acceſſionem aſtrictior debito, *pharmacis* idoneis liquanda eſt, manna nimirum, *cremore tartari*, *rhabarbaro*, ſale *Glauberi*, &c. quæ ſcilicet in primis viis præcipue agunt, minimas ſaltem movent in ſanguine turbas.—*Draſtica* utique *cathartica* deprecor prorſus, utpote nocentiſſima: mitiora vero hæcce exterminant commode humores, qui in viſceribus diutius morando majorem indies acquirunt acrimoniam, imo & in ſanguinem per vaſa *meſaraica*, venasque lacteas remigrant perpetuo.—Et poſt vomitum & poſt *catharſin theriacæ andromachi* aut *elixiris aſthmatici* paululum adminiſtrandum eſt.

Hiſce peractis pauliſper jam cunctandum eſt, ut qua natura vergat ſcrutemur, nec officioſa medicamentorum farragine illam agamus deviam *; interea tamen diluentia quædam ſubacida propinanda ſunt affatim, ut nova puraque materia corrupto ſanguini admiſceatur, ut acres ejus ſolvantur ſales, atque peccans corrigatur acrimonia; hoc enim modo *criſis* promovetur optime, præſertim ſi lenia aliqua attenuantia ac ſolventia adjuncta ſunt. Nec facile video, quæ alia medicina hoc tempore febris tentanda ſit, ni forſan vis vitæ langueat, & torpeat ſanguinis motus; tunc enim ſtimulis agitandum eſt idoneis, *epiſpaſtica* admovendo nempe; generoſa porro exhibenda ſunt *alexipharmaca*.—Sed ne nimius ſis, obſecro medice!

* —*Ἀκμαζουσῶν τῶν νούσων Ἡσυχίην ἔχειν βέλτιον.* *Hippocrat.* Aph. 29. Sect. 2. Maximi profecto eſt hoc monitum in acutis, quis prudens medicus naturam durante paroxyſmo vel febris intermittentis interturbat?

medice! in ſalibus *volatilibus alcalinis* ngerendis, ruunt enim jam omnia ad ſummam putredinem, niſi humorum acrimoniam temperare potes, & ſanguinis diſſolutionem prohibere. — Ideo ubi calidiora medicamina exiguntur, admiſcere ſoleo plerumque acida quædam, uti acetum, *limonii* ſuccum vel *elixir vitrioli*, quod aromatibus imbutum haud contemnendum eſt *alexipharmacum*, cujusque guttæ aliquot ſæpius exhibendæ ſunt, ex vino aromatite, aut *julepo* quodam *cardiaco* cum bolo ex *Confect. Cardiac.* Croco, *Rad. Contrayerv.* &c. — Sed nihil neceſſe eſt tradere formulas, cum qui, quid indicatur in re præſente, calleat facillimo negotio poteſt adaptare remedia *: cave tamen ne calcaribus utaris cum opus eſt fræno; nec vehemens nimium eſto in ſudoribus exprimendis præcalidam medicinam urgendo, nam ſi probe diluitur ſanguis, & ſervatur bene miſtus, ſuo ſemper tempore, ſuaque ſponte, ipſa natura ſudorem profert ** — Haud ibo inficias equidem, quod absque ſudore quam rariſſime ſolvitur febris, profuſus tamen mihi ſemper ſuſpectus eſt.

Hanc adeo in morbis hujusmodi curandis *methodum* plerumque ſequor — Per initia febris, debitas poſt exinanitiones, *hauſtus ſalinos* præcipio, ex ſale nempe *alcalino* fixo aut *volatili* (prout res poſtulat, quorum hic ſudores, ille urinam magis movet) ſucco *limonum*, *aurantiorum* Hiſpalienſium, aut aceto vini acerrimo, bene ſaturato, cui admiſceo aquam *alexeter.* ſimplicem Sp. Lavend. C. aut his ſimila. Hoc modo conficitur medicamentum,

* Εἰ τις εἰδείη τὴν αἰτιὴν τοῦ νουσήματος, οἷός εἴη προσφέρειν τὰ ξυμφέροντα. *Hippocrat.* de Flatib. initio.

** Πάντη δὲ ἀνοιγόμενον τε καὶ ἀναπνέον, καὶ κινούμενον τὸ σῶμα, συμφέρον ποιήσει. *Hippocrat.* de locis in Homin. Sect. 39.

tum, blandi ad inſtar ſaponis, craſſos reſolvens humores ac cum aquoſa ſanguinis parte olea ſaleſque intime commiſcens — Diluentia interim ſubacida affatim miniſtranda ſunt, quæ, mediante hoc remedio ſalino, toti humorum maſſæ promptiſſime admiſcentur: Sic bene miſtus & fluidus ſervatur ſanguis, ejusque temperatur acrimonia; dum acres ſoluti ſales per cutim, per alvum, per urinam effluunt perpetim, nec vero interea interturbatur natura, dum concoctionem molitur. Atqui ſi tardat nimis languetque, generoſa magis medicina vacillantem refoveo; id maxime, ſi aut ſudor ſit frigidulus, aut urina pallida, aut eruptiones (puſtulæ ſint ſive *petechiæ*) coloris minus vividi.

Per hæc efficitur plerumque, ut blandi tandem ſudores erumpant, qui febrem tenuant quotidie; ſi tamen inæquales ſunt, & parum conſtantes, aut ſubfrigidi, aut profuſi admodum, haud ita feliciter, mox enim rigor accedit ſæpe, ac febris *exacerbatio*, pauloque poſt phrenitis; qua quidem ingruente alvus protinus *enemate* ducenda eſt, ſi fuerat aſtricta (vellem utique ſemper teneram potius quam conſtipatam per totum morbi decurſum) ſi furor urget, ad cucurbitulas ſcarificatas, humeris cervicibusque affixas, confugiendum eſt; quo peracto *epiſpaſtica* admovenda ſunt pone aures, occipiti, ipſis quandoque locis ſcarificatis; Tibiis proinde aut femoribus — Hæc vero maxime ex uſu ſunt, ubi vis naturæ torpet, languetque pulſus arteriarum — Jam autem bolis *cardiacis* adjicio *camphoram* ac ſuccini ſalem, interpoſita quoque interdum uncia una, vel altera, *diacodii*, imo ſi vigiliæ urgent, uno alterove, extracti Thebaici grano.

In hac fere medicina perſiſto morbi usque ſtatum, quo aut in melius, aut pejus multo ocyus mutantur omnia; nec dies jam ſed & vel ipſæ horæ æſtimandæ ſunt: Si modo nec propitius adjuvat ſudor, neque *diarrhœa* blanda, nec libera accedit expuitio, in malis æger eſt — Tentandum eſt tunc utique, quid poſſit lenis alvi purgatio, exhibendo nimirum *rhabarbarum*, *Mannam*, *Cremorem Tartari*, *Salem Glauberi*, &c. ſubveniendum eſt interea virium ruinæ *cardiacis* idoneis: vix meliora novi utique quam vinum rubrum generoſum aromaticis incoctis, cinnamo ſcilicet, maci, nuce *moſchata*, Cort. *Aurant.* Hiſpalienſ. &c. cum aquæ dimidio, aut ſubauſtera quædam *alexipharmaca* cum *elix. vitrioli*, vel *limonum* ſucco; hæc quippe & vim fibrarum & ſanguinis *craſin* confirmant, humorum autem putrefactioni obſiſtunt maxime. Quod quidem diligenter cavendum eſt, ubi aliter ſanguis in ſaniem, lympha vero in *ichorem* degenerant, brevique obrepit omnium diſſolutio putrida, ac ſi ſanguini immiſtum fuiſſet viperæ * venenum.

Purgationem per inferiora poſcunt hypochondria tumida, inteſtinorum murmura, abdomen tenſum, alvus adſtricta, caput grave, ſomnolentia nimia, vertigo, ingruens delirium, halitus fœtidus valde, & præcordiorum oppreſſio cum ructu frequente. — Prohibent autem ſudores faciles, conſtantes & æquales, puſtulæ, aut *exanthemata* jam erumpentia, expuitio copioſa adveniens; nam vel in *peripneumonicis diarrhœa* ſæpe ſputa ſupprimit prorſus; quod quoque in *variolis* haud raro accidit infeliciter — minusque commode ſemper fert *catharſin* magnus virium languor.

Sub

* Vide Libr. de Febr. Capit. V.

Sub conditionibus autem ſupra expoſitis nullo non tempore morbi alvum moveo *, maxime declinante febre, ubi nulla alia via molitur natura *criſin.*

Tentatur ſæpiſſime, fauſto admodum ſucceſſu, hæc purgandi methodus in *variolis* confluentibus, nono, vel undecimo ab eruptione die, cum parum aliquid ultra per ſalivæ ductus, aut per cutis meatus exterminari poſſit: Quidni & in hac quoque febre?—Procul dubio ubi putrida colluvies atque corrupta bilis in ventriculo & inteſtinis abundant, quantocyus hercle expurganda ſunt, ni vis usque fovere morbum, aucta in horas putredine *.—In hac febre profecto, de qua nunc agitur, & per vomitum & per alvum immenſam vim bilioſæ ſaburræ ſæpius rejectam vidi, magno utique cum ægrotantium levamine; ſuavi mox accedente ſomno, ubi per plures dies noctesque ſumma anteſceſſerat anxietas, ac vigilia perpetua —Dum ventriculus ſane acribus gravatur ſordibus, & putrida bile, laborat ſemper maxime caput, perturbantur ſpiritus,, & proſternuntur admodum vires.—Nec inprimis tantum viis felices edit effectus vomitus, ſed & per omnem undique vaſculorum compaginem, ubi venteſcentes attenuat humores, putridosque expellit **.

Nova Luna 12. JULIO. *Plena Luna* 27.

Hic quoque menſis fuit ſubfrigidus, aër autem maxime ſiccus & quaſi fumoſus; Libs ſæpe afflavit, Corus ſæpius, Eurus interdum: Fons omnis & rivus exareſcunt fere, vix viridis inventa eſt herba.

Q 2 Plu-

* Ibid. Cap. VIII.

** Vide Dr. Cheyne's *new Theory of Fevers,* p. 83—94. *Edit.* 3. Ann. 1722.

Pluvia 4. 7. 9. $\overline{10}$. $\overline{12}$. 16. 19. 20. 26. Dig. Dec.
30=0.608.

Tonitru 30. Pluvia graviſſima ad Septentrionem 28.

☿ Altitud. maxim. 15. 29,9. NNW 1.
— — minim. 26. 29,3. SSW 3. } media $29,6\frac{16}{31}$.

Dies frigid. 22. 39. NNW 1.
— calid. 3. 26. SWbW 2_x. } media $31\frac{3}{31}$.

Variolæ jam *epidemicæ*, mites tamen plerumque; *Rubeoli* paſſim & morbi pulmonis; ſub finem menſis *dyſenteria* frequens.

Jam maxime furit febris peſtilentialis plurimosque demittit ad umbras; Funera certe nunc ſexies ſaltem excedunt ſolitum numerum: nec ſolum hic, ſed & per viciniam jam graſſatur morbus.—Anxietas horrida, jactatio perpetua, atrox capitis dolor, cruciant ægrotos, atque mox ferox accedit inſania, pauloque ſæpe poſt veternus, aut nervorum diſtentio: alvus, urina, lachrymæ, nil ſentientibus effluunt, ſæpe vox faucibus hæret prorſus, ſæpe lingua nigra aridiſſima, verba incondita; aut aliena balbutit.—Plurimis ſub morbi finem adeſt exulceratio faucium acerbiſſima, etſi initio levis tantum erat aſpretudo; difficillima hinc deglutitio, nec ſine ſummo tormento. *Parotides*, *bubones*, furunculi admodum dolentes, haud raro nonum inter morbi diem & decimum quartum erumpunt; Salutaria hæc plerumque, maxime ſi probe ſuppurant, peſſima utique ſi mox recedunt: interdum vero per plurimos dies indurata permanent ſine vel minima ſuppuratione, præcipue in cervicibus, ubi per menſes etiam aliquando perdurant.

Circa

Circa hoc tempus quoque ſæpe *diarrhœa* ſalutifera oritur, id potiſſimum ſi bilioſa, aut ſubnigra, atqui non nimis liquida, dejiciuntur: Alvus autem ſanioſa, cruenta, aut valde aquoſa, mala ſemper—hujus autem fœtor plerumque vel aniculis miniſtrantibus, imo & ipſis ægris, plane intolerabilis: interdum urget admodum peſtifer teneſmus.

Urina vel in convaleſcentibus cruda perſtat, ac ſæpe tenuis, ſæpe autem turbida, lactea, & oleoſa quaſi, nihil tamen omnino ſedimenti deponit: evidens hoc magnæ cruditatis argumentum eſt; adeoque, licet ægrotantes pene reſtituti viderentur, frequenter tamen promptiſſime in * recidivas incidunt. Convaleſcentes ſane, qui carnem nimis cito, aut piſces comedunt, in febrem certo certius relabuntur; præcipue haud probe prius purgato corpore.—Fortiora tamen *cathartica* hos etiam in idem periculum conjiciunt.

Quibus in meatu auriculari, aut pone aures, aut per cervices abſceſſus enati ſunt, maxime ſi circa labia puſtulæ plures urentes, certa fere ſpes ſalutis effulſit: omnibus ægrotantibus ſurditas ac tinnitus aurium accidit, diu ſæpe poſt ruptum *apoſtema* durans.

Mirum eſt hercle, quod eruptio tantillæ materiæ morbidæ tam felices ſortiatur effectus, quod tamen perſæpe videmus: vix enim hoc modo ejici poſſe videtur morbi cauſa. Suſpicor ego quidem hoc duntaxat eſſe ſignum, quod validæ adhuc ſint naturæ vires, & quod ſit usque ſanguini motus ſat expeditus per ultimas minimasque arteriolas; quibus deficientibus, nec matura-

* Febris, quæ ſine ratione, ſine bonis ſignis, finita eſt, fere revertitur, *Celſ.* Lib. 2. C. 7. *Hippocrat.* Aph. 12. Sect. 2.

tur *apoſtema*, aut tuberculum, nec emergunt puſtulæ. Hinc vides paulo ante mortem, ſuccumbente nimirum prorſus natura, ulcuſcula pallida, aut exiccata, &, ſi quæ ſint puſtulæ, eas palleſcentes, aut luridas, hærente ſcilicet in extremis vaſculis ſanguine.

Inter ſalutifera ſigna inſuper fuit acidus, aut ſalſus in ore ſapor, cum ſputo multo; contra vero amarus & quaſi ex ærugine (ut dicerent) fœdus certum fuit male judicati morbi ſignum, ac febris mox recidivæ, ni per vomitum, aut lenem *catharſin* ocyus expurgata forent putrida bilis & colluvies morbida. Quo quidem peracto felices quotidie experiebar *tincturæ corticis alexipharmacæ** effectus, & ad vires reficiendas & febris reliquias abigendas. Hujus eſt utique medicamenti roborare fibras arque debitam fluidorum conſtitutionem reſtituere, nec tamen interea prohibet morboſi humoris exitum per cutis meatus: hinc longe tutius ſæpe exhibetur quam ipſe cortex *Peruvianus*, qui haud raro vehementer nimis conſtringit.

Per totam hanc inſaluberrimam tempeſtatem *veſicatoria* immenſam fere fundebant humorem, ſaneſcebant vero difficillime; quoſdam certe enormi fluxu conſumebant prorſus.

Diu fuit undique piſcium immenſa quantitas, maxime ſcombrorum, quorum uſu immodico procul dubio plures generantur morbi; augent enim & humorum putredinem ac labem *ſcorbuticam*, jam ubique graſſantem, inter nautas præcipue, quorum gingivæ exeſæ ſunt admodum & halitus oris valde olidus—Rectiſſime ideo cum piſcibus comeditur aceti plurimum, quod rancidum

* Libr. de febrib. Cap. VIII.

dum eorum oleum corrigit, & putreſcentem indolem — Nullus utique dubito quin largus aceti & *pomacei* uſus foret nautis utiliſſimus in longis navigationibus *: imo hoc jam ſatis expertum eſt, adeo ut ſecum plurimi ad Indiam usque orientalem *vinum pomaceum* deportent: Acetum vero carnis & aquæ corruptionem prohibet.

Nova Luna 11. AUGUSTO. *Plena Luna* 25.

Maxima jam cœli eſt & ſoli mutatio, perpetuæ fere decidunt pluviæ, atque omnia nimio diffluunt humore; unde meſſis infelix admodum, frumentum pene corruptum, & fructus prorſus fatui — Immenſa ſcatet undique vis fungorum.

Ventus fuit auſtralis ſæpiſſime; haud raro ſævitt Libs procelloſus, hinc *atmoſphæra* craſſa valde, frigida, & maxime humida, præſertim ſub menſis finem.

Pluvia $\overline{\overset{\prime\prime}{2}}$. 3. 4. $\overline{\overset{\prime}{5}}$. 6. 10 — 12. 15. $\overline{\overset{\prime}{16}}$. $\overline{\overset{\prime}{17}}$. 18. $\overline{\overset{\prime\prime}{20}}$. 21. 22. 24. 25. $\overline{\overset{\prime\prime\prime\prime}{26}}$. $\overline{\overset{\prime}{27}}$. $\overline{\overset{\prime}{28}}$. $\overline{\overset{\prime\prime\prime}{31}}$ = 3.510. Dig. Dec.

Procella 26. a. m. S S W 4_x — 28. a. m. S W 4. Magna pruina 29.

☿ Altitud. maxim. 30. 29,9. S E 1. }
— — minim. 3. 29,1. S W 2. } media $29,4\frac{2}{3}$.

Dies frigid. 29. 42. N 1. }
— calid. 1. 27. N W 1. } media $34\frac{25}{30}$.

Variolæ epidemicæ, quæ hic quidem parum ſunt lethiferæ, longe aliter tamen aliis in locis.

Dyſenteria cruenta, ac cholera frequens — multi levi angina atque faucium tumore vexantur cum doloribus vagis *rheumaticis*.

 Graſ-

* Vide monitum noſtrum de ſanitate nautarum tuenda Vol III.

Graſſatur adhuc febris nautica maligna, plurimosque trucidat, quosdam vel die ſeptimo, imo interdum citius; multos autem vel ad viceſimum & ultra trahit—jam ſæpe aut nullæ prorſus apparent *petechiæ*, aut raræ; ſæpe tamen totum corpus maculant—crebro ſudores pingues & fœtidi ægrotos colliquant; haud raro quos febris fere reliquerat ſæva *dyſenteria* conſumit: Solutis adeo ſanguinis principiis, qua data porta ruunt humores.

Nova Luna 10. SEPTEMBRI. *Plena Luna* 24.

Ventus ab Occidente, ad Auſtrum plerumque vergens, prævaluit decimum usque octavum, continua fere ac gravi decidente pluvia, poſt autem contrario plane curſu ſpirabat, ſurgente *Baroſcopio*, aëremque ſiccabat.

Pluvia 1. 2. 3. 5. 6. 7. 9. 10. 11. 13. 15.
Dig. Dec.
16. 17. 22. 23. 24. = 3.628.

Levis procella 7. p. m. S W b W 4x.—27 Nocte E b S 4x. Paraſelene 17. H. 7. p. m. W N W 1.

☿ Altitud. maxim. 25. 30,0. N E 1.
— — minim. 11. 29,0. W 3. } media $29.6\frac{2}{28}$.
Dies frigid. 30. 59. N E 1.
— tepid. 6. 34. S W 2x. } media $41\frac{1}{2}$.

Febres malignæ jam nec vi, nec numero, adeo ſæviunt. *Dyſenteria* plures cruciat; tuſſis quædam gravis *aſthmatica* haud paucos. Tumores faucium, *parotidum*, maxillarum cum acerbo dentium dolore permultos divexant: Morbus colicus a *pomaceo* novello, cum alvo citiſſima plures exercet, *ophthalmia* paſſim, *variolæ* plurimæ.

Nova

Nova Luna. 9. OCTOBRI. *Plena Luna* 23.

Fuit hic menſis multo frigidior ſolito, gelu ipſo initio, etiam rigidum die decimo; Boreas plerumque ſpiravit, Eurus haud raro, pluvius auſter nonnunquam: Alta fuit utplurimum Barometri ſtatio, aër vero craſſus.

Pluvia $\overset{\prime\prime}{\overline{4}}$. $\overset{\prime}{\overline{5}}$. 6—8. 16. 17. $\overset{\prime\prime}{\overline{19}}$. $\overset{\prime}{\overline{20}}$. 21. $\overset{\prime}{\overline{23}}$. $\overset{\prime}{\overline{24}}$. 28. 29. Grando 7. Grando & Nix multa
Dig. Dec.
23 = 1.914.

☿ Altitud. maxim. 27. 30,3. N E 1.
— — minim. 20. 29, 3. S W 2_x. } media 29.8$\frac{22}{28}$.
Dies frigid. 27. 69.
— tepid. 20. 44. } media 56$\frac{12}{28}$.

Febres lentæ *nervoſæ* frequentes; permanent usque aliquæ malignæ, quibus ſub finem accedit *diarrhœa*, interdum *dyſenteria* mucoſa cum ſanguinis ſtrigmentis.

Tuſſis, angina, faucium tumores, dentiumque dolores perplurimos corripiunt. Jam regnat admodum *colica pomacea*, haud ſolito tamen cum furore, ob *diarrhœam* fere ſemper comitantem: *Variolæ adhuc epidemicæ.*

Nova Luna 8. NOVEMBRI. *Plena Luna* 22.

Fuit & *November* perquam frigidus, aër plerumque craſſus, afflavit Aquilo ſæpe, ſæpe Corus, intercurrente frequenter Africo furente & pluvioſo; maximæ ſubinde pruinæ, haud raro rigidum gelu.

Pluvia $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{1}}$. $\overset{\prime}{\overline{2}}$. 5. 7. $\overset{\prime}{\overline{9}}$. 10. 11. 13. 14. $\overset{\prime\prime}{\overline{16}}$. 20. $\overset{\prime\prime}{\overline{21}}$. 22. 23. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{25}}$. $\overset{\prime}{\overline{27}}$. 28—30. Grando 1. 5. 25. Nix multa $\overset{\prime}{\overline{2}}$. 24. 25. = 3.844. Dig. Dec.

Procella graviſſima 1 a primo mane ad noctem usque. N W 4_x.

—— —— 21 Mane S W b W 4—26 Nocte S W 4_x.

Fulgur & Tonitru 25 Veſperi.

☿ Altitud. maxim. 18. 30,2. N N W 1.
— — minim. 24. 28,8. E 2. } media $29.5\frac{14}{29}$.

Dies frigid. 25. 69. N N E 1.
— tepid. 15. 50. S W b W 1. } media $60\frac{20}{29}$.

Variolæ usque graſſantur; febres malignæ paſſim, lentæ ac *miliares* ſparſæ, ruri præcipue: eryſipelas, angina, tuſſes acres haud paucos corripiunt. Plurimi colica *pomacea* laborant cum *diarrhœa* plerumque, adeoque, cito profligatur; ſolutum enim ventrem raro torquet admodum colicus morbus, ſaltem brevi cedit anodynis; iisque opportunus eſt locus poſt unam alteramve rhabarbari *doſin;* neque inter hæc melius eſt aliquid *philonio*, cave tamen ne alvum nimis cito ſtrictam reddas, nam paulo poſt utplurimum recrudeſcit dolor, congeſta ſcilicet iterum acri colluvie; tenera iccirco ſemper per dies aliquot ſervanda eſt; probe autem interea muniendum eſt corpus a frigore, aliter, conſtricta cute, mox plectuntur viſcera *.

Nova

* Conſenſum cutim inter & inteſtina probe novit *Alex. Trallianus* „ἄυξεἶαι γὰρ τὸ ῥεῦμα (ad inteſtina ſcilicet) εἰ'ς ὅσον ἂν πυκνωθῇ τὸ δέρμα. *Trallian.* p. 216. ex Edit. *Goupyli*, ſed etiam *Hippocrat.* Lib. 6. Epidem. Sect. 3. ipſo initio *Lutet.* Fol. 1548.

Nova Luna 7. DECEMBRI. *Plena Luna* 21.

Per initia *Decembris* dira, procelloſa, pluvia tempeſtas, Libs interim quotidie perfremuit: Die 2 & 3 fulgura ſæva cum tonitru, grandine, pluvia; hinc aër factus eſt craſſiſſimus & maxime humidus. Ab undecimo ad viceſimum, mutata penitus rerum facie, rigidiſſimum gelu, immenſæ pruinæ, cœlumque ſudum perflante Borea: inde vero Auſter prævaluit atque *atmoſphæram* denſam valde ac udam maxime fecit.

Pluvia 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 19. 21. 22. 23. 26. 27. 29. 30. 31. Grando vehemens 2. Nix 14. 15. 19. 20.=6.290. Dig. Dec.

Furens procella 1. Nocte S W 4^{x}—2 p. m. S W b W 4.

Procella 3 S W 4_{x}—5 W 4_{x} Veſperi—6 primo mane W S W 4.

——— 20 ante lucem N W b N 4—21 toto die S S E 4. cum enormi pluvia, quæ omnem penitus nivem colliquabat; iſto etiam die fulgura & tonitrua graviſſima.

Nebula fœtidiſſima 27. W S W 1_{x}.

☿ Altitud. maxim. 31. 30,0. N W 1^{x}.
— — minim. 22. 28,8. S S W 3^{x}. } media 29.4.

Dies frigidiſſim. 19. 80. E N E 1.
— tepid. 8. 49. S W 3. } media $61\frac{25}{30}$.

Crebræ adhuc *variolæ*: *pleuritides*: *peripneumoniæ*; *rheumatiſmi* paſſim: Febres *petechiales* aliquæ adhuc, tuſſis vehemens, & *aſthma* grave plurimos premit: morbus colicus frequentiſſimus, hunc tamen alvus cita admodum & bilioſa brevi ſolvit.

Tota

Tota pluviæ Quantitas Anno MDCCXL. Dig. Dec.
= 24,042.

Nova Luna 6. JANUARIO. *Plena Luna* 20.

Ab initio menſis ad diem ſextum ſpiravit Caurus, inde ad decimum quintum frigidiſſimus Boreas, tunc Libs pluvius irruit, a viceſimo ſexto tamen ad finem usque fremuit ſubinde Vulturnus —Medio menſe acerrimum gelu, aërque valde ſiccus; dum autem Africus perflavit, factus eſt humidiſſimus, liqueſcente prorſus gelu.

Pluvia 2. 16′. 18″. 19‴. 21′. 22′. 24. 25. 27′. 28′. 29. Nix 10. 12. 14. = 1.936. Dig. Dec.

Procella 27. Nocte & toto die ſequente S E b E 4.

☿ Altitud. maxim. 1. 30,3. N W 1. — — minim. 16. 28,9. S S W 3. } media 29. 8.

Dies frigid. 15. 79. E N E 1x. — tepid. 22. 52. S W 3x. } media 61. $\frac{22}{31}$.

Variolæ frequentes etiamnum, perplurimi colica laborant, multi ſane ex uſu *pomacei* novelli, haud pauci vero a ſuperabundante bile; omnes liquida citaque alvus exercet, nunc bilioſa valde, nunc mucoſa. Multi acuti pectoris morbi; anginæ & *rheumatiſmi* frequentes. *Apoplexia* & *epilepſia* paſſim.

Tabidi pulmonarii jam peſſime ſe habent, aucta nempe plurimum tuſſi & gravitate ſpirandi.

Febris *petechialis* jam paulo magis ſævit.

Fœda admodum ſcabies dominatur maxime inter popellum, obſtructis nimirum cutis ſpiraculis, a gravi longoque frigore, detinetur materia,

ria, quæ perſpirare debebat, unde Glandulæ *miliares* obſerantur atque roduntur tandem — In frigidis regionibus & tempeſtatibus ſemper graſſatur *ſcorbutica* lues, denſata plurimum cute, ac retenta nimium ſalina corporis fuligine — annon hinc hujus *prophylaxis*, annon hinc cura ex facili elicitur? Multo facilius utique curatur per æſtatem quam durante hyeme aſperiore.

Nova Luna 4. FEBRUARIO. *Plena Luna* 19.

Sublime utplurimum ſtetit *mercurius* in *Baroſcopio* hoc menſe, idque etiam initio, licet Vulturnus nonnunquam flavit, imo & ipſe Auſter; aër autem tunc fuit humidus valde & craſſus *; a decimo octavo tamen ad finem usque frequens ventus borealis *atmoſphæram* tenuem fecit, perquam frigidam, & multo ſicciorem.

Pluvia 1. 5—7. 10. $\overset{\prime\prime}{\overline{14}}$. 15. $\overset{\prime}{\overline{16}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{17}}$. 18. 19. 26. Dig. Dec. Grando multa 15. 16. 17 = 1.456.

Barometer fuit ad 30. 5 ** ſeptimo etſi ventus SSE 2^x.

Maxima vero tunc nebula. — Procella 16 mane S 4x.

Fulgur & tonitru veſperi. Quam maximus halo circa lunam 11. H. 9. p. m. SWbW 1.

☿ Altitud. maxim. 27. 30,6. ENE 1.
— — minim. 16. 29,2. SbW 3. } media $29.9\frac{5}{28}$.

Dies frigid. 24. 72. ENE 1.
— tepid. 6. 53. Malacia. } media $59\frac{9}{28}$.

Multæ adhuc *variolæ*: *rheumatiſmi*, *peripneumoniæ*, *pleuritides*, & veræ & nothæ paſſim. Tuſſes

* Vid. Vol. I. p. 181. ** Vide Vol. I. p. 181.

ſes vehementes, & diri admodum *aſthmatis paroxyſmi* frequentes: hinc tempeſtas fuit maxime noxia tabidis, nam tuſſim movet Boreas, pulmones vero conſtringit ac ſputa ſupprimit — *Colica* & *diarrhœa*, ſeu tormina ſæviunt plurimum.

Durat usque febris maligna, inter nautas vero præcipue, & maxime in *noſocomiis*.

Nova Luna 6. MARTIO. *Plena Luna* 21.

Præalta fuit *Barometri* ſtatio toto *Martio*, ventus interea perpetuus Orientem inter & Septentrionem; aër vero ſicciſſimus ac frigidus valde, gelu frequens admodum, imo ad finem usque menſis aſperum: per totum ne vel guttula pluviæ.

Dig. Dec.

Nix 18. 19. Grando 28 = 0.072.

Maris æſtus ſuppreſſit maxime Boreas longe frequens, paululum etiam magna *Barometri* altitudo *. Hoc ſane perpetuum eſt, quod adventante procelloſa, pluviaque tempeſtate & ſonitus maris permagni, & æſtus enormes præcedunt, quinimo portendunt, his in oris ſaltem; contra durante apricitate, ventoque boreali, minimi ſunt ſemper & fluctus & æſtus maris.

AB. 5. H, 9. N N E 1. — levis 9. H. 8. E. 1^x — 21. Veſperi E N E 2.

☿ Altitud. maxim. 7. 30,5. N E 1.		media $30.0\frac{9}{31}$.
— — minim. 31. 29,6. N 1.		
Dies frigid. 30. 68. E N E 2.		media $56\frac{19}{31}$.
— tepid. 9. 50. Eb S 1^x.		

Variolæ ubique *epidemicæ*, plerumque tamen paulo mitiores, niſi inter nautas, quorum plures quidem pereunt, una forſan conſpirante febre mali-

* Vide Vol. I. p. 17.

maligna, quæ permanet adhuc: credo etiam quod *ſcorbutica* lues, qua hoc genus hominum jam maxime afficitur, variolas magis exitiales reddit: haud raro mictus adeſt cruentus, interdum ſputa ſanguinolenta.

Plurimæ *pleuritides* ac *peripneumoniæ*, eæque vehementes admodum *—ſævit abunde *rheumatiſmus* & arthritis, nec infrequens eſt gravis angina *—ſæviſſimum *aſthma* quoſdam diu ac crudeliter premit—Tuſſis importuna valde & laborioſa plurimos—Horum omnium fere ſanguis extractus eſt perquam tenax. *Phthiſici* haud pauci ſubito abripiuntur.

Nova Luna 4. APRILI. *Plena Luna* 19.

Manet usque *atmoſphæræ* conſtitutio ſicca valde & frigida; initio menſis gelu & maximæ pruinæ; ventus Aquilonius ſæpius hoc menſe, ſub finem vero ab Oriente ſpirabat, aër interim tenuis & maxime ſiccus, medio autem largiſſimæ rorationes—Sub finem multa pluvia apud *Totneſs*, *Dartmouth*, *Kingsbridge*, &c. hic ne vel guttula.

Dig. Dec.
Pluvia 1. 5. 8. $\overline{9}$. $\overline{10}$. 20. 21 = 0.452.

☿ Altitud. maxim. 3. 30,4. N 1.
— — minim. 1. 29,5. N 1x.
} media 29.9 $\frac{24}{29}$.

Dies frigid. 2. 64. N 1.
— tepid. 14. 41. Malacia.
} media 47 $\frac{14}{29}$.

Variolæ quaquaverſum *epidemicæ*; *pleuroperipneumoniæ* frequentes valde: *aſthma*, tuſſis vehemens

* Ὅταν χειμέριον γένηται ἦρ καὶ ὄπισθε χειμνῶ, χειμεριναὶ καὶ αἱ νοῦσοι, καὶ βηχώδεες, καὶ περιπνευμονικαὶ, καὶ κυναγχικαί. *Hippocrat*, de Humorib. Sect. 7.

hemens, verbo & acuti & *chronici* pulmonum morbi invaleſcunt maxime: haud pauci ſanguinis ſputo corripiuntur; permulti *phthiſici* ad plures abeunt.

Plurimæ Febres putridæ, ſæpe cum eruptione *miliari*, ſæpe cum *petechiis* in auſtrali *Damnonia*—Sedulo inquirens has plerumque eſſe propagines febris nauticæ contagioſæ invenio, ea nempe loca adeunte uno, alterove nauta convaleſcente: parum adeo tutum eſt recipere ex febre contagioſa recuperatos: diu ſane veſtibus adhæret morbi ſeminium.

Nova Luna 4. MAIO. *Plena Luna* 19.

Ineunte & exeunte menſe aër erat maxime ſiccus, medio autem denſus & paulo humidior; quippe frequens decidit imber diem quartum inter & undeviceſimum, poſtea vix guttula pluviæ; afflavit ſæpe Vulturnus, Aquilo tamen initio, ſub finem Caurus. Ros erat ſubinde uberrimus, a viceſimo præcipue.

Erucæ innumeræ hortis ſunt infenſiſſimæ.

Pluvia 5. $\overset{\prime}{\overline{6}}$. 7. $\overset{\prime}{\overline{8}}$. 10. 13. 15. 17. $\overset{\prime\prime}{\overline{18}}$. 19.
Dig. Dec.
=0.928.

Procella levis 19 mane SSE 4^x. Imbres graviſſimi 30 ad Septentrionem hic nulli.

☿ Altitud. maxim. 21. 30,1. E b S 1. — — minim. 18. 29,1. S W b W 2^x.	media 29.6$\frac{2}{3}$.
Dies frigid. 14. 52. N b E 1^x. — calid. 27. 24. N N W 1.	media 37$\frac{22}{30}$.

Vix unquam memini *variolas* magis ubique graſſantes; *Rubeoli* paſſim, ſeu *roſſalia Frid. Hoffmanni.*—Angina, tuſſis, *aſthma* frequens. Febres

bres quædam tertianæ *, lentæ quædam ac *nervoſæ*, plures *petechiales*; jam autem multo magis floridæ ſunt maculæ.

Nova Luna 2. JUNIO. *Plena Luna* 17.

Ventus hoc menſe varius, Zephyrus autem prævaluit: aër plerumque craſſus; fervida admodum ſub finem tempeſtas. — Vis immenſa erucarum omnium generum omnia fere olera devorant: Cicadæ innumeræ, muſcæ infinitæ ac aſili pecora maxime infeſtant.

Pluvia $\overline{2}$. 3. 6. 7. $\overline{8}$. 9. 16 — 18. $\overline{19}$. 20. $\overline{21}$. 24. $\overline{26}$. 27 = 1.250. Dig. Dec.

Lumen inſolitum 29. H. 11. p. m. Arcus nempe igneus lucidus valde ab horizonte prope S E ad gradus ſaltem nonaginta projectus.

☿ Altitud. maxim. 13. 30,0 N W 1.
— — minim. 8. 29.3 W S W. 2. } media 29. $6\frac{15}{28}$.

Dies frigid. 10. 34. W b N 1x.
— fervid. 29. 18. S E 1. } media $27\frac{22}{28}$.

Variolæ maxime *epidemicæ* longe lateque permultos occidunt; hic tamen non ſunt adeo lethales, niſi accedunt *petechiæ*. Aura ** ſubfrigida & potio ſubacida liberalis eſt *varioloſis* nunc maxime neceſſaria, brevi aliter ſuffocantur; teterrimus enim jam eſt odor confluentium *variolarum*: neque hoc inter mala ſigna numerandum eſt, modo cætera favent. Levis febris *rubeoloſa*, ſeu puſtulata paſſim. Anginæ, & faucium tumores crebri. Febres nauticæ ſparſæ.

Nova

* Conſule quæ dixi Libr. de Febribus Cap. II.
** Conſule eundem librum Cap. de Varioliſ.

Nova Luna 1. JULIO. *Plena Luna* 17. *Nova* 31.

Torrida valde & aridiſſima tempeſtas omnia fere aduſſit, vix viridem vides herbam niſi in pratis humidiſſimis, matura tamen hinc meſſis & opima, frumentum optimum. — Menſis initio venit ab Oriente ventus, poſt ſeptimum ab aquilone ad viceſimum usque, inde ad finem parum erat conſtans. Ros plurimus omni fere nocte. Innumerabiles garrulæ cicadæ: Muſcæ & aſili armenta vexant admodum.

Quamvis *atmoſphæra* eſt ſicciſſima, ut *hygroſcopia* monſtrant, levi tamen fumo offuſcata videtur, quod quidem haud raro per ſiccas valde & apricas tempeſtates accidit *.

Dig. Dec.

Pluvia 5. 6. 16. 18. 20. 25. 28. 29 = 0.764.

Fulgura 3 nocte E S E 3. Tonitru quoque e longinquo. Permagnum lumen boreale & lucidum valde, effulgente licet luna, 12. per totam fere noctem, N 1.

☿ Altitud. maxim.	9.	29,9.	NNE 1^x.	media $29.5\frac{8}{27}$.
— — minim.	5.	29,3.	ESE 2^x.	
Dies frigid.	20.	30,6.	N 1.	media $22\frac{4}{27}$.
— fervid.	14.	14.	N 1_x.	

Dies valde fervidæ 1. 7. 9. 10. 11. 13. 14. 15. 24. 28.

Variolæ undique. Febres multæ putridæ magna cum oppreſſione præcordiorum, arida lingua, ac Urina valde biliosa. Cholera & *diarrhœa* valde frequens; porraces, nigra, ſæpe rejiciuntur; Tormina plerumque ſæviunt multum, bilis ſubatræ plurimum dejicitur. Ob æſtum enormem

* Vide Obſervat. Menſe *Junio* 1740.

mem omnes maxime debilitantur ſudore profuſo pene digeſti.

Non ſolum humidiſſima ſanguinis diſſipat fervida tempeſtas, ſed & ejus partem maxime actuoſam, vim porro fibrarum vehementer enervat. Quid inde? reſtat craſſior atque ſegnior moles humorum, unde in vaſis *meſeraicis*, hepate, ſplene, & ubicunque tardior eſt, ex ipſa lege naturæ, ſanguinis motus, obſtructio facilis oritur & prompta nimis. Atqui cum & ipſe calor immodicus ſales oleaque corporis torreat quotidie & exacuat, fit major in dies majorque humorum acrimonia, inde bilis acerrima: hinc cholera, hinc tormina ſæviſſima; hinc putridæ febres — Quid igitur? diluendus eſt affatim ſanguis, demulcenda quoque perpetim hujus acrimonia. „Faciam utique, aſt quo bibitur plus, eo ſudatur „amplius.„ En & hujus mali remedium ſine vel medicinæ tædio; admiſce modo vini rubri generoſi aliquid potioni dilutæ, mirabere ſane expertus tantilli tantos eſſe effectus; conſtringit nempe vaſcula, cutis coarctat meatus, & confirmat humores: epoto tantum uno, alterove vini rubri Gallici, aut Portugallici cyatho, vidi multoties profuſos extemplo ſedatos ſudores, etiam in ipſis febribus colliquantibus. — Cave tamen, cane pejus & angue, infuſum *theæ*, calidosque liquores; nec verum intereà, dum corpus æſtuat, perfrigidi poculi pœnas lue.

Plena Luna 15. AUGUSTO. *Nova Luna* 29.

Sicca fuit ſatis & calida, imo nonnunquam fervida, tempeſtas hoc menſe, unde meſſis lætiſſima ac fœcunda valde, nec tamen defuit tempeſtiva pluvia, quæ ſolum, exuſtum prorſus, re-

creavit maxime, ita ut ſub finem *Auguſti* renovata quaſi viridisque videretur facies agrorum.

Ventus fuit varius, ſæpius e Septentrione, qui cœlum ſemper ſudum & plerumque calidum fecit.

Pluvia 2. 5. 6. 7. 13. 19.[n] 20.[n] 21.[m] 22. 25. 26[v] = 2.140. Dig. Dec.

Immenſæ interdum rorationes. Erucæ & cicadæ innumeræ.

☿ Altitud. maxim. 16. 30,0. N E 1.
— — minim. 21. 29.2. S W 1.
media $29.6\frac{16}{28}$.

Dies frigid. 25. 36. E S E 2.
— fervid. 10. 20. N 1.
media $27\frac{26}{28}$.

Variolæ adhuc maxime *epidemicæ*, jamque multo pejores, maculis lividis ſcilicet haud raro ſtipatæ. Febres putridæ, perlongæ (*meſenteriacæ* forſan) plurimæ inter popellum atque nautas præcipue; quædam vero valde *phreneticæ*, hæ autem multo citius jugulant. His tumidus eſt plerumque venter & aſtrictus; retenta ideo in viſceribus bilioſa colluvie, lenibus purgantibus commodiſſime fugantur; parum certe proſunt ſudores, minime vero præmaturæ, & ipſo morbi initio erumpentes, qui certiſſime fere ſuppримunt urinam & alvum, obrepente mox phrenitide. Mirum eſt utique, quam multum atræ bilis * *ἄνω καὶ κάτω* ejicitur ſæpe. Sub finem menſis angina (plerumque mucoſa) frequens admodum, dentium quoque dolor, fauciumque tumores multis infeſti ſunt. Cholera & *dyſenteria* graſſatur plurimūm; idque ſemper fere accidit poſt æſtates præcalidas,

* Ἡ μέλαινα χολὴ τȣ̃ φθινοπώρου πλείστη τὲ καὶ ἰσχυροτάτη ἐστίν. *Hippocrat.* de Natur. Hominis, Sect. 23.

calidas, non ſolum ob bilem aduſtam acresque factos corporis ſuccos, ſed adventante ſubito autumnali frigore patula cutis nimium cito occluditur, unde, quod perſpirandum erat, ad interiora ruit.

Plena Luna 14. SEPTEMBRI. *Nova Luna* 28.

Quanquam & calida fuit *atmoſphæra* & ſicca menſis initio, pluvius tamen & procelloſus Auſter, ſeptimo adveniens die, mutavit prorſus aëris temperiem; viceſimo tepida valde & pulchra tempeſtas recurrit, flante plerumque ab Oriente vento, ros interim perplurimus; ad finem Auſter iterum pluviaque.

Cicadæ adhuc infinitæ inter herbas, jam virides, lætiſſime garriunt.

Pluvia 4. 7. 8. 9. 10. 14. 15—18. 28. 27. 28. 30 = Dig. Dec. 2.756.

Procella 7 prima luce S S E 4—13 E 4. maxima procella apud *Londinum* & oras *Angliæ* boreales ˣ8 die.

Fulgura 24 veſperi. *AB.* magna ad multam noctem durans 21 N E 1—27 H. 9. p. m.

☿ Altitud. maxim. 21. 30,1. N E 1. — — minim. ˣ8. 28,5. S b E 3ˣ.	media 29.5$\frac{14}{26}$.
Dies frigid. 30. 41. N W 1. — calid. 23. 26. E S E 1.	media 32.$\frac{2}{26}$.

Variolæ usque graſſantur. Febres *ſynochæ*; nec non intermittentes quædam *anomalæ*, quæ vero typum multo magis regularem ſervant poſt leniorem alvi fluxum, ſive arte, ſive ſponte productum; Vomitu repetito ſæpe eliduntur penitus.

Perplurimi tumore faucium dentiumque dolore & aurium vexantur; crebro inde in meatu auriculari abſceſſus: Aliqui angina gravi corripiuntur.

Diarrhœa & *colica* frequens, quibus medela facilis ex *rhabarbaro catharſis* & repetita, fortior utique dira tormina plerumque movebat.

Plena Luna 13. OCTOBRI. *Nova Luna* 28.

Haud parca cadente pluvia per *Octobris* initia atmoſphæra facta eſt longe humidior, atqui nono ortus ab Oriente ventus ad decimum octavum duravit, cœlumque fecit apricum plerumque ac ſiccum; inde Libs, mox Vulturnus, multam demiſit pluviam.

Pluvia $\overset{\prime}{1}$. $\overset{\prime}{3}$. 4. $\overset{\prime\prime}{5}$. 6. 7. 9. 13. 15. 19. 20. $\overset{\prime}{21}$. $\overset{\prime}{22}$. 24. $\overset{\prime\prime\prime\prime}{25}$. 26. $\overset{\prime\prime\prime}{28}$. 30 = 3.498. Dig. Dec.

Procella 21 nocte S W 4x — 25 noctu S E b S 4.

☿ Altitud. maxim. 14. 30,2. E N E 1.	} media $29.5\frac{3}{31}$.	
— — minim. 21. 29,0. S W 4x.		
Dies frigid. 18. 50. E b N 1.	} media $43\frac{16}{31}$.	
— tepid. 7. 36. S W 2.		

Variolæ paſſim: multæ febres putridæ, ac *catarrhales*; fluxiones porro & tumores faucium levi quaſi cum angina frequentes, ſæpius omnino ſine febre. Multi *aſthmate* premuntur. Puſtulata febricula (*the Chicken and Pigs or Swine's Pox*) plures infantes ac puerulos corripit; ſæpe abeuntibus veſiculis ſtigmata linquuntur quaſi a *variolis*; quod quidem haud parvam denotat humoris acrimoniam, adeoque poſtulat purgantia idonea atque demulcentia. — Turpiter perſæpe falluntur

aniculæ

aniculæ, dum hujusmodi ſtigmata pro veris *variolarum* veſtigiis jactitant.—*Variolæ* quippe & mora, & maturationis modo, ab his longe diverſæ ſunt —abeunt nempe *rubeoli* tertio, vel quarto, *variolæ* autem non niſi, licet quam citiſſime, poſt diem octavum.

Plena Luna 11. NOVEMBRI. *Nova Luna* 27.

Eurus initio, Aquilo ſub finem prævaluit, Boreas interdum, ſæpius tamen Libs & Auſter pluvioſus; aër fuit plerumque craſſus valde ac tepidus, ad finem autem rigidum gelu invaſit.

Pluvia 1. 6. 7. 8. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26 = 4.024. Dig. Dec.

Grando 23. Procella 19. p. m. S W 4_x—gravis 25 nocte S W 4^x.

Fulgur & tonitru ad mediam noctem ab H. 8. p. m. 6. S W 2.

☿ Altitud. maxim. 14. 30,4. E N E 1.
— — minim. 23. 29,2. S W b W 3. } media $29.8\frac{16}{30}$.

Dies frigid. 30. 66. N E 1.
— tepid. 6. 41. W S W 2. } media $52\frac{4}{30}$.

Variolæ ſparſim—Jam ingruunt *morbilli*, utplurimum quidem benigni: Febre puſtuloſa, & *rubeolis* pueri perplurimi corripiuntur—Videtur adeo jam ineſſe ſanguini *diatheſis* quædam peculiaris ad exanthemata gignenda, quod ſæpe ſane notatur; *variolis* nempe, *morbillis*, papulis, & omnium generum puſtulis, una graſſantibus—Forte acris & bilioſa colluvies, quæ menſe *Julio*, *Auguſto*, & *Septembri* inteſtina torquebat, nunc tendit ad cutim—Anne deducenda hinc eſt indica-

tio curandi per ſudores, veſicantia, &c. in febribus per talem conſtitutionem ſævientibus?

Febres lentæ *nervoſæ* ſparguntur, item *peripneumoniæ* nothæ. *Aſthma*, angina, *rheumatiſmus* frequens.

Tuſſes & deſtillationes permultos laceſſunt cum tumoribus faucium, dentiumque doloribus, ſæpe admodum acerbis.

Plena Luna 11. DECEMBRI. *Nova Luna* 26.

Ineunte menſe aër erat craſſus valde, humidus ac ſubtepidus, poſt octavum vero multo frigidior, ad finem frigidiſſimus: Boreas perflavit ſæpiſſime, Vulturnus frequenter, præſertim menſis initio, Auſter interdum. Maxima fuit *atmoſphæræ* mutatio die ultimo, mane nimirum omnia rigidiſſimo conſtricta gelu, veſperi pluvia perpetua *Thermometro* a Gr. 80 ad 65 aſcendente, irruente Vulturno.

Pluvia 1. 5. 6. $\overline{8}$. 9. 10. 15. 17—19. $\overline{20}$. 21. $\overline{31}$. Nix 25. $\overline{29}$. Grando 9 = 1.070 Dig. Dec.
Nivis plurimum erat difflatum.

☿ Altitud. maxim. 1. 30,2. E b S 1.
— — minim. 9. 29,4. W N W 1^x. } media $29.7\frac{16}{30}$.
Dies frigidiſſim. 31. 80. Mane E N E 1^x.
— tepid. 7. 50. S S E 2_x. } media 63.

Etiamnum *variolæ; morbilli* frequentes; anginæ, *pleuritides*, *peripneumoniæ*, & veræ & ſpuriæ, plurimæ: *rheumatiſmi* atque *aſthmatis paroxyſmi* vehementes multos corripiunt. Corycæ, deſtillationes, tuſſes, dentium dolores fauciumque, colli, ac capitis tumores permultos affligunt undique.

Tota

Tota pluviæ quantitas Anno MDCCXLI. fuit Dig. Dec.
= 20.354.

Plena Luna 9. JANUARIO. *Nova Luna* 25.

Ipſo anni principio horrida tempeſtas, procella, pluvia, grando, fulgura, tonitru; nec multo lætior fuit totus hic menſis, quippe nimboſus admodum & ſqualidus: a 13. ad 20 perpetua fere procella, aër interim humidiſſimus ac valde nebuloſus; tunc Eurus paululum diſpulit nubes; mox autem Libs turbidus recurrit; ipſo *Januarii* exitu Corus: a ſeptimo ad decimum acre gelu.

Pluvia $\overset{'''}{1}$. $\overset{''}{2}$. 3. 4. 6. $\overset{'''}{11}$. 12. $\overset{''}{13}$. $\overset{''}{14}$. 15. $\overset{'}{16}$. 18—20. 24—27. $\overset{''}{28}$. 29. 30. Grando 1. 2. 17. Nix 7 p. m. E N E 2^x = Dig. Dec. 3.520.

Procella 1. S W 4—2 primo mane W S W 4_x —gravis tota nocte 13 S W 4^x—14 a. m. S W 4—15 W b S 4_x—16 S W 4—19 S W 4—28 S W 4.

Miror *Barometri* altitudinem tantis furentibus procellis.

☿ Altitud. maxim. 22. 30,2. E 1.
— — minim. 14. 28,8. S W 4 } media $29.6\frac{7}{30}$.

Dies frigid. 10. 74. N N E 1^x.
— tepid. 19. 50. S W 4. } media $57\frac{29}{30}$.

Variolæ frequentes, *morbilli epidemici*: Pleuritides, peripneumoniæ, anginæ, permultæ; arthritide & *rheumatiſmo* plurimi plectuntur.

Sub finem *morbillorum* ſæpius accedit ſæviſſima tuſſis atque peripneumonia, quæ morbum haud parum fatalem reddit: quamprimum hæc

invadit, ſanguis eſt protinus mittendus, qui plerumque eſt viſcidus admodum & tenax: idque fere notatur in omnibus febre acuta, hac tempeſtate, laborantibus; utique haud boni eſt ominis, ſi fluidus ſit & floridus nimium, quod anginoſis accidit interdum & peripneumonicis, atque utplurimum peſſime ſignificat.

Plena Luna 8. FEBRUARIO. *Nova Luna* 23.

Quanquam per initia menſis blanda fuit ſatis tempeſtas, advolans tamen octavo Boreas, aërem fecit multo frigidiorem; poſt 13 ventus varius, 20. autem Boreas recurrit cum aſpero gelu ad finem fere perdurans. Aër fuit perſiccus & valde frigidus; *Barometri* ſtatio præalta.

Pluvia 3. 4. 6. 12. 13. 15. 17. 18. 19. Nix 11. 18. 22. 23. 24. Grando 21. 22 = 1.200. Dig.Dec.
AB. 20. N. 1. Procella 6 Nocte W S W 4_x.

☿ Altitud. maxim. 27. 30,4. E N E 2. — — minim. 19. 29.4. S W 2. } media $29.9\frac{12}{26}$.
Dies frigid. 28. 68. E N E 2. — tepid. 1. 54. W 1. } media $61\frac{14}{26}$.

Morbilli epidemici, *variolæ* paſſim. *Rheumatiſmus*, & *pleuropneumoniæ* multos corripiunt, tuſſes ac tonſillarum tumores plurimos: Sæva arthritis, & *aſthma* grave frequens admodum. Diu ſpirante vento a plagis orientalibus * aſthmatici ſemper peſſime ſe habent; imo novi plures, qui, etſi lectulo incluſi, talem ventum mox adventantem præſentiunt, atque prædicunt.

Tabifica tuſſis, & fœda ſcabies plurimos equos conſumit, ac jugulat.

Plena

* Vid. Not. F. 1728. Vol. I. *de Aëre & Morbis Epidem.*

Plena Luna 10. MARTIO. *Nova Luna* 25.

Siccus maxime & frigidus fuit totus hic menſis, aër tenuiſſimus, vix imberculus aliquis, nix nulla, perpetuus ſpiravit ab Oriente ventus ad Septentrionem plerumque vergens, hinc acre ſæpe gelu maximæque pruinæ; minimi vero maris æſtus, at alta ſemper *Mercurii* ſtatio — Sub finem Martii graves ruebant imbres ad Orientem, hic nulli.

Dig. Dec.

Pluviola 26. 27 = 0.016.

Levis *AB*. 5. Veſperi N N W 2 — maxima 15. H. 9. N b E 1 — 16 H. 10 N b E 1 — 24 H. 8. p. m. E N E 1[x].

Zona lucida ſubflava, ad modum iridis quaſi a N E ad S W. extenſa, tranſiens porro per ipſum lunæ corpus Die 6 H. 9. p. m. N b E 1.

☿ Altitud. maxim.	4.	30,5.	N E 1.	media $30.0\frac{18}{29}$,
— — minim.	21.	29,8.	E S E 1.	
Dies frigid.	1.	68.	N E 2.	media $57\frac{27}{29}$.
— tepid.	31.	51.	N b W 1	

Sparſæ *Variolæ*, *morbilli epidemici*, haud raro lethales: jam & pectoris & pulmonum morbi ſæviunt admodum; pulſus eſt multum incitatus & valde durus, ſpiritus difficilis, & inter tuſſiendum acutiſſimus dolor, ſputa denſa, tenacia, raro ſanguine tincta — Sanguinis miſſio, & potio diluta, ſubtepida, liberalis, ſola fere fuere remedia, nitro plurimo adjecto.

Tuſſes, *catarrhi*, dentium dolores ac faucium, omnes fere infeſtant: Angina vero & *rheumatiſmi* plures: Aſthma pertinax & grave haud paucos premit; longi & ſævi arthritidis *paroxyſmi*.

Omne

Omnes pene equi, niſi ſtabulis bene curantur, ſcabie ac purulenta tuſſi vexati tabeſcunt; plurimi pereunt.

Plena Luna 8. APRILI. *Nova Luna* 23.

Ineunte *Aprili* tempeſtiva pluvia ſitientes agros rigavit, pauloque poſt grata tellus lætam herbam & flores innumeros protulit, quos fovebat in dies ros uberrimus; his tamen infenſa eſt maxime infinita quantitas erucarum omnigenarum. Poſt undecimum ventus, inter Orientem & Septentrionem fere perpetuus, ſicciſſimam & tenuiſſimam reddidit *atmoſphæram*.

Pluvia $\overline{5}^{\prime}$. $\overline{6}^{\prime\prime}$. 7. 8. $\overline{11}^{\prime}$. 12. $\overline{22}^{\prime\prime}$. Grando 6. Dig. Dec.
11 = 1. 152.

☿ Altitud. maxim. 1. 30,4. N b W 1.
— — minim. 7. 29,0. N W 2. } media 29,8 $\frac{11}{26}$.
Dies frigid. 7. 57.
— tepid. 23. 38. E 1. } media 46 $\frac{23}{26}$.

Variolæ plures usque, *morbilli epidemici*, & ſæpe funeſti. *Rheumatiſmus*, angina, pleuritides * peripneumoniæ frequentes; *ophthalmiæ* crebræ—Sanguis febricitantium emiſſus jam fere ſemper eſt viſcidus admodum. Tuſſes graves, raucedines, tonſillarum ac maxillarum tumores perplures afflictant. Tempeſtas eſt tabidis prorſus infenſiſſima: Febres tertianæ aliquæ ** & *hemitritææ*.

Febris putrida contagioſa, ac peſtifera valde, cum ingente virium damno, maxima præcordio-

* Vid. Libr. de Febrib. Cap. II.
** Vid. Lib. de Febrib. l. c.

diorum oppreſſione, tremore tendinumque ſubſultu, vigiliis, delirio, lingua nigra & ſæpe arida valde, faucibus ſqualidis; & halitu fœtidiſſimo, jam apud *Launceſton* ejusque viciniam ſævit admodum, eſtque profecto funeſta maxime—Pulſus vacillat plurimum mox ab initio morbi, idque vel in robuſtis: Urina eſt plerumque lurida, & vapida quaſi, ſæpe ſubnigra & olida, rariſſime aliquid ineſt ſedimenti, interdum vero continet furfuroſa quædam inæqualiter ſparſa: haud raro ſtatu febris erumpunt atræ *petechiæ*, ſæpe papulæ, aut puſtulæ liveſcentes cum oleoſo ſudore ac valde graveolente: Nihil fuit lætius quam floridæ puſtulæ in ipſa morbi ἀκμῇ, nihil funeſtum magis lividis & ſubnigris; meræ maculæ nunquam non aliquid mali denotabant. Alvus nigra, fœtida maxime, & citiſſima, plures ſub finem abripuit: Aliqui phrenitide poſt pervigilium correpti ſunt, plures quaſi veterno, idque ſæpe vel ipſo morbi initio; ſi inſciis his oborta eſt alvi dejectio, certiſſima ſequuta mors eſt, biduo vix exacto.

Genita hæc in carceribus febris, & per comitia provincialia diſſeminata longe lateque, plurimos letho dedit, optimaque ſæpe eluſit conſilia — Certe qui fuere ſanguinis prodigi nimis, ægrum utique, non morbum, jugulabant; perraro enim ſecundam ſanguinis miſſionem toleravit, ſi modo ullam.

Tres tantum hac febre laborantes vidi, utpote tunc haud proſpera valetudine gaudens, brevi domum petere cogebar: Sedulo autem pharmacopolas atque chirurgos de morbo percontans didici, ſanguinem ab ægrotantibus detractum primo fuiſſe rutilum ſatis & valde fluidum, altera tamen vice miſſum lividum ſemper aut nigrum— Hoc ego ipſe profecto notavi, imo vix concre-

tum

tum aliquid in ſanguine cujuſdam generoſi, etſi diu ante extracto: Deſideratus hic & a ſuis, & ab omnibus, die decimo tertio interiit ſtupidus, delirus, purpureis maculis & lividis puſtulis aſperſus.

Cui ignota ſunt comitia *Oxonienſia* 1577, atque nupera apud *Taunton* anno 1730, ubi peſtifera mephitis tot tantiſque viris mox fuit exitio? —Perfrequens eſt utique generatio febris peſtilentis in anguſtis immundiſque carceribus; etiam ipſe aër concluſus in fodinis, ſpeluncis, puteis, tandem evadit exitialis admodum; idque longe citius ſi accedunt quoque plurima animalium *effluvia*, quæ & ipſa porro magis magiſque in horas virulenta fiunt, brevique peſtifera maxime *. —*Atmoſphæra* ſtagnans, frequentia hominum polluta, mox valde rancet & ad reſpirationem inepta eſt prorſus: imo aquæ dulcis balneum ſorde cutanea fœdatum putreſcit atque putet breviſſime.—Nec mirum eſt hoc utique, quandoquidem a quolibet adulto homine unciæ quadraginta fere rancidi vaporis quotidie exhalant.

Ocius hæc eveniunt omnia accedente calore; quo magis enim ſales oleaque animalia attenuantur, & exagitantur tepore, eo magis ad putredinem vergunt — Putreſcentium autem animalium corpora, maxime hominum, plus ſemper minuſve noxium contagium diſpergunt; magnas ideo poſt ſtrages, putreſcentibus nempe cadaveribus, febres peſtilentes ſæpius graſſantur.— Carnis putrefactæ fœtor nobis eſt plane intolerabilis,

* Mirabilis ſane eſt hiſtoria apud *Lanciſium* (Lib. 1. Cap. 6. de repentinis mortibus) cujuſdam juvenis, protinus extincti, dum effoderet quercum antiquam, cujus in caverna magna prægrandis ſerpens latitabat.

bilis, monente ſcilicet natura, ut hunc quàm maxime vitemus — Profecto cum valde putidum expirant odorem ægrotantium corpora, a contagione ſummopere cavendum eſt, nam noxia admodum ſpargunt *miaſmata:* id in *variolarum* maturatione præcipue notatur, tunc enim maxime fœtent, & longe longeque magis ſunt contagioſæ, quam per initia morbi, ut omnibus notum eſt.

Purgandus eſt ergo frequenter, atque ventilandus, corruptus carcerum, navigiorum, ac *noſocomiorum* aër, ubi plurimi congeſti ſunt homines, ne longiore mora fiat peſtiferus — imo & ſi ſit aliquatenus pollutus fumis idoneis corrigendus eſt, quos inter utiliſſimus eſt aceti & camphoræ vapor.

Commodiſſima porro erit hæc aëris purgatio in ædibus privatis, ubi ægroti decumbunt *, apertis ſcilicet ſubinde feneſtris, accenſis focis, &c. inde namque non tantum illi, ſed & miniſtrantes, puriorem reſpirabunt auram. — Memini equidem haud raro me fuiſſe gravitate capitis, nauſea, languore valde affectum, dum per duas, treſve horas febre maligna laborantes viſitaſſem, mox vero refectum prorſus obambulando in aëre aprico, aut equitando. Si hoc non datur acre acetum, camphora imbutum, olfacito ſubinde, atque expue ſæpiſſime ſalivam.

Plena Luna 8. MAIO. *Nova Luna* 23.

Per *Maii* initia Eurus perflavit, isque fortis admodum, a 16. autem ad 24. Libs pluvioſus *atmoſphæram* humectabat plurimum, quæ fuerat ante ſicciſſima. Non tantum agros irrigando gratiſſimæ fuerunt hæ pluviæ, ſed & inſuper erucas [illegible] per-

* Vid. Lib. de Febrib. Diſſert. de Variolis.

perimendo; graſſabatur enim plurimum tunc temporis iſta peſtis herbarum. Porro maximum impendebat ſegeti nocumentum a novo quodam genere erucarum nigrarum (erant autem robuſtæ & prælargæ) hæ agmine vaſto a montibus, torrentis ad inſtar, ruentes totos devaſtabant agros. Amœniſſimus plane ac inſolitus eſt telluris ornatus, flores infiniti!

Pluvia $\overset{ii}{\overline{6}}$. $\overset{iii}{\overline{7}}$. 15. 16. $\overset{i}{\overline{17}}$. 18. $\overset{i}{\overline{19}}$. $\overset{iii}{\overline{20}}$. 21 → 24. 30 = 2. 364.
Dig. Dec.

Procella 4 E b S 4 — 5 E S E 4 — 6 Mane E S E 4x. Halo quam maximus circa lunam 5. H. 9. p. m. E S E 4.

☿ Altitud. maxim. 1. 30,2. E b S 2.	} media $29.6\frac{26}{30}$.	
— — minim. 21. 29,4. S W 3.		
Dies frigid. 5. 48.	} media $38\frac{17}{30}$.	
— tepid. 24. 32. S S W 2.		

Morbilli valde *epidemici*; *variolæ* & peripneumoniæ frequentes: Tuſſis & *aſthma* perplurimos infeſtant, multi tabidi moriuntur; multi Hydrope laborant. Febris quædam *Catarrhalis* & *Rheumatica* paſſim proſerpit, in qua lingua ſubatra eſt aut fuſca & valde ſqualida, ora *aphthoſa*, halitus teter, urina lurida, pulſus celer, mollis, ſubmiſſus, crebro etiam *petechiæ* lividæ, tuſſis parva eſt, at magna præcordiorum oppreſſio — Mihi quidem videtur ſpecies quædam peripneumoniæ nuper maligne graſſantis.

Plena Luna 7. JUNIO. *Nova Luna* 21.

Ne vel guttula pluviæ decidit diem ad uſque viceſimum *Junii*, aër interim fuit maxime ſiccus & cali-

calidus, ventus orientem inter & Arctum; poſt autem Auſter haud parum pluviæ demittebat.

Pluvia 20. 21. 22. 23. 25. 26. 27. 28. 29.
Dig. Dec.
30 = 2.020.

Permagnus halo circa lunam 3 H. 10. p.m. NNE 2. Fulgur & tonitru 25 veſperi.

☿ Altitud. maxim. 4. 30, 1. N E 2_x. — — minim. 26. 29,3. S W b S 1. } media 29. $6\frac{16}{30}$.
Dies frigid. 3. 32. N N E 2. — fervid. 13. 17. N 1_x. } media 25.

Morbilli ſunt valde *epidemici*, & ſæpe funeſti, tuſſi admodum violenta conſequente, ac febre quaſi peripneumonica, quæ plurimos jugulat infantes. Ubi cuticula aſpera fit valde & furfure velut aſperſa quarto, vel quinto ab eruptione die, fauſti eſt ominis; e contra ubi maculæ & papulæ luridæ ſunt, aut lividæ, malum omnino — Febris putrida paſſim ſæpe cum puſtulis rubris ardentibus, ſæpe cum permagnis *petechiis*.

Anginæ, pleuritides, peripneumoniæ, magis jam quam ſolent frequentes hoc anni tempore — *Ophthalmiæ* plures porro, & tumores capitis *eryſipelatoſi*. — Tuſſis vehemens *convulſiva*, non ſolum pueros ſed & adultos etiam ſæpe invadit, præcipue ad menſis finem — Multi canes rabidi diſcurrunt.

Plena Luna. 6. JULIO. *Nova Luna* 20.

Ad diem viceſimum quintum *Julii* tempeſtas frigida, atque plerumque pluvioſa, vento fere quotidie variante, Cauro nunc flante, nunc Africo; aër fuit interim craſſus ac multo humidior.

Pluvia $\overset{'''}{1}$. 2. 3. $\overset{''}{5}$. 7. 9. 10—13. $\overset{'}{17}$. $\overset{'}{18}$. 19.
Dig. Dec..
—21. $\overset{'''}{23}$. 24. 25=2.106.

☿ Altitud. maxim. 27. 30,1. ENE 1.
— — minim. 19. 29,2. SWbS 2. } media $29.5\frac{17}{30}$.

Dies frigid. 26. 38. NNW 2.
— calid. 31. 22. E 1^{x}. } media $31\frac{16}{30}$.

Iidem fere graſſantur morbi, tuſſes tamen ſunt vehementiores, haud raro ſanguinem exantlant. Haud pauci jam ictero & hydrope laborant: per ſiccas valde & calidas tempeſtates bilioſum ſanguinis principium augetur, mobiliſſima diſſipantur, reſtant craſſiora; hinc obſtructio & icterus, hinc hydrops, ruptis nimirum vaſis *lymphaticis;* adeoque *aſcites* ſæpe conſequitur morbos arquatos.

Sub finem hujus menſis conjux mea dilectiſſima occidit hydropica, lugentibus amicis, vicinis, bonis omnibus: mulier ſane pia, prudens, venuſta! —Erat illa quadragenaria, gracilis, agilis, temperans maxime; atqui paulo infirma, heu & hydropica ſtirpe nata! nunquam vero antehac vel leviſſima habuit ſigna hydropis; niſi quod undecim circiter abhinc menſes, dum curru agitata velocius per octo, decemve milliaria domum peteret, intumuêre crura pedesque plurimum — Huius autem breviſſima mora, nam poſtridie evanuit omnino tumor — Vere tamen elapſo, poſt acerbum colicum dolorem, icterico colore fœdata elanguit, emacuit, perparcam reddidit urinam, eamque craſſam ac fulvam maxime, imo vel ſubatram — Tandem tumor aquoſus pedes, crura, etiamque abdomen, invaſit. Mox ruri ſe recipiebat, equitabat quotidie, *emeticis*, *catharticis*, *diureticis*,

reticis, ſaponaceis, deobſtruentibus, chalybeatis, breviter optima & idonea medicina (quippe duos treſve medicos perdoctos conſultabam) utebatur diligentiſſime — Multo hinc melius quod ad omnia fere ſe habebat, ni quod urinam parcam valde, turbidam & ſubnigram redderet usque. At perbreves hæ induciæ! paulo enim poſt recrudeſcebant mala, adeo ut ſub finem *Maii* redirent & icterus & ventris crurumque tumor; augebatur porro *Aſcites* indies, in tantum utique, ut medio *Junio* decumbentem pene ſuffocaret moles aquarum, ſurſum nempe compulſo ſepto transverſo — Protinus ideo ad *paracentheſin* confugimus, quam firmo admodum animo perfert: detractus eſt ſeri ſubviridis, ad ignem concreſcentis congius quaſi cum dimidio — Poſt duos, treſve dies ſe mire refectam percipit, imo redit brevi & ſtomachi & corporis vigor. Rus petit iterum, equitat alacriter, evaneſcit cutis flavedo, vividi ſunt oculi, ſpiritus facilis. — Lætiſſima iam mihi ſpes ſalutis effulſit; ſed enim quam vana! nam vix tribus exactis hebdomadis increvit rurſus abdominis tumor ad molem enormem: iterum ergo emiſſæ ſunt aquæ ad eandem fere quantitatem, ſed ichoroſæ, ſed fœtidæ, ſed ſanguinolentæ minimeque ad flammam coagulantes — Perſtabat ex foramine *Trochare* facto, fluxus prælargus humoris ſubalbidi, purulenti, olidi, quo conſumpta peribat optima matrona die *Julii* 27. — Sed quo me rapit dulciſſimæ uxoris amor? — Aſt! — *Quis deſiderio ſit pudor aut modus tam cari capitis?*

Ὀλύμπια δώματα ναίει — perſequar ad aſtra.

Plena Luna 5. AUGUSTO. *Nova Luna* 19.

Per totum hunc menſem lætiſſima tempeſtas, proſpera meſſis, optimum frumentum; aër fuit

ſiccus admodum ac puriſſimus: ventus plerumque ab Oriente venit, ſæpe haud parum calidus: maxima ſubinde roratio!

Innumerabiles veſpæ, cicadæ, erucæ: multi canes rabioſi.

Dig. Dec.
Pluvia 16. $\overset{''}{\overline{17}}$. 26. 27 = 0.434.

☿ Altitud. maxim. 9. 30,1. E b N 1.
— — minim. 16. 29,5. S 2^{x}. } media 29,7$\frac{25}{31}$.

Dies frigid. 19. 34. E 2^{x}.
— fervid. 3. 18. E 1. } media 26$\frac{24}{31}$.

Morbilli adhuc *epidemici*, *variolæ* paſſim, cholera frequens: febres quædam intermittentes, quotidianæ utplurimum: perpauci aliter morbi.

Plena Luna 3. SEPTEMBRI. *Nova Luna* 17.

Hic quoque menſis fuit plerumque ſiccus, ſed pro anni tempore valde frigidus, imo duodecimo mane glacies ſuper plurima ſtagna, atque pruina maxima per agros; ventus ab Occidente ſæpe vergens ad Auſtrum, ſæpius tamen ad Septentrionem; a 16. ad finem Orientem inter & Septentrionem perſlavit. Ob magnam ſiccitatem omnes fere fontes areſcunt: maximæ rorationes ſæpe ac pruinæ.

Pluvia 2. $\overset{'}{\overline{4}}$. 6. 7. $\overset{'}{\overline{8}}$. 9. $\overset{''}{\overline{10}}$. 11. 14. 27. $\overset{'''}{\overline{28}}$.
Dig. Dec.
29 = 1. 402.

☿ Altitud. maxim. 18. 30,0. E N E 1.
— — minim. 29. 29,1. N 2^{x}. } media 29. 6$\frac{24}{30}$.

Dies frigid. 12. 55. N b E 1^{x}.
— tepid. 1. 29. S W 2. } media 41$\frac{1}{3}$.

Cholera, *ophthalmia*, *variolæ*, nec non febres putridæ paſſim: Juniores vermibus infeſtantur maxime.

Febri-

Febriculæ quædam levi cum angina quaſi, tuſſi, dolore dentium fauciumque tumore frequentes valde: ex facili leni ſudore diſcutitur, aut breviter mitiore *catarthico* fugatur. Haud dubio repentinum autumni frigus fuit in cauſa hujus febriculæ, imminuta ſcilicet plurimum *perſpiratione Sanctoriana.*

Morbilli epidemici, ac ſæpe lethales, vehementiſſima tuſſis utplurimum comitatur, unde haud raro peripneumonia ſuffocans ſub finem, interdum ſpumoſum atque ſincerum ſanguinem expuunt; hinc frequenter nimis cita mors aut certa *phthiſis.* — *Diarrhœa* mucoſa, perliquida, enormis *morbillos* ſæpe ſubſequitur; inde abdomen durum & maxime tenſum, at reliqui corporis ſumma macies, tandemque tabes funeſta: idque ſemper fere, ſi atra dejiciuntur & valde fœtida.

Optimum & tuſſis & peripneumoniæ remedium eſt opportuna ſanguinis miſſio, ducta mox leni clyſtere alvo, imo blande purgata; *diacodio* interea licet compeſcere tuſſis ſævitiam, acremque avertere diſtillationem admoto inter ſcapulas *epiſpaſtico; diætam* vero diluentem, mollem, omni carne vacuam inſtituere oportet. Sive derepente recedunt puſtuloſæ maculæ, ſive lividæ aut plumbeæ quaſi evadunt, mox oritur ſumma præcordiorum oppreſſio, anxietas, delirium, &c; tali in caſu linteis, aut pannis calidis protinus confricandum eſt totum corpus, porro ad *cardiaca* idonea confugiendum eſt, qualia ſunt *Lap.* de *Goa*, crocus anglicus, moſchus, camphora, ex *Julapio* temperato, aut vino tepido; nec utique novi meliora, nedum tutiora ubi *morbilli* evaneſcunt, aut minus vividi ſpectantur. Erumpentibus *morbillis* ab aëre frigido madidisque ſudore induſiis ſummopere cavendum eſt, his enim cre-

berrime repercutiuntur *exanthemata;* neque interea æſtuoſo in aëre continendus eſt æger, nec ſtragulis nimium onerandus, nam & ſpirandi difficultatem adaugent, & ſudores immodicos eliciunt, præcipue in adultis, quo nihil pejus — Faceſſentibus porro *morbillis diarrhœa* ingruit ſæpiſſime: hic ſumma opus eſt cautela, nec ſane præpropere ſiſtenda eſt; porrige ſubinde modicam *rhabarbari doſin* cum nuce *Moſchata* toſta, Decoct. C. C. C. — Oryzæ — Fracaſtorii; & miſturam abſorbentem aliquam ex Corall. rubr. lævig. Bolo Armena & Aq. Cinnam. tenui confectam exhiberi jubeo.

Plena Luna 3. OCTOBRI. *Nova Luna* 17.

Magna iam incipit cœli mutatio, plurima nempe ruente pluvia, furente quoque procella, & per initia, atque menſis exitum: medio tamen apricitas, Borea plerumque flante a 15. ad 22: *Atmoſphæra* multo fit craſſior ac humidior.

Pluvia $\overset{\prime\prime}{\overline{2}}$. $\overset{\prime}{\overline{3}}$. 4. $\overset{\prime\prime}{\overline{5}}$. 6. $\overset{\prime\prime}{\overline{7}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{8}}$. 9. 10. $\overset{\prime\prime}{\overline{13}}$. 14. 16. $\overset{\prime}{\overline{17}}$. 25. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{26}}$. 27 — 29. $\overset{\prime\prime\prime\prime}{\overline{30}}$. $\overset{\prime\prime\prime\prime}{\overline{31}}$. Grando 3. $\overset{\prime}{\overline{27}}$. 31 = 4,960. Dig. Dec.

Maximus maris æſtus & procella veſperi 2. W S W 4 procella 3 primo mane & a. m. N W 4, Nox procelloſa 5. W S W 4_x item 7 S S W 4_x — porro 26 W N W 4. Procella cum fulgure 27. primo mane — 29. Nocte S W b W 4 — 30 S W b W 4 — 31. p. m. S S W 4. Glacies 20. 21. 29.

☿ Altitud. maxim. 22. 30,2. E N E 1^x. }
— — minim. 3. 28,8. N W 4. } media $29,6\frac{4}{31}$.

Dies frigid. 28. 59. N N W 2. }
— tepid. 10. 40. S W 3. } media $47\frac{10}{31}$.

Rheuma-

Rheumatiſmus & *diarrhœa* frequens, *dyſenteriæ* quædam: *raucedines,* faucium aſperitates ac tumores plurimos vexant. *Variolæ* paſſim multæ adhuc, eæque ſæpe malæ admodum indolis, *petechiis* ſcilicet lividis haud raro comitantibus: imo ipſi morbilli liveſcentes, jam multo plures jugulant quam *variolæ*, præſertim adultos, qui univerſa quaſi *necroſi* pereunt anheli, ſuffocati, ſtupidi prorſus.— Nil lætius evenit, abeuntibus *morbillis*, quam rupta & aſpera valde cuticula.

Plena Luna 1. *Nova* 16. NOVEMBRI. *Plena Luna* 30.

Pluvioſus fuit admodum & frigidus hic menſis, crebro etiam nimboſus; incipiente *Novembri* ventus ab Occidente venit, a decimo autem ad finem uſque ab Oriente, flectens plerumque ad Septentrionem, aliquando tamen interfuit Vulturnus— Aër per totum gelidus, caliginoſus, humidus— *Barometri* ſtatio humilis.

Pluvia $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{1}}$. 2. $\overset{\prime}{\overline{4}}$. $\overset{\prime}{\overline{5}}$. $\overset{\prime}{\overline{6}}$ $\overset{\prime}{\overline{7}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{8}}$. $\overset{\prime}{\overline{9}}$. 11. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{13}}$. $\overset{\prime\prime\prime\prime}{\overline{20}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{21}}$. 22. 23. $\overset{\prime\prime\prime\prime}{\overline{25}}$. 26. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{29}}$. 30. Grando vehemens

Dig. Dec.

1. Nix 16=5.267.

Procella 1 p. m. & inſequente nocte S W. 4_x.

———10 nocte E 4_x—25 nocte S E 4_x:

—vehemens 30 primo mane E S. E 4^x.

Rigidum gelu 15. 16. 29.

☿ Altitud. maxim. 28. 30,0. N E 1. — — minim. 23. 28,7. E S E 3. } media 29.3$\frac{14}{30}$.

Dies frigid. 29. 68. N N E 1. — tepid. 1. 53. S W 4_x. } media 59$\frac{1}{2}$.

Iidem usque dominantur morbi, atqui diſtillationes Coryzæ, tuſſes, *rheumatiſmi* multo ſunt ſeveriores.

DECEMBRI.

Sæpe Boreas, ſæpe hoc menſe perflavit Vulturnus, unde *Baroſcopii* ſtatio fuit prææalta, a 18. ad 22. intervenit Libs decidente pluvia — nec tamen hoc detruſit *Mercurium*, altior quinimo ſurrexit, adeo ut 22. gradum 30. 4. attigerit; quod quidem haud parum mirabar, ſed *athmoſphæra* erat craſſiſſima, & Eurus mox prævalebat per dies aliquot — Sub finem tamen Libs recurrit. Acre ſæpe gelu incipiente menſe, a 12. ad 17. aſperrimum.

Pluvia 18. 19. 20. 23. 27. 28. 29. 31.
Dig. Dec.

Nix 3. 7. = 1. 342.

Ventus vehemens 14. 16 E N E 4_x. Procella 28. Mane S W 4_x. Circius furens 30 p. m.

☿ Altitud. maxim. 22. 30,4. S S W 1^x.
— — minim. 29. 29,6. S W 3^x.
} media $30.0\frac{5}{31}$.

Dies frigid. 15. 76. E N E 2^x.
— tepid. 31. 51. S W 3.
} media $63\frac{12}{31}$.

Cita ac torminoſa alvus multos adhuc exercet, imo interdum etiam cruenta: *Aſthma* grave plures premit — tuſſes, raucedines, colli tumores & levis angina plurimos. *Variolæ* paſſim, *rheumatiſmi* multi. Peripneumoniæ aliquæ; & febres lentæ putridæ.

Tota pluviæ quantitas anno MDCCXLII.
Dig. Dec.
= 25.783.

Nova

Nova Luna 14. JANUARIO. *Plena Luna* 28.

Denſa fuit admodum ac humida, toto fere menſe, *athmoſphæra*, plerumque etiam frigida, *Barometri* ſtatio interdum præalta, a magna partim aëris denſitate. Ventus initio ab Occidente ſpiravit, a nono autem ad decimum octavum ab Oriente, declinans ad Septentrionem, isque frigidus & glacialis; inde Libs multo tepidior.

Pluvia 1. 2—4. 5. 7. 8. 10. 19. 24. 25.
Dig. Dec.
26. 28, 31. Grando 6 = 1.512.

Magna *AB.* 12. H. 8. p. m. Nebula valde fœtida 22 Malacia. Procella 5 tota fere die W S W 4—26 p. m. & per noctem S W 4_x.

☿ Altitud. maxim. 11. 30,7. E N E 1. } media $29.9\frac{20}{29}$.
— — minim. 26, 29,3. S W 4^x. }

Dies frigid. 21. 69. N N E 1. } media $59\frac{22}{29}$.
— tepid. 7. 52. S. W. 3. }

Variolæ adhuc paſſim: *Rheumatiſmi*, pleuritides, tuſſes plurimæ; angina mucoſa, tumores faucium dentiumque dolores frequentes; Febres aliquæ lentæ — Cervi perplurimi pereunt undique.

Nova Luna 13. FEBRUARIO. *Plena Luna* 27.

Craſſa perſtat & humida *athmoſphæræ* conſtitutio, eſt autem paulo tepidior, ventus incertus valde, variat fere quotidie; Corus tamen prævaluit!

Pluvia 1. 2. 3. 4. 6. 9. 11. 13. 14. 15. 22.
Dig. Dec.
23. 25. 27 = 1.584.

Procella & fulgura 3. p. m. S W b W 4.

S 5 ☿ Altitud.

☿ Altitud. maxim. 8. 30,2. N W b W 1. — — minim. 3. 29,3. } media $29.8\frac{1}{2}$.
Dies frigid. 20. 64. N E 1. — tepid. 9. 51. W 1. } media $54\frac{20}{28}$.

Febris *catarrhalis* & *variolæ* paſſim, tuſſis innumeros infeſtat cum tumore faucium, tonſillarum, & levi ſæpe angina: febres aliquæ tertianæ. Tempeſtas ſane eſt parum morboſa; atqui plurimi etiam ſeniores lumbricis rotundis vexantur.

Fœdiſſima ſcabies adhuc inter equos, quæ diu jam duravit.

Nova Luna 14. MARTIO. *Plena Luna* 28.

Frigidus ſuccedit *Martius* aërisque temperies multo ſiccior; ineunte menſe malacia crebra, exeunte vero nimboſa tempeſtas *Barometrum* deprimens plurimum; a 7. ad 21. ventus aquilonius & gelu ſubinde.

Pluvia 1. 3. 6. 11. 13. 22. 25. 26. 27. 28. 29. 30. Nix & grando 7. 10. 11. 23. 25. 30.
Dig. Dec. = 2.946.

Maxima *AB*. 8 Veſperi N N E 1. Nubeculæ lucidiſſimæ ſequi videntur venti curſum.

Procella 25 S W 4.—26 a primo mane per totam diem S W b S 4, at veſperi & durante nocte circius vehementiſſimus— Turbo graviſſimus 28 ab hora 5. p. m. ad 9. W N W 4ˣ.

☿ Altitud. maxim. 15. 30,2. N b E 1. — — minim. 26. 28,8. } media $29.6\frac{2}{3}$.
Dies frigid. 8. 66. N N E 1ˣ. — tepid. 5. 51. Malacia } media $55\frac{22}{30}$.

Variolæ frequentes, Febres intermittentes plures & quotidianæ & tertianæ. *Rheumatiſmus*, nec non

non tormina paſſim; tuſſes ubique. Gravedines, dolor dentium, capitis & tonſillarum tumores cum aſperitate faucium multos moleſtant.

Scabies fœdat equos maxime, extrema macie confecti plures pereunt, aliqui angina atque tuſſi ſuffocantur.

Nova Luna 13. APRILI. *Plena Luna* 27.

Pars prior *Aprilis* fuit valde frigida, poſterior tepida ſatis; ventus ab Septentrione undecimum diem adusque, ſæpe cum nive, grandine, gelu: a 13. ad 17. orientalis, poſt varius; plerumque tamen e plagis auſtralibus.

Pluvia 1. $\overset{\prime}{\overline{4}}$. 5. 8. 11. 13. 14. 18—21. $\overset{\prime}{\overline{23}}$. $\overset{\prime}{\overline{25}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{26}}$. 27. 28. Grando 1. 4. 5. Nix 2. 5. 6. Dig. Dec. = 1, 662.

Levis *AB.* 1. H. 8. p. m. N b E 2. Fulgur & tonitru 21. nocte, Circius vehemens 22.

☿ Altitud. maxim. 6. 30,1. N 1.
— — minim. 26. 29,3. S S W 3. } media $29.7\frac{5}{29}$.

Dies frigid. 2. 64. N 2^{x}.
— tepid. 30. 35. S S W. 2. } media $49\frac{21}{29}$.

Variolæ adhuc; multæ febres intermittentes *, tertianæ potiſſimum: Pleuritides & peripneumoniæ plurimæ: Febris putrida paſſim cum eruptine *miliari* rubra plerumque; omnes fere levi angina per initia corripiuntur, ſub finem cuticula multum deſquamatur.—Plures tabidi moriuntur.

Dyſenteria cruenta multos, inter popellum præcipue, perimit, vermes teretes fere ſemper ejiciun-

* Vid. Lib. de Febrib. Cap. II.

ejiciuntur, etiam ab adultis, imo & a ſenioribus. Neſcio pol unde, ſed per plures jam menſes juniores, nec non ætate provectos, longe magis infeſtaverunt vermes quam memini unquam. An ab immenſa copia fructuum omnigenorum, quæ undique per æſtatem & autumnum anni 1742 maxime ſcatebat? his certe utitur nimium vulgus ſemper cum abundant, imo & abutitur; quippe ceraſa, pruna, poma perpetuo devorat.

Maxime ſæviit hæc *dyſenteria* in oppido *Plimton*, ejusque vicinia, ſolo ſcilicet pingui & uliginoſo, morbisque plus ſatis obnoxio, febribus lentis præſertim & intermittentibus: duravit autem ab initio *Aprilis* ad *Maii* finem. Huic plerumque acceſſit febris, rectius fortaſſe dicerem hæc fuit ipſius febris *ſymptoma*; nam ab ipſo ſæpe principio, atque ante ulla tormina, haud levis urgebat febriculoſus ardor cum pulſu incitatiore, ac lingua ſcabra; quid quod & ſæpiſſime cum manifeſto ſatis horrore ingruebat morbus, & non raro utique more *hemitritææ* curſum tenebat— Haud certe ſcio an fuerit febris *epidemica*, mox deſcribenda, ad inteſtina translata: hoc ſane mihi compertum eſt, *dyſenteriam epidemicam* non eſſe frequentem veris ſobolem *.

Ut ut fuerit, aderat ſemper febris plus minuſve, ſanguinem ideo plerumque incipiente morbo detrahi curabam, ne gravior foret inteſtinorum inflammatio, indeque acerbiora tormina, certiorque demum gangræna—Urgebant ſemper per morbi initia nauſea & vomitio; monitis adeo naturæ obſecundans nunquam non ventriculum elui

* (Δυσεντερίη) γίγνεται θέρευς ὥρῃ, δεύτερον φθινοπώρου, ἧσσον ἦρος ἥκιστα χειμῶνος. *Aret. Cappad.* Cap. de dyſenteria ad finem.

elui jubebam, dato *ipecacoanhæ* decocto aut infuſione, epoto mox affatim oryzæ aut pulli juſculo. Hoc peracto porrigendum eſt *rhabarbarum* ſubinde cum liberali, diluente & demulcente potione, qua lenitur acrimonia humorum & in ſanguine & in viſceribus, dum *rheum* acrem expellit colluviem. Ita ſane neceſſaria eſt lenis alvi purgatio initio omnis *dyſenteriæ*, ut ſi hæc omittatur, aſtringentia vero & *opiata* præpropere dantur, mox graviſſima accedant tormina, ſtomachi ægritudo, ſingultus, *aphthæ*, tandemque inteſtinorum *ſphacelus*, quem cita mors excipit—Hoc equidem monitum in *dyſenteriis* curandis perpetuo obſervari debet; in hac autem, de qua nunc agitur, perneceſſarium eſt utique, quia procedente morbo lumbrici fere ſemper ejiciuntur. Quid ſperandum hoſte in imis viſceribus hærente? Quid ſi hoſtem calomelano expugnes? Hoc feci hercle ſæpius, nec pœnitendo certe eventu, quinimo læta ſæpe reportata victoria.

Non ita tamen purgantibus inſiſtendum eſt, quaſi nil ultra deſiderat morbus; tormina namque *anodynis* ſubinde ſopienda ſunt, nimiusque porro fluxus humorum eſt cohibendus; interea corroboranda ſunt etiam inteſtina—facit ad hæc omnia commode ſatis *confectio*, ut dicitur *Fracaſtorii* (præcipue nuce *Myriſtica* toſta, aut Cinnamomo adjecto) ſi debita exhibeatur *doſi*, & ſi ſit neceſſe, *extracto Thebaico* adjuta. Decoct. C. C. C. aut lac dulce cum aquæ fontanæ duplo & cinnamomi paululo coctum, aut ſerum lactis tenuiſſimum, in quo ferrum ignitum ſit extinctum, ſorbenda ſunt ſubinde. Si bilis acris abundet, ſi *dyſenteria* ſit valde cruenta, & ſinceri ſanguinis plurimum dejiciatur tinctura Roſar. rubr. probe acidula juvat, aut vinum rubrum auſterum dilutius

—Ple-

—Plerumque, ſub morbi finem, excruciat maxime graviſſimus quaſi inteſtinorum deſcenſus, & perpetuus deſidendi conatus; hoc nihil æque levat ac *diaſcordium*, aut theriaca Andromachi, ex lacte dulci, aut decocto albo, clyſtere data. Sed de morbo *dyſenterico* mox plura.

Sub finem *Aprilis* per omnem hanc regionem graſſata eſt febris quædam levis plerumque, interdum vero haud parum truculenta, ſenibus & pueris pulmonariis.—Simul & ſemel innnmeros corripuit horrore quodam vagante, & gravitate capitis, mox quoque dolor ejus acceſſit, artuumque porro & dorſi, plurimos tamen univerſa quaſi laſſitudo moleſtavit. Protinus maxima fuit deſtillatio acris per oculos, nares, fauces, ſæpiſſime etiam in pulmonem, unde ſternutamenta fere perpetua, ac vehemens plerumque tuſſis: omnibus adfuit pectoris quædam ſtrictura, & gravitas permoleſta. Secundo adeo die invaluit febris, pulſusque multo citatior factus eſt, aucta quoque ſpirandi difficultate, præcipue ſi ſanguinis miſſio fuerat neglecta. Sitis utique non admodum urgebat, at lingua erat peralba, veluti cremore lactis ſuffuſa: oculi leviter inflammati, atque in ima orbita dolentes, lumina refugiebant.

Non uno tenore proceſſit febricula, ſed nunc algor, mox ardor inceſſit, nullo prorſus ſervato ordine; cum eo tamen ut haud raro tandem in tertianam aut ſemitertianam * faceſſerit. Erat autem ominis multo pejoris *peripneumonia* **, ſeu *pleuropneumonia*, quæ quidem ob ſanguinis abundantiam, atque tuſſis vehementiam accedebant interdum, his præſertim, qui calidiore regimine & medicina uſi fuerant: nec infrequens, eandem ob

* Vide Libr. de Febr. l. c. ** ibid.

ob cauſam, erat pleuritis aut *rheumatiſmus* acutus, præcipue neglecta ſanguinis miſſione, ineunte morbo.

Sanguis extractus fuit nonnunquam valde glutinoſus, plerumque tamen floridus, at non multo ſero ſcatens; varius autem fuit in variis, quo magis ardebat febris, utique eo tenacior: qualiscunque vero viſus eſt ſanguinis ſtatus, haud magnum ejus diſpendium ferebat hic morbus; imo, ſi vel peripneumoniæ aliquid ſubeſſet minime largam ſine maxima virium ruinâ, raro plus vice ſimplici venæ ſectionem tolerabat: nec in hac ſolum, ſed in omni febre *catarrhali epidemica*, hoc fere perpetuum notavi; namque minuendo naturæ vires nimium *perſpirationem* inhibet, indeque acrem auget colluviem.—Aliqua tamen ſanguinis miſſio, ipſo morbi initio, in robuſtis adultis, laute viventibus, *plethoricis*, juvat ſemper.

Per totum febriculæ decurſum ſputabant largiſſime, quod pectori levamen erat maximum; tuſſis autem importunitas haud leviter *tracheam* atque pulmones exaſperabat; oleum ideo amygdalinum, *ſperma ceti*, imo & papaveris aliquid, *diacodium* puta, *tinctur. Thebaic.* aut *Elixir paregoricum* deſiderabat: Ultimum hoc porro utiles blandosque ſudores movebat, nec interea gravabat pectus. Frequenter equidem pulmonum gravitas & præcordiorum oppreſſio *Oxymel Scillitic. Lac Ammoniac. Syrup. Croci*, aut tale quid depoſcebat—atqui, hoc in caſu, fuit inſtar omnium fere lene *emeticum*; quod quidem, mox poſt venæ ſectionem, totum hoc ſæpiſſime diſcuſſit, & non uno ſolum nomine opem tulit.

Pars ægrotantium longe major faciles, æquales, benignos habuere ſudores ſecundo, vel tertio die,

die, qui, una comitante exſpuitione larga, febrem quinto profligarunt, ſæpe etiam citius, manente tamen ut plurimum haud parvo virium languore — Hæcce autem nihil promovit felicius quam diluens, demulcens, tepidus potus; ſerum nempe lactis dilutiſſimum, hordei, aut avenæ, aut conditi Eryngii decoctum; hederæ terreſtris, tuſſilaginis, *glycyrrhizæ*, infuſio; imo perpluri-mis *Coffe* potus profuit maxime cum lactis dulcis pauxillo — Apage vero *ſales ſpiritusque*, ut vocant, *volatiles*, calida *alexipharmaca*, & id genus alia, quæ turbant certe plurimum, parum vero utiliter exturbant morbum. — Cæterum febrem, acrius atque diutius inhærentem, *hauſtu ſalino communi* * moderabar.

Crebro autem ſub febriculæ finem multæ, rubræ, urentes puſtulæ erumpebant, ſæpe repentina, imo & profuſa diarrhæa accedebat ſævis interdum cum torminibus, facta nimirum morboſæ materiei ad inteſtina *metaſtaſi* — Hinc forte & *dyſenteriæ* plurimæ, quæ & hic quoque tunc temporis paſſim graſſabantur; mucoſæ fateor, raro cruentæ — Adeo temen parum cohibendus erat hic ſeſe levandi naturæ conatus, ut per alvum ſæpius ſponte faceſſeret morbus; atque ideo Manna, *rhabarbaro, tartaro ſolubili, tamarindis*, &c. promovendus: fortiora tamen purgantia horrenda plerumque excitabant tormina viresque penitus disjiciebant.

Febris hæcce, utcunque longe lateque maxime vulgaris, paucis fuit exitio; quandoquidem tertio utplurimum quartove die evanuit, modo ſe reciperent mature ea correpti — Res fuit hercle *diætæ*

potius

* Vid. ſupra menſe *Junio* 1740.

potius accuratæ, ac debiti regiminis, plerumque quam medicinæ elaboratæ; non quod non interdum multo plus curæ atque diligentiæ popoſcit. Sudores æquales, at moderati, ſputa multa, facilia, urinæ largæ, lutulentæ facile ſublevabant morbum: mirabar ſæpiſſime immenſam urinæ ſubſidentiam; qua tamen nil auſpicatius.

Eadem prorſus videtur hæc febris, quæ per totam Europam, hoc vere, ſub nomine *Influenza* graſſata eſt: apud gentes tamen auſtrales longe magis quam hic fuit peſtifera; quinetiam & apud Londinenſes ipſos funera auxit maxime, imo uno duntaxat hebdomade ad mille ſaltem.

Nova Luna 12. MAIO. *Plena Luna* 27.

Sicca fuit admodum, perpulchra & calida *atmoſphæra* diem adusque viceſimum ſecundum; Boreas perpetuus ad XVII, inde Vulturnus, poſt XX Libs pluvioſus.

Pluvia 16. 20. 22. 23. $\overline{25}$. 26. $\overline{27}$. 28. $\overline{29}$. $\overline{30}$ = 0.866. Dig. Dec.

Fulgur & tonitru e longinquo 20 p. m. levis procella 27 nocte S. W b S 4x grando 30 — ♂ & ♄ conjunctiſſimi ſexto die H. 11. p. m. adeo ut unum tantum planetam quaſi exhibeant.

☿ Altitud. maxim. 8. 30,1. N E 1.	— — minim. 21. 29,2. S S W 2.	media 29.6$\frac{24}{27}$.
Dies frigid. 1. 36. Malacia.	— fervid. 7. 22. N N E 1.	media 30$\frac{13}{27}$.

Plurimi *apoplexia* correpti ſunt, & plures erepti, nec hic tantum ſed & aliis in locis: an ab enormi, ac intempeſtivo æſtu ſanguinem ſubito nimis expandente? Febres quotidianæ & tertianæ

creberrimæ longe lateque; *variolæ* & *morbilli* paſſim.—Tuſſis ferina * frequens & pertinax maxime, ſæpe poſt *morbillos* funeſta — Fugat hanc optime modica ſanguinis detractio, & lenis alvi purgatio, confert ruſticatio, frequens equitatio, atque accurata & lenis *diæta*; ubi parum hæc proficiunt, medicamenta ex argento vivo præparata & *cortice peruviano* raro fallunt, quoniam lentorem attenuant ſanguinis, & vermes pellunt, qui jam diu perplurimis maxime ſunt infeſti, nec cedit plerumque tuſſis niſi his ejectis: — Haud raro prodeſt balneum frigidum, ubi omnia incaſſum exhibita fuere: cave tamen ne adſit febricula, vel *hæmoptoe.*

Dyſenteria cruenta, aut mucoſa, ſævit maxime apud *Plimton* & vicinitatem: perplures lumbricos dejiciunt, nec tamen inde multum levantur; imo ſæpe haud multo poſt frigido ſudore correpti mox animam agunt: credo quod *gangrænoſa* ſanies fœdos hos inquilinos expellit: unaque cum his exeunt interdum carunculæ lividæ, fœtidiſſimæ, haud dubia utique ſigna *ſphaceli* inteſtinorum. **

Venæ ſectionem, quam ſuperiore menſe ad *dyſenteriam* conſului, jam etiam magis neceſſariam invenio ipſo protinus morbi initio, ob magnum ſane & inſolitum tempeſtatis calorem: turgeſcit enim inde quamplurimum rarefactus ſanguis, atque majorem excitat inflammationem.—Vix unquam utique datur *dyſenteria epidemica*, ubi inteſtina non ſunt, aliquo ſaltem gradu, inflammata— Ubi autem viget inflammatio, ibi recte ſemper mit-

* Conſule quæ dixi de Pertuſſi puerorum, Vol. I.

** *Ἢν ὑπὸ δυσεντερίης ἐχομένῳ οἷον σάρκες ὑποχωρήσωσι, θανάσιμον.* *Hippocr.* Aph. 26. Sect. 4.

mittitur ſanguis quamprimum; vires, ætas, pulſus, conſtitutio & anni & ipſius ægrotantis modum ſtatuunt.—Movenda dein eſt leniter alvus (deterſo prius ventriculo, ſi nauſea & vomitio urgent) blandis tamen ſemper purgantibus utendum eſt, quæ namque ex aloe, ſcammonio, aut colocynthide confecta ſunt, in hoc morbo toxica ſunt prorſus, non remedia—Omnium ſane optimum eſt rhabarbarum, quod exhibendum eſt ſæpius (toſtum id ſemper ſi ab Indiis venit orientalibus) cum nucis moſchatæ aut cinnamomi pauxillo—Tinctura hujus ex vini ſpiritu, utpote reſinoſa nimis, parum proficit; longe melior eſt quæ vino rubro extrahitur.

„Adeone vero purgandum eſt, ſi cruenta ſit „alvus & perliquida? etiam; acris etenim inteſtinorum colluvies ſit longiore mora acrior longe, vellicatque multo magis, unde majorem excitat inflammationem, ipſumque adeo auget morbum. —„At ſanguine tincta eſt alvi proluvies-ſit ita;„ nocetne modica ſanguinis exſpuitio in pulmonum inflammatione; nonne hæc ſæpiſſime, ſub certis conditionibus, morbum expedit?—Si alterutrius *meſentericæ*, aut *cœliacæ* arteriæ ramuſculi, inteſtinorum tunicas perreptantes, obſtruuntur, facta reſolutione, facta coctione, obſtruens materia ſæpiſſime in cavo inteſtinorum funditur; ſolvitur adeo obſtructio, ſolvitur inflammatio, ſolvitur morbus—dolentes, inflammatæ *hæmorrhoides* internæ ſanguinem frequentiſſime emittunt: an periculo eſt hoc ægrotanti, an levamento?—Si ſit igitur alvus moderate tantum cruenta, nihil horreſco; leni eluo potione irritantem acrimoniam, imo & corruptam blande expurgo colluviem, quæ cito aliter exulcerata facit inteſtina, tandemque *ſphacelata,* cujus ſigna ſunt certiſſima ventris pro

luvies atra, oleoſa, fœtidiſſima cum lividis carunculis, ſudores frigidi, ſingultus, delirium. Porro ſingulare quoddam in hoc caſu nonnunquam obſervavi, *ſymptoma* ſemper lethale, urinam nempe limpidam, at parcam valde; id præcipue in perbono quodam hujus oppidi ſacerdote, cui primo nauſea, vomitio alvus torminoſa atque cruenta valde levi cum febre, lingua perarida, urina fere nigra: die quinto omnia magis pacata, ſexto tamen recrudeſcebant tormina, dejectio atra ſanioſa cum grumis quaſi carnoſis horrendi fœtoris, urina perparca, frequens autem, at prorſus limpida, etſi *rhabarbarum* aſſumpſerat quotidie; mox adeo ſingultus, leve delirium, ſopor nimius, tandemque nono, finis omnium malorum, mors. Hic utique inteſtina ita *ſphacelata* videbantur, ut nil omnino ad ſanguinem transmitterent.

In nullo ſane morbo magis neceſſaria eſt diluens & demulcens potio quam in *dyſenteria*—in hac utique pura puta aqua fontana haud parum pauperculos juvabat, qui ad fontem quendam ſacrum, ſi diis placet, & *antidyſentericum*, confugere—innocuus ſaltem erat & puriſſimus, multoque magis nomen *aquæ vitæ* meruit quam *ſpiritus vini ardens*, hoc titulo celebratus, quo ſe nimium ſæpe in hoc morbo popellus abutebatur. Aquæ bene frigidæ potionem commendat vel ipſe *Celſus*, * ſi vetus vitium eſt; atqui inter initia egelidam ſuadeo, quippe quæ & inteſtina eluit melius, & per *meſeraica* vaſa & *lactea* ad ſanguinem diluendum tranſit facilius: cum vero elota ſit acris viſcerum colluvies, ea ſane firmanda ſunt, adeoque tunc haud perperam exhibetur frigida—hac ſola utique, opii pauxillo adjecto, nonnunquam *dyſ-en-*

* *Celſ.* Lib. 4. C. 15.

enteriæ curationem conſummavi, probe purgatis prius inteſtinis—Non multum equidem probo oleoſa & glutinoſa; ſi horum aliquid, deraſis ac muco naturali privatis inteſtinis, deſideratur *decoct. alb. Emulſio Amygdalina* cum *Gum. Arabic. mucilago Semin. Cydonior.* exhibeantur; in victu porro *Gelatina C. C.* cum *Icthyocolla, Salop, Panatella*, aut id genus alia.

Sed hæc de *dyſenteria* obiter—Nunc quid febris *epidemica* facit, videndum eſt—Sane graſſatur usque plurimum, jamque frequenter plus habet *peripneumonicæ* indolis, interdum magis ad putridæ naturam accedit; in alterutro caſu ſanguis emiſſus parum videtur viſcoſus, etiam licet pectus haud parum opprimitur—hanc porro febrem nunc comitantur magna faucium aſperitas, quandoque ipſa Angina—Statu morbi frequentes puſtulæ urentes erumpunt, fauſtæ ſemper, ſequiturque permagna cuticulæ deſquamatio: rarior autem jam adeſt *diarrhœa*, multoque, ſi accedit, levior eſt; calida namque tempeſtas magis nunc ad extra evocat humores, adeoque pars longe major ægrotantium blando, at univerſali, oborto ſudore mox facile liberatur; atqui plures febre quadam intermittente corripiuntur *—Quotidianæ certe & tertianæ febres jam ubique regnant; exeunte attamen menſe *catarrhalis epidemica* fere penitus faceſſit.

Nova Luna 11. JUNIO. *Plena Luna* 25.

Siccus quoque, & calidus utplurimum, fuit hic menſis, medio tamen interfuere duo, tresve dies perfrigidi; ſpiravit Aquilo frequenter, ſub-

 ſolanus

* Vid. Lib. de Febrib. l. c.

ſolanus interdum, Auſter raro, aliquando ventus ſiluit prorſus: exeunte menſe rorationes maximæ — Stupenda pruina, imo ipſa glacies XIII. primo mane, idque per totam fere Angliam.

Pluvia 3. 5. $\overset{\prime}{\overline{10}}$. 12. 13. $\overset{\prime\prime}{\overline{14}}$. 15. 17. 26. Grando 13 meridie cum fulgure & tonitru.
Dig. Dec.
= 0.838.

Procella, fulgur, & tonitru 14 nocte — Fulgur & tonitru primo mane 26 — Levis *AB*. 28. nocte N 1.

☿ Altitud. maxim. 6. 29,8. N b E 1. } media $29.6\frac{6}{25}$.
— — minim. 3 29,3. S 1.
Dies frigid. 13. 46. N b E 1. } media 28.
— fervid. 7. 20. E 2.

Variolæ adhuc & *morbilli*, tuſſes *convulſivæ* plurimæ: febres putridæ & *peripneumonicæ* paſſim, intermittentes vero, tertianæ poiiſſimum, *epidemicæ* *; tuſſis, tumor, ac faucium aſperitas permultos moleſtat.

Nova Luna 10. JULIO. *Plena Luna* 25.

Frigidus inſequitur *Julius*, atque ideo, quod ſolet plerumque, pluvioſus; ſæpe Libs turbidus fremuit, haud raro Vulturnus, *atmoſphæra* hinc valde ſpiſſata eſt ac humidata.

Pluvia $\overset{\prime\prime}{\overline{1}}$. 4. 5. $\overset{\prime\prime}{\overline{6}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{7}}$. 8. $\overset{\prime}{\overline{9}}$. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{10}}$. 11. 15. $\overset{\prime}{\overline{17}}$. 18 — 20. $\overset{\prime}{\overline{21}}$. $\overset{\prime}{\overline{22}}$. 23. $\overset{\prime\prime}{\overline{25}}$. 30. 31 = Dig. Dec. 2,866.

☿ Altitud. maxim. 29. 29,8. N W b W 1. } media $29,4\frac{16}{28}$.
— — minim. 7. 29,0. S W 3_{x}.
Dies frigid. 10. 38. S E b E 2. } media $32\frac{15}{28}$.
— fervid. 21. 25. S W 1^{x}.

Vario-

* Lib. de Febrib. l. e.

Variolæ ſparſæ adhucdum. Febres intermittentes plurimæ, præcipue tertianæ *; perpauci cæteroquin morbi.

Frigida fortaſſe craſſaque atmoſphæræ intemperies hyemis, ac veris elapſi, plurimum congeſſerat ſeroſi lentoris, qui pro variis hominum temperamentis, nunc febrem intermittentem, nunc *catarrhalem*, nunc putridam induxit.

Nova Luna 8. AUGUSTO. *Plena Luna* 24.

Favente Deo longe felicior eluxit *Auguſtus*, lætamque produxit meſſem: Tempeſtas fuit ſæpe fervida valde, atqui dum agros torret canicula, herbæ vberrimo rore foventur. Ventus ab Oriente plerumque ſpiravit, ſæpe vero deflexit ad Arctum, Libs rarus, Malacia frequens.

Pluvia $\overline{1.}^{\prime}$ 2. $\overline{5.}^{\prime\prime}$ 6. 15. 19. 20. 29. 30 Dig. Dec. = 0.700.

Fulgur, tonitru, & graviſſima pluvia apud *Launceſton* 17 p. m. — hic etiam fulgur, tonitru, & pluvia 29 nocte.

☿ Altitud. maxim. 23. 29,9. N N E 1.
— — minim. 5. 29,3. S W 2ˣ. } media $29.6\frac{17}{28}$.

Dies frigid. 29. 34. E S E 2ˣ.
— fervid. 9. 19. E 1. } media $27.\frac{6}{28}$.

Variolæ ac *morbilli* paſſim, multæ adhuc febres intermittentes ruri; *apoplexiæ* aliquæ, & cholere: pauci admodum ægrotant.

Nova Luna 7. SEPTEMBRI. *Plena Luna* 22.

Durat usque perpulchra & maxime ſicca tempeſtas,

* Libr. de Febr. l. c.

peſtas, quin & ſaluberrima *: Fontes & rivuli pene exareſcunt penitus, at immenſa vis roris decidit quotidie. Ventus fere perpetuus ex Oriente, intercurrente tamen nonnunquam Aquilone, Auſtro rariſſime.

Dig. Dec.
Pluvia 2. 5. 6. 8. 16. 17=0.250.

☿ Altitud. maxim. 24. 30,0. E N E 1. } media 29.8.
— — minim. 5. 29,6. S 1.

Dies frigid. 30. 48. N E 1. } media 36.
— calid. 19. 30. E b N 1.

Ineunte menſe haud pauci febre quadam anginoſa correpti ſunt, quæ paulo poſt more *peripneumonico* pulmones invadebat, magno interdum cum ægrotantium periculo. *Aſthma* frequens, ſcabies undique, pauciſſimi aliter morbi.

Nova Luna. 6. OCTOBRI. *Plena Luna* 22.

Pluvioſa tempeſtas ingruit, citoque pede irruit hyems, craſſus hinc fit aër & humidus. Initio menſis Corus prævaluit, a X. ad XIV. frigidus Boreas, tunc Vulturnus, pauloque poſt nimboſus Auſter.

Pluvia 3. 4. 6. 7—9. 15—17. 18. 20. 21.
Dig. Dec.
22. 23. 24. 25. 26. 27. 29. 31=3.658.

Levis procella 16 S E b S 4x—23 Veſperi S S W 4x—Vehemens 23 media nocte S E b S 4x—gravis tota die 25 S 4. Ampliſſimus & ſubluteus halo circa Lunam 19. H. 8. p. m.

☿ Altitud. maxim. 1. 30,0. N 1. } media $29.5\frac{16}{28}$.
— — minim. 25. 29,0. S 4.

Dies

* — οἱ αὐχμοὶ τῶν ἐπομβριῶν εἰσὶν ὑγιεινότεροι. Aph. 15. Sect. 3.

Dies frigid. 14. 55. N E 1. } media $44\frac{15}{28}$.
— tepid. 27. 39. Malacia. }

Febris quædam *ſporadica*, quæ & fauces ac pulmones graviter afficit. Tuſſes, dolores & tumores faucium frequentes; *rheumatiſmi* graves paſſim.

Nova Luna 5. NOVEMBRI. *Plena Luna* 20.

Ineunte *Novembri* Corus plerumque ſpiravit, medio Boreas, a XIX. autem nunc Libs, nunc Auſter, nihilominus altam ſatis ſtationem retinuit *Barometer*, *atmoſphæra* vero craſſa fuit valde ac tepida.

Pluvia $\overset{'''}{\overline{1}}$. 2. $\overset{'}{\overline{3}}$. 4. 5. $\overset{''}{\overline{6}}$. 11. 16. $\overset{''}{\overline{17}}$. 18. $\overset{''}{\overline{19}}$. 20. 25. $\overset{''}{\overline{28}}$. $\overset{'}{\overline{29}}$ = 2.512. Dig. Dec.

Fulgur & tonitru 2 H. 4. a. m. Pruina & gelu 9. 14 N E 1^{x}.

☿ Altitud. maxim. 24. 30,2. S b E 1. } media 29.9.
— — minim. 18. 29.4. S W b W 2. }
Dies frigid. 14. 62. N E 1^{x}. } media $49.\frac{25}{28}$.
— tepid. 6. 42. W S W 2. }

Blanda admodum tempeſtas, pauci morbi; febres tamen quædam anginoſæ, *ſcarlatinæ* & puſtuloſæ; tuſſes crebræ.

Nova Luna 5. DECEMBRI. *Plena Luna* 20.

A primo ad diem ſeptimum *Decembris* perflavit Eurus, poſt Corus, aut Libs, interdum Aquilo: a XXIV. ad finem usque ventus perpetuus ex Oriente, isque ſæpe perfrigidus: præalta fuit utplurimum Baroſcopii ſtatio.

Pluvia 1. 8. 9. 14. 15. 16. 17. 18. 19.
Dig. Dec.
Grando 14 = 1.514.

Maximæ pruinæ ſæpiſſime hoc menſe, gelu rigidum frequens.

Altitud. maxim. 21. 30,6. N E 1.
— — minim. 17. 29,1. S W 2. } media $30.0\frac{11}{29}$.
Dies frigid. 31. 73. E N E 2x.
— tepid. 8. 46. S W 3x. } media $59\frac{22}{29}$.

Tempeſtas eſt adhuc maxime ſalubris, morbi multo rariores ſolito: tuſſes frequentes, etiam *convulſivæ* plurimæ inter pueros, pleuritides, & anginæ aliquæ, *rheumatiſmus* paſſim.

Tota pluviæ quantitas, anno MDCCXLIII.
Dig. Dec.
= 20,908.

Nova Luna 3. JANUARIO. *Plena Luna* 18.

Conſtans ab Oriente ventus, toto fere menſe, *mercurium barometricum* in alto ſuſtinuit loco, flectens vero plerumque ad Septentrionem aërem fecit ſiccum & frigidum valde, hinc gelu ſæpe aſperrimum; imo 28, 29, vel ipſum mare ad littora congelatum erat.

Dig. Dec.
Pluvia 7. 11. 15. 30. Nix 27 = 1.068.

☿ Altitud. maxim. 18. 30,6. E N E 1.
— — minim. 7. 29,6. S 2. } media $30.0\frac{12}{30}$.
Dies frigidiſſim. 29. 76. N E 1.
— tepid. 11. 56. S b E. 2. } media $64\frac{1}{3}$.

Tuſſis inter omnes fere vehemens & laborioſa; ſæviſſimi *aſthmatis paroxiſmi*: dolores dentium, raucedo, fauciumque aſperitas plures moleſtant; pleuritis, vel peripneumonia, corripit multos,

multos, *ophthalmia* aliquos — Tuſſis *convulſiva* inter pueros *epidemica*, ad quam profligandam magis fuit neceſſaria ſanguinis miſſio quam memini unquam, etiam in puerulis tenerrimis, quorum ſanguis haud raro non levi obductus erat glutine: porro non ita feliciter ſucceſſit *corticis peruviani* decoct. quod ſane perpetuum eſt ubi ſanguis eſt denſus admodum ac tenax, atque inflammationibus aptus; unde peſſime pleuriticis & peripneumonicis exhibetur.

Nova Luna 2. FEBRUARIO. *Plena Luna* 16.

Varia fuit tempeſtas variuſque ventus hoc menſe, frequens autem ab Oriente *Barometrum* tenuit ad altum ſatis gradum, Malacia ſubinde per initia; per totum *atmoſphæra* denſa, ac ſæpe frigida, haud multum tamen gelu.

Pluvia $\overset{\prime}{\overline{7.}}$ $\overset{\prime}{\overline{8.}}$ 9. 11. 17. $\overset{\prime\prime}{\overline{19.}}$ $\overset{\prime\prime}{\overline{20.}}$ 21 — 23 $\overset{\prime}{\overline{24.}}$ 26. 28. 29. Grando 9 N b W 1^{x} — 24 N W 3 = 1.722.

Dig. Dec.

Circius vehemens 24 p. m. — vehementiſſimus 28 noctu.

— — 29 a. m, Maximus & lucidus halo circa Lunam 18.

☿ Altitud. maxim. 13. 30,3. E S E 2.
— — minim. 29. 29,2. N W b W 4. } media 29.8.

Dies frigid. 6. 67. E 2.
— tepid. 23. 49. W S W 2^{x}. } media $56\frac{15}{27}$.

Variolæ aliquæ, rubra *miliaris* eruptio cum febricula paſſim & febres rheumaticæ — Tuſſis violenta inter omnes fere, pluribus *catarrhalis* eſt prorſus, multis tamen *aſthmatica*; hinc peripneumonia frequen-

quenter oritur, haud raro ſputum ſanguinis, quod quidem aliquos in tabem pulmonariam præcipitat.—Tuſſis *convulſiva* etiam adultos quosdam corripit, qui ſolummodo repetita ſanguinis miſſione levantur, & vomitu leni.

Nova Luna 3. MARTIO. *Plena Luna* 17.

Incipiente *Martio* perplurima grando, Cauro ſæpe perflante: a XII. ad XXIII. ventus Orientem inter & Septentrionem conſtitit, inde Libs; ad ipſum finem Aquilo: aër fuit ſiccus plerumque & frigidus.

Pluvia $\overset{'''}{\overline{1}}$. 2. $\overset{'}{\overline{3}}$. 4. $\overset{''}{\overline{5}}$. 6. $\overset{'}{\overline{7}}$. $\overset{''}{\overline{9}}$. 11. 23. 25. $\overset{'}{\overline{26}}$. $\overset{''}{\overline{27}}$. 28. 30. Grando 2. 3. 6. 7. 8. $\overset{'}{\overline{10}}$. Nix 8. $\overset{'}{\overline{31}}$ = 2.632. Dig. Dec.

Procella 2 N W b W 4^x—5 S W b W 4—11 N W b N 4_x. Lumen boreale fulgidum valde 22. H. 9. p. m. E N E 2_x.

☿ Altitud. maxim. 15. 30,1. E N E 2. — — minim. 5. 29,2. } media $29.5\frac{2}{3}$,

Dies frigid. 14. 62. N N E 2. — tepid. 28. 46. W S W 2 } media $55\frac{26}{30}$.

Febres aliquæ tertianæ, & ſemitertianæ: Tuſſis moleſtiſſima & pertinax admodum undique, quæ ex naribus ſæpe, ſæpe de pulmone, ſanguinem erumpere facit, accedit interdum peripneumonia—hinc *phthiſici* plures, præſertim qui antea fuerant *aſthmatici*. Pleuritis & *rheumatiſmus* paſſim, ſub menſis finem *pleuroperipneumonia* frequens valde—Cruor extractus eſt perquam craſſus atque maxime tenaci & flavo obductus glutine.

Nova

Nova Luna 1. APRILI. *Plena Luna* 15.

Ineunte menſe nix & grando multa flante Aquilone, mox turbidus auſter; a XII. ad XVI. Eurus, inde Aquilo rurſum; Corus ſub finem. Aër fuit ſæpe gelidus valde; maximæ pruinæ ſæpiſſime per medium menſem, imo & interdum gelu.

Pluvia $\overset{\prime}{\overline{1.}}$ $\overset{\prime\prime\prime\prime}{\overline{4}}$ 6. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{7.}}$ 8. $\overset{\prime}{\overline{9.}}$ $\overset{\prime\prime}{\overline{10.}}$ $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{12.}}$ $\overset{\prime\prime}{\overline{15.}}$ 22. $\overset{\prime\prime}{\overline{28.}}$ 30. Nix & grando 1. $\overset{\prime}{\overline{2.}}$ 3. 4. 9. 26.
Dig. Dec.
= 3 390.
Procella 7. p. m. S 4_x Gelu 14. 15.

☿ Altitud. maxim. 19. 30,1. N N E 1.
— — minim. 5. 29,0. S S W 3_x } media $29,6\frac{3}{29}$.

Dies frigid. 3. 65. N N E 3.
— tepid. 24. 41. NWbW 1. } media $50\frac{6}{29}$.

Pleuritides & peripneumoniæ valde frequentes, ſæpe conjunctæ ſæviunt: multi *aſthmate*, multi *rheumatiſmo*, multi pleuritide ſpuria, laborant, plurimi tuſſi graviſſima. *Morbilli* paſſim, *variolæ* quamplurimæ per viciniam, nec non in citeriore *Cornubia*; haud paucæ febres tertianæ * — *Paraphrenitis* ſolito frequentior.

Vix ſane obſervavi unquam cruorem, ab ægrotantibus detractum, magis denſum atque glutinoſum quam hoc tempore, idque ſæpe poſt quartam, imo & ſextam ſanguinis miſſionem — hoc profecto notavi præcipue in primario *noſocomii* nautici chirurgo, qui ineunte menſe *paraphrenitide* fuit peremtus.

Bonus hic & ingenioſus certe vir mane, tertio *Aprilis*, inhorruit, mox rigore maximo correptus,

* Vid. Lib. de Febrib. l. c.

reptus, inter viſitandum ægrotos, ſe recepit, protinus ſæviſſimo dolore dorſi ac imi pectoris dextri percitus ſuccubuit, febricitavit vehementer - Miſſus eſt extemplo ſanguis ad ℥xvi; me dein arceſſiri voluit - Fotum emollientem, & laxans *enema*, præcipio, *nitrique* plurimum & *ſpermatis ceti*, potum diluentem, porro & ſubtepidum, liberalem; furente tamen usque dolore, ſub noctem alteram ſanguinis miſſionem ad ℥xvi, fotumque iterum, & *enema* e lacte dulci cum ſale marino plurimo, quo bis, terve dejecit alvus; mox *Diacodii* ℥ſs ſumpſit ac *Tinct. Thebaic.* gut. xxiv — Tota nocte ejulavit, difficillime ſpiravit, tuſſicula arida vexatus nil expuit — bene mane adeo, die quarto, ℥xiv ſanguinis detractæ ſunt, fomenta etiam & *cataplaſmata* demulcentia admota, pauloque poſt injectum eſt emolliens *enema*, quo rejecto epotus eſt hauſtus *anodynus*: pacata hinc omnia per horas aliquot, acceſſit veſperi ſomnus — Infidæ autem hæ induciæ! Nox maximis in moleſtiis acta; febris vehemens, ſpiritus brevis, interruptus, difficillimus, dolor acerrimus, ſitis ingens, lingua arida — Ergo v. *Aprilis* H. 9. a. m. repetitur V. S. ad ℥xii. ſaltem, *Mannæ* porro ʒx. cum *ſale mirabil. Glauber.* ℥ſs ex juſculo avenaceo aſſumptæ ſunt; ter hinc, quaterve, reſpondit venter, ſæviſſimus tamen usque urget dolor, pulſusque celerrime vibrat, exilis quidem, ſed durus admodum: bis noctu repetita ſunt *anodyna*, unde ſopor aliquis, at perturbatus valde — Cum parum hæc omnia proficere viderim *camphoram* cum *nitro*, &c. exhibui, *hauſtusque ſalinos* ex *Sal. C. C. ſucco Limonum*, &c.; ut nimirum per ſudores forſan morbum elicerem; femoribus porro atque dorſo *veſicatoria* applicari juſſi — Sudavit paululum inæqualiter, mox autem rigor invaſit, dolorque

dorſi

dorſi & lateris immanis recruduit, adeo ut jam non modo exclamaret, ſed & fureret plane — quinta adeo vice, die 6. nempe, poſt meridiem, ſanguis emittitur ad ℥xv. circiter: ad fomentum dein & *clyſma*, nec non *anodyna* confugimus, hinc quies aliqua, ſed languor magnus, obrepſit denique ſomnus. Poſt ſex vel octo horas inalgeſcens horruit, ejulavit, deliravit, ſe flammis atque ferro excruciatum intus, dextro e latere, exclamavit; (durum valde, ſed retractum, perſenſi hypochondrium dolens *) anhelavit quaſi ex citiſſimo curſu, interim maximo niſu, at ſummo angore, quaſi gladio perfoſſus, ſuſpirium edere anxie deſideravit — Dubius omnino quid facerem ultra ſextam ſanguinis miſſionem ſuadeo ad ℥xII. circiter, fomenta iterum *cataplaſmata* & *anodyna* — Supervenit ſopor, tremor, tendinum ſubſultus, ſingultus: atqui ſe relevatum prædicat; quievit utique plurimum, ſed aliena murmurans & incondita — Frigidulus occupat ſudor frontem, dum genæ intenſo rubore flagrant, nigreſcunt ungues, frigeſcunt manus; facilius vero movet, imo & ſe ſponte in lecto erigit, melius ſe multo autumans, ſi modo gravitas ſpiritus immenſa, & aliquantus usque lateris dolor ac pondus abeſſent — At ego hominem plane moribundum video, ſepto transverſo nempe *ſphacelato:* tamen ſopores inter, ſingultus & deliria, atterit noctem, die 7. menſis, paulo ante meridiem, obiit vir, ſi quis alius, vita dignus longiore. — Mox poſt mortem lividum quaſi a contuſione apparuit totum latus dextrum, os *ilium* adusque. Hic caſus fuit vere *paraphreniticus* **, cuius perpaucæ extant apud ſcriptores medi-

* Si Septum transverſum percuſſum eſt, præcordia ſurſum contrahuntur. *Celſ.* Lib. 5. C. 26.

** Lib. de Febrib. Cap. de Pleuritide.

medicos hiſtoriæ: credo equidem longe ſæpius occurrit quam vulgo putatur.

Ab hoc ægroto intra quatriduum detractæ ſunt ſanguinis unciæ fere centum, cuius ſingula portio erat quam maxime viſcida, etiam ultima, licet ſero permulto tenuiſſimo limpido innatabat craſſamentum (parvula velut inſula globoſa, pene tamen prorſus ſubmerſa) quod firmiſſimo quaſi corio erat obductum, vix utique ſcalpello penetrandum. *

Nova Luna 1.—*Plena* 15. MAIO. *Nova Luna* 30.

Ventus orientalis hoc menſe prævaluit, a XIX. ad XXIV. Zephyrus: Aër fuit ſicciſſimus, ſub finem valde calidus—blandiſſima plerumque tempeſtas.

Pluvia $\overline{3}''$. 8. $\overline{10}'$. 11. 12. $\overline{13}''$. 18. 21. 22.
Dig. Dec.

Grando 13=1.236.

Fulgur & tonitru 3 nocte.

☿ Altitud. maxim. 15. 30,1. E N E 1. } media 29.6$\frac{26}{28}$.
— — minim. 22. 29,2. S W. 3.

Dies frigid. 14. 47. E N E 2. } media 36$\frac{6}{28}$.
— fervid. 30. 20. E N E. 1.

Febres intermittentes *epidemicæ*; Pleuritis & peripneumonia frequens, *morbilli* paſſim: *Variolæ* plurimæ, quarum haud paucæ mali admodum moris; forſan a profuſis ſudoribus; quibus adulti, præcipue ineunte morbo, ſæpe corripiuntur—Sed & puerulis non multo minus ſunt exitiales, qui nimirum confluentibus, nigris, cruentis non raro obruuntur.

Plena

* Lib. de Febrib. Cap. de Pleuritide.

Plena Luna 13. JUNIO. *Nova Luna* 29.

Sicca duravit & calida tempeſtas ad diem menſis viceſimum, Eurus interea ſpiravit frequenter, poſtea vero ventus ab oris auſtralibus multam invexit pluviam, aëremque fecit multo frigidiorem.

Pluvia 4. 5. 8. 10. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 27. 28. 29. 30 = 2.786. Dig. Dec.

Fulgur & tonitru 5 veſperi — 22 Hora 9. p. m. — 23. p. m. Nebula valde fœtida 26. p. m. Malacia.

☿ Altitud. maxim. 14. 29,8. EbN 1.
— — minim. 28. 29.0 SSE 2. } media $29.5\frac{5}{29}$.

Dies frigid. 24. 36. SbW 2.
— fervid. 17. 16. NNW 1. } media $27\frac{25}{29}$.

Febres intermittentes ſparſim, tertianæ ac *hæmitritææ* potiſſimum; pleuritides, peripneumoniæ, & anginæ aliquæ. *Variolæ epidemicæ*, interdum valdæ malignæ, utpote *petechiis* & *hæmorrhagia* aliquando ſtipatæ.

Plena Luna 13. JULIO. *Nova Luna* 28.

Per initia menſis pluvia frequens, parca poſt; aër plerumque craſſus, ventusque varius, Malacia interdum; a XVI. ad XXII. ſpirabat Eurus.

Pluvia 1. 2. 3. 4. 6. 8. 9. 10. 22. 24. 30. Dig Dec. = 1.324.

Levis Procella 3. p. m. SWbW 4x.

☿ Altitud. maxim. 7. 30,0. NNW 1.
— — minim. 3. 29,2. } media $29.6\frac{20}{29}$.

Dies frigid. 4. 36. WNW 1.
— calid. 20. 22. E 1x. } media $29\frac{4}{29}$.

 Vario-

Variolæ epidemicæ, ſane ſunt haud parum funeſtæ; ſæpe parvæ, atræ, ſeſſiles cum foveola in puſtularum medio livida aut nigra—interdum crudo diffluunt *ichore*, qui ſubjectam carnem erodit, imo & nonnunquam ipſa gangræna afficit—Linguæ, faucesque ſub morbi declinationem ſunt valde ſqualidæ, ac frequenter ſcabræ admodum & atræ; accedit porro ſæpiſſime *diarrhœa* profuſa; aliquando tragœdia clauditur more peripneumonico: largiſſime tamen plerumque expuunt ægri, præſertim per initia. Si quid in his *variolis* malignis poſſit medicina, id utique faciunt *alexipharmaca* ſubauſtera cum acido plurimo *; *tinctura* utor ſæpiſſime *corticis Peruviani alexipharmaca* cum multo *Elixire* aut *Spiritu Vitrioli*, ſæpe vino rubro gallico his acidis adjectis, præſertim ſub febris deceſſu; interea potionem liberalem, acidulam, demulcentem ſuadeo atque victum idoneum—Proficiunt hæc interdum maxime, ſed utplurimum atras *variolas* atra mors ſequitur.

Ubi ingruente morbo *variolæ* luridæ, lividæ, aut parum acuminatæ viſuntur, febriſque adeſt lentior, generoſa quædam *cardiaca* exhibenda ſunt, *epiſpaſtica* porro applicari debent, quicquid contra reclamat *Sydenhamus*, ejusque ſequaces (quos inter, in plurimis, etiam & ego ſum)—*Crocus* hic & *Pulv. Contrayerv. C. Moſchus* & *Theriacâ Androm*, imo & dulce vinum locum habent—Miram ſane vim habet *Moſchus* per cutim expellendi, nec tamen interea calefacit nimium: Si crudæ ſunt puſtulæ, ſi prorſus aquoſæ *myrrham* adjicio, cui ineſt coctioni fovendæ plurimum—Atqui quando turget ſanguis, furit febris, ardent omnia, porrigere talia bacchantis eſt medici, non prudentis, qui

* Lib. de Febrib. (Cap. de variolis.)

qui diis manibus devovet ægrotos—utinam non talia vidiſſem!—Adeo nihil in hoc morbo perpetuum eſt, nedum utique in ullo.

Plena Luna 12. AUGUSTO. *Nova Luna* 26.

Incipiente *Auguſto* benigna ſatis fuit tempeſtas, ab XI. autem ad finem usque pluvioſa plerumque & frigida vento mutante ſubinde; initio menſis ros perplurimus.

Pluvia 1. 3. 11—14. 15. 16. 17. 19. 22. 23. 25. 26. 27. 29. 31 = 2.074. Dig. Dec.

Procella 17 nocte S W 4—28 W S W 4_x—31 primo mane S W 4.

Fulgur & tonitru 13 veſperi.

☿ Altitud. maxim. 4. 30,0. N WbW 1. — — minim. 18. 29,1. S W 3^x.	media 29.6$\frac{6}{29}$.
Dies frigid. 30. 41. N W 2. — calid. 5. 25. N WbW 1.	media 31$\frac{28}{29}$.

Plurimæ *variolæ*, febres intermittentes paſſim, tuſſes frequentes, ſub finem menſis anginæ aliquæ: Niſi a *variolis* pauciſſima funera.

Plena Luna 10. SEPTEMBRI. *Nova Luna* 25.

Et frigidus fuit & valde humidus hic menſis, Libs ſæpe perfremuit; a XVII. ad XXIV. Vulturnus furens, hinc humilis *Baroſcopii* ſtatio, at maris æſtus tumidi, ac inordinati admodum—XXVI. vehemens procella mane E S E 4_x Meridie S S E 4 Veſperi S S W 4^x vaſtiſſimos concitavit fluctus atque maris æſtum immenſum, qui longe lateque inundavit littora; multo ſane magis quam fuit viſum antehac unquam *.

V 2 Pluvia

* Vid. Vol. I. P. 45.

Pluvia 1. 3. 4. 5. 6. 7. 9. 10. 11. 12. 13. 15. 17. 18. 20. 21. 24. 26. 27. 30 = Dig. Dec. 4.470.

Halo ampliſſimus circa Lunam 8. H. 8. p. m.

☿ Altitud. maxim. 2. 29,9. WNW2. } media 29.3$\frac{4}{29}$.
— — minim. 26. 28,9.

Dies frigid. 30. 48. N W 1. } media 39$\frac{19}{29}$.
— tepid. 9. 34. S S W. 3.

Variolæ multæ, jam vero paulo mitiores; *morbilli* paſſim: perpauci certe hic morbi; *colicæ* tamen, *rheumatiſmus*, ac tuſſis quosdam vexant; alvi fluxus plurimos.

Plena Luna 9. OCTOBRI. *Nova Luna* 23.

Nimboſa tempeſtas hoc menſe & valde ſqualida, pluvia fere perpetua, immenſa undique diluvia; infremuit Libs ſæpiſſime, intervenit autem Caurus frequenter, haud raro Vulturnus, XII. ac XIII. Boreas frigidus.

Pluvia 1. 2. 3. 4. 5. 6. 8. 10. 11. 14. 15. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 28. 30. 31. Dig. Dec. = 5.608.

Procella levis 2. S W 4$_x$— vehemens admodum 3 nocte W S W 4^x.
— — — 4 a. m. W b N 4—8 Veſperi S W 4$_x$—9 S W 4—22 primo mane W S W 4$_x$.

Fulgur & tonitru 3 nocte—perpetua fulgura & tonitrua nocte 22 S W 4 — Maximus maris æſtus 9.

☿ Altitud. maxim. 13. 30,2. N E 1. } media 29,4$\frac{2}{3}$.
— — minim. 4. 28,6.

Dies

Dies frigid. 13. 60. Gelu. } media 48.
— tepid. 19. 42. S W b W 3. }

Variolæ paſſim; tormina & alvi fluxus perplurimos exercent: oriuntur hæc credo majore ex parte a *pomaceo* novello—Poma namque ob nimium madorem citiſſime putreſcunt, hinc forte magis ad *diarrhœam* diſponunt, quam ſi firmiora fuerant & generoſiore ſucco prædita. — Tuſſes ſævæ & creberrimæ, hinc aliquando peripneumonia, aut pleuritis — peripneumoniæ nothæ quoque haud ſunt raræ. Febres putridæ nonnullæ. In genere tamen multo pauciores ſunt morbi acuti quam quis crederet, habita ſcilicet ratione tempeſtatis infauſtæ—frequentes forſan procellæ dirimunt pravas ac morboſas *atmosphœræ* congeſtiones, vehemens veluti motus oceani aquarum putreſcentiæ obſtat.

Plena Luna 9. NOVEMBRI. *Nova Luna* 23.

Per initia *Novembris* pluvia tempeſtas & interdum nimboſa, Corus ſæpe, haud raro Africus: a x. ad xxi. Aquilo, ſubinde Malacia, Libs dein furens ad xxv.; Boreas poſt & apricitas pulchra.

Pluvia 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 11. 13. 16. 22. 23. 24. 25. Nix & grando 9. 17.

Dig. Dec.

Pluvia nivoſa 20 nocte = 3 740.

Procella 2 Meridie S W 4_x—6 Nocte S W 4_x —22 Nocte S b W 4. Circius vehemens 17— Acre gelu a 17 ad 21.

☿ Altitud. maxim. 29. 30,5. E N E 1. } media $29.7\frac{6}{28}$.
— — minim. 23. 28,7. S b W 3^x. }

 Dies

Dies frigid. 20. 69. N b E 1.
— tepid. 7 44. S W 1x. } media $56\frac{11}{28}$.

Pleuriticæ & peripneumonicæ febres intermittentes porro ac *variolæ* paſſim; *rheumatiſmi* plurimi: tuſſes, dentium dolores, faucium, auriumque, cum tumore glandularum, valde frequentes — Colica quamplurimos infeſtat, partim a *pomaceo* novello, partim etiam ab abundante & acriore bile; tormina ſæpe ſunt admodum ſæva magno cum ardore urinæ.

Plena Luna 8. DECEMBRI. *Nova Luna* 22.

Altam tenuit ſtationem *Barometer* hoc menſe, aër autem fuit plerumque craſſus valde, ſæpe perfrigidus, ſub finem multo lenior — ineunte *Decembri* Aquilo perſæpe flabat, exeunte Corus atque Libs, vento interdum omnino ſilente.

Pluvia $\overline{8}'$. $\overline{9}''$. $\overline{10}'$. 11. 17. $\overline{20}'$. 21. $\overline{22}''$. 23. 25.
Dig. Dec.
28. Grando 12. Nix 13 = 1.394.

Procella 11. p. m. ad mediam noctem durans N W b N 4.

AB. 14. H. 9. p. m. N E b N 1 — 24. Veſperi N W 2x.

☿ Altitud. maxim. 14. 30,6. N E 1.
— — minim. 11. 29,3. } media $30.0\frac{2}{3}$.

Dies frigid. 14. 70. valde rigidum gelu
— tepid. 23. 50. S W b S 3. } media $57\frac{25}{30}$.

Morbi colici plurimi, ab acrimonia bilis aliqui, plures longe tamen a *pomaceo* impuro, nec bene defæcato — in his alvus eſt plerumque clta, ſæpe accedit *dyſenteria* mucoſa, ſæpe bilioſa, aliquando cruenta.

Tuſſes

Tuſſes innumeræ cum tumore faucium, maxillarum, *parotidum* — Peripneumonia paſſim — febris *catarrhalis* valde frequens; ſolvitur ſæpe multa effluente craſſa ac ardente urina.

Gallos inter & Hiſpanos captivos ſævit admodum febris quædam *catarrhalis* maligna, jugulatque perplurimos: accedunt ſæpe *petechiæ*, haud raro *parotides*, ſæpe puſtulæ urentes aquoſæ: dolet initio maxime caput, dorſum, ac regio præcordiorum, protinus ſupervenit phrenitis, anheloſa reſpiratio, tremor, ſubſultus, brevi mors.

Tota pluviæ quantitas anno MDCCXLIV.
Dig. Dec.
= 31.444.

Plena Luna 7. JANUARIO. *Nova Luna* 21.

Incipiente anno altum fuit *Baroſcopium*, ſæpe Boreas, ſæpe perflavit frigidus admodum Vulturnus, hinc gelu acre frequenter: poſt viceſimum menſis diem nunc Libs, nunc Caurus: aër erat plerumque maxime humidus præſertim gelu liquante atque nive.

Pluvia 3. 4. $\overset{'''}{\overline{10}}$. $\overset{''}{\overline{11}}$. $\overset{''}{\overline{12}}$. 13. 20. $\overset{''}{\overline{21}}$. 22. 23. $\overset{''}{\overline{25}}$. $\overset{'}{\overline{27}}$. $\overset{''}{\overline{28}}$. 30. Nix $\overset{''}{\overline{9}}$. 17. Grando 27.
Dig. Dec.
31 = 2.910.

Gravis procella cum nive perpetua 9. S E 4.

☿ Altitud. maxim. 1. 30,4. N 2.	}	media $29.6\frac{23}{30}$.
— — minim. 26. 28,7. S W 3.		
Dies frigid. 9. 69. S E 4.	}	media $61\frac{2}{3}$.
— tepid. 25. 54. S W 3.		

Morbi colici adhuc paſſim; *rheumatiſmi*, pleuritides ac peripneumoniæ, & veræ & nothæ, ſparſim

ſim. Plurimi faucium, maxillarum, *parotidum*, imo & capitis ſæpe tumore laborant, accedente tuſſi plerumque & coryza: *ophthalmiæ* frequentes.

Febris *catarrhalis* maligna jam graſſatur maxime, & perplurimos captivorum mittit ad inferos; etiam nunc haud raro noſtrates, qui cum his multum verſantur — Plures ſæpe diutiſſime trahit, ſæpius autem magis eſt acuta & more peripneumoniæ, aut anginæ ſuffocantis, jugulat — accedunt ſæpe *petechiæ*, ſæpe *dyſenteria* eruenta — hæc tamen nec certo ordine, nec tempore — Horum multi gangræna pedum corripiuntur a frigore forſan & ſordibus.

Plena Luna 5. FEBRUARIO. *Nova Luna* 20.

Frigidus admodum fuit hic menſis, Boreas perſæpe flavit, interdum Vulturnus, Libs rariſſime: aër ſiccus ſemper & tenuis, gelu ſubinde aſperrimum: præalta erat medio *Februario Barometri* ſtatio.

Pluvia $\overline{5}$. 9. $\overline{14}$. 19. 22. Grando 2. 6. 23
Dig. Dec.
Nix $\overline{26}$. 28 = 0.838.

Nix plurima 26. etſi ventus erat W S W 3. Therm. 70.

Magna *AB*. 9. H. 10 noctis N N E 1. — Levis H. 7. p. m. E N E 2ˣ.

☿ Altitud. maxim. 18. 30,6. E N E 2ˣ.		
— — minim. 5. 29,2. S E 1ˣ.	} media 29.8 $\frac{23}{28}$.	
Dies frigid. 25. 75. N E b N 1ˣ.		
— tepid. 15. 58. E S E 2.	} media 65 $\frac{13}{28}$.	

Aſthma ſæviſſimum plures premit; tuſſes, pleuritides & peripneumoniæ valde ſunt frequentes; imo

imo & ſæpe graves admodum, quippe difficulter & parce expuitur — Sanguis extractus eſt perquam tenax, & craſſiſſimo glutine obductus, ſerum autem viride, aut ſubflavum, at perliquidum — hoc quoque in *rheumatiſmo* notatur, qui jam haud paucos graviter & diu torquet.

Inter captivos ſævit usque febris maligna *catarrhalis*, immenſamque ſtragem edit; miniſtrantes aniculas, imo & quosdam chirurgos nunc invadit, etiam & occidit. — Sæpe in ſummo febris incremento, ſæpe ſub finem, erumpunt puſtulæ aquoſæ, urentes, crebro papulæ liveſcentes, interdum luridæ, aut ſubatræ maculæ, *aphthæ* frequenter — Nihil horum autem multum juvare videtur, longe magis enim eſt ex re ægrotantium ſputum abundans (modo non ſit lividum, ſanioſum, fœtidum, quod frequenter nimis evenit) blandusque & æqualiter diffuſus ſudor — profuſum vero extimeſco ſemper, qui ſæpe oleoſus, mox frigidus, tandem fit lethalis; idque certo certius obrepente horrore — Nil in tali caſu magis eſt ex uſu quam vinum rubrum cum aromaticis coctum — præcipue ſi urget *diarrhœa*, ſive mucoſa, ſive cruenta: quod frequenter accidit.

Plena Luna 6. MARTIO. *Nova Luna* 22.

Per initia *Martii* pluvioſa fuit valde & ſqualida tempeſtas, aër inde craſſus admodum & humidus; ſpiravit ſæpiſſime Libanotus, Corus crebro, Vulturnus interdum.

Pluvia 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 13. 15 — 17. 24. 25. 27. 28. 29. Grando & Nix 1. 2.

Dig. Dec.
3=4.694.

Procella primo mane 1 W S W 4—9 Nocte S W b S 4_x—29 Nocte N W permagnæ nebulæ a 24 ad 27.

☿ Altitud. maxim. 25. 30,0. N W 1. — — minim. 10. 29.1. W 3.	media 29.5$\frac{2}{3}$.
Dies frigid. 2. 64. S W b W 2. Nix. — tepid. 21. 42. N 1.	media 51$\frac{4}{30}$.

Tuſſes valde frequentes, tumores colli, maxillarum, capitis undique; plurimæ febriculæ *catarrhales*—maligna ſævit adhuc maxime inter captivos, nec non inter nautas noſtros—Pleuritides ac peripneumoniæ haud paucæ & veræ & ſpuriæ.

Plena Luna 5. APRILI. *Nova Luna* 20.

Pluvius quoque erat hic menſis & algidus Corus initio ſpirabat, a XIV. ad XXVIII. Boreas fere perpetuus, pluvia tamen decidente frequenter ea vero valde frigida.

Pluvia 1. 3. 4. $\overset{\prime}{5}$. 6. $\overset{\prime\prime}{8}$. 9. $\overset{\prime\prime}{10}$. $\overset{\prime\prime}{11}$. 12. 13. 17. $\overset{\prime\prime\prime}{20}$. $\overset{\prime\prime\prime}{21}$. $\overset{\prime\prime}{22}$. $\overset{\prime}{23}$. 25. $\overset{\prime\prime}{26}$. $\overset{\prime\prime}{28}$. $\overset{\prime\prime}{29}$. Grando gravis 7. 11=3.912.
Dig. Dec.

Circius vehemens tota nocte 3.—prælargus halo circa Lunam 2. H. 10 noctis—fœtidiſſima nebula per totam diem 13. S 1_x— Glacies ubique 27 mane E N E 2.

☿ Altitud. maxim. 16. 30,1. E N E 2_x. — — minim. 21. 28,8. N 2^x.	media 29.5.
Dies frigid. 27. 55. — tepid. 14. 40. E 1.	media 48$\frac{10}{30}$.

Rheu-

Rheumatiſmus paſſim, *iſchias* ſolito frequentior, eaque certe acerbiſſima: pleuritides & peripneumoniæ, tam veræ quam nothæ, haud paucos corripiunt; tuſſes, tumores faucium, atque dentium dolores cum gutturis aſperitate plurimos: quædam febres intermittentes, inter juniores *morbilloſæ* & *ſcarlatinæ* aliquæ.

Catarrhalis febris usque graſſatur, diu interdum trahit ægrotos, cito ſæpius curſum abſolvit, ſub finem plerumque expuunt largiſſime lentam ſalſamque pituitam, crebro ſine ulla tuſſi, cum importuna ſæpe tuſſicula, id porro multo cum levamine; urina eſt tenuis utplurimum, raro valde rubra, lingua ſubalbida, vix unquam nigra aut ſcabra, leve tamen delirium, ſeu deſipientia fere ſemper adeſt morbi ſtatu.—Plures etiamnum jugulat *catarrhalis* maligna.

Plena Luna 4. MAIO. *Nova Luna* 20.

Blanda ſatis tempeſtas ineunte menſe, Euro afflante; poſt diem autem decimum uda, frigidaque, Libs fere perpetuus.

Pluvia 2. 11—15. $\overset{\prime}{\overline{16}}$. 17. $\overset{\prime}{\overline{18}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{19}}$. 20.——31. Grando 16—19. a. m. = 1.732. Dig. Dec.

Procella 16 primo mane S W 4x. Fulgur & tonitru 19. a. m.

☿ Altitud. maxim. 5. 30,0. E N E 2. } media $29.4\frac{26}{31}$.
— — minim. 16. 28,9.

Dies frigid. 20. 48. W S N 2x. } media $40\frac{8}{31}$.
— tepid. 6. 33. E 2.

Morbilli, ac febres *ſcarlatinæ* hic & per viciniam *epidemicæ*, gravis ſæpiſſime accedit tuſſis & affectio peri-

peripneumonica, queis nil magis occurrit quam opportuna ſanguinis miſſio.

Multæ febres *catarrhales* adhuc, quædam pravæ admodum & diu durantes: urina plerumque cruda eſt valde, ſubinde quaſi lactea, nihil prorſus deponens per totum morbum; lingua eſt humida utplurimum, at ſqualida & ſublutea; atque expuunt affatim, idque fauſto ſemper omine—contra ubi lingua fit nigra & arida, parceque prodeunt ſputamina, raro evadunt; mox enim anheli, delirantes, trementes, palpantes facti fato tandem ſuccumbunt, niſi obſtant *veſicatoria*, ac ſudor liberalis, qui ſane (neſcio unde) jam haud ita facilis erumpit: alvus etiam fuſa largiter ægrotantibus frequenter ſuccurrit maxime.—Capitis gravitas & vertigo per initia febris fere ſemper adſunt, leve delirium vero & ſurditas procedente morbo; toto decurſu ſcreatus maximus, etſi tuſſis interdum abeſt omnino.—Usque adeo per ſalivæ ductus molitur natura *criſin*.

Variolæ, febres *miliares* & puſtuloſæ paſſim; ſcabies frequens, *ophthalmiæ*, nec non anginæ aliquæ.

Haud infrequens eſt peripneumonia quædam notha, quæ diutiſſime ſæpe perdurat, demumque inſtar febris lentæ *nervoſæ* opprimit ægrotos, etſi initio haud parum exarſerat—Horum ſanguis extractus tenuis utplurimum & floridus ſpectatur, quod mala inter ſigna ſemper eſt, nec largam hujus effuſionem patiuntur tales ſine ſummo vitæ diſcrimine, quamvis valde difficilis videatur ſpiritus ac magna pectoris oppreſſio: mirum eſt utique, quantum detracto cruore mox debilitantur *— Sæviit hæc præcipue per auſtrales provinciæ

* Vide Libr. de Febr. Cap. de Peripneumon. notha.

ciæ oras; nec fuit alia forſan quam *catarrhalis epidemica* in pulmones maxime converſa—*Camphora, Crocus, Lap. Contrayerv. Gum. Ammoniac. Oxymel. Scillitic.* cum ſero *ſinapino* tenuiſſimo aptiſſima fuere remedia; *veſicatoria* porro perquam utilia. —Puſtulis ſub finem erumpentibus, ac ſudore, raro pereunt.

Plena Luna 3. JUNIO. *Nova Luna* 18.

Fuit & hic menſis frigidus admodum & pluvius, Africo ſæpiſſime perflante, Coro ſæpe, interfuit autem Vulturnus a XXI. ad XXIV. — Aër fuit maxime craſſus ac humidus, triſtisque tempeſtas; hyemalem potius quam æſtivam putares, adeo omnia ſunt uda & ſqualida: raro vides papilionem, imo vix muſcam; torpent omnia.

Pluvia 1. $\overset{\prime}{\overline{5}}$. $\overset{\prime}{\overline{6}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{7}}$. 8. 9.—13. $\overset{\prime\prime}{\overline{14}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{15}}$. 19. $\overset{\prime}{\overline{22}}$. 23. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{24}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{25}}$. 27. 28 = 2.760. Dig. Dec.

Tonitru & fulgura graviſſima 22. nocte inter horam X. & XII; longe lateque perfremuit hæc procella.

☿ Altitud. maxim. 18. 29,8. W N W 1. — — minim. 25, 29,2. S W 3_x. } media $29.5\frac{5}{36}$.

Dies frigid. 12. 48. W N W 2. — calid. 22. 24. S. E. 2^x. } media $37\frac{11}{30}$.

Crebri adhuc valde ſunt *morbilli*, quibus ſæpe etiam adulti corripiuntur: *rheumatiſmus*, tumor faucium, angina, tuſſis frequens: febres intermittentes paſſim.

Febris putrida maligna jam graſſatur multum, ſæpe cum puſtulis rubellis, ſæpe cum *petechiis*— enormes interdum *hæmorrhagiæ* ex ore, naribus, utero accedunt; præcipue ubi maculæ prælargæ ſunt

ſunt ac lividæ, aut nigræ, aut violaceæ *—Levis adeſt horror initio, mox dolor capitis & gravedo cum vertigine, in plurimis nauſea & vomitio; protinus in omnibus magna præcordiorum oppreſſio & anxietas permoleſta, adeo ut perpetuæ urgeant vigiliæ, unde certo certius obrepit delirium, tandemque aliquando veternus. Urina plerumque eſt maxime cruda ac tenuis, raro aliquid deponens, ſub morbi finem vero interdum livida quædam aut furfuroſa quaſi, nonnunquam etiam nigra prorſus. Lingua, dentes, fauceſque nigræ, aridæ, ſqualidæ ſunt, ex ore fœdus admodum exſpirat halitus. Pluribus accidit *diarrhœa* mucoſa, aut ſubnigra, cum ſtrigmentis interdum ſanguinolentis.—Multi diu conflictant morbo, haud pauci intra dies octo ſuccumbunt; nec deſunt plures, qui prorſus evadunt.

Maxime ſæviit hic morbus inter captivos, nautas atque noſtros, multos etiam jam per viciniam attigit—An ex contagione, an ab ipſa *atmoſphæræ* conſtitutione, haud certe ſcio; parum namque contagioſus videtur niſi in ipſis *noſocomiis*: magna utique eſt undique virium ac animi dejectio apud omnes, etiamque ſanos.

Plena Luna. 2. JULIO. *Nova Luna* 18.

Jam tandem æſtas affulget, pluviæ parum niſi ipſo initio & ſub finem menſis; afflavit plerumque ventus ſeptentrionalis, auſtralis rariſſime. Sol fuit fervidus ſæpe, multo hinc tenuior facta eſt *atmoſphæra*, & ſiccior longe, maxime ſubinde rorationes, interdum nebulæ leniſſime ſpirante vento.

Pluvia

* Libr. de Febr. Cap. de putrid. malign. petech.

Dig. Dec.
Pluvia $\overset{ii}{\overline{1}}$. 2. 3. 18. 19. $\overset{i}{\overline{27}}$. $\overset{iii}{\overline{28}}$ = 1.208.

☿ Altitud. maxim. 30. 30,0. N b W 2. } media $29{,}7\frac{6}{30}$.
— — minim. 1. 29,2. S W b S 2. }

Dies frigid. 30. 36. } media $28\frac{12}{30}$.
— fervid. 13. 22. N 1. }

Febres quædam intermittentes, quædam peripneumoniæ, *ophthalmiæ* plurimæ — *Morbilli epidemici*, iique ſæpe funeſti; tuſſis vehemens, ac *hectica* febris, plerumque accedunt, durantque diu; ſæpe alvi fluxus colliquans evaneſcentibus *morbillis*, haud raro *ophthalmia*, angina, & ulcera faucium ſuccedunt, aliquando *parotis* cum *eryſipelate* capitis; plus ſemel hoc menſe notavi faucium & oris gangrænam, maxillæ porro & vomeris oſſis cariem, unde mortem miſerrimam; poſt *morbillos* ſcilicet.

Febris putrida maligna, quæ dudum ſævriit, dominatur usque, maxime inter nautas atque captivos; ſæpe cum maculis parvis, obſcuris vel ſubatris, cum luridis interdum papulis per totum corporis habitum; ſæpe puſtulæ largæ, erodentes erumpunt: Jam inſuper magis urget vomitus quam antehac, quem *diarrhæa* gravis mox excipit: porro haud raro multo magis diffluunt ſudoribus: adeo tamen parum hæc juvare videntur, ut potius vires peſſundent plurimum — Atqui ſi fluxus alvi cito nimis ſiſtitur, delirium obrepit certiſſime, aut ſopor profundus, cum duro abdominis tumore, ac ſingultu; quo non aliud magis peſtiferum *ſymptoma*. Omnes fere morbi ſtatu plus minusve delirant, ac ſurdeſcunt ſemper — Quicquid fuit emiſſum ſanguinis, vel rutilantem & ſpecioſam habuit faciem, aut lividam, aut atram, & muco viridi vel liveſcente obductum, ſemper-

ſemperque ſolutum nimis * — Proxime mihi accedere videtur hæc febris ad naturam iſtius malignæ, quam Anno 1740. deſcripſi, adeoque medicina utor eadem fere, Deo dante, ſatis feliciter.

Plena Luna 1. — *Nova* 16. AUGUSTO. *Plena Luna* 30

A tertio die menſis ad decimum ſeptimnm pluvia multa, & triſte cœlum: flavit initio Vulturnus, poſtea Libs — hinc vero ad finem usque apricitas pulchra, longe grata meſſoribus: maximæ nunc rorationes; jamque tandem læte garriunt cicadæ innumeræ, porro muſcæ, modo quaſi reviviſcentes, volitant ubique, valdeque ſunt moleſtæ.

Pluvia $\overset{'''}{\overline{4}}$. 5. $\overset{''}{\overline{6}}$. 8. $\overset{'''}{\overline{9}}$. $\overset{''}{\overline{10}}$. $\overset{'}{\overline{11}}$. $\overset{'}{\overline{12}}$. $\overset{''}{\overline{13}}$. 14. $\overset{'''}{\overline{15}}$. $\overset{'}{\overline{16}}$. 20. 21. 23. = Dig. Dec. 3.516.

Multa fulgura & procella 8 Nocte S S W 4_x — 9 mane procella S W b W 4 — 15 Nocte S S W 4_x nebulæ magnæ 24. 27. 28.

☿ Altitud. maxim. 28. 30,0. N N W 1.	— — minim. 9. 29,0. SW bW 4.	media $29.5\frac{6}{31}$.
Dies frigid. 17. 40. W b S 3.	— calid. 3. 25. E S E 1.	media $32\frac{23}{31}$.

Morbilli frequentes, *variolæ* ſparſæ, at mitiores: *ophthalmiæ* plurimæ, *dyſenteria* paſſim. — Sævit adhuc febris maligna inter nautas atque captivos, rarior tamen multo eſt alibi, nec ita frequenter *petechiis* fœdata.

Nova

* Vid. Libr. de Febrib. l. c.

Nova Luna 14. SEPTEMBRI. *Plena Luna* 29.

Ineunte *Septembri* pluvia frequens, ab octavo autem die ad viceſimum octavum, niſi decimo ſexto, nulla prorſus, nebulæ interim ſæpiſſime, & rorationes maximæ: ſol fervidus medio menſe, at maxima pruina xx. Ventus ab Oriente ſpiravit toto fere menſe, a xx. ad XXVIII. velox admodum.

Pluvia $\overline{2}$. 3. 4. $\overline{5}$. 7. 8. $\overline{16}$. 28. 29. $\overline{30}$. Dig. Dec. = 1.078.

Fulgur & tonitru mane 2. Procella 22 E S E 4x.

Maximus halo circa Lunam 26 nocte.

☿ Altitud. maxim. 11. 30,1. E 1. — — minim. 2. 29,2. S E b E 2. } media $29,6\frac{24}{30}$.

Dies frigid. 24. 46. E 3. — calid. 15. 26. E S E 1. } media $35\frac{8}{30}$.

Variolæ frequentes, *diarrhœæ* & morbi colici paſſim; aliquæ *dyſenteriæ* cruentæ. — Plures adhuc febre putrida, maligna laborant cum *petechiis*, delirio, ſingultu, &c.— *Aſthma* ſæviſſimum multos opprimit; plurimique tumore faucium, maxillarum, *parotidum* vexantur; *ophthalmiæ* multæ. *Morbilli epidemici* etiam inter adultos ac plures jugulant, ſæpe more peripneumonico, ſæpe lenta *hectica* tabe; haud raro *dyſenteria* cruenta accedit, ſæpius vero enormis mucoſa *diarrhœa*, nonnunquam accidunt diriſſima oris ulcera, atque inde maxillarum caries.

Nova Luna. 14. OCTOBRI. *Plena Luna* 29.

Triſtis fuit admodum & maxime pluvius hic menſis, vix dies unus & alter apricus, aër valde

craſſus & humidus; Corus perflavit initio, poſt Libs furens ſæpiſſime, Auſter ſubinde, non raro ſub finem Vulturnus.

Pluvia 1. 2. 3. 4. 5. 6. 8. 9. 10. 12. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 26. 28. 29. 30. 31. Grando 3. 22 = 5.896. Dig. Dec.

Circius vehemens 1. mane. Procella 5. mane S 4—8 S W 4x p. m. Iris vivida lunaris 1. H. 7. p. m.

☿ Altitud. maxim. 14. 30,2. E 1. } media $29.3\frac{25}{29}$.
— — minim. 5. 28,7. S 4.

Dies frigid. 30. 54. S S E 2x. } media $46.\frac{1x}{29}$.
— tepid. 11. 38. S S W 2.

Morbilli adhuc plurimi: *variolæ epidemicæ*; morbi colici & *rheumatiſmi* paſſim, *ophthalmiæ* multæ: quidam peripneumonia notha laborant, aliqui *apoplexia* perculſi ſunt. Tuſſes, coryzæ, gravedines, ac febriculæ *catarrhales* permultæ; febres lentæ & *nervoſæ* haud raræ.

Nova Luna 12. NOVEMBRI. *Plena Luna* 28.

Venit ab Oriente ventus ad diem XIV., ad Septentrionem vergens plerumque, tunc Aquilo, mox Auſter furens pluviam demiſit plurimam, paulo tamen poſt rurſum frigidus Aquilo; ad ipſum finem Libs. *Atmoſphæra* fuit utplurimum gelida, craſſa admodum ac humida.

Pluvia 1. 2. 12. 13. 14. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 26. 30. Nix 15. 16 = 3.522. Dig. Dec.

Fulgura

Fulgura multa ſine tonitru 1 Nocte S E 1ˣ. Procella 18 S b W 4—19 p. m. S W 4ₓ. Circius vehemens 19 nocte. Subitus admodum & maximus *Baroſcopii* deſcenſus 18., a 29. 7. ſcilicet ad 28. 8, intra ſex vel octo horas. Gelu rigidum 16. 17. 21. 25. Denſiſſima & valde fœtida nebula 23. p. m.

☿ Altitud. maxim. 6. 30,3. E N E 1ˣ. } media 29.7⅔.
— — minim. 19. 28,7. N W 1.
Dies frigid. 16. 71. N b W 1. } media 57 $\frac{16}{30}$.
— tepid. 1. 46. S E 1ˣ.

Variolæ undique *epidemicæ*, jamque quædam malæ admodum ſunt indolis; utcunque per totum autumnum fuerant benignæ. *Ophthalmiæ* plurimæ, ac *epiphoræ* pertinaces admodum. Pleuritides aliquæ & peripneumoniæ.

Ineunte menſe febris quædam *catarrhalis* recurrit, ſeu potius ingruit; vehemens dolor capitis atque pectoris oppreſſio urgent, nauſea perpetua ac vomitio pituitoſa, pulſus valde velox, at mollis, raro tenſus; lingua ſordida, ſubluteа vix unquam *arida*; urina turbida admodum pallidam, at flaveſcentem, prælargam, per totum morbi decurſum, deponens ſubſidentiam. Expuunt omnes largiſſime.—Sanguis rariſſime valde tenax eſt, interdum vero nonnihil glutinoſus, omnes vertigine & ſomnolentia nimia laborant. Quosdam *diarrhœa* lenis liberat, quosdam ſudor blandus æqualis, plures liberrima ſputamina maxime ſecta prius vena & proritata vomitione; ubi nimirum artis eſt, ſubſidium adhibere naturæ.

Nova Luna 12. DECEMBRI. *Plena Luna* 27.

Incipiente *Decembri* flavit Boreas, conſequente frigida & ſicca tempeſtate: ab XI. ad XV. pluvius

vius Vulturnus, pauloque poſt turbidus Auſter; ſub finem menſis Eurus: aër fuit craſſus valde, & medio menſe humidus maxime.

Pluvia 1. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 19. 20. 21. 22. 23—25. 26. 30 = 3.410. Dig. Dec.

Procella 13. p. m. S E b S 4_x — 19. tota nocte S 4 — 20 mane S W 4.

—— 23 nocte S W 4 — 24 tota fere die S W b W 4.

☿ Altitud. maxim. 2. 30,4. E N E 1^x.
— — minim. 14. 29,0. S S E 3^x. } media $29.5\frac{2}{3}$.

Dies frigid. 7. 70. N E 2^x.
— tepid. 19. 50. S 4. } media $59\frac{23}{30}$.

Tuſſis vehemens, *aſthmatica*, frequens: *variolæ* maxime *epidemicæ* longe lateque; quædam confluentes ſunt, parvæ, ſeſſiles, nigræ, quædam tamen valde benignæ. —Febriculæ puſtuloſæ (*the Chicken and Swines Pox*) plurimæ inter pueros: puſtulas has ſubrubras & aquoſas pro variolis ſæpe agnoſcunt mulierculæ (nam & veſtigia crebro diu relinquunt) haud raro tamen paulo poſt triſti eventu vident errorem, dum variolæ, eæque malignæ, re vera invadunt.

Jam increbeſcunt valde febres peripneumonicæ, periculoſæ quidem & haud raro lethales. Aliqui parum aut nil expuunt, plures bilioſa admodum ſincera & perliquida aut ſpumoſa & minime cocta, nonnulli ſaniem fere ſubatram: anhelant maxime & ſumma pectoris gravitate premuntur—Majus mihi videtur impendere periculum peripneumonicis, ubi permagna urget pectoris oppreſſio, & grave quoddam præcordiorum pondus, etſi levis tantum & obtuſus adſit dolor, quam

quam ſi pectore, aut latere magis acute torquentur: hic enim ſanguis miſſio certum plerumque adfert levamen: in priore caſu, ita ſæpe non juvat, ut etiam haud parum ſit noxia. Jam vtique plures occurrunt peripneumoniæ, ubi immenſa eſt pectoris gravitas, & ſpirandi difficultas magna, & tuſſis haud levis, & multus in pulmone ſtrepitus, quæ vix tamen admittunt venæ ſectionem *— Sperares forſan magnum a repetita ſanguinis miſſione auxilium, accidit e contra debilitas maxima, ſputi ſuppreſſio, anxietas graviſſima, vigiliæ perpetuæ, mox delirium, tremores, frigidi ſudores, tandemque nimis frequenter mors inopinata; ſæpe etiam inter gemitus & colloquia.—Atqui hunc ſanguinem inſpice diligenter; nimium ſemper apparet ſolutus, quamvis floridus plerumque, & ſpecioſus, & diu ſeri tenax: aſpice altera vice detractum cruorem, craſſamentum lividum vides, & laxum maxime, plurimo fulvo, turbido aut ſubviridi, aut ſubrubicundo innatans ſero: tertia, nigrum fere & ſanioſum, vix ullo modo cohærens — Peſſimi hoc ſemper ominis notavi in peripneumonia, & plerumque lethale. **

Sunt autem & nunc multi *pleuroperipneumonia* laborantes, præſertim ruricolæ, quibus dolor eſt pectoris aut lateris vehemens, tuſſis violenta, ſpiritus ex ore fervens, interruptus, difficillimus, pulſus plenus, durus, atque velox, rubicunda ac turgida facies —Poſtulant hæc citam & largam ſanguinis miſſionem, imo & repetitam, unde mox relevantur plurimum—Horum autem ſanguis denſus admodum & viſcoſus eſt, ac dum frigeſcit pellicula obductus albida, & coriacea quaſi—

* Vid. Libr. de Febr. l. c. & Cap. de Peripneum.
** Ibid.

ſi — Porro ſanguine miſſo, diluentia ſubacida, nitroſa, & quæ ſputo movendo ſunt, morbum utplurimum brevi ſolvunt.

At prior peripneumoniæ ſpecies, hoc menſe hic magis ſæviebat, in qua urina plerumque initio erat cruda prorſus, ſæpe tenuis, ſubinde autem quaſi lactea, ſub finem vero parca, turbida, ſubnigra. Lingua atro veluti muco oblita, vel ſicca admodum & prærubra, colore corticis granati æmula, ſæpe tamen glabra valde, liveſcens, & ſplendida quaſi, at aridiſſima, cum bulla nigra interdum ad linguæ apicem — Peſtifera hæc & funeſta ſunt; potiſſimum ſi ſanioſa, nigra, & valde fœtida ſputamina ejiciuntur.

Res eſt hercle non levis momenti, duas has peripneumoniæ ſpecies probe diſtinguere, maxime per initia morbi; cum & ingens pectoris oppreſſio & ſpirandi difficultas, febris ardor & ſævitia tuſſis, utramque comitentur, & æque poſtulare videantur ſanguinis miſſionem. Prior attamen, & jam frequentior peripneumonia, vix quartam ſanguinis partem adimi patitur ſine ſumma virium ruina, quam poſterior & fert facile, imo & ſæpiſſime poſcit. — Unde igitur petenda diſtinctio eſt?

Si pulſus celer valde, exilis & contractus eſt, aut mollis, inæqualis & vacillans, ſi anima ducitur laborioſe & cum frequente ſuſpirio, potius quam cum anhelatione æſtuante, ſi urget magis pectoris gravitas quam dolor, ſi urina cruda eſt, tenuis, & vapida, ſi profuſi aut inæquales, frigiduli ſudores erumpunt, ſi languor magnus & manus tremulæ, cautiſſime profecto mittendus eſt ſanguis & perparce; ſi modo liceat omnino ſecare venam. At ſi frigefactus cruor nimis appa-

ret

ret ſolutus, & parum firme cohærens, utcunque floridus ſit, protinus ſiſte manum, ni jugulare vis ægrotantem. Si de mittendo ſanguine dubitas, an ſcilicet conveniat necne, hoc certe cognoſces ſigno; nunquam igitur dubio in caſu, prima vice, eſto laticis vitalis prodigus; qui ſæpe corrigendus eſt utique, non profundendus: — At ſi plenus, velox, tenſus, aut durus pulſus valide vibrat, ardetque febris, ſi fervidus expirat ſpiritus atque denſus, ſi pectus dolet admodum, rubetque vultus & turget, mittendus ſemper eſt ſanguis pleno & flumine & modo; etiam bis, terve, repetenda eſt venæ ſectio ſi urget usque ſpirandi difficultas atque dolor, maxime ſi extracto cruori inhæret cruſta ſubflava & glutinoſa valde.

Nunc graſſatur plurimum febris quædam putrida, diu admodum ſæpe detinens ægrotos, multisque certe lethalis: haud raro ad viceſimum diem, imo aliquando ad triceſimum usque protenditur.

Levis rigor initio totum pererrat corpus, ſubito mox calore incertoque exceptus; ſic vicibus alternis: laſſitudo inſuper & vagus dolor omnia fatigat membra; nunquam non protinus accedit capitis dolor, ſæpe acutus admodum in fronte, in temporibus, in ſincipite, interdum in imis oculis; Pulſus interea celer, tremulus, inæqualis eſt, etiam & haud raro intermittens plane, ac fortiore digiti preſſu interruptus prorſus. — Urina vero tenuis eſt ac mera quaſi vappa, aut jumentorum inſtar turbida *, ſed nihil omnino deponens ** — haud multum inareſcit lingua, nec ſitiunt valde, ſordeſcunt tamen ſemper fauces —

* *Οὖρον ἀναλελαραγμένον. οἷον ὑποζυγίου.* Aph. 70. Sect. 4. Vide *Holler.* in Aphoriſmum.

** Ibidem.

Vomitus interim bilioſus, viridis, aut fuſcus urget vehementer, ſæpe haud parum fœtidus; anxietas enormis, jactatio perpetua, ac pervigilium contumax, ſemper, accedente morbi ſtatu, delirium inferunt & tremores, tendinumque ſubſultus: ſub finem lingua labiaque tremula fiunt, nigra & aridiſſima, dentes atri & ſordidiſſimi. Singultus, oculi vitrei, ſudores frigidi, ungues lividi, pulſusque deficiens, inſtantem denunciant mortem; licet interdum ſtupidi ſine ſenſu, motu, aut loquela jacent per dies aliquot integros priusquam extremam agunt animam, coxis interea natibusque *necroſi* affectis.

Hoc modo huic febri ſuccumbunt multi; at ſæpius multo magis effera ſævit—Premit ipſo morbi *inſultu* anxietas, & præcordiorum pondus immane, acerbiſſimus capitis atque dorſi dolor, vomitio perpetua, viridis, atra, horrenda, ſingultus continuus; nigreſcit lingua, dentesque protinus, furit mox phrenitis, toto corpore tremunt, tandemque frequenter *caro* premuntur, nec evigilant unquam—Sextum inter diem utplurimum & nonum erumpunt *petechiæ*, ſæpe lividæ, ſæpe etiam aterrimæ, quæ interdum repente vaneſcunt, profuſo fluente ſudore, vel *diarrhœa;* quibus ægri ſæpiſſime laborant. Crebro ſanguinem ſtillant nares, aliquando profundunt, unde delirium ſæpe miteſcit, ſed inde vires deprimuntur maxime—quod idem de fluxu alvi dicendum eſt, qui multo ſæpius accidit—Citius equidem tardiusve ſemper fere, durante febre, per alvum molita eſt natura *criſin*, at frequenter nimis morbus tantum morti ceſſit; haud raro autem ſucceſſit victrix natura—Si dejectiones nigræ, perliquidæ, aut ſanioſæ ſunt, & maxime fœtidæ, utique nihil ſpero, præcipue ſi absque voluntate deſcendunt:

nec

nec multo ſane melioris eſt ominis inflatum atque durum abdomen, perdurante ventris curſu, præſertim ſi ſingultus advenit, & perpauca redditur urina: quam ſubatram pene notavi, imo & nonnunquam plane nigram.

Hanc habes hujus febris hiſtoriam, lector; quam ſive, *ſcorbuticam*, ſive malignam, ſive peſtilentem dices, nihil moror; eſt ſane valde funeſta, atque haud pauca prodit magnæ putreſcentiæ, etiam & contagii, ſigna. Quicquid eſt perparcam, ſi modo ullam admittit ſanguinis detractionem, ex majore vena ſaltem, ſine ſtupenda virium jactura — Vomitum autem plerumque moveo, ſeu promoveo potius, quia ſponte fere urget ſemper; alvumque *clyſmate* duco, ſi ſit aſtricta. Mitioribus poſtea utor *alexipharmacis*, iisque ſubauſteris, & acido imbutis, inter quæ vix meliora, nedum tutiora, probo quam vinum ipſum rubrum cum aquæ ferme dimidio, in quo porro macis & cinnamomi paululum ſit incoctum, adjecto malo *aurantio* Hiſpalenſi toſto, ac deinde contuſo & infuſo: jucundus admodum eſt hic potus & morbo percommodus. Si vis alia, *Tinct. Roſar. Decoct. Luſitan.* cum *Aqua Cinnam.* & *Spir. Lavend.* C. paululo, ſerum & lactis vinoſum tenuiſſimum, locum habent: nec ſitientibus, atque avide deſiderantibus, nego ſubinde vinum *pomaceum* ſubtepidum: ſales *alcalinos volatiles* & *Spiritus*, ut dicuntur, reſpuo prorſus *, niſi cum *ſalinis* utor *hauſtibus*. Hæc, vel ſimilia, præcipio ad febris usque ſtatum; interea vero ſi vehemens ſit inſania, cucurbitulas ſcarificatas humeris cervicibusque applicari jubeo, ſæpe dein *epiſpaſtica*, maxime ſi languor opprimit. Blanda porro *eccoprotica*

* Vid. Libr. de Febrib. Cap. de putrid. malign.

protica exhibeo tertiis, quartisve diebus, ſi alvus eſt dura nimis—in ipſa febris ἀκμῇ parum certe moveo, perſpiciens diligenter quid natura faciat, aut ferat.

Si perſicca cutis eſt & aſpera, *Camphoram* cum *Theriac.* aut *Mithridat.* nec non *Hauſt. ſalinos volatiles*, aut *Julap. Camphorat.* cum *Aceto*, *Spir. Lavend. C.* & *Syrupo crocino* præſcribo; idque utplurimum bonis avibus, ſi blandi ſudores erumpunt, & floridæ puſtulæ urentes—Si parum hæc proficiunt, alia tentanda eſt via, per alvum nempe ac urinam; adeoque *rhabarbari* paululum cum *ſale Succino* & nuce *Myriſtica* alternis ſaltem diebus miniſtro, aut *mannam Calabrinam*, *Cremorem Tartari* & *Tartar. ſolubil.*—Si liquidus nimium ſit venter, compeſco fluxum paulatim *Tinct. Roſar. Decoct. alb. Confect. Fracaſtor.* fortiora *opiata* ſuadeo rariſſime; ſi *theriacam* excipias — Jam ſumma mihi cura eſt ſuſtentandæ naturæ molli reſtaurante victu, & medicina idonea; *panatellam*, juſcula leniora, panem bis coctum ex vino, *gelatinam C. C. ſago*, *ſalap.* aliaque hujusmodi præcipio — pro medicamento autem maxime *Tinct. Cortic. Alexipharmac.* quæ mihi longo jam tempore, febre putrida declinante, explorata atque probata eſt; atqui huic ſemper ferme adjicio *Elixir. Vitrioli* — Hac *methodo* hercle, ac medicina, perplurimos ex ipſis orci faucibus ereptos novi, — ſurdaſtros tamen ſemper, atque ſtupidos diu; lingua indelebili pene nigrore fucata.

Tota pluviæ quantitas, Anno MDCCXLV, Dig. Dec.
fuit = 35.476.

Nova

Nova Luna 10. JANUARIO. *Plena Luna* 26.

Ventus fuit parum conſtans hoc menſe, ſæpe frigidus, ſæpe nimboſus: ab Oriente ſpiravit initio, ſeptimo & octavo Libs irruit; a x. ad xvi. Eurus aut Boreas, inde ad viceſimum nonum Corus, aut Libs, hic plerumque furens, ad ipſum finem Boreas.

Pluvia 1. $\overset{\prime\prime}{\overline{7}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{8}}$. 16. 18. $\overset{\prime\prime}{\overline{19}}$. 20. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{21}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{23}}$. 24. $\overset{\prime}{\overline{25}}$. 26. $\overset{\prime\prime\prime\prime}{\overline{27}}$. 28. Grando 29. Nix 30 = Dig. Dec. 3.496

Procella 23. Nocte S W b W 4^{x}—25. tota die S W b W 4.

—— 27. p. m. S W b W 4_{x}. Circius vehementiſſimus nocte inter 27 & 28. Rigidum gelu & maxima pruina 5. 6. 13. 14. 15. 29. 31. maximus halo circa Lunam 20 veſperi.

☿ Altitud. maxim. 5. 30,4. N E 1.	} media $29,8\frac{7}{28}$.	
— — minim. 27. 28,8.		
Dies frigid. 31. 70. N E 1.	} = $59\frac{8}{28}$.	
— tepid. 25. 50.		

Variolæ adhuc *epidemicæ*, plerumque autem ſatis benignæ; inter nautas tamen & milites haud paucos occidunt: An quod a pravo victu & peſſima *ſpirituum ardentium* ingluvie horum ſanguis fit magis acris & putridus? an quod a *ſcorbutica* lue, imo &c. ſæpiſſime *venerea*, pollutatur? — Hoc ſane perpetuum eſt, quod omnis febris *epidemica* magis eſt inter hos peſtifera, quam vel oppidanos inter aut ruricolas. Faucium tumores, & tuſſes undique, *morbilli* plures & *rheumatiſmi.*

Febris putrida, *nervoſa*, maligna usque graſſatur, pluresque opprimit, atque multos diu admodum trahit.

Peri-

Peripneumoniæ multæ mali admodum moris cum ſpirandi difficultate & anxietate maxima, dolore in imo pectoris, atque tuſſicula perpetua, perpauca ſæpe exantlante, ſæpe ſanioſa prorſus. Hæ poſt tres, quatuorve dies in malignam *nervoſam*, aut *petechialem* degenerant, vireſque ſummopere deprimunt— Vix ſanguinis miſſionem adeo admittunt, multo minus repetitam aut largam. *

Nova Luna 9. FEBRUARIO. *Plena Luna* 24.

Boreas perflavit ſæpiſſime durante *Februario*, aëremque fecit ſiccum & valde frigidum, acri admodum ſæviente gelu; altam interea tenuit ſtationem *Barometer*—interdum vero Libs procelloſus *Mercurium* depreſſit maxime, multamque demiſit pluviam.

Pluvia 7. 8. 15. 17. 18. 19. 20. 21. 24. 26. 27. Nix multa 14—28. Grando gravis 18.
Dig. Dec.
Nocte=2.680.
Procella 18 Nocte S W b W 4x. *AB.* 9. H. 8. N E 1—27 N E 2x.

☿ Altitud. maxim. 2. 30,6. E N E 1. } media 29.7 2/27.
— — minim. 20. 28,4. SWbW3x.

Dies frigid. 13. 76. N N E 2. } media 64.
— tepid. 26. 52. N W 1.

Plurimæ adhuc *variolæ*, utplurimum mitiores, nautis tamen, militibus, atque captivis adhuc valde funeſtæ; qui quidem evadunt, furunculis & ulceribus maxime vexantur, ſæpe *hectica* febre.

Tuſſis

* Vid. Libr. de Febr. Cap. de Peripneum.

Tuſſis ſæviſſima, *Aſthma* pertinax, anginæ, fauciumque tumores permultos cruciant. — *Rheumatiſmi*, pleuritides, ac *pleuroperipneumoniæ* ſunt valde frequentes.

Dominatur usque febris quædam peripneumonica, peſtilens admodum pluresque opprimit: magna ſemper adeſt pectoris oppreſſio & præcordiorum, vehemens plerumque accedit capitis dolor, vel ipſo initio cum gravi vertigine, cui mox delirium: tenuia, cruda, ſpumoſa ſæpe expuunt, interdum bilioſa valde, ſatis liberaliter, at parum aut nil plerumque juvantia, aliquando fœda, ſubnigra, & ſanioſa — interea haud multum urgere febris videtur, aut ſitis, nec eſt lingua admodum ſicca, muco attamen ſubatro frequenter perfuſa. Si, adveniente morbi ſtatu, urina (fulva prius & turbida) derepente tenuis mingitur & aquoſa, ſequitur mox ſemper delirium, brevique poſt crebro ſingultus, atque lethalis nervorum diſtentio — Haud raro hanc febrem ſolvit *diarrhœa critica*, utcunque in aliis pulmonariis ſit pertimeſcendus (nimius ſaltem) alvi fluxus. Læti plerumque etiam eſt ominis puſtularum & ulcuſculorum eruptio circa labia, licet moleſta ſit admodum — Papulæ porro rubræ, urentes per totum fere corpus, olido ſuccedentes ſudori, morbum, præcipue ſub declinationem, prorſus judicant tota fere poſt deſquamante cuticula * — Hoc adeo notans judicium, quibusdam *veſicatoria* a capite pene ad calcem usque applicari juſſi; verum enimvero opinione minus jam ſucceſſit experimentum.

Nova

* Vid. Lib. de Febrib. l. c.

Nova Luna 11. MARTIO. *Plena Luna* 26.

Prior *Martii* pars fuit ſicca valde & frigida, Borea flante cum rigido ſæpe gelu; a XII. ad XXI. Vulturnus plerumque, pluvia frequenter cadente, Libs interdum; ad finem recurrit Boreas.

Pluvia 6. $\overset{\prime}{\overline{7}}$. $\overset{\prime}{\overline{14}}$. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{16}}$. 17. 19. $\overset{\prime\prime}{\overline{20}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{21}}$. 22. $\overset{\prime\prime}{\overline{23}}$. 24. 25. $\overset{\prime}{\overline{26}}$. 29. $\overset{\prime}{\overline{30}}$. 31. Nix $\overset{\prime\prime}{\overline{8}}$. 10. 11.
Dig. Dec.
= 3.072.

AB. 14 veſperi & nocte W N W 1. Peramplus halo circa lunam 15 veſperi W S W 1^x, maxima nebula mane, vento ſilente.

☿ Altitud. maxim. 3. 30,5. N E 1. } media $29.5\frac{27}{30}$.
— — minim. 23. 28,8. S S W 3. }
Dies frigid. 1. 69. N E b E 1. } media $56\frac{2}{3}$.
— tepid. 18. 84. S E b E 2 }

Variolæ ſporadicæ; *morbilli* jam iterum ſunt valde frequentes, ſæpe etiam malæ prorſus naturæ; quippe qui, haud facile erumpentes, luridi ſunt, aut lividi, quibus ſemper accedit tuſſis ſæviſſima, interdum peripneumonia gravis, aliquando tormina dira — Tuſſes, laborioſæ admodum, creberrimæ; angina & *aſthma* frequens valde. Pluresſanguinis ſputo corripiuntur: tabidi & pulmonarii jam peſſime ſe habent.

Ubique nunc ſæviunt peripneumoniæ & *pleuro-peripneumoniæ*, eæque ſæpe valde periculoſæ: ſunt, qui nihil omnino expuunt aut difficillime, ſunt, qui cruda & tenuia, parum aut nil juvantia, ſunt etiam, qui ſanioſa prorſus ac valde olida: Qui vero cocta, liberalia ſputa, pauxillo ſanguine tincta extuſſiunt facile, intra perpaucos dies morbo liberantur — atqui priora mali ſemper ſunt ominis, nec

nec pectus, nec præcordiorum oppreſſionem, nec anxietatem levant, nedum febrem — Sed mox ab initio fere delirant tales, aut enormi debilitante alvi fluxu corripiuntur; qui mox omnino ſputa ſupprimit, peſſimo ſemper eventu — at longe melioris teſſera fati eſt urina copioſa, turbida, plurimum ſubflavi ſedimenti deponens; cruda vero & aquoſa eſt admodum pernicioſa, prærubra autem & parca nihil boni denunciat * — Quibus, ingruente morbo, ſanguis extractus eſt, eique ſuperſternitur pellicula tenax, pallide flaveſcens, cito plerumque relevantur; contra vero, ubi ſolutior eſt debito cruor, ac vel rutilans valde, vel lividus * — Pluribus erumpunt puſtulæ magnæ, urentes, præcipue circa labia; frequenter etiam per humeros, brachia cruraque; idque fere ſemper bonis cum ægroti rebus.

Nova Luna 9. APRILI. *Plena Luna* 24.

Initio *Aprilis* frigida tempeſtas & ſicca Euro ſpirante, die quarto rigidum gelu; poſt ſeptimum ventus inconſtans, plerumque tamen Vulturnus flavit, aut Aquilo; a XIX. ad XXII. Auſter nimboſus; maximæ nebulæ exeunte menſe.

Pluvia $\overset{\prime\prime}{\overline{5}}$. $\overset{\prime}{\overline{7}}$. 8. 11. 16. 17. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{19}}$. $\overset{\prime}{\overline{20}}$. $\overset{\prime}{\overline{21}}$. $\overset{\prime}{\overline{22}}$. $\overset{\prime}{\overline{24}}$. 26 = 1.960. Dig. Dec.

Procella 19 nocte S S E 4^{x} — 20 a. m. S 4 gravis autem media nocte S 4^{x}.

☿ Altitud. maxim. 27. 30,2. N b E 1.
— — minim. 20. 28,9. S 4. } media $29.5\frac{28}{29}$.

Dies frigid. 4. 62. E b N 1.
— tepid. 29. 36. W N W. 1. } media $48\frac{18}{29}$.

Vario-

* Vid. Lib. de Febrib. l. c.

Variolæ plurimæ, *morbilli epidemici*; *morbillis* decedentibus ſæpius accedit ſæviſſima tuſſis & affectio peripneumonica, haud raro *hæmoptoe*, interdum *diarrhœa* profuſa & obſtinata valde; multos hinc enecant pueros, imo & nonnunquam adultos.

Angina frequens valde, nec non pleuritis, peripneumoniæ veræ, & *pleuropneumoniæ* permultæ, eæque ſane haud raro lethales, maxime cum angina ſubito in *pulmoniam* mutatur — eſt etiam & jam paſſim inſolita quædam pleuritis (ſi ſit ita nominanda) ubi inter ſcutula operta acerrimus ſævit dolor, qui ad ſternum * usque protenditur, maxima cum gravitate pectoris & ſpirandi labore, interdum & per totam dorſi ſpinam & hypochondrium immaniter cruciat, adeo ut vix reſpirare aut tuſſire valeant, imo omni molimine tuſſim aliquando ſupprimere nituntur ob doloris vehementiam; volunt ſe ſubinde in lecto eſſe erectos, mox vero ejulantes, impatientes, atque prorſus impotentes recumbunt; urget adeo jactatio perpetua, anxietas horrenda, tormentum intolerabile, verbo *Hippocratico*, δυσφορία graviſſima; continua vexantur tuſſiculâ, at parum aut nil expuunt, vel ſpumoſa & cruda penitus; accedit interdum ſingultus, quem paulo poſt ſequitur inæqualis, frigidus, oleoſus ſudor, brevique mors. Eſt profecto acutiſſima febris, & intra perpaucos dies jugulat: robuſtum quendam juvenem quarto die inter tuſſiendum violenta nervorum diſtentione correptum atque abreptum novi. — Eſtne morbus, quem *Hippocrates* πλευρῖτιν ἐν νώτῳ, ſeu νωτιάδα ** vocat, inflammationem nempe vel *diaphrag-*

* Lib. de Febrib. Cap. de Pleuritide.

** Sic deſcribitur, Libr. 2. de Morb. Sect. 54. Edit. *Linden.*

phragmatis, vel *mediaſtini*—Vox *paraphrenitis*, quâ denotatur inter recentiores inflammatio *diaphragmatis*, nuſquam apud *Hippocratem* legitur.

Summum hic præſidium eſt in opportuna ſanguinis miſſione, *nitrum* mox & *ſperma ceti* cum *camphoræ* paululo opitulantur: porro *oleum lini recens*, ſive *amygdalinum* cum *Elixire aſthmatico* & *diacodio* poſt venæ ſectionem admodum juvare videtur, ad relaxanda nimirum vaſcula nimis conſtricta, & ad dolorem ſedandum—Quibus autem pleuriticis, aut peripneumonicis, ſputa copioſa, ſubflava, & modico ſanguine tincta ejiciuntur facile, in vado brevi ſunt, idque ſæpe intra perpaucos dies—Horum ſane vix aliquis perit—Non ita tamen ſi cruda, tenuia, ſpumoſa, aut meře ſanguinea, aut ſanioſa, aut atra, extuſſiuntur: Hi namque perpetua vexati tuſſi parum aut nil levantur, tandemque vix undecim elapſis diebus morbo ſuccumbunt, vel purulenti fiunt & tabidi—Pedum tumores aquoſi, febricula ſub noctem, tuſſicula ſicca & ſpiritus difficilis, hoc denunciant, quæ profecto jam poſt febres pulmonarias, multo ſunt frequentiora ſolito.

Alia igitur atque alia in morbis, nunc vulgaribus, tractandis, datur erroris anſa; plures enim ab ipſo febrium initio profuſis ſudoribus corripiuntur, alii *diarrhœa* ſeroſa prælarga—crederes hæc forſan morbi ſolutionem—minime vero; quid quod, exhauſta liquidiore ſanguinis parte, reſtant humores magis craſſi, confuſi, acres—Fateor

den. Ῥῖγος καὶ πυρετὸς καὶ βὴξ καὶ δύσπνοια λαμβάνει—πονέει μάλιστα τὸ μετάφρενον καὶ τοὺς βουβῶνας—rurſum Lib. 3. Sect. 21. τὸν νῶτον ὀδυνᾶται. ὡς πληγῆς καὶ στενάζει καὶ ἀναπνεῖ ἀθρόον—Ὀδύναι δὲ ὀξεῖαι διὰ τῆς ῥάχιος ἐς τὸ στῆθος καὶ ἐς τὸν βουβῶνα τείνουσι.

Fateor me nuperrime vidiſſe duas, tresve febres *meſentericas* (ut cum *Baglivio* loquar) per alvi fluxum judicatas, ſed erat ſub *diaphragmate* tenſio, dolor, gravitas; perperam vero pro peripneumonicis *epidemicis* habitæ fuerunt; atque in harum una curanda mirabatur maxime *Chirurgo-Pharmacopæus* me potionem *catharticam* imperaſſe, omiſſa venæ ſectione; at id ego ſatis feliciter.

Summa porro opus eſt cautela in *pulmonaria* quadam notha medenda, quæ jam etiam ſubinde occurrit; ita lento incedit pede, ita parum doloris urget, dum maxima interim adeſt oppreſſio, ut vix de ægritudine querantur priusquam de ægrotis actum eſt penitus, quos ſervaſſent ex facili matura auxilia, ſcilicet *epiſpaſtica* frequentia, lenis alvi ductio, & *emetica* blanda, diluentia inſuper idonea, ac detergentia modica; hæc inter ſerum lactis *ſinapinum* primum fortaſſe obtinet locum — Adjiciam vero & hoc obiter, quod perraro ſanguis in hoc morbo, niſi cucurbitulis ſcarificatis, atque ipſo initio, detrahatur commode.

Nova Luna 9. MAIO. *Plena Luna* 23.

Incipiente menſe perpulchra & valde calida tempeſtas, poſt autem frigidior, aliqua cadente pluvia: ab undecimo ad decimum octavum ſudum rurſus & fervidum cælum, aſpirante Subſolano, maximæ interim rorationes — inde vero pluvia frequens ad finem usque, Africo flante a XXVI. ad XXXI.

Pluvia 4. 5. 7. 12. 17. 19. 20. 21. 25. 27. 29. 30. 31 = 1,760. Dig. Dec.

Fulgur

Fulgur ſine tonitru 16. 17. Nocte—Fulgur & tonitru 19. p. m. Fulgura ac tonitrua ſæva 25. p. m.

☿ Altitud. maxim. 5. 29,9. N W b N 1.
— — minim. 31. 29,0. S W 2. } media $29.4\frac{25}{29}$.
Dies frigid. 6. 43. S E b E 2.
— fervid. 15. 19. N N E 1. } media $30.\frac{24}{29}$.

Variolæ epidemicæ, morbilli plurimi—Febres aliquæ helioſæ, valde periculoſæ; fœdatur interdum facies etiam in peripneumonicis—*Dyſenteria* frequens, imo & aliquando cruenta, pleuritides & peripneumoniæ multæ adhuc, at jam bene inſtituta ſanguinis miſſio, ſputaque ſubcruenta aut ſubflava brevi morbum ſolvunt. Arthritides ſævæ, & pertinaces admodum etiam hac tempeſtate—Plures a *phthiſi* pulmonaria pereunt.

Nova Luna 8. JUNIO. *Plena Luna* 22.

Per initia menſis pluvioſa valde & frigida tempeſtas, ab octavo autem ad decimum quintum apricitas, Cauro ſpirante aut Aquilone; inde ad finem uſque horrida, ſqualida, frigida tempeſtas, algido Libanoto fere ſemper furente, qui *atmoſphæram* fecit craſſam valde & maxime humidam.

Pluvia 1′. 2. 3″. 4″. 5″. 6. 7. 16. 18‴. 19. 20″. 21″. 24. 25. 26′. 27. 28. 30 = 3.070. Dig. Dec.

Procella 4. 5. S W 4_x—25 nocte S S W 4.

☿ Altitud. maxim. 11. 29,8. N 1.
— — minim. 4 28,8. S W 4_x. } media 29.5.
Dies frigid. 7. 42. S W b W 2.
— calid. 15. 26. Malacia. } $34\frac{8}{25}$.

Morbilli uſque valde frequentes, ſed jam multo magis eminentes ac puſtuloſi ſunt quam ineunte

 vere,

vere, nihilominus tamen ſæviſſima tuſſis, interdum peripneumonia vehemens, hos etiam comitatur.

Variolæ quoque plurimæ, eæ autem benignæ ſunt utplurimum, utcunque exitiales ſunt puſtuloſi *morbilli*—Pleuritides & peripneumoniæ paſſim; *dyſenteriæ* aliquæ. *Ophthalmiæ* & lippitudines jam ſunt frequentes admodum.

Nova Luna 7. JULIO. *Plena Luna* 21.

Pluvius, algidus & triſtis fuit hic menſis, *Decembrem* potius quam *Julium* adeſſe crederes; venit plerumque ab Occidente ventus, vergens ad Auſtrum, & ſæpe nimboſus; Aër interim nebuloſus & maxime humidus—omnes fructus crudi ſunt prorſus & plane fatui—Myriades Limacum perreptant undique, vix autem volitat papilio—Omnium arborum frondes foliaque, mare ſpectantia, nigra ſunt & veluti combuſta.

Pluvia $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{1}}$. 2. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{5}}$. 6. 9. $\overset{\prime\prime}{\overline{10}}$. 14—16. $\overset{\prime\prime}{\overline{18}}$. 19. $\overset{\prime\prime}{\overline{20}}$. $\overset{\prime}{\overline{21}}$. 22. 23—$\overset{\prime}{\overline{24}}$. 25. $\overset{\prime}{\overline{26}}$. 28. 29. 30.
Dig. Dec.
= 3.604.

Fulgur & tonitru 5. p. m. plurima fulgura 18 nocte, levis procella 18 nocte S S E 4x Dies æſtuoſi 15. 16. 17. 18.

☿ Altitud. maxim. 8. 29,9. W 1.
— — minim. 19. 29,2. S W 3x.
} media 29.5$\frac{12}{29}$.

Dies frigid. 24. 38. W b S 3.
— fervid. 17. 18. S 1.
} media 31.$\frac{18}{29}$.

Variolæ modo valde *epidemicæ*, magiſque etiam funeſtæ; utpote ſæpe confluentes, ſeſſiles & atræ, ſæpe crudæ, aquoſæ, diffluentes; dira interdum exci-

excitant in faucibus ulcera, & enormem ſalivæ acris fluxum.—Morbilli adhuc graſſantur.

Ophthalmiæ perplurimæ cum *epiphora* maxima atque acerrima, dolor dentium porro plurimos torquet: in utriſque crebra *catharſis* juvat magis quam miſſio ſanguinis—Gravis in pulmones diſtillatio plures infeſtat, unde haud pauci in *phthiſin* pulmonariam incidunt.—Multi *rheumatiſmi* & pleuritides incipiente menſe, nec non peripneumoniæ aliquando cum *petechiis.*

Non ſolum *variolæ*, ſed & omnes pene morbi, jam pejoris ſunt indolis quam regnante vere—An ab algida udaque tempeſtate cutis meatus occludente, ac perſpirantes humores reprimente; unde ſeroſa genita eſt colluvies, eoque forſan acrior, quo magis bilem ſanguinemque aduſſerat fervor ſolis immodicus durante *Majo*; qui porro e terra immenſam vaporum copiam excitavit, quam & *Junio* & *Julio* menſe, ſub forma pluviæ, ruentem vidimus?

Terribilis jam ſævit *ſcorbutus* inter nautas, præcipue quos ſecum reduxit *Martin*, claſſis occidentalis præfectus; excruciantur perplurimi ulceribus fœdis, lividis, ſordidis ac valde fungoſis: mirum eſt profecto, & inſolitum, quam brevi tempore ſpongioſa caro, fungi ad inſtar, his ulceribus ſuccreſcit, etſi paulo ante ſcalpello deraſa, eaque interdum ad magnitudinem enormem.—Non ſolum miſeris his, at vere utilibus hominibus, per ſe infenſa eſt maxime *ſcorbutica* lues, ſed & illos etiam omni pene morbo, qui ab humorum corruptione pendet, obnoxios admodum reddit; febribus nempe putridis, malignis, *petechialibus*, peſſimo *variolarum* generi, *dyſenteriæ* cruentæ, *hæmorrhagiis*, &c.—multo magis adeo bonis his fuit exitio quam bellicum fulmen.

Nova Luna 5. AUGUSTO. *Plena Luna* 19.

Favente tandem ter optimo numine effulget apricitas, exoptata diu; læta hinc meſſis, optimæ ſegetes. Ventus per initia Septentrionalis, poſt undecimum deflexit ad Occidentem, at a viceſimo tertio ſpiravit rurſus ab Arcto ad finem usque fere: intervenit ſæpe Malacia; Libs raro, aër vero frequenter nebuloſus & humidus: maximæ ſæpiſſime rorationes.

Pluvia 8. 14. 15. $\overset{\prime}{\overline{16}}$. 18. $\overset{\prime\prime}{\overline{24}}$. 25. $\overset{\prime}{\overline{26}}$. 30. Dig Dec. 31 = 0.846.

Fulgur & tonitru 24 primo mane.

☿ Altitud. maxim	28.	30,0.	N N E 1.	} media 29.7½.	
— — minim.	16.	29,5.	S W 3x.		
Dies frigid.	27.	36.	N 1.	} media 30 $\frac{13}{30}$.	
— calid.	3.	24.	N 1.		

Variolæ adhuc *epidemicæ*, quædam parvæ, atræ, malignæ, jam ſæpe cum enormi alvi fluxu ſubatro. *Ophthalmiæ* & dentium dolores acerbi usque frequentes. Perpauci aliter morbi.

Læte jam tandem canunt cicadæ, reviviſcunt demum papiliones. Nuces avellanæ copioſiſſimæ.

Nova Luna 4. SEPTEMBRI. *Plena Luna* 18.

Atmoſphæra fuit admodum humida, imo & interdum algida hoc menſe; Libs ſæpe initio, ſæpe Corus, medio menſe Aquilo, qui paulo ſicciorem & frigidiorem fecit aërem, adeo ut XIV. & XXI. gelaret.

Pluvia $\overset{\prime\prime}{\overline{2}}$. $\overset{\prime}{\overline{4}}$. $5^{\prime}$. 7. $\overset{\prime}{\overline{9}}$. 10. $\overset{\prime}{\overline{12}}$. 15. 16. 18. 19.

Dig. Dec.
19. 22—23. 24. 26. 27. 29. 30=3.178.

Procella 5 p. m. S W 4_x—29 p. m. S W b S 4.

☿ Altitud. maxim. 14. 30,1. N b E 1.
— — minim. 29. 29,0. S W b S 4. } media $29.6\frac{6}{30}$.
Dies frigid. 21. 54. N b E 2.
— tepid. 9. 33. W 2. } media $39\frac{21}{30}$.

Variolæ usque graſſantur: *Ophthalmiæ* frequentes, utplurimum humidæ. — Tumores faucium, capitis, colli cum ſævo dentium dolore innumeros vexant; deſtillationes ac tuſſes plurimæ — Febres miliares compoſitæ, (nempe ubi cum papulis ſubalbidis commiſceantur puſtulæ rubræ) crebræ ſunt valde apud *Totneſs*, & in auſtrali *Devonia*.

Nova Luna 3. OCTOBRI. *Plena Luna* 18.

Frigidus inſequitur *October* oriens nimirum Boreas die quarto, ad viceſimum tertium usque duravit, ſi decimum nonum excipias; ſiccus hinc aër, at frigidus utplurimum, imo interdum gelu haud leve; ſub finem prævalebat Vulturnus.

Pluvia 1. 2. 19. 21. 23. 24. 25. 26. 28.
Dig. Dec.
Nix & Grando 22=2.238.

Procella 1. p. m. S W 4—23. ab hora 11 a. m. ad 4 p. m, S W 4, etſi mane acre gelu ventusque N E 1—26 a. m. S W 4. Circius vehemens 25 p. m. Fulgura 23 noćte. *AB.* 7 N N E 1.

☿ Altitud. maxim. 6. 30,4. N E 1.
— — minim. 24. 28,8. S S W 3. } media $29.8\frac{10}{28}$.
Dies frigid. 23. 64. N E 1.
— tepid. 1. 42. S W 4_x. } media $51\frac{12}{28}$.

 Vario-

Variolæ adhuc *epidemicæ*, ſed paulo mitiores; Plures etiamnum *ophthalmia* vexantur; permulti acutiſſimo dolore dentium atque aurium, cum faucium ac glandularum colli tumore: tuſſes vehementiſſimæ paſſim, imo haud pauci jam morbis peripneumonicis & *rheumaticis* laborant.

Nova Luna 2. NOVEMBRI. *Plena Luna* 17.

Ab ipſo menſis initio ad XVIII. aut Boreas flavit, aut Eurus, isque ſæpe perfrigidus, cœlum fuit interea frequenter caliginoſum, decidente ſubinde pluvia; poſt XIX. interdum turbidus Auſter, Septentrio interdum.

Pluvia 1. 2. 8, 10. 11. 12. 13. 14. 18. 20. 21. 23. 24. 25. 26. 27. 29. 30. Nix & grando
Dig. Dec.
19. 22 = 3.306.

Procella 20 nocte S 4 — 21 mane S 4_x — 22 veſperi N W 4.
— — 30 p. m. S S E 4. Nebula denſiſſima 8 Malacia.

☿ Altitud. maxim. 4. 30,2. E N E 2_x. — — minim. 21. 28,6. S S W 3^x. media $29,5\frac{26}{28}$.
Dies frigid. 7. 68. E N E 2_x. — tepid. 21. 50. media $58\frac{4}{28}$.

Variolæ nunc ſunt moris plerumque benigni; tuſſes *convulſivæ* ſæviſſimæ inter pueros undique, plurimæ admodum & vehementes etiam inter adultos cum tumore capitis, colli, faucium, ſæpe & cum acerbo dentium dolore. *Ophthalmiæ* paſſim, nec non anginæ mucoſæ: multi *rheumatiſmo* pertinace atque arthritide laborant.

Gignit

Gignit plerumque gelidum humidumque autumni cœlum colluviem ſeroſam, quæ nunc ad caput pectusque ruit, nunc ad artus, frequenter ad inteſtina defluit, unde *catarrhi,* tuſſes, *rheumatiſmi, arthritis, diarrhœa, dyſenteriæ* tunc temporis ita ſunt communes—Quod ſi æſtas fuerit calidior ſolito, ſubitoque excipitur frigore, graviſſima ſæpe mala incautis accidunt.

Nova Luna 1.— *Plena* 16. DECEMBRI. *Plena Luna* 31.

Pluit, quod ſolet, frequenter hoc menſe, aër vero fuit craſſiſſimus ac humidus maxime: Libs fere perpetuus ad viceſimum ſecundum, poſtea Vulturnus, aut Boreas frigidiſſimus ad finem usque. Denſitas *Atmoſphæræ Barometrum* ſuſtinuit ad altam ſatis ſtationem.

Pluvia 1. 2. 3—5. 7—9. 11. 12. 13. 14—16. 17. 19. 21. 24. 26. 27=2.780. Dig. Dec.

Gravis procella 12 veſperi S W b W 4ˣ. *AB.* 28. H. 7. p. m. E N E 2.

☿ Altitud. maxim. 22. 30,3. N N W 1.
— — minim. 12. 29,0. } media $29,7\frac{25}{31}$.

Dies frigidiſſ. 31. 76. N E b E 2.
— — tepid. 5. 50. S W 2. } media $56\frac{13}{31}$.

Peripneumoniæ paſſim, *ophthalmiæ* plurimæ, tuſſes undique, eæque ſæviſſimæ, quibus tamen vexantur maxime pueri, quos non raro diſtentio etiam nervorum corripit. Arthritis pertinax ac *rheumatiſmus* multos cruciant.

Variolæ adhuc ſæviunt plurimum, multoque magis jam funeſtæ ſunt, confluentes quippe, crudæ, luridæ, aquoſæ; quædam diffluunt valde ac nigreſcunt.—Per ſalivæ ductus & alvi quærit plerumque

rumque natura morbi exitum — Urina copioſa *hypoſtatica* nunquam non juvat — lenia adeo *eccoprotica* cum *diureticis* ſemper fere exhibeo declinante febre: morbo autem increſcente, ſeu potius ad ſtatum procedente, quæ concoctionem humorum promovent; qualia ſunt *Lap. Contrayerv. Myrrh. Moſch. Mithridat. Theriac. Andromach.* &c. — Nec verum tacere debeo eximias *ficuum* & *cicerum* dotes ad *variolas* maturandas, quas tanti fecerunt *Arabes;* apud quos ſane prima *variolarum* hiſtoria — Imo & ipſa potione *coffeæ* hunc ad finem utor ſæpiſſime feliciter.

Totius pluviæ quantitas, Anno MDCCXLVI, Dig. Dec. fuit = 31.990.

Plena Luna 15. JANUARIO. *Nova Luna* 29.

Incipiente anno aſperrimum gelu ventusque borealis, poſt diem quintum Vulturnus pluviaque aliqua, mox Libs perpetuus, atque triſtis ac uda tempeſtas: aer maxime humidus, ſol fere nullus, pluviæ plus ſatis.

Pluvia $\overset{\prime}{\overline{5}}$. 6. $\overset{\prime}{\overline{8}}$. $\overset{\prime}{\overline{9}}$. $\overset{\prime}{\overline{10}}$. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{11}}$. $\overset{\prime}{\overline{13}}$. $\overset{\prime}{\overline{14}}$. $\overset{\prime}{\overline{15}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{16}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{18}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{19}}$. 20 — $\overset{\prime\prime}{\overline{21}}$. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{22}}$. 23. $\overset{\prime\prime}{\overline{25}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{26}}$. 27. $\overset{\prime\prime}{\overline{28}}$. 30. 31. Nix 5. Grando $\overset{\prime}{\overline{20}}$ = Dig. Dec. 4.616.

Procella 15 nocte S 4. Levis *AB.* 2 H. 10. p. m. E N E 2.

☿ Altitud. maxim. 1. 30,2. E N E 3x. } media 29.4.
— — minim. 16. 28,8. S S W 3x.

Dies frigidiſſim. 1. 78. } media 57.
— tepid. 30. 50. S b E 3.

Multi *variolis*, plures febre *catarrhali* laborant; tuſſes innumeræ, ſæpe vehementes; *rheumatiſmi* valde

valde frequentes, nec non dentium ſævi dolores cum tumore capitis, colli, fauciumque.—Tuſſis *convulſiva* peſſima inter pueros graſſatur pluresque ſtrangulat; ſanguinem perſæpe expuunt, & haud levis interdum accedit febris: His ſanguinem mittere neceſſe eſt prorſus, imo aliquando bis, terve, etiam bimulis trimulisve; accurata dein inſtituenda eſt *diæta*, blanda porro ventriculi & inteſtinorum purgatio; quibus peractis corticis peruviani decoctum cum tuſſilagine & balſamo Tolutano, uno alterove appoſito *veſicatorio*, morbum fugat; ſed commodum eſt omnino reſpirationem expedire & *anacatharſin* ſolutione Gum. Ammoniac. in expreſſione. Milleped. ex aqua Hyſſopi. Atqui profecto haud pauci exinde in *rachitidem* incidunt — Scabies permultos inter popellum atque nautas infeſtat.

Plena Luna 14. FEBRUARIO. *Nova Luna* 28.

Per initia menſis perflavit Notus, intercurrente ſubinde Coro; pluvia autem quotidie ad decimum quintum usque, aërque humidiſſimus: tunc Boreas ſiccus & gelidus valde, ſub finem Vulturnus velox, ac pluvioſus.

Pluvia 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 13. 14. 15. 25. 26. 27. 28. Nix 16 17.
Dig. Dec.
=2.888.

Procella 5. p. m. W S W 4—8 a. m. S S W 4—13 Nocte S W 4x.

☿ Altitud. maxim. 23. 30,2. E N E 1x.
— — minim. 14. 29,0. S W. 3.
} media 29.6.

Dies frigid. 18. 73. E N E 2.
— tepid. 4. 50. S W b W 2x.
} media $58\frac{8}{28}$.

Vario-

Variolæ adhuc frequentes: febres aliquæ putridæ, *nervoſæ*, lentæ: graviſſimi paſſim *aſthmatis paroxyſmi*, tuſſis admodum ſævit. Pleuritide plures aut *pleuroperipneumonia* corripiuntur, plurimi *rheumatiſmo* cruciante: ſcabies eſt perfrequens undique.

Colica quædam bilioſa jam plurimos torquet, acerbiſſimus ſtomachi dolor, ac perpetuæ vomitiones urgent, nunc alvus eſt citiſſima, nunc aſtricta maxime; ne vel *catharticis* fortiſſimis cedens priusquam miſſione ſanguinis, fotuque emolliente, ſolvitur nimia inteſtinorum ſtrictura:— hæret ſæpiſſime in ima parte dextri hypochondrii acutiſſimus dolor & pertinax admodum, cujus cauſa plerumque eſt a ſtercoribus induratis ad finem *ilei* atque *coli*, principium compactis—vix utique lenitur niſi laxante fomento, & *clyſmate* frequente, quæ fæces emolliunt; cave vero ne fomenta ſint calida nimium.

Plena Luna 15. MARTIO. *Nova Luna* 29.

Venit ab Oriente ventus ab ipſo *Martii* initio ad diem vigeſimum tertium fere, ad Septentrionem autem vergens plerumque: ſiccam hoc fecit *atmoſphæram* & frigidam, imo & pulcherrimam ſæpe, Libs poſt, ad finem Aquilo.

Pluvia 1. $\overset{\prime}{9}$. 10. $\overset{\prime\prime\prime}{19}$. $\overset{\prime}{23}$. 24. $\overset{\prime}{25}$. $\overset{\prime\prime}{26}$. 27.
Dig. Dec.

Nix 8. 9. Grando 10. 20=1,700.

Procella 26 noctu S W 4_x. *AB*. 22. H. 9. p. m. N b E 1.

a 12. ad 18. ad ſolis occaſum nubes pulcherrimæ puniceæ quotidie.

☿ Altitud. maxim. 14. 30,4. ENE 1. } media $29.7\frac{8}{28}$.
— — minim. 20. 28,9. NbE 1^x. }
Dies frigid. 8. 66. N N E 1^x. } media $58\frac{10}{28}$.
— calid. 30. 46. N 1.

Variolæ paſſim; fœda ſcabies ex undique: *aſthma grave* multos vehementer premit, tuſſis ſæviſſima plures.

Haud pauci *apoplexia* *, vel *hemiplegia*, correpti occidunt—Hoc ſæpe, notante *Cole de apoplexia*, poſt diu durans frigus accidit, cui ſuffragagatur experientia: An a denſato nimium ſanguine? an ab imminuta *perſpiratione*, retentis craſſioribus? an a magno *atmoſphæræ* pondere totum corporis habitum valide premente, unde plus ſatis ſanguinis ad cerebrum ruit, calvaria ſuſtinente aëris preſſuram? tali tempeſtate utique cavendum eſt hominibus, capite largo, corpore quadrato, collo breviore: parce vivendum eſt, leniter purgandum: venienti occurrite morbo.

Pleuritides & peripneumoniæ admodum vulgares; ſanguis jam fere ſemper denſus eſt valde, ac tenace obductus glutine; tuſſis effera, ſputa tamen libera ſatis & plerumque modico ſanguine tincta: ubi vero parum aut nihil exantlatur peſſimum; nec melius multo ſi parva, rotunda, vel ſpumoſa tantum. Quæ ex *ficu, melle, oleo, nitro, ſpermate ceti* experior perquam commoda, potionem porro emollientem, liberalem, qualem præbet *decoctum pectorale* dictum, aut *ſerum lactis herba taraxaco* imbutum, cui ineſt diſſolvendi lentorem ſanguinis vis maxima; præſertim ſi incoquitur ſimul

* *Ramazzini* Apoplexias recenſet inter morbos graſſantes per valde frigidam & ſiccam atmoſphæram. Vid. *Conſtitut. Epidem.* 1691. Sect. 3.

ſimul *radicis graminis* * plurimum & Eryngii— Si vis alia, præſtat *hedera terreſtris, tuſſilago, adianthum, helenium, hyſſopus, pulegium, flos papaveris erratici.* — Utilia hæc ſane ſunt & contemnenda neutiquam, atavis utique proaviſque noſtris medicina indigena.—Sed enim hodie homunciones faſtidioſi herbas ab Indis *Theam* ſcilicet, *Sarſam, Chinam, Ginſeng*, & neſcio quid ultra expetunt— Aſt abitote tandem vos delicatuli nequioris *ævi* peſſima progenies.

Plena Luna 14. APRILI. *Nova Luna* 28.

Hoc quoque menſe ventus fuit plerumque orientalis, nunc ad Auſtrum, nunc ad Arctum flectens, aër interim ſæpe tenuis ſatis; a XIII. autem ad XVII. aut Libs, aut Auſter maximæque nebulæ: Malacia XXII.

Pluvia 5. $\overset{\prime}{\overline{8}}$. $\overset{\prime\prime\prime\prime}{\overline{13}}$. 14. 16. $\overset{\prime\prime}{\overline{17}}$. 18. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{23}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{24}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{26}}$.
Dig. Dec.
28 = 3. 100.

☿ Altitud. maxim. 1. 30,2. E 1. } media $29.7\frac{8}{30}$.
— — minim. 24, 29,2. E b N 1. }

Dies frigid. 11. 55. N E b N 1x. } media $43\frac{21}{30}$.
— tepid. 31. 36. S S E 1. }

Paucæ nunc *variolæ;* pleuritis & peripneumonia adhuc frequens admodum, indeque quidam in pulmonis vomicam incidunt, unde facti ſunt tabidi: hoc his accidit præcipue, qui parum aut nihil expuunt ante diem quintum, aut ſepti-

mum

* Vel ipſi bubulci vim graminis detergentem noſcunt, obſervando enim ſtercus bubulum notant obſtructiones, & cruſtas pene lapideas cum ſtercore excretas, dum recentia gramina carpunt boves; qui in ſtabulis detenti diu, languidi fuerunt admodum & icterici prorſus.

mum *, dein cœnoſa, ſubdulcia, vel fœtida. Plurimæ tuſſes vehementes *aſthmaticæ*, plures *phthiſici* pereunt.

Febris putrida lenta multum graſſatur diuque ægrotis inhæret; pectus atque præcordia vel ab initio valde premuntur, adeſt tuſſicula & faucium aſperitas, vomitus frequens atque capitis dolor.

Plena Luna 13. MAIO. *Nova Luna* 28.

Incipiente menſe ventus borealis, ab octavo ad viceſimum diem Corus ſæpe, ſæpius Africus, inde Vulturnus ad XXIV, poſtea Corus rurſum: aër fuit initio perſiccus.

Pluvia 6. 10. $\overset{\prime}{\overline{11}}$. 12. $\overset{\prime}{\overline{14}}$. 15. $\overset{\prime\prime}{\overline{17}}$. 19. $\overset{\prime\prime}{\overline{21}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{22}}$. $\overset{\prime}{\overline{23}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{25}}$. 30. 31 = 2.108. Dig. Dec.

☿ Altitud. maxim. 7. 30,1. N N E 1x.
— — minim. 22 29,2. S S E 2x. } media $29.5\frac{18}{30}$.

Dies frigid. 1. 42. E N E 1x.
— calid. 24. 28. S S E 1. } media $35\frac{14}{30}$.

Principio menſis erucæ innumeræ, omnia devorantes, jam pluviis demerſæ, perimuntur.

Febris lenta putrida adhuc dum haud paucos invadit. *Ophthalmiæ*, & *rheumatiſmi* aliqui; morbi *pulmonares* paſſim: multi *phthiſici*.

Plena Luna 11. JUNIO. *Nova Luna* 26.

Humilis fuit *Barometri* ſtatio toto *Junio*, pluvia multa, aër humidus, ventus prorſus inconſtans, auſtrinus tamen prævaluit; interfuit Boreas a XVII. ad XXII.

Pluvia

* Vid. *de aëre & morbis epidemicis*, Vol. 1. p. 76.

Pluvia 1. 3. 4. 5. 6. 9. 11. 14. 16. 24. 25. 26. 27. 28. 29. Grando 9 = 3.372. Dig. Dec.

Fulgur & tonitru e longinquo 11 noctu.

☿ Altitud. maxim. 21. 29,9. N N E 1x.
— — minim. 25. 29,1. S W b W 2. } media 29.4 $\frac{21}{30}$.

Dies frigid. 1. 42. N 1.
— calid. 12. 24. S. 1. } media 32 $\frac{28}{39}$.

Febris pulmonaria jam non ita frequens eſt, tuſſi autem & *rheumatiſmo* plures vexantur; pluvioſa hæc & infauſta tempeſtas nocet plurimum tabidis.

Febris putrida lenta * huc usque multum ſævit, atque haud paucis funeſta eſt—dolet initio ſinciput, occiput, dorſum, mox præcordia; adeſtque fœdus & amarus in ore ſapor, nauſea, vomitio, lingua valde ſqualida, tandemque nigra eſt prorſus, accedit porro ſæpe ſingultus; ſtatu morbi, die ſexto, vel ſeptimo puta, fere ſemper delirant, pauloque poſt interdum veternoſi ſuccumbunt: raro abſunt tremores & tendinum ſubſultus—Urina nunc craſſa, parca, rubra, vel ſubnigra eſt, nunc cruda valde & aquoſa: ſæpe flaveſcit cutis, ſæpius oculi album—tumet admodum aliquando & indureſcit abdomen; hoc in caſu, ſive arte, ſive ſponte fluit alvus, ægrotantibus levamento eſt; bilioſa namque multa & interdum atra prorſus dejiciuntur—hoc vero his præcipue acceſſit, quibus per initia nullum exhibitum fuit *emeticum*, quod certiſſime hæc febris deſiderat—quid quod poſt vomitum plerumque erumpit ſudor largus, æqua-

* Rectius hanc febrem dixerim bilioſam, ſeu meſentericam; nam etſi diu admodum plerumque trahit ægrotantes, bilis acris & abundantis valde prodit indicia.

æqualis, ingens cum puſtulis prurigo, recedente utplurimum morbo; idque maxime ſi libere deſcendit venter, pauloque poſt turbida, multa, fulva, ſubſidens urina. Profectò hanc febrem abigit interdum ſudor, interdum alvi fluxus: utrum poſcit, his notis utor; ſi pruritus urget & in cute quaſi morſus, potiſſimum ſi papulæ apparent, moderatis *diaphoreticis* pugno; ſi ructus, ſi flatus, ſi abdominis tumor, leni *cathartico.* — *Pulv. Contrayerv, C. Julep. Camphorat.* cum *aceto, Theriacæ Andromach.* pauxillum ad ſudores eliciendos conferunt; ad alvum movendam *Rhabarbar. Mann. Sal. Mirab. Glauber. Crem. Tart.* — Omnia ex *Aloe* nocent — interea vero ſive per alvum, ſive per cutim, moveo, multam diluentem demulcentem potionem præcipio, cui admiſceo inſuper ad urinam ciendam aliquid, *Sp. Nitri* dulc. ſcilicet, *Sal. Succin. Nitrum*, &c. — vix ſane certius ſignum ſalutis occurrit quam plurima, lutea, *hypoſtatica* urina, die nempe undecimo, aut decimo quarto.

Plena Luna 10. JULIO. *Nova Luna* 26.

Die *Julii* quinto ceſſere pluviæ, multoque lætior ſucceſſit tempeſtas, & ſol fervidus valde, flante Coro primum, dein Euro, mox Borea intercurrente, etiam ſubinde Malacia: ſub finem ventus aquilonius dominabat.

Pluvia 1. $\overline{2.}^{\prime}$ $\overline{3.}^{\prime\prime}$ 5. $\overline{16.}^{\prime}$ 28. $\overline{29}^{\prime}$ = 1.142. Dig. Dec.

☿ Altitud. maxim. 21. 29,9. E N E 2^{x}.
— — minim. 3. 29,2. S W 3. } media $29.6\frac{22}{31}$.

Dies frigid. 4. 34. W N W 2^{x}.
— fervidiſſ. 18. 13. E N E 1. } media 24.

Febres aliquæ putridæ lentæque adhuc: quædam peripneumoniæ, præcipue nothæ; *rheumatiſmi* paſſim, & *ophthalmiæ* humidæ plurimæ—Ex quo autem pulchra calidaque tempeſtas eluxit, pauciſſimi, ut ſolet, apparent morbi hoc anni tempore, modo nempe cœlum ſit apricum. *

Plena Luna 9. AUGUSTO. *Nova Luna* 24.

Parum elata fuit *Barometri* ſtatio hoc menſe, *atmoſphæra* autem perſicca & fervida maxime; afflavit Eurus ſæpiſſime, Boreas frequenter, Corus ſæpe, Libs rariſſime.

Dig. Dec.

Pluvia 2. 3. 15. 16. 17. 25. 28=0.564.

Maximæ rorationes creberrime: fulgur & tonitru e longinquo 25.

Infinitæ muſcæ, veſpæ, & papiliones omnigeni, erucarum vis immenſa, cicadæ undique lætiſſime garriunt. Omnes rivuli & omnes fere putei areſcunt ob æſtum enormem.

☿ Altitud. maxim. 30. 29,9. N N E 1.	media 29.6.
— — minim. 15. 29,2. W b S 2.	
Dies frigid. 16. 30. N W 2.	media $21\frac{15}{31}$.
— fervidiſſ. 23. 12. N N E 1.	

Pauci jam morbi, plures attamen *diarrhœa* corripiuntur, imo & ſæpe valde profuſa: perplurimos *ophthalmia* aut lippitudo vexat. Ex ore aliqui, quidam ex naribus, plures ab *hæmorrhoidalibus* venis fundunt ſanguinem: mulieres largiſſime menſtrua profundunt: totum hoc a rarefacto admodum ſanguine.

Plena Luna 7. SEPTEMBRI. *Nova Luna* 23.

Per hunc menſem ventus fuit plerumque ab Occidente, nunc ad Auſtrum, nunc ad Septentrio-

* *Hippocr.* Aphoriſm. 15. Sect. 3.

trionem tendens; Aquilo etiam aliquando intervenit: aër ſæpe ſiccus & tenuis, ſæpe autem nebulóſus; initio quidem calidus.

Pluvia $\overset{\prime\prime}{\overline{5}}$. $\overset{\prime}{\overline{6}}$. 7. 10. 12. $\overset{\prime}{\overline{14}}$. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{15}}$. $\overset{\prime}{\overline{16}}$. $\overset{\prime}{\overline{17}}$. 20. $\overset{\prime\prime}{\overline{21}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{25}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{27}}$. 28. 30 = 2.516. Dig. Dec.

Immenſæ ſæpe rorationes, imo interdum pruinæ.

☿ Altitud. maxim. 24. 30,1. N b E 1. } media $29.5\frac{6}{28}$.
— — minim. 16. 29,0. W 1ˣ. }

Dies frigid. 19. 46. N N W 1ˣ. } media $38\frac{9}{28}$.
— calid. 4. 24. Malacia. }

Febris putrida lenta paſſim, cui jam accedit frequenter icterus, & magnus virium languor, interdum tumor abdominis atque pedum. Alvus torminoſa perplurimos ubique infeſtat, cholera ſæviſſima multos, plures autem *dyſenteria* mucoſa ac bilioſa, imo & aliquando cruenta, febre haud raro comitante; ſub finem crebro erumpunt puſtulæ mordentes per univerſum fere corpus.— Adeo pene in omnibus dominari videtur acris & bilioſa colluvies, quæ plerumque per alvum feliciſſime dejicitur: perpaucis nunc profecto alvi fluxus exitio eſt, quanquam ſæpe diu admodum durat, modo diluitur probe & temperatur acrimonia, atque blande dein expurgatur ſaburra inteſtinorum. Atqui alibi, præcipue apud *Briſtolienſes* & *Bathonienſes*, multo magis fuit funeſta *dyſenteria.*

Poſt fervidam æſtatem conſtanter fere ſequuntur choleræ, *dyſenteriæ*, alvi fluxus; perdurante enim longo ac intenſo ſolis ardore torretur ſan-

 guis,

guis, exaltatur bilis *, magis acres fiunt indies animalium ſales (ipſum viperæ virus longe longeque magis veneficum eſt per calores æſtivos, quam dum omnia torpent hyeme frigida.) Quandoquidem vero huic ſuccedit frigidus humidusque autumnus, conſtipata cute, ad interiora ruunt acres humores, multos ideo gignit atque varios morbos, quos inter ſupra deſcriptos—cave igitur ne præpoſtere ſiſtas eorum exitum per vias cuti vicarias; maximus nempe conſenſus cutim inter & inteſtina datur certiſſime.

Monſtrat aliquatenus ideo, quod dixi ſupra, viam, qua in morbis autumnalibus curandis incedendum eſt: vernæ quippe febres plus ſanguinis miſſionem poſcunt, autumnales vero magis leni *catharſi* levantur—Magnus profecto ac diuturnus æſtatis calor non tantum vim fibrarum enervat, ſed & ſanguinis compagem laxat nimis, ſales autem reddit acriores atque olea animalia rancida; verbo, vaſa facit debilia, humores acres, bilem abundantem & corruptam — adeoque magnus medicinæ parens dixit τοῦ δὲ θέρεος—ἡ χολὴ αἀείρεται ἐν τῷ σώματι, ſubjungit ἡ δὲ χολὴ τὴν θερίην κατέχει τὸ σῶμα καὶ τὸ φθινόπωρον, & paulo infra, ἡ δὲ μέλαινα χολὴ τοῦ φθινοπώρου πλείστη τὲ καὶ ἰσχυροτάτη ἐστίν, Lib. de natur. homin. Sect. 14. Edit. *Lindeni.* Ubi vero acris & bilioſa colluvies exundat, aut per vomitum, aut per alvum, rectiſſime expurganda eſt; nam hujus præcipua ſedes eſt in primis viis, viſceribus abdominis, ac vaſis *meſeraicis*. Fateor equidem, quod & tota ſanguinis maſſa hac quoque ſcatet ſæpiſſime, ſed ne ſic quidem indicatur venæ ſectio, quæ nimiam ſanguinis

* Ideo *Hippocrat.* τὸ θέρος χολοποιὸν vocat, Lib. de humoribus, Sect. 8. Edit. *Linden.*

nis quantitatem utique minuere poteſt, acrimoniam ejus corrigere non poteſt: Quod cum ita ſit, detrahendo cum ſanguine vires, non acrimoniam, officit. Ideoque *Hippocrates* * veteresque medici, ubi bilis abundat, acrimonia ſcilicet bilioſa, ſanguinis miſſionem prohibent: nec video ego utique, cui bono hoc in caſu mittatur, niſi adſit *plethora* aut inflammatio vehemens: turpiſſimos ſane errores atque immedicabiles hac in re vidi; imo & plus vice ſimplice perdolui.

Plena Luna 7. OCTOBRI. *Nova Luna* 22.

Altam tenuit ſtationem *Barometer* toto fere *Octobri*, flante ſæpiſſime Borea, vel Coro; Libs tamen interdum, nonnunquam Euro-notus ſpiravit; *atmoſphæra* fuit multo humidior, at plerumque ſatis tepida.

Pluvia 1—3. $\overset{\prime\prime}{\overline{4}}$. 10. 14. 16. $\overset{\prime}{\overline{26}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{27}}$. 28. 29. $\overset{\prime\prime}{\overline{31}}$ = 1.596. Dig. Dec.

Levis procella 4. S W 4_x—31. p. m. S. W 4_x
Maximæ pruinæ medio menſe.

☿ Altitud. maxim. 6. 30,3. E N E 1.
— — minim. 29. 29,5. SWbW3. } media $29.9\frac{17}{30}$.

Dies frigid. 20. 54. E N E 1.
— tepid. 1. 38. W S W 1. } media $46\frac{4}{30}$.

Rheumatiſmus paſſim; febres putridæ frequentes, quibus haud raro, ſub finem, accedit icterus — Coryzæ atque dentium dolores multos vexant, tuſſes ſævæ plures — alvi fluxus creber adhuc, *dyſenteria* tamen rarior — *variolæ* jam derepente factæ ſunt *epidemicæ*, eæque quidem male moratæ & ſæpe

Z 3

* Lib. de humoribus, ad finem.

& ſæpe lethales; quippe quæ parvæ & nigræ, aut crudo prorſus diffluentes *ichore* ad finem usque; ſæpe cum ipſis *variolis* erumpunt *petechiæ*, quod peſſimum: interdum cutis ſub veſiculis aquoſis *necroſi* afficitur.

Plena Luna 6. NOVEMBRI. *Nova Luna* 21.

Denſa fuit admodum ac humida *atmoſphæra* hoc menſe, quæ *Mercurium baroſcopicum* in alto ſuſtinuit loco, etſi multo rarior erat ab Oriente ventus quam *Octobri* elapſo: Corus quidem aderat ſæpe, ſed & Libs haud raro—Ad ipſum finem, gravis ab Auſtro procella *Barometrum* deturbat maxime.

Pluvia $\overset{\prime}{\overline{1}}$. 9—11. $\overset{\prime}{\overline{15}}$. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{16}}$. 17. 18. $\overset{\prime}{\overline{20}}$. 22. 23. 24. 27. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{29}}$. $\overset{\prime}{\overline{30}}$. Grando 16 = 2.078. Dig. Dec.

Procella 16 nocte—20 p. m. S W 4—29. p. m. S S W 4^x.

Magna *AB*. 21 H. 9. p. m. N W 1^x.

☿ Altitud. maxim. 4. 30,3. N 1. } media 29.9.
— — minim. 30. 28.6. S W 3. }

Dies frigid. 25. 62. N b E 1 } media $50\frac{6}{28}$.
— tepid. 10. 42. SWbW 2_x. }

Variolæ adhuc *epidemicæ*. ſed jam majore ex parte paulo mitiores, ſæpiſſime tamen fluxus ſalivæ prælargus profluit, etiam in diſtinctis.

Diarrhœa ſeroſa plures adhuc exercet—*Catarrhi* & *rheumatiſmi* plurimi, nec non tuſſes acerbæ—Morbi pulmonum acuti haud pauci.

Plena Luna 5. DECEMBRI. *Nova Luna* 20.

En tandem corruunt vapores, per *atmoſphæram* congeſti diu, delabente plurimum *Baroſcopio*: per initia

initia menſis Vulturnus perflavit, dein Libs furens, intercurrente ſubinde Cauro. —Duravit pluvioſa hæc & miſera tempeſtas ad XXI. usque; tunc venit ab Oriente ventus, qui ad Septentrionem vergens rigidam valde brumam intulit, & *Barometrum* erexit maxime.

Pluvia 1. 3. 4. 5. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 18. 19. 20. 24. Nix 2 = Dig. Dec. 6.566.

Maxima diluvia medio menſe. *Atmoſphæra* fuit denſiſſima & longe humidiſſima ante XXIV: craſſiſſimæ & valde fœtidæ nebulæ a XX. ad XXII.

Procella 2. E S E 4_x—9 nocte S W 4—10 S W 4—11 veſperi & nocte S W 4^x—14 W S W 4. Ampliſſimus halo circa Lunam 3. Maxima lucida, ignea, punicea *AB*. 6. H. 8. N E 1^x.

☿ Altitud. maxim. 31. 30,5. (N E 2^x. — — minim. 11. 28,4. S W 4^x. } media $29.4\frac{9}{30}$.

Dies frigid. 31. 73. N E 2^x. — tepid. 5. 46. Malacia. } media $56\frac{29}{30}$.

Variolæ jam ſunt magis benignæ, licet adhuc *epidemicæ*; atqui etiam in diſtinctis profuſus eſt admodum ſalivæ curſus; porro frequenter etiam maculæ quædam rubræ ſed coloris vividi, erumpentibus *variolis* interſunt, quæ brevi plerumque vaneſcunt.

Pleuritides & peripneumoniæ haud raræ, ſæpe nothæ; tuſſes & *catarrhi* plurimi: alvi fluxus usque creberrimus — Vides ſane, in omnibus fere morbis, colluviem ſeroſam adhuc dominantem.

Dig. Dec.
Tota pluvia Anno MDCCXLVII = 32.246.

Plena Luna 4. JANUARIO. *Nova Luna* 19.

Præalta fuit hoc menſe *Barometri* ſtatio, ventus utplurimum ab Oriente, multum per initia flectens ad Septentrionem; a XIX. autem plerumque ad Auſtrum, aër ſæpe craſſus erat, interdum nebuloſus, ſemper frigidus.—Gelu valde rigidum ineunte anno.

Pluvia 5. 8. 9. 11. 14. 15. 17. $\overline{21}$. $\overline{23}$. $\overline{26}$. $\overline{27}$. $\overline{28}$. $\overline{30}$. Nix 7. = 1.718. Dig. Dec.

Levis *AB*. 22. H. 9. p. m. N N W 1. Procella 27 nocte S E b S 4_x.

Nebula denſiſſima, ac fœtida admodum, diu durans 31.

☿ Altitud. maxim. 1. 30,5. E N E 2.
— — minim. 28. 29,3. S E b S 3^x. } media 29.9$\frac{2}{3}$.

Dies frigid. 2. 74. E N E 2.
— tepid. 30. 53. S S E 2. } media 62.

Ut ſolet fere ſemper, ſic quoque nunc, tuſſes movet Boreas & laterum dolores; * idque ſane jam vehementer, pleuritides nempe, peripneumoniæ, atque tuſſes graviſſimæ, modo ſunt valde frequentes: multos porro premit aſthma ſæviſſimum & contumax; parce nimis plerumque in his morbis expuitur, quanquam diſtillationes profuſæ, coryzæ **, anginæ mucoſæ, raucedines atque faucium tumores perplurimos vexant; craſſo nimirum ac perfrigido aëre cutis meatus occludente, unde ſeroſa colluvies accumulatur. *Rheumatiſmi* plurimi.—*Variolæ* undique jam *epidemicæ*, nec profecto ita clementes.

Plena

* Vid. Lib. de Febrib. Cap. I. de Pleuritide.
** — *Celſ*. Lib. 4. C. 4.

Plena Luna 3. FEBRUARIO. *Nova Luna* 17.

Perfrigida jam regnat tempeſtas & ſicca valde, Borea ſæpiſſime perflante, hinc gelu aſperrimum, & tenuis admodum aër, at pluviæ parum; nix autem & grando nonnunquam: *Baroſcopium* plerumque ſublime.

Pluvia 21. $\overline{23}^{\prime\prime}$. $\overline{28}^{\prime}$. Nix 16. 24. Grando 21. Dig. Dec. 29. = 0.598.

Acre gelu 12. 15. 16. 19. 25. 26. Denſiſſimæ fœtidæ nebulæ 9. 10. 12.

☿ Altitud. maxim. 9. 30,3. N E 1.	— — minim. 23. 29,2. S W 2.	media $29,8\frac{17}{28}$.
Dies frigidiſſim. 16. 77. N E b E 2^{x}.	— — tepid. 29. 58. W N W 2.	media $64\frac{12}{28}$.

Variolæ longe lateque ſunt *epidemicæ*, paſſim funeſtæ, parvæ, atræ; jam nunc *ſalivatio* eſt parcior debito, ut ut nuperis menſibus perfuſa nimis. — Febriculæ *catarrhales* valde frequentes, nec non tuſſes ſæviſſimæ; graviſſimi aſthmatis *paroxyſmi* & diu gravantes — Tempeſtas eſt exitialis admodum pulmonariis, moriuntur plurimi. Pleuritides & peripneumoniæ perplurimæ, craſſa perquam ac glutinoſa ſunt ſputamina ſæpe, interdum tenuia valde, horum neutra facile ejiciuntur, licet tuſſis plus ſatis urget; imo rupto nonnunquam pulmone purus putus ſanguis expuitur. Utcunque viſcida nunc ſunt in peripneumonicis ſputa, cruorem extractum multo minus tenacem ſæpe ſæpius notavi. — Poſt pleuritides aliquando maxime pertinaces laterum dolores cruciant; qui multo melius emplaſtris *anodynis* aut *epiſpaſticis* cedunt, quam ſanguinis miſſioni, quantumcunque

Z 5 fuerat

fuerat neceſſaria morbi initio. *Odontalgiæ* acerbiſſimæ & *rheumatiſmi* permultos laceſſunt.

Plena Luna 4. MARTIO. *Nova Luna* 18.

Algida tempeſtas toto fere *Martio*, pluviæ abundantes, procellæ interdum: medio menſe autem gelu, nix, grando, ventus aquilonius, aër ſiccus valde & frigidus; ſub finem vero erat multo tepidior, ac humidior longe.

Pluvia $\overset{'''}{2}$. 3. $\overset{''}{4}$. 6. $\overset{'}{7}$. $\overset{''}{8}$. $\overset{''}{10}$. 11. $\overset{''}{21}$. $\overset{'''}{24}$. $\overset{''}{25}$. $\overset{''}{26}$. 27. 28. 29. 31. Grando 8. 12. 15. Nix 12. 13. 14. 18 = 4.280. Dig. Dec.

Procella 2. nocte W S W 4x — 25 a. m. S W 4 — 27 a primo mane ad H. 10. a. m. S W b W 4.

☿ Altitud. maxim. 20. 30,1. N E 1.
— — minim. 27. 29,0. S W b W 4. } media 29.7.

Dies frigid. 15. 73. E N E 2x.
— tepid. 29. 50. W S W 2. } media 58$\frac{22}{29}$.

Variolæ adhuc, ſed multo pauciores, & minus periculoſæ: pleuritides & peripneumoniæ frequentes; jam facilius expuitur, ſæpe coctum, & aliquo ſanguine tinctum, ſæpe tamen perliquidum & acre. Tuſſes innumeræ & plerumque vehementes; Labe ideo pulmonum affectis tempeſtas eſt infenſa maxime, & haud raro funeſta: graviſſimi aſthmatis *paroxyſmi* — *Rheumatiſmi* multi — Haud pauci *apoplexia* & *paralyſi* perculſi ſunt; quod quidem per frigidas valde tempeſtates accidit frequenter *: notavit etiam magnus *Hippocrates paraplegias* fuiſſe *epidemicas* aſpera durante hyeme

* Vid. quæ ſupra dixi menſe *Martio*, 1747.

hyeme *, Lib. 1. epidem. Conſtit. 3. quod quoque memoravit *Colé* in Lib. de Apoplexia.

Plena Luna 2. APRILI. *Nova Luna* 16.

Ad decimum nonum *Aprilis* frigida fuit atmoſphæra, flante utplurimum vento Orientem inter & Arctum; gelu interdum, aliquando nix; poſt viceſimum Libs prævalebat ſubſidente Baroſcopio.

Pluvia $\overset{''}{1}$. 7. $\overset{'}{10}$. $\overset{'''}{12}$. $\overset{''}{17}$. $\overset{'}{19}$ 20. $\overset{''}{25}$. 26. 27. $\overset{''}{28}$. $\overset{''}{29}$. $\overset{'}{30}$. Nix 1. 11. 15 = 3.080. Dig. Dec.

Haud leve gelu 18, maximæ ſæpe hoc menſe pruinæ; nix ſuper montes permanſit ad XXIV. usque.

Levis procella 11. nocte E b S 4x. — quam maximus halo ſubluteus, at vividus, circa Lunam 22. H. 10. S W 2.

☿ Altitud. maxim. 9. 30,2. N 1.		media $29.5\frac{27}{30}$.
— — minim. 28. 29,0. S W 3.		
Dies frigid. 3. 64. E b N 1.		media $50\frac{18}{30}$.
— tepid. 26. 40. S W b S. 2.		

Perpaucæ jam *variolæ*, at morbi adhuc pectoris acuti frequentes, ſputa tamen largiſſima nunc ex facili prodeunt maximo cum levamine. Tuſſes humidæ, innumeræ, ac ſæpe vehementes: tabidi plurimi occidunt, ſævitia tuſſis, alvi fluxu, aut ſudoribus penitus confecti. — Febres aliquæ putridæ, nec non intermittentes, ſed rure potiſſimum. Multi *rheumatiſmo* cruciante diutiſſime torquentur; vix utique ſine magno ſanguinis diſpendio

* Sic deſcribitur χειμὼν βόρειος, αὐχμοί, ψυχρὰ πνεύματα, μεγάλαι χιόνες, περὶ δὲ ἰσημερίην χειμῶνες μέγιστοι. — παραπληγίαι πολλοῖσιν ἐγίνοντο, καὶ τίνες αὐτέων ἔθνησκον διὰ ταχέων.

pendio levantur, qui profecto haud parum eſt viſcidus.—Haud raro etiam ipſa venæ ſectio ter, quaterve repetita, incaſſum tentatur, nec cedunt dolores acerbi niſi *deobſtruentibus*, *diaphoreticis*, *purgantibus*, & *anodynis*, tandemque aliquando fugantur ſolum balneo frigido.

Cæterum hic annotabo obiter, quod, dum ab acri & ſeroſa colluvie pendeat *rheumatiſmus*, multo magis obeſt, quam prodeſt, larga ſanguinis detractio; id ipſum notante *Sydenhamo*: * in hoc etenim caſu certe, quæ blande ſudores movent, quæ acres edulcorant humores, eosque expurgant commode, interpoſito ſubinde papavereo doloris lenimine, longe feliciores edunt effectus—Uſus ſum profecto ſequentibus, multos per annos ſatis feliciter.

Tertia, vel quarta, quaque nocte *Calomelan.* Grana aliquot cum *pilul. Mathæi,* ſeu *ſaponaceis* exhibeo, mane autem proximo *cathartica* leniora, omnia dein ſub noctem compeſco *anodynis*—eſt & etiam ubi per initia morbi vomitus excito.

Diebus attamen intermediis ſuadeo ſequentia, aut his ſimilia ℞ Pulp. Prunor. dulc. Æthiop. miner. aa ℥vi. Gum. Guiac. ℥ii. Cremor. Tartari. Nuc. Myriſtic. Pulv. a ℥iii. Syrup. Croci. q. ſ. m. f. Elect. cujus cap. Q. N. Moſchat. ſeu Juglandis, bis ſaltem de die cum hauſtu largiore Aq. Calcis, in qua raſum Lignum *Guiacum* & *Saſſafras* ſint infuſæ; cui adjicio inſuper *Aq. Abſinth. C.* aliquid cum *Elix. paregoric.* & *Eſſent. Antimon.* aa ℥ſs, vel ℥i—(*Aquam Calcis* vero præparatam eſſe vellem *Teſtis Oſtrear.* aut *Cochlear.* probe *calcinat.*) nam & magis dulcem hanc & magis efficacem judico—Victu interim ex media materia utendum eſt, pro potu

* Epiſt. I. reſponſoria ad Doct. *Brady.*

potu autem ſero lactis tenuiſſimo ſinapi imbuto, infuſo Lign. *Saſſafr.* ex Aq. bulliente, aquis demum *Pyrmontanis*, *Spadanis*, aut *Scarburienſ.* — Locis atqui pertinaciter dolentibus idonea admoveo fomenta, mox dein *veſicatoria.*

Sed quid ego hæc tanto molimine, cum quilibet *medicaſter* triobolaris verboſis populo ſtrophis* *antirheumatica* venditet, fallere neſcia?

Plena Luna 2. *Nova Luna* 16. MAIO. *Plena Luna* 31.

Ineunte & exeunte hoc menſe pluvia haud parca, ventus auſtralis, aërque craſſus, medio autem tenuis valde; per totum equidem blanda fuit ſatis tempeſtas: maximæ interdum rorationes.

Pluvia $\overset{\prime}{\overline{2}}$. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{4}}$. $\overset{\prime}{\overline{5}}$. 6. 7. $\overset{\prime\prime}{\overline{10}}$. 11. 22. 25. $\overset{\prime}{\overline{26}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{28}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{29}}$. 31 = 2.250, Dig. Dec.

☿ Altitud. maxim. 14. 30,2. N 1. } media 29.6$\frac{2}{3}$.
— — minim. 2. 29,2. S S W 2. }

Dies frigid. 8. 44. W N W 2. } media 35.$\frac{26}{30}$.
— calid. 20. 28. N 1x. }

Variolæ paſſim; pleuritis & peripneumonia frequens, *rheumatiſmi* levi cum febre, at ſævo admodum dolore plures diſcruciant: non ſolum ipſo initio venæ ſectionem poſcunt largiorem, ſed & multa porro poſt *diluentia*, *cathartica antiphlogiſtica*, nec non *anodyna* liberalia, inter quæ commodiſſimum eſt *Elixir paregoricum*: quod & ſalubres movet ſudores, lenitque dolorem, ex ſero lactis tenuiſſimo datum: inſervit hoc ſerum inſuper utiliſſime pro potu communi; diuque hauſtum, ac copio-

* Quorum ſtultitia quæſtus impudentiæ eſt *Phædr.* L. 1. Fab. 14.

copioſe, ipſum tandem ſolvit morbum, præcipue ſi *nitri* aliquid ſit adjectum — Opportuna ſane, & repetita ſanguinis miſſio æque *rheumatiſmo* calido, in junioribus & robuſtis, medetur, ac ipſi pleuritidi.

Febres putridæ paſſim, vix jam video intermittentem. Tuſſes plurimæ, & coryzæ acres admodum cum tumore faucium, labiorum, oculorum, &c. adeo falſus deſtillat humor, qui non tantum vellicat, ſed etiam, ſit venia verbo, *veſicat* nares, atque in pulmonem irruens ſæviſſimam excitat tuſſim, ipſamque *Tracheæ* membranam erodit: multi hinc *phthiſici* certe ad plures abeunt.

Nova Luna 14. JUNIO. *Plena Luna* 29.

Incipiente *Junio* aër valde craſſus, frigidus, & humidus; poſt diem decimum ſeptimum vero fervida admodum & ſuda tempeſtas.

Pluvia 1. $\overline{2}$. 4.—6. $\overline{8}$. 10. 12. $\overline{14}$. $\overline{15}$. 29.
Dig. Dec.
= 1.102.
Dies fervidiſſim. 20. 21. 22. 24. 26. 27.

☿ Altitud. maxim 17. 29,9. N N W 1. } media 29,6$\frac{26}{29}$.
— — minim. 29. 29,3. S b E 2. }

Dies frigid 4. 40. WNW 2. } media 28$\frac{20}{29}$.
— fervidiſſ. 27. 15. S b E 2_x. }

Variolæ ſparſæ; aliquæ putridæ & lentæ febres. Tabes pulmonaria ubique frequens eſt, haud pauci pereunt — Vox rauca, tuſſis clangoſa, ſputa viridia, cœnoſa, purulenta, graveolentia, dorſi dolor, ac debilitas, ſudores profuſi, atque alvi fluxus, ſubinde ſe excipientes, accedente crurum pedumque tumore, cum ingrato quodam in pectore ſibilo, & ſpiritu difficili, haud dubia fuere

immi-

imminentis lethi præſagia; rupta interdum in pulmone vomica.

Salubris aura ruris, equitatio quotidiana, bene curata e lacte diæta, & potio lenis demulcens, *emulſio* ſcilicet *amygdalina* ex *decocto Rad. Eryng. condit.* & id genus alia, multo magis tabidis his proficere videntur, quam operoſa medicamentorum farrago, quæ ſemper imbecillo ſtomacho nocet; *opiatis* autem idoneis compeſcenda eſt ſubinde tuſſis vehementia, ſiſtenda porro eſt alvus, ſi cita nimis, reprimendi etiam ſunt profuſi ſudores: cave autem ſemper, ex divini ſenis conſilio, ne noceas, ſi non poſſis opitulari. *

Nova Luna. 14. JULIO. *Plena Luna* 28.

Julii initio ſicca fuit & calida tempeſtas, varia poſt, & multo frigidior, pluviæ frequentes, ventus inconſtans, ab Auſtro ſæpius; factus hinc aër eſt humidus atque craſſus: ſub finem apricitas, æſtuſque haud levis, Corus mollis.

Pluvia 1. 4. 8. 9. 10. 11. 12. 13—15. 19. 23. 24. 25. 31 = 4.134. Dig. Dec.

Fulgur, cum tonitru, graviſſimum, ac immenſis pluviis 23. 24. 31. Procella 24. p. m. S W 4.

☿ Altitud. maxim. 28. 29,9. N W 1.
— — minim. 24. 29,0. } media $29,4\frac{28}{31}$.

Dies frigid. 25. 38. WSW 3^x.
—fervid. 30. 16. N W 1. } media $29\frac{16}{31}$.

Variolæ paſſim, utplurimum blandæ ſatis; quædam tamen furunculis, carbunculis, & diris ulceribus ſtipatæ. Febres aliquæ putridæ; colica bilioſa frequens.

Novæ

* *Hippocr.* Epidem. Lib. 1. Conſtitut. 2. ſub finem.

Nova Luna 13. AUGUSTO. *Plena Luna* 27.

Haud parum torruit meſſes hoc menſe canicula, maximæ tamen ſubinde rorationes, medio autem *Auguſto* pluviæ ſatis; aër inde craſſus valde & humidus: a quarto ad decimum quartum ventus Subſolanus, ad finem dein usque varius.

Pluvia 2. 4. $\overline{14.}^{\prime}$ $\overline{15.}^{\prime\prime}$ 16. $\overline{17.}^{\prime\prime}$ 18—20. $\overline{31.}^{\prime}$
Dig. Dec.
= 1,256.

Fulgura perplurima 12, gravis procella 15 E S E 4, ſævum fulgur cum tonitru 31 ad Occidentem. Maxima *AB*. 28. H. 8. p. m. E N E 2, trabes rutilæ, vividæ, plurimæ, ab ipſo horizonte, ad angulos pene rectos, per luciſſimam quaſi iridem jaculatæ ſunt, more velut ex arcu ſagittæ.

☿ Altitud. maxim. 7. 30,0. E 2.
— — minim. 15. 29,2. } media 29 $6\frac{26}{27}$.

Dies frigid. 19. 36. W N W 1x.
— fervid. 5. 20. E b S 2. } media $28\frac{2}{27}$.

Variolæ ſparſæ, ſed parum funeſtæ; his tamen exareſcentibus furunculi plurimi, valde dolentes, tandemque ſuppurantes, ſæpe ſæpius erumpunt: *choleræ*, ac *dyſenteriæ* haud raræ, *ophthalmiæ* aliquæ, & faucium tumores.

Pleuriperipneumoniæ paſſim inter agricolas ſæviunt, a frigida frequenter potione, ac aura, dum ſudoribus inter opera diffluunt: grata ſane utraque, ſed periculoſa valde: ratione adeo ſemper obſecundandum eſt naturæ incitamentis.

Nova Luna 11. SEPTEMBRI. *Plena Luna* 25.

Perſiccus atque tepidus fuit hic menſis, *atmoſphæra* tamen plerumque valde craſſa, ventus inconſtans, at lenis; Boreas per initia, ac ſol fervidus, ſub finem Libs: plurimus ſæpiſſime ros.

Pluvia

Pluvia 7. 11. 12. 13. 16. 19. 20. 21. 24.
Dig. Dec.
27—29 = 0.914.

☿ Altitud. maxim. 3. 30,1. E N E 1. — — minim. 8. 29,2. E S E 2^x. } media $29{,}7\frac{22}{29}$.

Dies frigid. 31. 44. S W 3. — calid. 1. 28. W. N. W. 1. } media 34.

Variolæ adhuc, utplurimum benignæ, puſtulis tamen ulceroſis, & furunculis usque ſtipatæ; ſub morbi finem nempe; accedunt ſæpe ſævæ *ophthalmiæ*, ac cruciantes artuum dolores, niſi mature & probe purgantur. — *Diarrhææ* & *dyſenteriæ*, perplurimos exercent; raro tamen cruentus eſt alvi fluxus, nihilominus autem aliquando lethalis, obrepente ſingultu, & perpetua deſidendi cupiditate; quod nihil levat æque ac clyſter noſter *anodynus**, qui, & *diarrhœam* quoque profuſam, irritis aliis omnibus, ſæpe feliciſſime ſiſtit.

Nova Luna. 11. OCTOBRI. *Plena Luna* 25.

Sicca duravit tempeſtas, cum alta Barometri ſtatione, ad diem usque decimum *Octobris*, adeo ut, per initia menſis, putei atque rivuli plures defecerint prorſus; poſt autem imbrica valde & multo gelidior: Aquilo prævaluit ad decimum octavum, inde vero Libs.

Pluvia 10. 11. 12. 13—16. 17. 19. 20. 21. 22. 24. 25—26. 27. 28. 29. 30. Grando 10.
Dig. Dec.
Nix 11 = 3.696.

Gelu 3. 12. 13. Fulgur & tonitru 29. nocte: Procella 30 nocte, ac mane 31 S W b W 4— Maximæ pruinæ menſis initio.

☿ Alti-

* Vid. ſupra menſ. *April.* 1743.

☿ Altitud. maxim. 2. 30,3. N E 1.		media 29.6 $\frac{2}{39}$.
— — minim. 22. 28,7. S E b S 3.		
Dies frigid. 12. 61. N 1x.		media 48 $\frac{6}{30}$.
— tepid. 5. 34. N b W 1.		

Multæ hic *variolæ*, aliquibus in locis ſunt *epidemicæ*; Morbus colicus creberrimus, plures jam a *pomaceo* novello. *Pleuriperipneumoniæ* paſſim, medio præſertim menſe; Sanguis extractus autem haud valde denſus eſt.—Dentium dolores, deſtillationes, tuſſes ſæviſſimæ, perplurimæ; inter pueros ferina tuſſis graſſatur — *Catarrhalis* quædam *febricula* porro frequens eſt admodum, cum magna pectoris oppreſſione, tuſſi humida permoleſta, ventriculi dolore, ac cruciatibus *rheumaticis*; brevi tamen evaneſcit, accedente alvo cita, atque torminoſa paululum.

Non tantum ab impedita *perſpiratione* oriri videntur febres *catarrhales*, ſed etiam ab ipſo gelido *atmoſphæræ* vapore per varios corporis meatus irruente; humidis igitur, frigidiſque temporibus, invadunt maxime; huic ineſſe porro ſalem quendam aëreum *, & acrem judico, qui fundit quodammodo ſanguinem, vellicat nervorum propagines, totamque humorum maſſam conturbat. Neque enim aliter eſt facile dictu, unde tam ſubita ſæpe ſubeat commotio hominibus, algido udoque aëri expoſitis, tam immenſa deſtillatio humoris per nares, oculos fauces; adeo acris ſæpe ut vel ipſam cutim erodat, ac tuſſes vehementes moveat & ſternutamenta perpetua: Neque hæc in paucis duntaxat, ſed & per innumeros undique ſimul, & ſemel, diſpergitur morbus. Mihi igitur probabile videtur, quod, quo major ſit aërei hujus ſalis copia per *atmoſphæram* diffuſa, eo acrior ſæviat *catarrhus*; in quibusdam enim febriculis *catarrhalibus* longe ma-

gis

* Vid. Prolegom. Vol. I. *de aëre & morb. epidemicis.*

gis blanda eſt deſtillatio quam in aliis; plerumque vero pluviis, nivoſis & frigidis, tempeſtatibus acerrima.

Sin autem his generatur acris, & ſeroſa, in ſanguine colluvies, multo melius diſcutitur ſudoribus, & blandis *catarthicis*, quam prodiga ſanguinis miſſione, quam vix ſane depoſcit unquam, niſi forſan ipſo initio, & ubi febris haud leviter ardet.

Nova Luna 9. NOVEMBRI. *Plena Luna* 23.

Pluviæ perpaululum hoc menſe, *Baroſcopii* ſtatio prælta, medio præſertim; ventus ſæpiſſime ab Oriente, ad Septentrionem deflectens plerumque; aër fuit majore ex parte valde craſſus; interdum vero tenuis admodum, ac frigidus, maximæ pruinæ frequenter, gelu haud raro.

Pluvia 1. 15. 17. $\overline{18}$. 19. $\overline{20}$. 22. 24. 25. 29.
Dig. Dec.
30. Nix 21 = 0.906.

☿ Altitud. maxim. 14. 30,6. NEbE 1. } media $30,0\frac{3}{30}$.
— — minim. 2. 29,3. S W 2.

Dies frigidiſſ. 21. 68. N E 1x. rigidum gelu. } media 54.
— — tepid. 2. 42.

Variolæ undique fere, ſatis tamen clementes, ſcilicet diſtinctæ utplurimum: peripneumoniæ & pleuritides paſſim. Tuſſes, κορύζαι, & leves anginæ frequentes; febres aliquæ lentæ, & putridæ morbi colici, & *rheumatiſmi* plurimi.

Nova Luna 9. DECEMBRI. *Plena Luna* 23.

Triſtiſſima jam ingruit tempeſtas, pluvia conſtans, Libs perpetuus fere, iſque ſubinde procelloſus admodum; hinc facta eſt *atmoſphæra* longe humidiſſima; ſub finem menſis diluvia maxima ubique: ne vel minimum gelu toto *Decembri*, ſol rariſſime.

Pluvia

Pluvia 1. 2—4. 6. 8, 9. 10—14. 15. 16. 17. 18. 19. 20—21. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 30. 31 = 6.746. Dig. Dec.

Procella 1. nocte W S W 4_x.—14. nocte W S W 4—graviſſima 15 tota nocte S W 4^x, quæ porro duravit ad horam quartam pomeridianam diei 16, atque Mercurium barometricum quam maxime depreſſit, ad 28. 1. nempe, 16 H. 10. a. m. S W b S 4^x—23 nocte S S W 4—24 mane S W 4^x—25 S W 4. Ventus nimboſus omni nocte ab 8, ad 13, haud magnus tamen inde Barometri lapſus.—Iris lunaris perilluſtris 15 H. 10. p. m. W S W 3^x Fulgur & tonitru 16 mane. Magna *AB.* 4. H. 8. p. m. N W 2_x.

☿ Altitud. maxim. 7. 30,2. W N W 1.
— — minim. 16. 28, 1.
} media 29,4.

Dies frigid. 17. 60. W N W 2.
— tepid. 3. 44. S W 3.
} media $52\frac{4}{10}$.

Variolæ adhuc paſſim, mites autem plerumque; in diſtinctis tamen, ſi paulo ſint confertiores, & largiſſima profluunt ſputamina, & copioſæ admodum & craſſæ urinæ; quod fauſtum ſemper. Morbi colici perplurimi, ex *pomacei* novelli potu permulti: haud pauci & colica vehemente, & acerbiſſimo artuum dolore, anguntur, unde ſæpe brachiorum *pareſis*, & generalis membrorum debilitas, miſeros * diu admodum trahit.

Tota pluviæ quantitas, Anno MDCCXLVIII, Dig. Dec. = 30.680.

* De his, eorumque medicina, vid. Opuſcul. noſtr. de *morbo colico*, Vol. III.